MARIESTAD

Kallelse/underrättelse

Kommunfullmäktiges sammanträde

Tid: Måndagen den 25 november 2024 kl. 17:00 OBS! Notera starttiden
Plats: Vänersalen Stadshuset, Kyrkogatan 2 i Mariestad

Om någon fullmäktigeledamot inte kan delta på sammanträdet, vänligen ring 0501-75 50 58.

Sammanträdet direktsänds via Mariestads kommuns hemsida
www.mariestad.se/lyssnapakommunfullmaktige

Mariestad den 18 november

Karin Reboli
ordförande

Eleonor Hultmark
sekreterare

ÄRENDELISTA

Upprop	
Val av protokolljusterare	*Förslag* *Anette Karlsson (M)* *Sebastian Ekeroth Clausson (S)*
1. Anmälningsärenden	
2. Frågor och interpellationer	
3. Budget Mariestads kommunkoncern 2025 med plan 2026-2027	
4. Revidering av investeringsbudget 2024 Mariestads kommun	
5. Inrättande av miljö- och byggnadsnämnd Mariestad samt dess reglemente	

ÄRENDELISTA

6. Taxor och avgifter för miljö och byggnadsnämnden i Mariestads ansvarsområde	
7. Samverkansavtal inom miljö, livsmedel och byggnadsområdet	
8. Reglemente teknisk omställningsnämnd	
9. Justering av brukningsavgifterna i VA-taxan i Mariestad inför 2025	
10. Anmälan: Medborgarförslag om parkeringsförbud för klass 2 bilar i Gamla Staden	
11. Anmälan: Medborgarförslag om att sätta upp skyltar med artnamn på träd i parker och leder	
12. Anmälan av nya motioner	
13. Valärenden	

Socialnämnden

Son § 156 Dnr 2024/00005

Redovisning av ej verkställda beslut kvartal 3, 2024

Socialnämndens beslut

Socialnämnden godkänner redovisningen av ej verkställda beslut kvartal 3, 2024

Bakgrund

Verksamheten återrapporterar ej verkställda beslut för kvartal 3, 2024.

Enligt SoL 16 kap 6 f § och LSS 28 § f ska Socialnämnden till Inspektionen för vård och omsorg och till de revisorer som avses i 3 kap. 10 § kommunallagen (2017:725) rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 4 kap. 1 § och LSS 9 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för beslutet. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av bistånd beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet. Samma gäller för beslut där verkställighet har avbrutits och inte återupptagits inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts.

Enligt SoL 16 kap 6 h § och LSS 28 § h ska Socialnämnden till fullmäktige lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 9 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma gäller för beslut där verkställighet har avbrutits och inte återupptagits inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts.

Under aktuellt kvartal 3, 2024 har socialnämnden två ej verkställda beslut.

1. Beslut fattat den 22 januari 2024 om Kontaktfamilj. Anledningen till att beslutet ej har verkställts är främst att det är svårt att rekrytera kontaktfamiljer. Det har funnits stöd av familjebehandlare både innan de beviljades insatsen och även under avvaktan på att beslutet verkställs. Familjen ha nu tackat nej och det avslutades 10 oktober 2024.

2. Avbrott i verkställighet. Kontaktperson som avbröts då kontaktpersonen slutade 6 okt 2023. Svårighet att rekrytera ny lämplig kontaktperson. Vårdnadshavarna har även varit tveksamma till om insatsen ska återupptas utifrån barnets bästa. Föräldrarna vill inte längre ha den insatsen och det avslutades den 13 september 2024

Bedömning ur miljömässig dimension

Ingen påverkan.

Bedömning ur social dimension

De personer som är berättigade till insatser har efter utredning bedömts ha behov av insatserna för att uppnå skälig levnadsnivå. Utan insatserna ökar risken för sociala komplikationer och personerna får sämre förutsättningar för en god utveckling. Men i båda fall har familjerna nu tackat nej till insatsen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller en insats enligt SoL 4 kap 1 § eller LSS 9 § som någon är berättigad till enligt beslut av Socialnämnden ska åläggas att betala en särskild avgift. Avgiften är lägst tio tusen kronor och högst en miljon kronor.

Underlag för beslut

Tjänsteskrivelse upprättad av Avdelningschef Eva Påhlman, 2024-10-24

Beslutet ska skickas till:

Kommunfullmäktige

Kommunens revisorer

Socialchef Anitta Into

Avdelningschef Eva Påhlman

Äldre- och omsorgsnämnden

Äon § 110 Dnr 2024/00004

Redovisning av ej verkställda beslut kvartal 3, 2024

Äldre- och omsorgsnämndens beslut

Äldre- och omsorgsnämnden godkänner redovisningen av ej verkställda beslut kvartal 3, 2024.

Bakgrund

Verksamheten återrapporterar ej verkställda beslut för kvartal 3, 2024.

Enligt SoL 16 kap 6 f § och LSS 28 § f ska Socialnämnden till Inspektionen för vård och omsorg och till de revisorer som avses i 3 kap. 10 § kommunallagen (2017:725) rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 4 kap. 1 § och LSS 9 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för beslutet. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av bistånd beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet.

Samma gäller för beslut där verkställighet har avbrutits och inte återupptagits inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts.

Enligt SoL 16 kap 6 h § och LSS 28 § h ska Socialnämnden till fullmäktige lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 9 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Samma gäller för beslut där verkställighet har avbrutits och inte återupptagits inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts.

Under aktuellt kvartal fanns 14 ej verkställda beslut, varav 3 verkställdes under rapporteringsperioden. Kvarstår 11 beslut som ännu inte är verkställda.

6 beslut gäller bostad LSS där det saknas bostäder i 5 fall, i ett fall finns specifika krav där den enskilde tackat nej. Ett beslut gäller daglig verksamhet där det finns specifika krav som inte kunnat tillgodoses (bedöms inte utgöra daglig verksamhet). 3 beslut gäller kontaktperson där det saknas kontaktperson i 2 ärenden och ett inte kunnat verkställas på grund av den enskildes hälsa. Ett beslut om dagverksamhet har inte kunnat verkställas men den enskilde har erbjudits plats under perioden.

Bedömning ur miljömässig dimension

Ingen påverkan.

Bedömning ur social dimension

De personer som är berättigade till insatser enligt SoL 4 kap 1 § eller LSS 9 § har efter utredning bedömts ha behov av insatserna för att uppnå skälig levnadsnivå respektive goda levnadsvillkor. Utan insatserna ökar risken för sociala komplikationer och personerna får sämre förutsättningar för en god utveckling.

I avvaktan på att beslut ska verkställas kan eventuellt andra insatser avhjälpa riskerna.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller en insats enligt SoL 4 kap 1 § eller LSS 9 § som någon är berättigad till enligt beslut av Socialnämnden ska åläggas att betala en särskild avgift. Avgiften är lägst tio tusen kronor och högst en miljon kronor.

Arbetsutskottets förslag

Äldre- och omsorgsnämndens arbetsutskotts förslag till beslut överensstämmer med nämndens beslut.

Underlag för beslut

Äonau 2024-10-29 § 93 Redovisning av ej verkställda beslut kvartal 3, 2024

Tjänsteskrivelse Redovisning av ej verkställda beslut kvartal 3, 2024 upprättad 2024-10-11 av Biståndschef, Robin Lagergren

Dokument: Redovisning av beslut som ej verkställts i tid, kvartal 3, 2024 upprättat av Biståndschef, Robin Lagergren, 2024-10-11

Beslutet ska skickas till:

Kommunfullmäktige

Kommunens revisorer

Äldre- och omsorgschef Annelie Åberg

Biståndschef Robin Lagergren

Lagrum	Insats	Besluts-datum	Dag för rapportering/ Avslut	Antal dagar från beslut	Verkställt/Avslutat	Orsak till dröjsmål	Erbjudande	Kön/ Född
LSS 9:9	Boende vuxna, ej specificerat	2021-09-24	2024-10-31	1117		Tackat nej, specifika krav	2021-10-22 2023-01-09	Kv -63
LSS 9:10	Daglig verksamhet	2022-10-07	2024-10-31	744		Har önskemål om specifik sysselsättning	Återkommande erbjudanden	KV -83
LSS 9:9	Boende vuxna, gruppbostad	2022-11-14	2024-10-31	707		Saknas bostad		Man -61
LSS 9:9	Boende vuxna, gruppbostad	2023-01-04	2024-10-31	657		Saknas bostad		Kv -03
LSS 9:3	Ledsagarservice	2023-10-01	2024-07-05	274	2024-07-05	Avbrott i verkställighet		KV -61
LSS 9:9	Boende vuxna, gruppbostad	2023-12-12	2024-10-31	319		Saknas bostad		Man -01
LSS 9:9	Boende vuxna, gruppbostad	2024-02-07	2024-10-31	264		Saknas bostad		Kv -77
LSS 9:9	Boende vuxna, gruppbostad	2024-03-20	2024-10-31	221		Bor på säbo i väntan på ledig lägenhet. Har kontaktperson LSS		Man -65
SoL 4:1	Särskilt boende	2024-04-05	2024-09-05	150	2024-09-05	Väntat på korttid i väntan på lämplig lägenhet.		kv-69
LSS 9:4	Kontaktperson	2024-04-17	2024-10-31	194		Hälsoskäl		kv -96
LSS 9:4	Kontaktperson	2024-04-23	2024-10-31	188		Saknas kontaktperson		kv -07
LSS 9:4	Kontaktperson	2024-05-20	2024-10-31	161		Saknas kontaktperson		Man -02
SoL 4:1	Särskilt boende	2024-06-10	2024-09-30	110	2024-09-30	Lägenhet fanns tillgänglig		kv -37
SoL 4:1	Dagverksamhet	2024-06-10	2024-10-31	141		Är erbjuden dagverskamhet och ska på studiebesök.	2024-09-10	kv -54

Sakkunniga biträdets yttrande om delårsrapport
Till revisorerna i Skaraborgs kommunalförbund

Org.nr 222000-2188

Inledning
Vi har utfört en översiktlig granskning av utfall och ställning i delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, den översiktliga beskrivningen av förbundets drift- och investeringsverksamhet för perioden 2024-01-01 - 2024-08-31. Det är direktionen som har ansvaret för att upprätta och presentera denna delårsrapport i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vårt ansvar är att uttala en slutsats grundad på vår översiktliga granskning.

Den översiktliga granskningens inriktning och omfattning
Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision, Översiktlig granskning av delårsrapport. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för finansiella frågor och redovisningsfrågor, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Det sakkunniga biträdets granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen
Vår granskning har skett enligt ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse” i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen har en annan inriktning och betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Slutsats
Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att den bifogade delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, den översiktliga beskrivningen av förbundets drift- och investeringsverksamhet inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med LKBR.

En förenklad förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Undertecknande
Den dag som framgår av min elektroniska signatur

PricewaterhouseCoopers AB

Peter Ek
Ansvarigt sakkunnigt biträde/ auktoriserad revisor

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: PETER EK
Signerat med Svenskt BankID: +46 72 584 95 73

Peter Ek
Senior Manager

2024-10-09 06:13:24 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Skaraborgs kommunalförbund
Revisorerna

DATUM
2024-10-14

Skaraborgs kommunalförbund
Direktionen

Respektive fullmäktige enligt förteckning nedan

Revisorernas bedömning av delårsrapport

Enligt lagstiftning ska revisorerna bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål - ekonomiska och verksamhetsmässiga - som enligt kommunallagen skall finnas.

Revisorerna i Skaraborgs kommunalförbund har översiktligt granskat förbundets delårsrapport per 2024-08-31. En översiktlig granskning är väsentligt begränsad och inriktad på analys och mindre på detaljgranskning. Vi har i granskningen biträtts av PwC.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av förbundets delårsrapport:

- att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Med utgångspunkt från uppgifterna i delårsrapporten är bedömningen att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2024.

- att grundat på vår översiktliga granskning av delårsrapportens återrapportering gör vi bedömningen att det prognostiserade resultatet är förenligt med de finansiella mål som direktionen fastställt i budget 2024.

- att grundat på vår översiktliga granskning av delårsrapportens återrapportering gör vi bedömningen att det prognostiserade resultatet är förenligt med de verksamhetsmål som direktionen fastställt i budget 2024. Vi rekommenderar direktionen att utvärdera och bedöma de övergripande målen fastställda i budget samt att direktionen tydliggör att förbundets fastställda mål i budgeten tillika är förbundets mål för god ekonomisk hushållning.

Signerat 2024-10-15 12:24:55 UTC Oneflow ID 8838663 Sida 1 / 3

Datum enligt vår digitala signering

Skövde den 14 oktober 2024

Valda revisorer

_____	_____	_____
Elof Jonsson	Per-Olof Ekholm	Lena Blomgren

Bilaga: Sakkunniga biträdets yttrande om delårsrapport 2024-08-31
och Revisionsrapport – GEH och balanskrav, delår 2024-08-31

För kännedom respektive fullmäktige i

Essunga kommun
Falköpings kommun
Grästorps kommun
Gullspångs kommun
Götene kommun
Hjo kommun
Karlsborgs kommun
Lidköpings kommun
Mariestads kommun
Skara kommun
Skövde kommun
Tibro kommun
Tidaholms kommun
Töreboda kommun
Vara kommun

Signerat 2024-10-15 12:24:55 UTC Oneflow ID 8838663 Sida 2 / 3

Deltagare

SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND 222000-2188 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2024-10-14 13:03:14 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Anna Lena Elisabeth Blomgren

Datum

Lena Blomgren
Lekmannarevisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2024-10-14 13:58:45 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: PER-OLOF EKHOLM

Datum

Per-Olof Ekholm
Lekmannarevisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2024-10-15 12:24:55 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: ELOF JONSSON

Datum

Elof Jonsson
Lekmannarevisor

Leveranskanal: E-post

Granskning av god ekonomisk hushållning per 2024-08-31

Skaraborgs kommunalförbund

Revisionsrapport
Oktober 2024

Projektledare: Rebecca Lindström
Projektmedarbetare: Henric Eliasson

pwc

Inledning

Bakgrund
Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Direktionen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Syfte och revisionsfrågor
Syftet med granskningen är att ge förbundets revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas delårsrapport/årsredovisning i samband med fullmäktiges behandling av respektive rapport. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i delårsrapport förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är resultat i delårsrapport förenligt med balanskravet?

I granskning av delårsrapport riktas fokus mot om det finns förutsättningar att mål och balanskrav kommer att uppnås för perioden.

Revisionskriterier
Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10, 11:12 och 13:2 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 17 Delårsrapport respektive rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

Avgränsning
Granskningen avser delårsrapport som upprättats per 2024-10-09 och som behandlats av förbundsdirektionen 2024-10-11.

Metod
Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt).

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef/redovisningschef.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

Iakttagelser

Förbundsdirektionens budget och verksamhetsplan för 2024 innehåller inga mål eller skrivningar som rör god ekonomisk hushållning. Budgeten innehåller dock ett finansiellt mål:

- En ekonomi i balans.

Förbundsdirektionen har satt upp följande sju mål för verksamheten. Samtliga mål har tillhörande aktiviteter. Granskningen noterar dock att mått för uppföljning saknas för samtliga mål. Det framgår inte heller om målen avser god ekonomisk hushållning. Resultatet för samtliga mått presenteras intill respektive mål:

- God och nära vård: Samtliga tre mått bedöms gröna.
- Stärkt kunskapsstyrning: Måttet bedöms som grönt.
- Ett robust Skaraborg: Tre mått bedöms som gröna, medans ett av måtten inte bedömts
- Ett kompetensförsörjt Skaraborg: Fem mått bedöms som gröna, medans tre mått inte bedömts.
- Ett attraktivt Skaraborg: Samtliga fem mått bedöms som gröna
- God arbetsgivare: Samtliga tre mått bedöms som gröna
- En ekonomi i balans: Måttet bedöms som grönt.

Utifrån granskning av förbundets verksamhetsplan för 2024 framgår att något mål för god ekonomisk hushållning inte antagits. Vi noterar dock att målet om en ekonomi i balans mäts genom följande mått: Uppföljning av att budget är lagd per utvecklingsområde.

- Av delårsrapporten framgår att förbundet prognostiserar en positiv budgetavvikelse på +0,5 mnkr. En samlad bedömning av god ekonomisk hushållning ges dock inte, varken för delårsbokslutet eller som prognos för helåret 2024.

Granskningsresultat: Balanskravet

Iakttagelser

- Förbundet prognostiserar en positiv budgetavvikelse på +0,5 mnkr, vilket även är det prognostiserade resultatet efter balanskravsjusteringar.
- Förbundet har inga balanskravsunderskott att reglera från tidigare år.

Samlad bedömning

1. Revisionsfråga 1

Är resultat i delårsrapport respektive årsredovisning förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning?

- Finansiella mål	**Ja, uppfyllt**	
- Verksamhetsmål	**Ja, uppfyllt**	

2. Revisionsfråga 2

Är resultat i delårsrapport respektive årsredovisning förenligt med balanskravet?

- Följsamhet till balanskravet	**Ja, uppfyllt**	

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendationer:

- Att direktionen i budget/verksamhetsplan tydliggör att förbundets verksamhetsmål tillika är förbundets mål för god ekonomisk hushållning.
- Att direktionen bedömer de övergripande målen som är fastställda i budget.
- Att direktionen i budget/verksamhetsplan tydliggör vad som ska ligga till grund för bedömning av måluppfyllelse utifrån målvärde och utfall.
- Att direktionen lämnar en samlad bedömningen om förbundet har en god ekonomisk hushållning eller ej.

2024-10-14

Rebecca Lindström

_____

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Skaraborgs kommunalförbund enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av undertecknat avtal. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

§ 76/24
Delårsbokslut 2024-08-31

SKBKF2024.0089

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Skaraborgs Kommunalförbund Direktionsmöte	2024-10-11	76/24

Beslut
Direktionen beslutar att godkänna det upprättade delårsbokslutet per 2024-08-31.

Bakgrund
Kansliet har tillsammans med förbundets ekonom tagit fram ett delårsbokslut med förvaltningsberättelse, per den 31 augusti 2024.
Skaraborgs Kommunalförbund har ett överskott delåret 2024.
Delårsutfall är 5 238 tkr. Jämförelse mot budget (4 353 tkr) i delåret är avvikelsen ett överskott om 884 tkr. Föregående år 2023 var utfallet 1 389 tkr. I år har inte rekvireringar gjorts i augusti vilket gjordes föregående år. Avvikelsen mellan åren beror därför på skillnad i sätt att periodisera, under år 2024 görs motsvarande rekvireringar i september.
För helåret 2024 styrs verksamheten i allt väsentligt enligt budget. Det positiva helårsresultatet uppstår inom Välfärdsenheten vilket enligt prognos visar ca 509 tkr.
Förbundets revisorer (PwC) har granskar delårsbokslutet.

Handlingar
Delårsbokslut 2024-08-31
Delårsrapport 2024 efter ändringar 241008
Skaraborgs-kommunalforbund-Yttrande-delarsrapport-signed-8764018

Skickas till
Medlemskommunerna
Skövde kommun, ekonomienheten

skaraborgs kommunalförbund

DELÅRSRAPPORT 2024

Skaraborgs Kommunalförbund
Organisationsnummer: 222000-2188

INLEDNING

Skaraborgs Kommunalförbund har till ändamål att tillvarata de 15 medlemskommunernas intressen, främja deras samverkan och samarbete över kommungränserna. Verksamheten ska göra nytta i kommunerna, skapa mervärde för medlemmarna och stärka Skaraborg som en attraktiv region med goda livsvillkor för alla invånare. Samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande är en viktig del av förbundets verksamhet.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Förvaltningsberättelse 4
1.1 Översikt av verksamhetens utveckling 4
1.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 5
1.3 Händelser av väsentlig betydelse 5
1.4 God ekonomisk hushållning och ställning 5
1.5 Väsentliga personalförhållanden 6
2 Måluppfyllelse 7
3 Uppföljning av resultatmätningar och aktiviteter 7
3.1 God och nära vård 7
3.2 Stärkt kunskapsstyrning 8
3.3 Ett robust Skaraborg 8
3.4 Ett kompetensförsörjt Skaraborg 9
3.5 Ett attraktivt Skaraborg 10
3.6 God arbetsgivare 10
3.7 En ekonomi i balans 11
4 Ekonomiska rapporter 12
4.1 Driftsredovisning 12
4.2 Investeringsredovisning 15
4.3 Resultaträkning 16
4.4 Balansräkning 17
4.5 Kassaflödesanalys 20
4.6 Tilläggsupplysningar 20
Verksamhet 26
4.7 Kanslienheten 26
4.8 Projektenheten 26
4.9 Kunskapsutveckling 26
4.10 Regional utveckling 27
4.11 Välfärdsutveckling 29
4.12 Omställning Skaraborg 30

1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Politisk organisation

Enligt förbundsordningen är direktionen verkställande politiskt organ. Direktionen består av 15 ledamöter med 15 ersättare. Till direktionen finns ett presidium bestående av förbundets ordförande och 1:e, 2:e och 3:vice ordförande. Presidiet bereder ärenden inför direktionen, och representerar förbundet i olika former av samverkan, till exempel i Västra Götalandsregionen. Varje medlemskommun representeras i direktionen av en ledamot som är kommunstyrelsens ordförande och en ersättare som är oppositionsföreträdare.

Organisation

Kommunalförbundets verksamhet leds av en förbundsdirektör. Förbundsorganisationen har fem enheter – kansli, projekt, Regional utveckling, Kunskapsutveckling och Välfärdsutveckling med var sin enhetschef. Förbundsdirektör, enhetscheferna och chef för Omställning Skaraborg utgör förbundets ledningsgrupp.

Förbundets verksamhet består i hög grad av arbete kring de strategiska inriktningar som ligger i förbundets uppdrag, samt i en samverkansstruktur med nätverk från kommunernas ledningsorganisationer. Till förbundet är också tre förtroendevalda revisorer knutna jämte en yrkesrevisor.

1.1 ÖVERSIKT AV VERKSAMHETENS UTVECKLING

Under första halvåret har informationssäkerhetsarbetet utvecklats och en handlingsplan har upprättats. Arbetsmiljön prioriteras med uppdaterade riktlinjer för flextid och nya rutiner för arbetstidsuppföljning. Skaraborgsdagen genomfördes i januari och förbundet har infört nyhetsbrev för att förbättra informationsflödet till förtroendevalda och samarbetsparter.

Projektenheten är aktiv i cirka tio projekt, inklusive "Kompetenstrappa – förskola och fritidshem" samt "Attraktion till batteri- och fordonsbranschen". Kompetensnavet har förlängts till 2027. Samarbetet med Göteborgsregionen inom batteribranschen är etablerat.

Inom kunskapsutveckling har ett dimensioneringsunderlag för utbildningsplaneringen tagits fram. Projektet "Det syns inte" syftar till att förbättra ungdomars psykiska hälsa. Satsningen på Fullföljda studier och gymnasieskolans dimensioneringsförutsättningar är fortsatt viktiga uppgifter. Enheten Välfärdsutvecklingen har arbetat med att etablera nya verksamhetsområdet folkhälsa, anpassning och utredningar med bäring ur VästKoms nya uppdrag.

Omställning Skaraborg har konkretiserats med en aktivitetsplan för 2024 och tydliga genomförandeplaner. Både Omställning Skaraborg och Science Park Skövde har beviljats fortsatt finansiering. Aktiviteter som Nordisk Batterikonferens har genomförts och marknadsanalys visar behov av nya hotell i Skaraborg har tagits fram.

Infrastrukturprojekt har stött på utmaningar med förseningar, men satsningar på järnvägsinfrastruktur har intensifierats på Kinnekullebanan och Västra Stambanan. Arbete pågår för att säkra kollektivtrafiken för gymnasieelever i glesbygd. Alla kommuner har antagit klimatlöften för 2024–2026. Arbetet med energiförsörjning har intensifierats.

Samhällsbyggnadsarbetet fortsätter med fokus på bostadsplanering, där en testgrupp

utforskar möjligheten att skapa en gemensam karta över lediga tomter. Nya insatser för bostadsplanering har inletts för att möta framtidens behov.

1.2 VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Kommunalförbundet har ett överskott under första delåret 2024.

Skaraborgs Kommunalförbunds delårsutfall är 5 238 tkr. Jämförelse mot budget (4 353 tkr) i delåret är avvikelsen ett överskott om 884 tkr. Föregående år 2023 var utfallet 1 389 tkr. I år har inte rekvireringar gjorts i augusti vilket gjordes föregående år. Avvikelsen mellan åren beror därför på skillnad i sätt att periodisera, under år 2024 görs motsvarande rekvireringar i september. För helåret 2024 styrs verksamheten i allt väsentligt enligt budget. Det positiva helårsresultatet uppstår inom Välfärdsenheten.

Förbundet har en god ekonomisk hushållning och allmän återhållsamhet vilket också bidrar till det positiva resultatet.

1.3 HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

Direktionen har under första halvåret arbetar fram förslag till målstyrningsmodell med övergripande mål. Beslut i september 2024 och att gälla från 2025.

1.4 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH STÄLLNING

I grunduppdraget för Skaraborgs Kommunalförbund ingår att bidra till att kommunerna samverkar kring frågor som skapar kostnadseffektiva lösningar och att hitta lösningar som skapar mervärden för medlemskommunerna. Syftet ska vara att stärka Skaraborg som en attraktiv region med goda livsvillkor för alla invånare och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Förbundet deltar aktivt i ägarsamråd för att säkerställa att inte några ekonomiska risker ska finnas i de intressebolag, Gryning Vård AB och Mediapoolen Västra Götaland AB, som förbundet äger andelar i. Förbundets ekonomiska ställning bedöms vara god, och förbundets arbete med ekonomisk hushållning kommer fortsatt utvecklas stabilt.

Förbundet har ett eget kapital på 11 365 tkr per 2024-08-31.

1.4.1 BALANSKRAVSRESULTATET

Kommunallagen anger att kommuners resultat ska vara positivt. Bedömning av balanskravsresultatet utifrån en beräkning med beaktande av balanskravsreglerna uppgår det prognostiserade resultatet till 509 tkr.

	2024	**2023**	**2022**	**2021**
	(prognos)			
Delårets/årets resultat enligt resultaträkningen	**509 000**	**106 818**	**45 776**	**177 643**

	2024	2023	2022	2021
- Samtliga realisationsvinster				
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet				
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet				
-/+Orealiserade vinster och förluster i värdepapper				
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper				
Delårets/årets resultat efter balanskravsjusteringar	**509 000**	**106 818**	**45 766**	**177 643**
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv				
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv				
Synnerliga skäl				
Delårets/årets balanskravsresultat	**509 000**	**106 818**	**45 776**	**177 643**
Balanskravsunderskott från tidigare år				
Summa	**509 000**	**106 818**	**45 776**	**177 643**

Inga underskott från tidigare år finns att återställa

1.5 VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Sjukfrånvaron för samtliga anställda på förbundet var under första delåret 2024 1,41 % (januari-juli) Siffran för samma period 2023 var 2,13 %. Då förbundet är en förhållandevis liten organisation slår få individer direkt mot den totala procentsatsen vilket medför att vi kan ha en relativt stor varierad procentsats mellan olika år.

Medarbetarna på förbundet har möjlighet att ta del av en så kallad friskvårdstimme och kan ansöka om friskvårdsbidrag. Under våren har vi även haft olika infinitiv från medarbetarna, så som hälsobingo och lunchpromenader.

Nytt för 2024 är att medarbetarna erbjuds förmånscykel.

1.5.1 PENSIONSSPECIFIKATION

Skaraborgs Kommunalförbund har per 2024-08-31 en pensionsskuld på 28 947 610 kronor inklusive löneskatt.

För tryggandet av pensionsskulden är förbundet anslutet till SKR:s Pensionsstiftelse. Per 2024-08-31 är marknadsvärdet av det avsatta kapitalet 29 324 735 kronor. Därmed har förbundet en konsolideringsgrad för sina pensionsåtaganden på 101%, vilket innebär att det finns 101 kronor i kapital för varje 100 kronor i framtida pensionsförpliktelser. I detta delårsbokslut görs en uppbokning för avsättning om 662 760 kronor.

Kapitalet i SKR:s pensionsstiftelse placeras i aktie- och räntefonder i enlighet med stiftelsens placeringspolicy. Stiftelsen placeringsverksamhet har till delåret 2024 skapat en avkastning på 11,3% vilket för Skaraborgs Kommunalförbund motsvarar en avkastning på 2 977 264 kronor.

2 MÅLUPPFYLLELSE

Den sammanfattande bedömningen är att Skaraborgs Kommunalförbund vid delårsuppföljningen har en positiv utveckling för alla sju mål.

Till grund för den sammanfattande bedömningen av måluppfyllelsen ligger dels uppföljningen av genomförd resultatmätning dels de kommentarer som finns i rapporteringen nedan under "uppföljning av resultatmätningar".

3 UPPFÖLJNING AV RESULTATMÄTNINGAR

I detta avsnitt redovisas de resultatmätningar som beslutats om i verksamhetsplanen.

För resultatmätningar finns färgkoder. Koden visar senaste utfall i jämförelse med målvärdet för samma period. För att få en grön symbol krävs att 95 procent av målvärdet är uppfyllt. Röd symbol innebär att utfallet är 80 procent eller lägre av uppsatt målvärde. I de fall målvärde saknas görs ingen bedömning.

Färgkod resultatmätning:

< 80 < 95 < 100

3.1 GOD OCH NÄRA VÅRD

Resultatmätning	Kommentar
Delta i 100 % av det länsgemensamma arbetet kopplat till färdplan	Deltagit enligt plan.
Uppföljning av att handlingsplaner upprättats	Handlingsplaner för arbetet har upprättats.
Aktivitetsplanen är 100 %	Aktivitetsplanen har genomförts enligt plan fram till delåret.

Resultatmätning	Kommentar
genomförd	

3.2 STÄRKT KUNSKAPSSTYRNING

Resultatmätning	Kommentar
Välfärdsutveckling ska förmedla kunskap och information till grupperingar och nätverk.	Kunskap och information förmedlad enligt plan.

3.3 ETT ROBUST SKARABORG

Resultatmätning	Kommentar
Genomförandeplan färdplan bostäder	Arbetet pågår enligt plan. Aktiviteter 2024 planeras genomföras enligt plan.
Insatser som bidrar till att utveckla gröna näringar i Skaraborg	Strategiska samtal är påbörjade med nyckelaktörer kring hur vi ska kunna stärka gröna näringar med fokus på
Skaraborgs Kommunalförbund ska ta fram en gemensam strategi för kommunernas energiförsörjning, ett planeringsunderlag för att öka tillgången till el och energi i Skaraborg som ingår som en del av Omställningsarbetet i Skaraborg.	Arbetet påbörjat och utgår ifrån handlingsplan och målet är att vara klar under hösten 2024. Den ska antas senast dec 2024.
Genomförandeplan Kinnekullebanan och Kinnekulletåget	Under 2024 finns Kinnekullebanan med som en rubriksatt brist i VGR:s yttrande över den strategiska inriktningen inför kommande nationell infrastrukturplan 2026-2037. VGR har under 2024 uppdragit åt Västtrafik att påbörja en utredning som ska föreslå framtida tåg som ska trafikera den oelektrifierade Kinnekullebanan och ersätta dagens dieseltåg.

3.4 ETT KOMPETENSFÖRSÖRJT SKARABORG

Resultatmätning	Kommentar
Stärka och fördjupa kommunikationen kring samverkansstrategin till relevanta professionsnätverk. Nätverkens uppdragsbeskrivningar stöttar arbetet med strategin.	Samtliga professionsnätverk har skrivit nya uppdragsbeskrivningar utifrån samverkansstrategin.
Stärka och fördjupa kommunikationen kring samverkansstrategin mot några av Skaraborgs kommunledningar.	Kommunikation har skett till ordförandenätverket.
Projektet Val för livet fortlöper enligt plan	Arbetet mot målen fortgår enligt plan.
Kunskapsnoden inom Kraftsamling Fullföljda studier följs upp och utvärderas i syfte att ta fram prioriteringar för fortsatt arbete. Skapa förutsättningar för att ta arbetet med prioriterat område 1 i samverkansstrategin vidare.	Har skett i samband med ny ansökan. Pågående arbete.
Samverkansavtal för vuxenutbildningarna i Skaraborg är reviderat.	Direktionen rekommenderar kommunerna att skriva på avtalet under hösten.
Under 2024 utvecklas strukturer för branschkontakter och särskilt fokus riktas mot utbildningssystemets förmåga att möta förändrade behov utifrån den gröna omställningen och behoven i den offentliga sektorn. Behovsinventeringarna behöver konkretiseras för att ge ett ändamålsenligt planeringsunderlag för utbildningsanordnarna.	Pågående arbete.
Ett delregionalt dimensioneringsunderlag för gymnasiala utbildningar är föreslaget och presenterat för Utbildningsgruppen.	Presenteras för utbildningsgruppen i september.
Breddat utbud för elever på Introduktionsprogrammen på gruppnivå.	Vissa initiativ tagna.

3.5 ETT ATTRAKTIVT SKARABORG

Resultatmätning	Kommentar
Livet i Skaraborg.	Ökad spridning, fler besökare och fler som hör av sig och nyttjar våra inflyttarguider.
Ta fram ett nytt investeringsfrämjande erbjudande inom området Agro food. Det nya värdeerbjudandet ska vara paketerat och presenterat på hemsidan/andra kanaler under 2024.	Process påbörjad och ett erbjudande kommer att kunna paketeras och presenteras under i början av 2025.
Antagen kulturplan med handlingsplan, workshops och utbildningsinsatser, dialog med civilsamhället, 2 konferenser, 5 processer som kan leda till nya EU-projekt, Gestaltad livsmiljö övergår till flera processer/nyckelprojekt.	Arbetar utifrån kulturplanen och genomför workshops och andra insatser som på sikt kan leda till nya projekt. Vakans av tjänst av kulturstrateg kan påverka hastigheten i arbetet.
Offertberedskap etableringar/verksamhetsmark	Arbetet är påbörjat och kommer att fortsätta under året. Handlingsplan framtagen.
Genomförandeplan platsutveckling/platsvarumärke	Handlingsplan framtagen och arbetet är påbörjat.

3.6 GOD ARBETSGIVARE

Resultatmätning	Kommentar
Dialog med Skövde IT	Fortsatt dialog förs via IT-rådet.
Återkommande initiativ där man delar med sig av ”best practise”.	Flera initiativ tagits för delning av "best practise" kring tex. bildhantering, Teams, Outlook och AI vilket har varit uppskattat och välbesökt av medarbetarna.
Utbilda och hålla personalen uppdaterade/informerade om informationssäkerhet.	På APT har dialog och information om informationssäkerhet tagits upp vid flertal tillfällen.

3.7 EN EKONOMI I BALANS

Resultatmätning	Kommentar
Uppföljning av att budget är lagd per utvecklingsområde.	Genomfört enligt plan.

4 EKONOMISKA RAPPORTER

4.1 DRIFTSREDOVISNING

4.1.1 SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND TOTALT

Tkr	Utfall delår (jan-aug)	Budget (Helår)	Prognos (Helår)
Intäkter	**42 801 015**	**60 096 000**	**56 234 000**
Kostnader			
Personal	-24 800 402	-37 452 000	-36 200 000
Övriga kostnader	-12 762 779	-22 314 000	-19 510 000
Externa tjänster			
OH-kostnader/intäkt	0	-280 000	0
SUMMA KOSTNADER	**-37 563 181**	**-60 046 000**	**-55 725 000**
RESULTAT	**5 237 834**	**50 000**	**509 000**

Kommentar

Skaraborgs Kommunalförbunds delårsutfall är 5 238 tkr. Jämförelse mot budget (4 353 tkr) i delåret är avvikelsen ett överskott om 884 tkr. Föregående år 2023 var utfallet 1 389 tkr. I år har inte rekvireringar gjorts i augusti vilket gjordes föregående år. Avvikelsen mellan åren beror därför på skillnad i sätt att periodisera, under år 2024 görs motsvarande rekvireringar i september. För helåret 2024 styrs verksamheten i allt väsentligt enligt budget. Det positiva helårsresultatet uppstår inom Välfärdsenheten.

Budget 2024 med beslut om intäkter 61 932 tkr samt kostnader 61 882 tkr är en minskning om 1 836 tkr vilket beror på några projekt är inte budget inlagt i systemet. Projekten kommer att ha lika stora intäkter som kostnader och kommer hamna på noll och påverkar inte helheten i utfall eller budget som ligger om ett resultat på 50 tkr.

4.1.2 KANSLIENHETEN

Tkr	Utfall delår (jan-aug)	Budget (Helår)
Intäkter	**6 606 447**	**8 639 000**
Kostnader		
Personal	-5 363 333	-8 105 000
Övriga kostnader	-4 110 394	-6 633 000
Externa tjänster		
OH-kostnader/intäkt	3 115 920	6 149 000
SUMMA KOSTNADER	**-6 357 807**	**-8 589 000**
RESULTAT	**248 640**	**50 000**

4.1.3 KUNSKAPSUTVECKLING

Tkr	Utfall delår (jan-aug)	Budget (Helår)
Intäkter	**6 013 219**	**7 568 000**
Kostnader		
Personal	-3 526 128	- 4 765 000
Övriga kostnader	-1 109 803	- 1 850 000
Externa tjänster		
OH-kostnader/intäkt	-563 618	-953 000
SUMMA KOSTNADER	**-5 199 549**	**- 7 568 000**
RESULTAT	**813 670**	**0**

4.1.4 PROJEKTENHETEN

Tkr	Utfall delår (jan-aug)	Budget (Helår)
Intäkter	**8 697 182**	**16 622 000**
Kostnader		
Personal	-5 616 867	-7 945 000
Övriga kostnader	-1 521 400	-7 088 000
Externa tjänster		
OH-kostnader/intäkt	-887 066	-1 589 000
SUMMA KOSTNADER	**-8 025 333**	**-16 622 000**
RESULTAT	**671 849**	**0**

4.1.5 REGIONAL UTVECKLING

Tkr	Utfall delår (jan-aug)	Budget (Helår)
Intäkter	**10 621 614**	**16 017 000**
Kostnader		
Personal	-5 765 523	-9 406 000
Övriga kostnader	-2 627 133	-4 730 000
Externa tjänster		
OH-kostnader/intäkt	-917 617	-1 881 000
SUMMA KOSTNADER	**-9 310 273**	**16 017 000**
RESULTAT	**1 311 341**	**0**

4.1.6 VÄLFÄRDSUTVECKLING

Tkr	Utfall delår (jan-aug)	Budget (Helår)
Intäkter	**9 962 857**	**9 695 000**
Kostnader		
Personal	-3 834 174	-6 446 000
Övriga kostnader	-3 310 310	-1 960 000
Externa tjänster		
OH-kostnader/intäkt	-626 040	-1 289 000
SUMMA KOSTNADER	**-7 770 524**	**-9 695 000**
RESULTAT	**2 192 333**	**0**

4.2 INVESTERINGSREDOVISNING

Skaraborgs Kommunalförbund har per 2024-08-31 inte genomfört några investeringar.

4.3 RESULTATRÄKNING

RESULTATRÄKNING	Not	2024-08-31	2023-08-31	Prognos 2024	Budget 2024
Verksamhetens intäkter					
Medlemsavgifter		12 943 688	8 414 103	12 944 000	12 960 000
Övriga intäkter	2	28 997 954	30 307 337	42 000 000	46 146 000
Verksamhetens kostnader					
Personalkostnader	3	-24 800 402	- 19 057 526	-36 200 000	-36 199 000
Övriga externa kostnader	4	-12 753 152	- 18 923 938	-19 500 000	-23 832 000
Av- och nedskrivningar	5	-9 627	-14 673	-15 000	-15 000
Verksamhetens nettokostnader		-4 378 461	725 303	-771 000	-940 000
Verksamhetens resultat		**-4 378 461**	**725 303**	**-771 000**	**-940 000**
Finansiella intäkter		866 415	670 255	1 290 000	1 000 000
Finansiella kostnader	6	-7 043	-6 431	-10 000	-10 000
Resultat efter finansiella poster		5 237 834	1 389 127	509 000	50 000
Delårets resultat		**5 237 834**	**1 389 127**	**509 000**	**50 000**

4.4 BALANSRÄKNING

Balansräkning	Not	2024-08-31	2023-08-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	7	40 924	55 211
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier	8	2 200 000	2 200 000
Summa anläggningstillgångar		**2 240 924**	**2 255 211**
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar		672 466	2 785 855
Övriga fordringar		1 855 007	2 026 289
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	9	15 384 534	7 816 409
Kassa och Bank	10	66 703 170	73 371 498
Summa omsättningstillgångar		**84 615 177**	**86 00 051**
SUMMA TILLGÅNGAR		**86 856 101**	**88 255 262**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	11	6 127 591	6 020 773
Årets resultat		5 237 834	1 389 126
Summa eget kapital		**11 365 425**	**7 409 899**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital	11	6 127 591	6 020 773
Årets resultat		5 237 834	1 389 126
Summa eget kapital		**11 365 425**	**7 409 899**
Avsättningar			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	12	662 760	1 226 000
Skulder			

Balansräkning	Not	2024-08-31	2023-08-31
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		2 498 927	1 706 615
Övriga kortfristiga skulder	(14)	4 143 200	1 271 827
Skulder till olika projekt	13	35 765 819	31 620 212
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	14	32 419 965	45 020 709
Summa kortfristiga skulder		**74 827 915**	**79 619 363**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**86 856 101**	**88 255 262**
Ställda säkerheter		*Inga*	*Inga*

4.4.1 PENSIONSSPECIFIKATION

Pensionsskuld inklusive löneskatt	**2024-08-31**	**2023-12-31**
Avsättning och ansvarsförbindelse	20 124 000	19 369 000
Ränteuppräkning	160 000	207 000
Basbeloppsuppräkning	1 840 000	1 684 000
Nya utbetalningar	-540 000	-780 000
Intjänad förmånsbestämd ålderspension	6 163 000	2 261 000
Ändring av diskonteringsräntan	-3 878 000	-1 822 000
Övrigt	-571 000	-795 000
Summa pensioner	**23 298 000**	**20 124 000**
Total pensionsskuld	28 947 610	25 006 000
Marknadsvärde pensionsstiftelsen	29 324 735	26 347 471
2024-08-31/2023-12-31		
Konsolideringsgrad	101%	105%

För att möta den lägre konsolideringsgraden görs en avsättning om 662 760 kronor per 2024-08-31 vilken inte är inräknat i ovan. Vår bedömning är att förväntad framtida avkastning på pensionsstiftelsen kommer behöva ökas av fastställt mål (110%) för konsolideringsgrad, därav sker ytterligare uppbokad avsättning till stiftelsen per 2024-08-31.

4.5 KASSAFLÖDESANALYS

Kassaflödesanalys		
Den löpande verksamheten	**2024-01-01--2024-08-31 (8 månader)**	**2023-01-01--2023-12-31**
Delåret/Årets resultat	5 237 834	106 818
Justering för poster som inte ingår i kassaflöde		
Av -och nedskrivningar	9 627	80 052
Gjorda avsättningar	662 760	- 1 226 000
Medel från verksamheten för förändring av rörelsekapital	**672 387**	**- 1 145 948**
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	7 749 079	120 257
Ökning/minskning kortfristiga skulder	- 6 861 194	- 8 579 408
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**6 798 106**	**- 9 498 281**
Investeringsverksamheten	-	-
Investering i materiella anläggningstillgångar	-	-
Årets kassaflöde	**6 798 106**	**- 9 498 281**
Likvida medel vid årets början	63 972 011	73 470 292
Likvida medel vid 2024-08-31/ fg årets slut	**66 703 170**	**63 972 011**

4.6 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Intäkterna redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Redovisningen av projekten görs på två olika sätt. Projektmedel som avser delregionala utvecklingsmedel bokas först mot ett skuldkonto för att sedan betalas ut/rekvireras till olika projekt, antingen som förbundet driver själva (intäktsförs) eller också till andra aktörer(skuldminskning). För de projekt som inte går via tillväxtprogrammet bokas intäkten direkt mot olika projekt i förbundet.

För projekten som förbundet driver själva så bokförs kostnaderna direkt på respektive projekt. Pågående projekt "nollas ut" vid bokslut så de inte ger förbundet någon resultateffekt.

Redovisningsprincipen för pensioner innebär att redovisning sker till det lägsta värdet av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet för stiftelsen som tillgång och som avsättning i balansräkningen finns pensioner intjänade från 1998-01-01 exkl. löneskatt. Anledningen till att inte någon löneskatteskuld redovisas i balansräkningen beror på att förbundet redan har betalt in löneskatt via pensionsstiftelsen som täcker den löneskatt som hänför sig till den pension som ligger i balansräkningen.

Resterande löneskatteskuld ligger i ansvarsförbindelsen. Den pension som är intjänad fram till 1997-12-31 ligger som ansvarsförbindelse. Pensionerna är beräknade enligt RIPS17 och senaste avlästa aktualiseringsgrad är 100%. Förbundet har inga avtal om visstidspensioner eller särskild avtalspension.

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning, baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av konst görs inga avskrivningar. Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång. När det gäller materiella anläggningstillgångar ska beloppet också överstiga gränsen för mindre värde, som är ett halvt prisbasbelopp.

Pensionsstiftelsens anskaffningsvärde och marknadsvärde redovisas från och med år 2021 separat och tillhör inte balansräkningen. Pensionsstiftelsens värde bör enligt gällande redovisningslagstiftning inte utgöra en tillgång i förbundet. På samma sätt kommer avsättningen och ansvarsförbindelsen redovisas som total pensionsskuld utifrån beräkning av Tryggandelagen hämtat från KPA. Dessa poster utgör ingen skuld i förbundet då dessa poster är tryggade via pensionsstiftelsen.

Not 2 Verksamhetens intäkter	**2024-01-01 2024-08-31**	**2023-01-01 2023-08-31**
Driftbidrag från staten	0	1 577 611
Driftbidrag från kommuner och landsting	20 793 564	23 983 146
Kurser och konferenser	0	371 042
Försäljning av verksamhet till kommuner och landsting	2 980 523	4 136 780
Övriga intäkter	5 223 867	238 757
Summa verksamhetens intäkter	**28 997 954**	**30 307 336**

Not 3 Personalkostnader	**2024-01-01 2024-08-31**	**2023-01-01 2023-08-31**
Styrelse och övrigt förtroendevalda	-58 848	-57 964
Anställda	-16 036 635	-12 729 450
Sociala avgifter	-5 272 606	-4 202 644
Pensionskostnader	-3 426 113	-2 067 468
Summa verksamhetens kostnader	**-24 800 402**	**-19 057 526**

Not 4 Arvode till revisorer	**2024-01-01 2024-08-31**	**2023-01-01 2023-08-31**
Fast arvode sakkunnigt biträde	-120 000	-120 000
Övrig revision	0	0
Arvode till förtroendevalda revisorer	-6 210	-5 300
Summa arvode till revisorer	**-126 210**	**-125 300**

Not 5 Avskrivningar	**2024-01-01** **2024-08-31**	**2023-01-01** **2023-08-31**
Av- och nedskrivning maskiner och inventarier	-9 627	-14 673
Summa avskrivningar	**-9 627**	**-14 673**
Avskrivningar har gjorts enligt plan på inventarier med 10%, 20% och 33% samt datorer med 33% av anskaffningsvärdet.		
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod uppgår till 5 år		

Not 6 Finansiella kostnader	**2024-01-01** **2024-08-31**	**2023-01-01** **2023-08-31**
Räntekostnader	-7 043	-6 431
Summa finansiella kostnader	**-7 043**	**-6 431**

Not 7 Maskiner och inventarier	**2024-01-01** **2024-08-31**	**2023-01-01** **2023-08-31**
Ingående anskaffningsvärden	75 999	790 643
Investeringar	0	0
Försäljningar/utrangeringar	0	-714 644
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**75 999**	**75 999**
Ingående avskrivningar	-25 448	-660 040
Försäljningar/utrangeringar	0	653 925
Årets avskrivningar	-9 627	-14 673
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-35 075**	**-20 788**
Utgående redovisat värde	**40 924**	**55 211**

Not 8 Finansiella anläggningstillgångar /aktier	**2024-08-31**	**2023-08-31**
Gryning Vård AB 556605-8201, säte Göteborg, 17%	1 700 000	1 700 000
Mediapoolen Västra Götaland AB, 556601-4741 säte Skövde, 33%	500 000	500 000
Redovisat värde vid årets slut	**2 200 000**	**2 200 000**
Andelsvärde Gryning Vård AB 15 959 047 (13 501 632)		
Andelsvärde Mediapoolen Västra Götaland AB 2 803 468 (2 803 468). Delårets värde enligt årsredovisning för räkenskapsår 2024.		

Not 9 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	**2024-08-31**	**2023-08-31**
Upplupen fakturering	0	144 000
Periodiserade lev fakturor enligt underlag	1 384 594	1 198 584
Övriga projekt med upplupen intäkt enligt underlag	13 999 940	5 806 638
Upplupen ränta	853 786	667 187
Redovisat värde vid årets slut	**16 538 320**	**7 816 409**

Not 10 Kassa och bank	**2024-08-31**	**2023-08-31**
Förbundets likvida medel	30 937 351	41 751 286
Tillväxtprogrammets likvida medel	35 765 819	31 620 212
	66 703 170	**73 371 498**

Not 11 Eget kapital	2024-08-31	2023-08-31
Eget kapital		
Ingående eget kapital	6 127 591	6 020 773
Årets resultat	5 237 834	1 389 126
Utgående eget kapital	**11 365 425**	**7 409 899**

Not 12 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	
** Not 12 sätts från och med 211231 med upplysning under balansräkningen.*	

Not 13 Skulder till olika projekt (DRUM)	2024-08-31	2023-08-31
Beslutade utvecklingsmedel i olika projekt (DRUM)	57 656 122	55 707 254
Ej erhållna projektmedel kommunal finansiering	-9 690 155	-10 712 736
Ej erhållna projektmedel VGR finansiering	-12 220 148	-13 374 306
	35 765 819	**31 620 212**

Not 14 Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	2024-08-31	2023-08-31
Upplupna löner (14)	27 448	68 802
Upplupna semesterlöner (14)	1 046 240	871 477
Upplupen avgiftsbestämd ålderspension (14)	1 143 000	880 000
Övriga projekt med resultat upplupen kostnad	12 555 894	37 933 195
Övriga interimsskulder	19 864 071	5 267 235
	34 636 653	**45 020 709**

De poster som är under (14) finns under skulder/kortfristiga skulder/övriga kortfristiga skulder.

VERKSAMHET

4.7 KANSLIENHETEN

Kanslienheten har genomfört flera aktiviteter inom förbundet för att förbättra vår verksamhet. Förbundet har börjat köpa tjänst av Skövde kommun för informationssäkerhet och skapat en organisation för att arbeta med frågorna strukturerat på förbundet. En grupp har utsetts som ska ansvara för att utveckla och följa upp förbundets informationssäkerhetsarbete och rutiner. Det har också påbörjats med en informationshanteringsanalys och tagit fram en handlingsplan för att förbättra informationssäkerhet. Fokus har också varit på förbundets arbetsmiljö och man har sett över riktlinjer för flextid och implementerat nya rutiner för att följa upp arbetstiden.

I början av året genomfört Skaraborgsdagen den 25 januari, som blev välbesökt och uppskattad. Vi har också skapat ett nyhetsbrev som skickas ut till intresserade politiker och tjänstepersoner i delregionen. Nyhetsbrevet innehåller information om våra aktuella projekt, aktiviteter och rapporter, samt tips om kommande evenemang och utbildningar m.m.

4.8 PROJEKTENHETEN

Under året har Kommunalförbundet varit aktivt i tio projekt, i vissa fall som projektägare och i andra fall som en projektpart. VGR har varit den tongivande anslagsgivaren. Under våren beviljades ett par nya projekt: Kompetenstrappa – förskola och fritidshem, Framtiden vård: attraktion, kvalitet och smarta lösningar samt Attraktion till batteri- och fordonsbranschen. Under våren beslutades också att Kompetensnavet förlängs ytterligare två år tom mars 2027, detta sker inom ramen för befintlig projektbudget.

4.9 KUNSKAPSUTVECKLING

Skaraborgs skol- och utbildningschefer arbetar utifrån Samverkansstrategi för Utbildning Skaraborg – organiserad samverkan för utveckling, som antogs 2023. Stort fokus under första halvåret 2024 har lagts på att ta fram ett dimensioneringsunderlag för Skaraborg som kompletterar Skolverkets underlag för planering och dimensionering för hela Västra Götaland. Under hösten presenteras underlaget för det politiska nämndsordförandenätverket med flera.

Kunskapsnoden Fullföljda studier har erbjudit kommunerna att delta i satsningen Ungas psykiska hälsa: Det syns inte. Syftet med satsningen är att öka elevernas kunskaper om vad som kan främja psykisk hälsa och ge dem verktyg för att långsiktigt hantera livets naturliga upp- och nedgångar.

Under våren 2024 startades projektet ”Kompetenstrappa för förskola och fritidshem” upp. Syftet med projektet är att skapa tydligare karriärvägar samt underlätta inträde till arbete inom förskola och fritidshem.

4.10 REGIONAL UTVECKLING

Näringsliv

Under våren har Direktionen för delregionala utvecklingsmedel (DRUM) beviljat fortsatt finansiering av Omställning Skaraborg och Science Park Skövde. En förlängning av Överenskommelsen mellan Skaraborgs Kommunalförbund och VGR för 2025 kring DRUM-medlen har antagits av Direktionen.

Besöksnäring
En marknadsanalys som visar behov av framtida hotellkapacitet i Skaraborg genomförd, där behovet av nya hotell är stort.

En grund har lagts för ett genomförande av en "platsberättelse" för Skaraborg,

Visit Skaraborg har arbetat med produktutveckling, affärsutveckling, hållbarhetsrådgivning, digitalisering, marknadsföring (t ex familjeresan och golfa i Skaraborg) och genomfört en branschdag för besöksnäringen.

Kompetensförsörjning 2024
Utifrån satsningen kring Nya lärmiljöer/Utbildningscentrum, som prioriterad aktivitet inom Omställning Skaraborg har kunskapsinhämtning och kartläggning skett genom studiebesök i Göteborg och dialog med AB Volvo, VGR, IDC samt Högskolan i Skövde. Samarbetet med Göteborg kring kompetens för batteribranschen har intensifierats och en gemensam handlingsplan tas nu fram.

VGR godkände Kompetensnavets ansökan om att förlänga projektet med två år inom befintlig budget till 31 mars 2027. Fokus ligger på att implementera branschstrukturen, utveckla lärcentra samt vidareutveckla metod för framtagande av en årlig rapport som kan ge underlag till arbetet med utbudsdimensioneringen delregionalt och regionalt.

Livet i Skaraborg
Livet i Skaraborgs stora milsten var Emigration Expo i Houten (Nederländerna) där de deltog med monter och personal på plats tillsammans med representanter tre andra kommuner samt Visit Skaraborg. Övrigt fokus har lagts på att arbeta med kommunikation och innehåll till webbplatsen vilket resulterat i en stabil ökning av besökare till webbplatsen samt fler potentiella inflyttare som har hört av sig.

Business Region Skaraborg
Mycket av BRS arbete är kopplat till insatsområden inom Omställning Skaraborg och den utveckling och tillväxt Skaraborg står inför. BRS har bland annat genomfört den nordiska batterikonferensen tillsammans med Business Sweden, Innovation Norway och Business Finland. Fortsatt arbete med Expand & Retain bolagen, omtag och uppdateringar av arbetet med offertberedskap gällande både verksamhetsmark/bostäder/hotell/energi/platsens attraktivitet/kompetens.

Satsningen kring VEGO (Västsvenska etableringar för grön omställning) har intensifierats, bland annat är nya medarbetare på plats.

Klimat 2030
Alla Skaraborgs 15 kommuner har antagit klimatlöften för åren 2024–2026. De som syftar till att minska klimatpåverkan och bidra till hållbar samhällsutveckling. Tillsammans har kommunerna i Skaraborg antagit 231 klimatlöften. Under våren 2024 har det klimatstrategiska arbetet inom klimat 2030 varit fokuserat på uppstarten av arbetet med att genomföra klimatlöftena.

Under våren 2024 har fokus även varit stärkt samverkan med de andra delregionala samordnarna och stärkt koppling till övriga utvecklingsprocesser och satsningar i Skaraborg.

Infrastruktur
Det är utmaningar med att få framdrift i den beslutade tolvåriga Regionala infrastrukturplanen 2022 – 2033. Trots att det finns begränsade medel i planen och lång framförhållning, så förbrukas inte en stor andel av de tilldelade medlen. Underförbrukningen är ett problem som gör att viktiga investeringar försenas i kommunerna och tyvärr också fördyras.

Under 2023 bildades Kinnekulletåggruppen med Skaraborgskommunerna utmed banan och under 2024 har banan tagit tydligare plats i inriktningsdokument. Regionen tog också ett beslut under början av 2024 om att börja utreda framtida tågfordon på Kinnekullebanan, som ska ersätta dagens dieseldrivna Kinnekulletåg. Gemensamt arbete för förbättrad järnvägsinfrastruktur och tågtrafik pågår också i Västra stambanegruppen, med alla kommunerna mellan Stockholm och Göteborg, liksom i Jönköpingsbanegruppen med kommunerna mellan Skövde/Falköping och Nässjö.

Under våren 2024 har åtgärdsvalsstudier färdigställts för ÅVS väg 44 Grästorp-Lidköping, liksom för ÅVS Genom Skövde. Under 2024 har arbete med kommande Regional plan 2026-2037 också påbörjats, och här behövs en bred samverkan kring de infrastrukturbehov som etableringar och omställningen i Skaraborg för med sig.

Kollektivtrafik
Skaraborg fortsätter att försöka hitta lösningar för gymnasieelever som bor i glesare geografier och där kollektivtrafiken påverkas av nya bussavtalet juni 2025. Arbetet med ett nytt regionalt Trafikförsörjningsprogram har fortsatt under 2024. Där aviseras också ett ökad fokus på barn och ungas förutsättningar att resa med kollektivtrafiken. Ifrån Skaraborg fortsätter vi därför att söka samverkan kring en närvaro av efterfrågestyrd kollektivtrafik i glesare geografier, som också integreras med den linjelagda trafiken i ett ”helaresanperspektiv”.

Skaraborg har också under 2024 fört en aktiv dialog med bl a Västtrafik och Trafikverket kring hur tågtrafiken, även på övriga banor påverkas av de kommande årens elkraftsarbeten på Västra stambanan.

Digitalisering
Skaraborgs kommuner har beviljats medel från Vinnova för att tillsammans med bl a Lidingö ta fram en AI-lösning som automatiskt kan maska personuppgifter i dokument inför utlämning av allmän handling. Projektnamnet är "Rätt till insyn".

Elektrifiering
Arbetet med att etablera en energiförsörjningsplan i enlighet med direktionens beslut i april 2023 gick under första halvåret in i en mer intensiv fas. Samtidigt intensifierades stödet till kommunerna kring energiplanering och vindbruksplanering. En utbildning för kommunfullmäktigeledamöter har tagits fram liksom ett kommunikationsstöd som kommunerna kan använda i medborgardialoger kring etablering av främst vindkraft. Forskningen kring nätverksstyrning löper också på med flera publicerade artiklar.

Samhällsbyggnad
Under nätverket för samhällsbyggnadschefer finns arbetsgruppen Skaraborgsbenchen (tjänstepersoner från kommunernas plan och mex) som under 2024 formaliserats ytterligare. Under våren planerades och påbörjades insatser för 2024 inom Färdplan bostäder (målgrupper/flyttkedjor samt inom djupanalys detaljplaner). Upphandling av konsult är klar.

Samhällsbyggnadsstrategen samordnar insatser med Offertberedskap bostäder där många frågor är gemensamma. Förberedelser av test med ”Öppna data” har resulterat i en testgrupp av 4 kommuner som under hösten undersöker en gemensam karta för ”Lediga tomter bostäder”.

4.11 VÄLFÄRDSUTVECKLING

Välfärd och folkhälsa har under delåret 2024 arbetat med en mängd frågor bland annat:

Folkhälsoavtal
Nytt avtal mellan Skaraborgs Kommunalförbund och delregional nämnd Östra har beslutats och ny utvecklingsledare för uppdraget är anställd och påbörjade sin anställning den 1 maj på 50% och planen är att börja arbeta 100% den 1/1 2025. Arbete pågår att ta fram behovsanalys samt skapa nätverk.

Risk och möjlighetsanalys
En samverkan pågår med Länsstyrelsen i Västra Götaland samt beslut togs under våren att inledningsvis koncentrera arbete i Mariestad för att därefter utöka med fler kommuner. Analysen har huvudfokus mot socialhållbarhet. En styrgrupp är bildade och består av enhetschef länsstyrelsen västragötaland samhällsbyggandschef och socialchef från Mariestad, Skaraborgs bitr polisområdeschef samt enehtschef inom välfärdsutveckling som också är sammankallande.

VästKom
Utredning och omställning av Västkom uppdrag har pågått under förra året och detta år har mycket arbete lagts på på arbetssätt och strukturer kring det. En del arbetsuppgifter har övergått till kommunalförbunden och även här har det skapats arbetsgrupper med regionen för att på bästa sätt finna nya former för samverkan

Film Nära Vård
En film med tillhörande utbildningsmaterial om Nära Vård och det personcentrerade arbetssättet i kommunernas alla verksamheter har tagits fram i samarbete med övriga kommunalförbund i regionen.

Nytt hälso- och sjukvårdsavtal
Arbetet med att ta fram ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal mellan kommunerna och regionen i Västra Götaland har påbörjats och en tidsplan är framtagen och beslutad. Arbetet kommer att pågå under hela 2024 och även kommande år.

Ny socialtjänstlag
En lagrådsremiss är framtagen och planeringen är att beslut om ny lag ska tas på riksdagens möte i november. Under året har ett förberedelsearbete gjorts och kommunalförbundets enhet för välfärdsutveckling tillika Skaraborgs RSS har fått i uppdrag av socialcheferna att anordna den länsdialog som ske i alla län. I Västra Götaland sker fyra dialoger på delregionalnivå. I Skaraborg är länsdialogen planerad till den 13 december.

Socialchefernas fokusområden
Socialcheferna har arbetat med sina fokusområden och har även haft en dag med socialnämndsordförandena för att komma fram till vad de gemensamt ser är viktigt att arbeta med framåt.

4.12 OMSTÄLLNING SKARABORG

Det politiska uppdraget Omställning Skaraborg har konkretiserats och en aktivitetsplan för 2024 har beslutats av direktionen. För respektive aktivitet har genomförandeplaner tagits fram som beskriver delaktiviteter, bemanning och tidplan. För varje aktivitet har en ansvarig på kommunalförbundet utsetts.

Förankring av Omställning Skaraborg och dess aktiviteter har genomförts internt i kommunalförbundet och i flertalet kommuner. Löpande rapportering om framdrift har skett i direktionen och kommundirektörsgruppen samt i för Omställning Skaraborg utsedd politisk referensgrupp och styrgrupp.

Inom ramen för omställningsarbetet har dialog förts med flertalet kommunnätverk, Västra Götalandsregionen, Högskolan i Skövde, energibolagen genom Framtidskraft, Klas Ericson (nationell samordnare), Volvo, IDC och andra näringslivsrepresentanter såsom Byggföretagen och Fastighetsägarna.

Aktiviteter som genomförts är Nordisk Batterikonferens och Marknadsanalys hotell. Utöver det har ett antal externa föredrag och panelsamtal genomförts i syfte att lyfta Skaraborg bl a under Skaraborgsdagen, Byggbranschdagen, Nordeas konferens Skaraborg laddar för tillväxt samt i Almedalen.

skaraborg.se

info@skaraborg.se
0500-49 72 00
Box 54, 541 22 Skövde

Kommunstyrelsen

Ks § 222 Dnr 2024/00403

Budget Mariestads kommunkoncern 2025 med plan 2026-2027

Kommunstyrelsens förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige beslutar om budget för 2025 samt flerårsplan för åren 2026-2027 i enlighet med majoritetens förslag.

2. Kommunfullmäktige beslutar att skattesatsen ska vara oförändrad på 21,26 kronor.

3. Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen under år 2025 har rätt att omsätta och nyupplåna inom en totallåneram för koncernbanken om 2 650 000 000 kronor.

4. Kommunfullmäktige beslutar om följande utlåningsramar till sina kommunala bolag inom Stadshus AB för 2025.

a. Mariehus AB, inklusive dotterbolag, år 2025 om 850 000 000

kronor

b. VänerEnergi AB, inklusive dotterbolag, år 2025 om 415 000 000 kronor

5. Kommunfullmäktige beslutar om räntepåslag och administrativ avgift till följande kommunala bolag:

a. Räntepåslag 2025 för VänerEnergi AB fastställs till 0,37 procent av bolagets nyttjade utlåningsram.

b. Räntepåslag 2025 för Mariehus AB inklusive dotterbolag fastställs till 0,52 procent av bolagets nyttjade utlåningsram.

c. Administrativ avgift 2025 fastställs till 0,07 procent av bolagens nyttjade utlåningsram.

6. Kommunfullmäktige beslutar att ett generellt ägardirektiv för Mariestads kommunala bolag ska upprättas där det ställs krav på att optimera kommunkoncernnyttan i Mariestad. Det kräver att gemensamma processer samordnas. Det gäller främst inom stödjande funktioner och processer såsom ekonomi-, HR-, säkerhet-, kansli- samt telefoni och IT.

7. Kommunfullmäktige beslutar att kommunens förvaltningar och bolag ska efterleva principer för internprissättning i enlighet med bilaga Principer för internprissättning.

8. Utdelningen till Mariestads stadshus AB från Vänerenergi AB fastställs till 10,5 miljoner kronor varav Mariestads andel är 88 procent.

9. Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen under år 2025 har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under år 2025.

10. Kommunfullmäktige beslutar att ekonomichefen får i uppdrag att föra om budgeten 2025 för tekniska justeringar vilket avser tillkommande kapitalkostnader, internränta och personalomkostnads-pålägg.

11. Kommunfullmäktige godkänner förslaget till investeringsbudget där:

a. Skattefinansierade investeringar uppgår till 190,9 mnkr 2025, 214 mnkr 2026 och 149,9 mnkr för 2027.

b. Exploateringsbudgeten uppgår till 49,6 mnkr för 2025, 22,8 mnkr för 2026 och 36,9 mnkr för 2027.

c. För taxefinansierad verksamhet uppgår investeringsbudgeten till 120,8 mnkr för 2025, 214 mnkr för 2026 och 163,0 mnkr för 2027.

12. Kommunfullmäktige beslutar om att tilldela samtliga nämnder ett personalkostnadsindex på 3,5 procent.

13. Kommunfullmäktige beslutar att justera nämndernas budgetramar utifrån ett minskat PO-pålägg som uppgår till 41,4 procent för 2025.

14. Kommunfullmäktige beslutar om att tilldela samtliga nämnder ett prisindex på 1,4 procent.

15. Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att sätta av en procent av sin tilldelade budgetram i en buffert.

16. Kommunfullmäktige beslutar om att avsätta 10,2 mnkr i en central buffert.

17. Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fortsätta arbetet med handlingsplanen för strukturell omställning.

18. Kommunfullmäktige beslutar att reglera budgetramarna utifrån demografiska förändringar. Utbildningsnämndens budgetram minskas med 7,9 mnkr och Äldre- och omsorgsförvaltningens budgetram förstärks med 10,5 mnkr.

19. Kommunfullmäktige beslutar att justera Kommunstyrelsens budgetram med totalt +8,6 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

a. Uppräkning av SKR och medlemskap: +0,1 mnkr

b. EU-val: -0,6 mnkr

c. Ekonomisystem: -0,3 mnkr

d. Omställningsbuffert: +5 mnkr

e. Flytt av nämndsekreterare från Utbildningsnämnden: +0,4 mnkr

f. Införande av tjänstelegitimationer: +1 mnkr

g. Årlig kostnad tjänstelegitimationer: +1,1 mnkr

h. Ökad kostnad Office 365: +0,6 mnkr

i. Utveckling av kommunkoncernövergripande ekonomifunktion: +2,6 mnkr

j. Flytt av hyreskostnader: -1,1 mnkr

20. Kommunfullmäktige beslutar att justera Tekniska nämndens budgetram med totalt 5,1 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

a. Underhåll/skötsel Sjölyckan, Horn/Dala, Sund, Sydport, Bandyplan Sjötorp: +1,2 mnkr

b. Hyra Pilen: +1,0 mnkr

c. Kronoparken vätgasdrift: +1,5 mnkr

d. Hyra Slättevalla: +0,2 mnkr

e. Flytt hyreskostnader: +1,2 mnkr

21. Kommunfullmäktige beslutar att justera Utbildningsnämndens budgetram med totalt -0,4 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

a. Flytt nämndsekreterare: -0,4 mnkr

22. Kommunfullmäktige beslutar att justera Socialnämndens budgetram med totalt 2,3 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

a. Flytt hyra: -0,1 mnkr

b. Utökad drift Ekbacken: +2,4 mnkr

23. Kommunfullmäktige beslutar att justera Äldre- och omsorgsnämndens budgetram med totalt +11,1 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

a. Ny våning Alen: +6,7 mnkr

b. Ny gruppbostad Sjötorp, halvårskompensation för utebliven demografi 2024: +4 mnkr

c. Lokalhyra trygghetscentral: +0,4 mnkr

24. Kommunfullmäktige ger Teknisk nämnd i uppdrag att utöka skötsel av kommunala anläggningar och grönområden. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 8 mnkr för 2025-2027 och en utökad investeringsbudget med 7 mnkr för 2025 och 5 mnkr för 2026-2027.

25. Kommunfullmäktige ger Teknisk nämnd i uppdrag att planera byggstart för Kvarnstenens skola till 2025, med färdigställande senast 2026. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad investeringsbudget med 15 mnkr för 2025 och 20 mnkr 2026.

26. Kommunfullmäktige ger Socialnämnden i uppdrag att utveckla stöd i hemmet genom socialtjänsten. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1,5 mnkr för 2025-2027.

27. Kommunfullmäktige ger Utbildningsnämnden i uppdrag att satsa på specialpedagoger för tidigt stöd och förbättrade utredningsförutsättningar. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 2 mnkr för 2025-2027.

28. Kommunfullmäktige ger Äldre- och omsorgsnämnden i uppdrag att intensifiera digitalisering inom äldre- och omsorgsverksamheten. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1 mnkr för 2025-2027 och en utökad investeringsbudget med 0,5 mnkr för 2025-2027.

29. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att starta ett tvåårigt arbetsmiljöprojekt: Hälsolyftet 2.0. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1,5 mnkr för 2025 och 2 mnkr för 2026.

30. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att införa friskvårdsbidrag till personalen. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1,4 mnkr för 2025, 2,2 mnkr för 2026 och 2,5 mnkr för 2027.

31. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att starta ett tvåårigt projekt: Förenkla Helt Enkelt 2.0. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1 mnkr för 2025-2026.

32. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att intensifiera platsmarknadsföringen av kommunen med fokus på att stärka vårt varumärke som en framtidskommun, boendeort och god arbetsgivare. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,5 mnkr för 2025-2027.

33. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att öka anläggningsbidraget till föreningar. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,3 mnkr för 2025, 0,4 mnkr för 2026 och 0,5 mnkr för 2027.

34. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att teckna avtal med Västra Götalandsregionen som rör anställningen av en folkhälsostrateg samt att utreda folkhälsostrategens placering. Uppdraget finansieras inom ram.

35. Kommunfullmäktige ger Utbildningsnämnden i uppdrag att införa lärlingsprogram och IM-yrk som sökbart program. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,5 mnkr för 2025-2027.

36. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda centrumnära badplats. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,2 mnkr för 2025.

37. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att starta ett tvåårigt projekt för utveckling av kulturskolan. Projektet ska fokusera på att motverka ensamhet, i samarbete med LSS och Träffpunkt Sonja, genom att göra kulturskolans verksamhet tillgänglig för fler under dagtid. Projektet finansieras inom ram.

38. Kommunfullmäktige ger Teknisk nämnd i uppdrag att utrusta stora bassängen på Ekuddens utomhusbad med ett pooltäcke med syfte att spara energi. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad investeringsbudget med 1,2 mnkr för 2025 vilka ingår i beslutade investeringsbelopp i punkt 11.

39. Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att söka medfinansiering, vilket kan inkludera riktade statsbidrag. Grundprincipen är att minska nämndens budget med samma belopp som vi erhåller i medfinansiering. Uppdraget finansieras inom ram.

40. Kommunfullmäktige beslutar att tilldela Kommunrevisionen en budgetram på 1,2 mnkr för 2025.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet deltar ej i beslutet.

Bakgrund

I fastställd policy för verksamhet – och ekonomistyrning beskrivs budgetprocessen. Enligt mål - budgetprocessen bereds budgetunderlaget av kommundirektörens ledningsgrupp och överlämnas till den politiska beslutsprocessen i september för att beslutas av Kommunfullmäktige i november.

Budgeten utgår från kommunfullmäktiges fastställda mål för mandatperioden.

Moderaterna har upprättat ett förslag till budget 2025 med plan 2026-2027.

Arbetsutskottets förslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att godkänna majoritetens förslag till budget år 2025 med plan för 2026-2027.

Behandling på sammanträdet

Ordförande Johan Abrahamsson (M) tar upp majoritetens förslag till beslut och finner att kommunstyrelsens beslutar i enlighet med förslaget.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet deltar inte i beslutet.

Underlag för beslut

Tjänsteskrivelse, daterad 2024-10-17

Majoritetens Budget för Mariestads kommun 2025 med plan för 2026-2027

Bilaga Principer för internprissättning

Beslutet ska skickas till:

Kommundirektör

Ekonomichef

Budgetcontroller

Samtliga nämnder

Samtliga förvaltningschefer

Ekonomidirektör

MARIESTAD

Majoritetens Mål och budget 2025 med plan 2026–2027

Tillägg till mandatperiodens inriktningsbudget

Mariestads kommun

Innehållsförteckning

1 Tillägg till budgetplan för mandatperioden 3
2 Majoritetens budgettext för 2023-2026 7
2.1 Tänka nytt och tänka kvalitet 7
2.2 Landsbygden 8
2.3 Kollektivtrafik och trygghet 9
2.4 Skola och utbildning 9
2.5 Arbetsmarknad 10
2.6 LSS 11
2.7 IFO 11
2.8 Vård och äldreomsorg 11
2.9 Tekniska nämnden 13
2.10 Samhällsbyggnad 14
2.11 Kultur och fritid 14
2.12 De kommunala bolagen 15
2.13 Kommunstyrelsen 16
3 Budgettillägg 2024 17
4 Budget 2025 och plan 2026-2027 19
5 Kommunfullmäktiges mål 20
6 God ekonomisk hushållning i kommunen 23
7 Ekonomiska omvärldsfaktorer och konjunkturutveckling 25
7.1 Mariestads ekonomiska läge 25
8 Befolkningsprognos 27
9 Ekonomiska planeringsförutsättningar för budgetåret 2025 och planperioden 2026-2027 29
9.1 Demografimodell 30
9.2 Övriga justeringar av nämndernas ramar 32
10 Budgeten i siffror 33
11 Budget för investeringar och exploatering 40
12 Koncernbudget 47

1 Tillägg till budgetplan för mandatperioden

Med fokus på sakpolitiska frågor förverkligar vi ”Framtidsstaden Mariestad”.

Framtidsstaden Mariestad – Vägen framåt Mariestad har alla förutsättningar att forma sin egen framtid och ta makten över sin ekonomiska utveckling. Genom att fortsätta prioritera rätt, minska byråkratin och främja en hållbar ekonomisk tillväxt kan vi frigöra och öka resurser till kärnverksamheten och ge invånarna och familjen mer frihet att själva välja hur de vill leva sina liv. Det handlar om att skapa en ekonomi som fungerar för människorna, inte tvärtom.

Ansvar och uppföljning – Friheten kräver struktur För att säkerställa att varje skattekrona används rätt måste vi följa upp våra beslut noga. Varje nämnd har friheten att prioritera efter sina förutsättningar, men vi styr oss också mot att dessa beslut leder till medborgarnas bästa. Frihet utan ansvar fungerar inte – vi behöver fortsätta med struktur och tydliga resultat om vi ska lyckas bygga en stark ekonomi, kvalitetsmål och en framtid där Mariestads invånare kan känna trygghet och valfrihet.

Ekonomistyrning och budgetföljsamhet – För att säkra vår långsiktiga utveckling ska vi under återstoden av 2024 konsekvent genomföra de beslut som fastställts i handlingsprogrammet. Under 2025 fortsätter vi att noggrant hålla oss till de riktlinjer och mål som anges i handlingsplanen. Vid varje prognostillfälle ska vi tydligt redovisa hur arbetet framskrider, och i detaljbudgeten ska vi klargöra hur prioriteringarna i budgeten ska förverkligas. Uppföljningen ska ske kontinuerligt vid prognostillfällena. Det är också avgörande att vi aktivt söker medfinansiering och särredovisar alla tillfälliga statsbidrag.

Samarbete och innovation – En lättare, friare väg framåt. Genom att minska kommunens administration och främja ett närmare samarbete med våra bolag, skapar vi en mer flexibel och innovativ organisation. Följa regler utan egna värderingar eller tolkningar och mer resultatfokus leder till en bättre service för medborgarna och större utrymme för kreativitet och nytänkande. Vi ska våga satsa på de lösningar som ger verklig effekt – från digitalisering inom äldreomsorgen till att effektivisera våra processer genom Hälsolyftet 2.0 och Förenkla Helt Enkelt 2.0.

Frigör resurser – rimliga skatter och självkostnadsprinciper i avgifter ger ökad frihet till medborgarna och våra företag. Genom ett mer effektivt resursutnyttjande, smartare prioriteringar och en ständig strävan efter att minska byråkratin kan vi frigöra medel till kärnverksamheten och samtidigt ge medborgarna mer pengar i plånboken. Med färre onödiga regler kan människor få mer frihet att själva bestämma över sina liv och välja den väg som passar dem bäst. Det är den väg framåt som majoriteten har stakat ut – frihet, ansvar och resultat!

Framtidsstaden Mariestad

Inför 2025 finns ett antal områden där vi vill lägga särskilt fokus:

Skötsel av kommunala anläggningar och grönområden

Vi utökar underhållet för skötsel av kommunens mark och grönområden med fokus på lekplatser, skolgårdar, parker, planteringar och infarter. Det är även viktigt att vi utökar tillgängligheten genom att placera ut fler parkbänkar, både under sommar- och vintertid, för att skapa fler platser för vila och rekreation. Det ska även upprättas skötselplaner för områden enligt den grönblåa planen där de tidigare utsedda fyra rekreationsområdena får ett tydligare fokus.

Till detta tilldelar vi extra investeringsmedel fasta installationer. 8 mnkr tilldelas Tekniska

nämnden för 2025-2027 i driftbudgeten och 7 mnkr i 2025 samt 5 mnkr för åren 2026-2027 i investeringsbudgeten.

Byggstart för Kvarnstenens skola

Byggstart för Kvarnstenens skola planeras till 2025, med färdigställande senast 2026. Projekteringen bör slutföras snarast möjligt för att hålla tidsplanen och säkerställa ett smidigt genomförande av byggprojektet. Tekniska nämnden tilldelas 15 mnkr i investeringsbudget för 2025 och 20 mnkr för 2026.

Utveckling av stöd i hemmet genom socialtjänsten

Vi strävar efter att ha utvecklade och evidensbaserade metoder för att erbjuda utökat stöd i hemmet via socialtjänsten. Detta ska ske genom att vidareutveckla och stärka det samarbete vi redan har för att säkerställa bästa möjliga stöd till de som är i behov av hjälp i sin hemmiljö. Detta finansieras genom ett tillskott till Socialnämnden för hela perioden med 1,5 mnkr.

Satsning på specialpedagoger för tidigt stöd och förbättrade utredningsförutsättningar

Specialpedagoger för att kunna erbjuda tidigt stöd och förbättra förutsättningarna för utredningar. Målet är att tidigare upptäcka behov hos elever och sätta in rätt stöd i tid. Detta kommer bidra till att öka antalet elever som uppnår behörighet. 2 mnkr tilldelas Utbildningsnämnden för hela perioden.

Intensifierad digitalisering inom äldre- och omsorgsverksamheten

Med grund i det omfattande arbete som redan har genomförts inom Äldre- och omsorgsnämnden, vill vi nu intensifiera digitaliseringen inom äldre- och omsorgsverksamheten. Nämnden tillförs 1 mnkr för perioden i driftmedel samt 0,5 mnkr i investeringsmedel. Syftet är att i snabbare takt införa digitala lösningar för att öka tryggheten för personer som är i behov av stöd och förbättra arbetsmiljön för våra anställda. Detta kommer att skapa bättre förutsättningar för både kommunens äldre och personal.

Nytt tvåårigt arbetsmiljöprojekt: Hälsolyftet 2.0

Vi föreslår att lansera ett nytt tvåårigt arbetsmiljöprojekt, **Hälsolyftet 2.0**, med målet att minska frånvaron och förbättra arbetsmiljön. Projektet bygger på samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare för att skapa en hållbar och hälsosam arbetsmiljö. Detta kommer att uppnås genom ökad kommunikation, gemensamma insatser och riktade utbildningar för att främja god hälsa och välbefinnande på arbetsplatsen. Satsningen tilldelas kommunstyrelsen 1,5 mnkr för 2025 och 2 mnkr 2026.

Införande av friskvårdsbidrag till personalen

Vi föreslår att införa ett friskvårdsbidrag till vår personal. För att detta ska kunna genomföras, behöver vi först ta fram ett regelverk som definierar ramarna för hur friskvårdsbidraget ska användas. När regelverket är på plats, kommer friskvårdspengen att införas och bli tillgänglig för anställda. Satsningen finansieras till Kommunstyrelsen med 1,4 mnkr för 2025, 2,2 mnkr för 2026 och 2,5 mnkr 2027.

Tvåårigt projekt: Förenkla Helt Enkelt 2.0

Vi föreslår ett tvåårigt projekt, **Förenkla Helt Enkelt 2.0**, med fokus på att förbättra bemötande, stärka värdegrunden och öka förutsägbarheten i ansökningsprocesser och rådgivning. Projektet kommer även att inkludera ett tillskott i näringslivsprogrammet för att underlätta införandet av dessa förbättringar, vilket ska främja en mer effektiv och tillgänglig service för företag och andra aktörer. 1 mnkr tilldelas Kommunstyrelsen åren 2025 och 2026.

Platsmarknadsföring för att öka vårt attraktionsvärde

Vi föreslår att intensifiera platsmarknadsföringen av kommunen med fokus på att stärka vårt varumärke som en framtidskommun, boendeort och god arbetsgivare. Detta ska fungera som ett stöd i kommande rekryteringar genom att marknadsföra kommunen utifrån vår vision och framtidsvisioner. Målet är att öka vår attraktionskraft både för invånare, nya invånare och potentiella medarbetare. 0,5 mnkr tilldelas Kommunstyrelsen från och med 2025.

Höjt anläggningsbidrag till föreningar

Eftersom allt fler föreningar utökar sina aktiviteter och anläggningsbidraget har legat stilla under en längre tid, föreslår vi att bidraget justeras upp inför den kommande tilldelningen. Detta skulle ge föreningarna bättre förutsättningar att fortsätta utveckla sina verksamheter och främja deltagande i lokalsamhället. Satsningen tilldelas kommunstyrelsen 0,3 mnkr för 2025, 0,4 mnkr för 2026 och 0,5 mnkr för 2027.

Avtal med regionen för 2025 gällande folkhälsostrateg

Vi föreslår att teckna ett avtal med regionen för 2025 som rör anställningen av en folkhälsostrateg. Dessutom ska vi utreda förutsättningarna för att placera denna funktion i ett sammanhang där vi kan arbeta effektivt med förebyggande insatser. Målet är att stärka det strategiska arbetet för bättre folkhälsa i kommunen.

Införande av lärlingsprogram och IM-yrk som sökbart program

Vi föreslår att införa ett lärlingsprogram "på riktigt" genom att göra IM-yrk (Introduktionsprogram med yrkesinriktning) till ett sökbart program. Målet är att erbjuda en gedigen utbildning för de elever som har praktiska färdigheter och vill välja yrkesinriktade jobb. Utbildningsnämnden tilldelas 0,5 mnkr för denna satsning.

Utredning av centrumnära badplats

Eftersom Mariestad är en stor turiststad, vill vi genomföra en utredning enligt tidigare förslag om möjligheten att bygga en centrumnära badplats vid Karlsholme. Vi vill även undersöka möjligheterna att anlägga en plats för vinterbad, för att öka tillgängligheten och attraktionen för både invånare och besökare året runt. 0,2 mnkr läggs till Kommunstyrelsen under 2025.

Tvåårigt pilotprojekt för utveckling av kulturskolan

Eftersom ramtilldelningen för 2024 inte minskar, föreslår vi att överskottet som är prognoserat i rambudgeten 2025 används till att starta ett tvåårigt pilotprojekt för att utveckla kulturskolan. Projektet ska fokusera på att motverka ensamhet, i samarbete med LSS och Träffpunkt Sonja, genom att göra kulturskolans verksamhet tillgänglig för fler under dagtid.

Söka medfinansiering

Som en generell regel i allt budgetarbete ska vi alltid söka medfinansiering, vilket kan inkludera riktade statsbidrag. Vår grundprincip är att minska nämndens budget med samma belopp som vi erhåller i medfinansiering. Detta kommer att stärka kommunens ekonomiska resultat och säkerställa ett effektivt resursutnyttjande.

Pooltäcke till Ekuddens utomhusbad

Byte av pooltäcke till stora bassängen på Ekuddens utomhusbad med syftet att spara energi läggs 1,2 mnkr till i investeringsbudgeten 2025.

2 Majoritetens budgettext för 2023-2026

2.1 Tänka nytt och tänka kvalitet

Mariestad kommer under denna mandatperiod och flerårsbudget fokusera på kvaliteten inom vår kärnverksamhet. En del i detta är att tjänsteskrivelserna som i dag bedöms ur ekonomisk, miljömässig och social dimension dessutom ska bedömas ur perspektivet mätbar kvalitet med syftet att de politiska besluten ska kunna följas upp över tid och jämföras med andra liknande verksamheter.

Vi har som mål att samtliga verksamheter kvalitetsmässigt ska ligga högre än genomsnittet i riket 2026. Självklart är det ett enormt tufft mål men ett nödvändigt mål för att lyfta kommunens varumärke och Mariestad som en kommun man vill flytta till, där kärnverksamheten kommer vara en avgörande fråga som kommer vägas in för dem som överväger att bosätta sig här.
För att lyckas med detta så måste man ha respekt för den lågkonjunktur som Sverige kommer befinna sig i under de närmaste åren samt de utmaningar vi har med den höga kostnadsökningstakten och det nationella skattetrycket vi har i Sverige.

Med ungefär en miljon personer som står utanför arbetsmarknaden nationellt har vi inte råd med det höga skattetrycket i landet på de som arbetar utan måste få fler i arbete. Skillnaden mellan jobb och bidrag blir för liten. Därför har vi som kommun en skyldighet att ta vårt ansvarar att minska utanförskapet och vidta åtgärder för att bryta bidragsberoendet och utanförskapet för dem som har arbetsförmåga.

Redan idag finansieras kärnverksamheten till stor del av skatteintäkter och därför måste vi se över de avgifter och taxor vi tar ut i kommunen så de både är rimliga, skäliga och rättvisa. Vidare behöver kommunen lägga större vikt av affärsmässighet vid försäljning av tjänster och mark. Genom att höja våra intäkter kan vi återinvestera dem i kärnverksamheten och ge nämnderna en större ram för att bedriva sin verksamhet.

Som kommun är vi också en myndighet där vi utför vårt kontrollansvar och fattar myndighetsbeslut. Samtidigt ska vi som myndighet se till att det är lätt att göra rätt. Det innebär också att vi måste förbättra rådgivningen för att göra det enklare för medborgare och företag att göra rätt. Vi kommer behöva hitta nya arbetssätt och stärka vårt arbete med digitalisering för att förkorta våra processer och beslut. Vi behöver också öka vår tillgänglighet med fler webbtjänster och samla koncernens kundtjänster under ett gemensamt servicecenter.

Med den stora mängd arbetstillfällen som kommunen kommer att få till sig krävs att man tar lärdom ifrån andra kommuner som har gjort den här resan. En stor del av de nyanställda kommer ha en internationell spetskompetens vilket innebär att vi behöver skapa en internationell skola samt förskola för att möta dessa personers behov. Vi behöver också bygga upp en kompetens kring in- och medflyttarservice.

Vi behöver också marknadsföra oss utanför landets gränser samt att bygga upp nya olika kommunikationer som till exempel fler e-tjänster, AI, chattfunktioner och nyhetsbrev mm.
Under den kommande mandatperioden ser vi mycket stora utmaningar i hela landet. Därför är det viktigt att man inte blir förblindad och tror att vi är unika här i Mariestad med våra utmaningar. Vi har absolut inte ett sämre läge än andra kommuner. Däremot har vi en fördel tack vare vårt expansiva näringsliv i kommunen som redan lagt grunden att komma ur denna lågkonjunktur bättre än många andra kommuner. Därutöver ska man lägga till den enorma satsning AB Volvo valt att placera här i kommunen. I och med denna expansion kommer vi

behöva samarbeta betydligt mer i vårt närområde Skaraborg och Västra Götaland för att klara den positiva möjlighet vi har framför oss.

Redan nu har vi tagit höjd i vår befolkningsplanering och planerar för att vi ska bli 40 000 invånare 2040. Detta är en mycket kraftig ökning i prognosen men samtidigt en högst relevant siffra. För att klara detta måste man ha ordning på ekonomin och jobba med rätt saker och inte ligga kvar i gamla hjulspår. När vår omvärld förändrar sig måste vi vara snabba på att ställa om och tänka nytt.

Inom flera områden måste vi våga byta spår inte minst när det gäller detaljplaner där vi måste börja med exploatörsdrivna detaljplaner och fokusera våra resurser på vårt myndighetsansvar gällande detaljplaner. Detta kommer ställa stora krav på oss att vi skyndsamt ser över vår boendeförsörjningsplan och översiktsplan. Vi måste hitta nya bostadsområden och inte förtäta i stadskärnan samtidigt som vi ser över parkeringsmöjligheter och även parkering på höjden på flera platser i centrum. Vidare behöver vi se till att det finns både bra laddningsmöjligheter och bra förbindelser för oskyddade trafikanter (cyklister, gångare).

För att klara den utmaning vi står inför krävs det att vi ser kommungränsen enbart som en administrativ gräns, och att vi intensifierar våra samarbeten inom Skaraborg, men även utanför länsgränsen. I dessa samarbeten måste vi våga vara banbrytande och tänka nytt. Nya lösningar skapar man genom att ifrågasätta invanda mönster.

Som en del av detta ska alla kommunens verksamheter lyfta sina styrdokument vad gäller värdegrund till politisk revidering under första tertialen 2023.

2.2 Landsbygden

Stad och land ska gå hand i hand. För att uppnå detta behöver vi tillsammans med markägare i våra kransorter hitta områden där man kan få igång bostadsbyggnationen på landsbygden och använda landsbyggsskolorna som nav i strukturen. Landsbygden och de gröna näringarna är en enorm resurs vi har i vår kommun.

De gröna näringarna är inte bara en otrolig viktig resurs för att producera mat utan också en enorm resurs för att hela samhällsstrukturen ska fungera, allt ifrån öppna landskap till framkomliga vintervägar samt förutsättningen för en levande landsbygd. De gröna näringarna har visat hur man med ett kreativt sätt kan ställa om till ny teknik och nya produktionssätt samt hur snabbt det kan gå att ställa om. Där har vi som kommun mycket att lära ifrån.

De gröna näringarna är den bransch som förstår att om man inte tar vara på skogens och jordens resurser på ett långsiktigt sätt kommer deras verksamhet inte finnas kvar därför behöver vi involvera dem när vi pratar klimatomställningar, landsbygds- och samhällsutveckling samt skogsbruk. Genom ett produktivt skogsbruk som är under tillväxt så är skogen vår tids viktigaste luftrenare som fångar upp koldioxid och föroreningar och binder dessa i den växande skogen.

De gröna näringarna och landsbygden skapar också de höga naturvärdet vi har i vårt land och kommun genom att anpassa sin skötselplan så områden kan skapa dessa skyddsvärda naturtillgångar. Flera av dessa områden som skötts av generationer skogs- och jordbrukare har blivit naturskyddsområden och naturreservat tack vare kunskapen hos deras förvaltare. Här har kommunen ett ansvar tillsammans med andra berörda myndigheter att se till att den skötseln fortsätter så den biotop som låg till grund för att bilda dessa områden också fortsätter skötas så naturvärden inte försvinner och områden växer igen.

Landsbygden är också en viktig del i kommunens attraktivitet och varumärkesbyggnad, inte minst turismen och våra vackra badmöjligheter i kommunen. Med den ökande turistström vi har är det också viktigt att kommunen ser till att servicefunktioner finns och också sköts på landsbygden. Många driftiga landsbygdsföretagare har startat nya affärsgrenar inom turism, här måste vi som kommun vara behjälpliga med paketering av dessa, stödja dessa med råd i myndighetsfrågor men också med marknadsföring.

2.3 Kollektivtrafik och trygghet

För att lyckas med samspelet mellan landsbygd och stad måste man se samhällsutmaningarna tidigt och hitta lösningar som tillgodoser både landsbygdens och stadens behov. Detta gäller inte minst kollektivtrafiken där vi behöver se över hela strukturen av hur vi förflyttar oss, dvs. kollektivtrafiken inom kommunen men också hur man kan pendla till och från vår kommun. Vi kommer under denna mandatperiod se över hela vår kollektivtrafik och tänka nytt hur man kan kombinera ihop landsbygdsbussar med stadstrafik, skapa nya pendlingsparkeringar och även stärka möjligheten att cykla och gå.

Därför är det också viktigt att vi fortsätter med våra trygghetsvandringar i hela kommunen för att bygga bort otrygga miljöer så att medborgarna känner sig mer trygga när man rör sig ute. Det är tillsammans med andra myndigheter och intresseorganisationer kommunen skapar dessa trygga miljöer. I anslutning till detta behöver kommunen revidera flera dokument som exempelvis gestaltningsprogram och ordningsföreskrifter. Vidare behöver kameraövervakning införas på otrygga platser. Kommunen ska även söka tillstånd för paragraf 3-platser för att kunna sätta in ordningsvakter om så behövs runt våra fastigheter och otrygga miljöer.

Vi ska vidareutveckla den nya samverkansformen effektiv samordning för trygghet (förkortat EST) där vi systematiskt identifierar aktuella lägesbilder kring platser där stök och oro uppkommit och skapar förutsättningar för omedelbara förebyggande och trygghetsskapande insatser. Arbetet bygger på flerpartsamverkan med både offentliga och privata aktörer samt civilsamhälle.

2.4 Skola och utbildning

Det är viktigt att alltid jobba med roten till problem och våga sätta fokus på detta. Nu när vi ser att narkotikan, stölder och vandaliseringar ökar kraftigt måste vi som vuxna vara garanter för samhällets värdegrund. Alla som jobbar inom Mariestad ska ha samma vägledande värdegrund.

För oss är det självklart att i våra skolor och klassrum är det läraren som bestämmer och rektorn har det övergripande ansvaret för sin enhet. Alltså det pedagogiska, det ekonomiska ansvaret och arbetsmiljöansvaret för både elever, lärare och övrig personal på sin enhet. Vi vill under denna mandatperiod stärka rektorns och lärarnas status som pedagogiska ledare.

För att vi ska kunna ge den grundläggande utbildning våra elever har rätt till krävs en gemensam grundsyn i kommunens värdegrund. För att uppnå detta krävs en dels en ansvarsförflyttning där elever och föräldrar tar ett större ansvar för beteenden och studiemotivation och dels att kommunen och samhället tar sitt ansvar och levererar den stöttning som behövs. Vi ska som exempel säkerställa att barnen lär sig läsa så tidigt som möjligt under skoltiden då forskning visar att det är det viktigaste faktorer för att minska antal F längre fram.

Kommunen måste prioritera arbetet med tidig upptäckt och samarbeta tillsammans med vårdhavare och andra stödinsatser. Inom kommunens utbildningsverksamheter ska personalen

ges förutsättningar att se och möta alla barns och elevers behov. I och med att förskolan är den första skolformen som möter de yngsta barnen är det särskilt viktigt att den verksamheten har ett utvecklat arbetssätt för att tidigt upptäcka särskilda behov och ett nära samarbete med elevhälsoteam och socialtjänst. Vidare vill vi fortsätta utvecklingen av förskolans lärandemiljö, utveckla och stimulera studiemiljön i grundskolan och gymnasieskolan både inom- och utomhus.

Kommunen och vårdnadshavare bör upprätta ett förväntansdokument där det tydligt framgår vilket ansvar vårdnadshavare och elever har, samt vilka regler och värderingar som gäller i skolan, bland annat nolltolerans mot narkotika och alkohol, hur elever förväntas uppföra sig gentemot varandra och skolans personal osv.

Kommunen ska verka för att fler eftergymnasiala utbildningar skapas både ihop med Göteborgs universitet och själva via vår gymnasieskola och vuxenutbildning. Vi ska starta ett riktigt lärlingsprogram där man efter högstadiet har möjlighet att lära sig ett hantverk om man saknar behörighet att läsa vidare på gymnasiet, detta ska ske med vårdnadshavarnas godkännande.
SFI ska kunna kombineras med praktik och att vi har individuella handlingsplaner som följer upp både närvaro och kunskap, samt att vi utökar samarbetet med Vara folkhögskola både mellan allmän linje och SFI.

Skövde högskola är en viktig part för oss att kunna samarbeta med för att klara kompetensförsörjningen, samt att vi jobbar tätare med både högskoleplattformen vi redan har i kommunen och med Göteborgs universitet som redan är etablerade här och knyter till oss akademins potential.

2.5 Arbetsmarknad

Att ha försörjningsstöd som enda inkomst ska inte vara en möjlighet om man har arbetsförmåga. Att leva på bidrag är ofta lika med utanförskap och för att beredas möjlighet till deltagande och inkludering är ett jobb den bästa vägen. Exempel på individuella insatser för att nå målet med ett eget jobb är bland annat utbildning, praktik, arbete eller vårdinsatser. Alla ska beredas en individuell plan till egenförsörjning. I denna ska det finnas krav på närvaro vid den aktivitet eller insats som planen omfattar.

Personer som saknar arbetsförmåga ska ha rätt till sjukpension och där ska kommunen vara behjälpliga med läkarexpertis för att hjälpa personerna med ansökningar, läkarutlåtande osv. med syftet att hjälpa människor utan arbetsförmåga till rätt ersättningssystem. Det kommunala försörjningsstödet ska endast vara en temporär ersättning, inte en varaktig eller huvudsaklig inkomstkälla.

Vidare har kommunen ansökt om att vara kompletterande aktör. Därför bör vi omgående se till att vi får starta en kommunal arbetsförmedling och att vi också får placera personer i praktik utanför den kommunala verksamheten.

Arbetsmarknadsenheten ska starta fler arbetsmarknadsprojekt som skapar förutsättningar för personer som står långt utanför arbetsmarknaden att komma tillbaka. Mycket av den verksamhet vi har idag är väldigt bra. Där handlar det mer om att bereda fler möjligheter för dem som har längre tillbaka till arbetsmarknaden och lider av psykiska utmaningar och olika former av beroende.

2.6 LSS

LSS-verksamheten är en väldigt viktig verksamhet för oss i Mariestad. Allt fler brukare arbetar inom gata, park och olika kök inom kommunens verksamhet. Vi bör kunna hitta fler arbetsuppgifter som säkert skulle kunna stimulera dessa personer till en personlig utveckling. För oss är det centralt att ha kvar habiliteringsersättningen på minst en oförändrad grundnivå.

Det är viktigt att dessa grupper har tillgång till anpassade fritidsverksamheter. I sammanhanget är det viktigt att kommunens badhus och övriga fritidsanläggningar är handikappanpassade så att invånare med en funktionsnedsättning inte blir utestängda. Denna grupp är lika viktig som äldre så att de inte fastnar i ensamhet och hamnar i psykisk ohälsa.

Vidare är det viktigt att det finns ett bra boendestöd för denna grupp och att vi har anpassade boendeformer. Yttermera är den här gruppen invånare särskilt beroende av en fungerande kollektivtrafik då de oftast saknar möjligheter att köra egen bil.

2.7 IFO

Ungdomar och övriga som placeras utanför det egna hemmet ska regelbundet följas upp vad gäller de kortare placeringarna ska dessa följas upp månatligen så att kommunen säkerställer att den unge får den behandling som avses. Varje avsteg ska dokumenteras och anmälas som avvikelse. Placeringar som inte klarar av att ge rätt förutsättningar ska omgående avbrytas och den unge omplaceras.

Kommunen måste starta fler olika hemmaplanslöningar och starta upp ett nära samarbete med andra kommuner om avtalsbaserade överenskommelser. Det är nödvändigt att minska kommunens placeringskostnader, då det i många fall har visat sig att våra ungdomar kommer tillbaka efter en placering med ett större beroende och en större kunskap i kriminalitet.

Kommunen måste ha en egen verksamhet och sysselsätta de personer som inte själva löser sin sysselsättning för att motverka att de driver vind för våg.

2.8 Vård och äldreomsorg

Kommunen måste säkerställa att gränssnittet mellan kommunen och regionen inte förskjuts utan att vi får kostnadstäckning samt att vi måste vara mer drivande så att köerna kortas till psykiatrin och till BUP. En förutsättning för att vi har dessa funktioner i gång är att det finns verksamhet på Mariestad sjukhus, och med tanke på att kommunen kommer att öka sitt invånarantal blir vårdcentraler och jourcentralers öppettider än viktigare. Vi måste få utökade öppettider och mer verksamhet i lokalerna på sjukhuset. Kommunen kommer behöva ha kvar hyreskontraktet på rehabbadet.

Äldre ska ha rätt till den vård som Hälso- och sjukvårdslagen beskriver med korta handläggningstider när personer söker hjälp av kommunen. Vi ska inte bara hänvisa till e-tjänster utan också följa upp att medborgarna verkligen lyckas med sina ärenden. Kommunen behöver göra tidigare besök hos äldre innan de behöver kommunal vårdinsats, detta för att upptäcka ofrivillig ensamhet och undvika att äldre far illa. Ensamheten och den psykiska ohälsan är stor bland äldre och det finns ett mörkertal. Därför bör vi ha ett tätare samarbete med intresseorganisationer där vi tidigt fångar upp de personer som finns i riskgruppen.

Personalen är kommunens allra viktigaste resurs. Varje dag uträttar kommunens personal ett mycket viktigt och angeläget arbete. Förslag från dem som arbetar närmast våra behövande ska

vara en viktig del i vårt förbättringsarbete. En ökad flexibilitet i anställningsformer och i schemaläggning måste prioriteras, detta för att göra kommunen mer attraktiv som arbetsgivare. Visselblåsfunktionen måste byggas ut och avvikelserapporter ska följas upp av respektive nämnd.

Vad gäller kommunens vård- och omsorgspersonal ska möjligheten att göra karriär finnas, och det ska alltid löna sig att ta ett större ansvar, exempelvis genom att vidareutbilda sig, ta ansvar genom delegering etc. Värt att poängtera är att all vårdpersonal är anställd av Mariestads kommun, och därmed ska delegering i en arbetsgrupp gälla i hela kommunen. Vidare behöver personal vara beredd att arbeta där behov finns, dvs. i andra grupper än den man vanligtvis tillhör.

Kommunen behöver förstärka arbetet med artificiell intelligens inom äldreomsorgen och våga tänka nytt. Detta arbete ska leda till en ökad trygghet och bättre kvalitet i arbetet med våra äldre. Vård- och omsorgsavdelningen måste säkerställa att all personal arbetar utifrån angivna regler och rutiner samt en gemensam värdegrund. Avdelningen behöver också utveckla arbetet kring anhörigstöd, och samordna detta arbete så att alla avdelningar och enheter levererar likvärdig kvalitet. En central funktion för att hantera klagomål och missnöje bör inrättas, detta så att verksamheten säkerställer att klagomål hanteras på ett korrekt sätt.

Ett centralt arbete för vård- och omsorgsavdelningen är att säkerställa kompetensförsörjningen. Här behövs fler utbildningsplatser och ett aktivt arbete för att skapa en attraktiv arbetsplats för vår personal. Vi behöver fortsatt stärka kommunens anseende som arbetsgivare samt bli bättre på att marknadsföra den kvalitativa vård som bedrivs.

Bland våra äldre och även för skolelever ska matråd införas där man kan påverka vad som serveras. Vidare behöver vi ha en bra uppföljning på tandstatusen hos våra äldre för att minska risken för oönskad viktnedgång. Maten ska både kunna vara kostförstärkt och anpassat för dessa grupper. De livsmedel som serveras ska alltid ha ett minimikrav så att vi följer de krav vi ställer på svenskt jordbruk och djurhållning.

För att förenkla för den enskilde medborgaren ska kommunen tillhandahålla ett register och vara en kontaktväg till olika instanser som kan hjälpa till med tjänster som inte ryms inom socialtjänstlagen. Vidare ska biståndsbedömningen vara rättvis och alltid följa de lagkrav kommunen har på sig.
Under mandatperioden ska ett nytt äldre- och trygghetsboende byggas, vari det ska finnas gemensamhetslokaler, kök och restaurang samt personalutrymme för hemtjänsten. Samt att börja med biståndsbedömd trygghetsboende.

Det arbete som startat i form av ett pilotprojekt där utbyte sker mellan äldre och förskolebarn ska utvecklas och bli en naturlig del där sådana verksamheter kan samordnas.

Verksamheten behöver skapa utrymme i sin budget för att tillhandahålla skyddsutrustning, arbetskläder och skor till sin personal. Vidare behöver planeringen av resrutter och turer ses över så att personalen förflyttar sig så effektivt som möjligt mellan våra äldre, samt att transportmedlet är anpassat efter reseavståndet och vädret. Vad gäller landsbygden kan våra landsbygdsskolor utgöra ett nav för hemtjänsten samt andra samhällsfunktioner som behöver komma våra medborgare till del.

Tjänsten Digidelcenter behöver marknadsföras bättre så att äldre lättare får hjälp med vardagsproblem inom dess kompetensområde. Vidare ska Digidelcentret inrymmas i det nya servicecenter som ska vara koncernövergripande.

2.9 Tekniska nämnden

I dagsläget har ungefär 60 procent av kommunens fastigheter framtagna underhållsplaner. Det är av stor vikt att verksamheten färdigställer underhållsplaner för resterande fastighetsbestånd. Det är en prioriterad fråga att vi kraftsamlar arbetet med fastighetsunderhåll för att säkerställa arbetsmiljö och fastigheternas värden samtidigt som vi därmed undviker onödiga kostnader i framtiden. Pengar kommer avsättas i kommunstyrelsens investeringsbudget där en riktad pott kommer användas på samma sätt som när kommunen genomförde energisparprojektet EPC. Ambitionen är att genomföra de kommande fem årens fastighetsunderhåll inom två år.

Våra parker och grönområden ska utformas så att fler kan besöka dessa. Det ska finnas goda möjligheter att ta en paus på en parkbänk, och otrygga miljöer ska byggas bort. Vid om- och nygestaltning ska en större hänsyn tas till personer med funktionsnedsättning samt våra äldre. I och med att den tekniska verksamheten till stor del är säsongsbaserad krävs en stor flexibilitet. Det är centralt att verksamheten upprättar, följer och utvärderar underhålls- och skötselplaner samt att detta arbete tydligt kommuniceras till kommuninvånarna. Kommunens grönområden, badplatser och planteringar ska skötas på ett sätt så att medborgarna upplever att kommunen blir vackrare år för år. Vandalisering ska snabbt åtgärdas och kostnaderna för denna okynnesskadegörelse ska tydligt kommuniceras.

Mariestad är idag som en stad med mycket insprängd grönska vilken är till glädje för invånare och besökare. Denna planstrategi ska tas med in i framtida expansion och utnyttjas än mer. Kommunens produktiva skogar ska vara just produktiva, samtidigt som de centrumnära skogarna ska ha en skötselplan. Där det är lämpligt ska kommunen hålla slåtterängar för att öka den biologiska mångfalden. Alla kommunens områden ska vara effektiva att sköta, och hinder som är kostnadsdrivande ska byggas bort.

VA-enheten står inför en mycket snabb om- och tillbyggnad av reningsverket vilket kommer kräva prioriteringar. Byggstarten måste ske 2023 och vara färdigt senast första kvartalet 2025 för att inte hindra de planerade bostäderna i närliggande område samt en centrumbadplats. Ombyggnationen ska klara av ett minskat skyddsavstånd samt höga byggnader i närområdet. I och med den kommande expansionen behöver man se över parkeringssituationen, och överväga att bygga parkering på höjden, detta för att möjliggöra fler besökare och boende i vår stad. Arbetet med väg- och gatuunderhåll måste bli mer flexibelt och snabbfotat för att skyndsamt åtgärda skador på vägar, GC-banor och annat.

Det som är unikt med kommunen ska fortsatt prioriteras. Ett utvecklingsprojekt för att utveckla Mariestads hamn till ett nytt Smögen bör inrättas. Vidare ska det pågående arbetet med naturhamnar, badplatser, fritidsområden, grönområden etc. inte glömmas bort när kommunen ställer om i samband med AB Volvos etablering.

Kommunen behöver minska sitt beroende av underentreprenörer samt öka arbetet med egna resurser och personal. Samtidigt ska kommunens verksamhet inte konkurrera med privata aktörer. Arbetet behöver bli mer klimatsmart och återbruk förespråkas. Vidare behöver verksamheten bli bättre på att färdigställa projekt innan nya påbörjas. Som exempel kan Sjölyckan nämnas, där det tagit alldeles för lång tid att färdigställa GC-vägar, planteringar och annat.

Den app för felanmälningar som kommunen har behöver marknadsföras bättre. Vidare behövs nya samarbetsområden med våra kommunala bolag utvecklas.

2.10 Samhällsbyggnad

I den omställning kommunen ska göra är det centralt att vi skiljer på nyetableringar och batterifabriken så att vårt befintliga näringsliv inte känner sig bortglömt. Kommunen behöver förbättra och intensifiera arbetet med att besöka och lyssna på våra redan etablerade företag. Även om vi kommit långt i vårt näringslivsarbete finns det mycket kvar att göra, inte minst att möta det ökande behovet av stöd vad gäller utpressning, skadegörelse och stölder. Här gäller det att bryta ner den senaste företagsrankingen för att se vad vi kan göra för att ännu bättre möta företagens behov på ett lyhört och effektivt sätt. Det är lämpligt att starta upp ett projekt i form av Norrqvarn 2.0, dvs. att sammanföra flera branscher som står inför samma utmaningar. Vidare måste arbetet kring ung företagsamhet och stimulansen av nystart av företag intensifieras. I detta arbete behöver kommunen knyta till sig stödfunktioner som Nyföretagarcenter, Almi, IDC, Skövde Science Park, Connect Väst, Vinnova m.fl.

För att kunna höja produktionstakten vad gäller detaljplaner krävs det att vi samordnar bygglovs- och planavdelningen med den ansökande, detta för att minska handledningstiden och öka tydligheten i vad man får och inte får göra. Det är viktigt att verksamheten är följsam med lagstiftningen samt att den inte övertolkas så att projekt fördyras, försenas eller försämras. Kommunen måste skapa nya bostäder i en helt ny takt än tidigare, både genom att omvandla industrifastigheter i centrumnära lägen, men också genom två helt nya större bostadsområden. Detta arbete måste samordnas med övrig kommunal verksamhet så att hänsyn tas även till kommande behov av skolor, gruppboenden och annat. Vidare ska det byggas nya bostäder även på landsbygden.

Kommunen bör också se över möjligheten att öppna en lantmäteriförrättning samt öka samarbetet med andra myndigheter för att minska handläggningstider. Det är också viktigt att våra taxor och avgifter är rimliga och rättvisa samt att de bygger på självkostnadsprincipen.

2.11 Kultur och fritid

För att attrahera nya invånare och få befintliga att stanna måste vi ha ett rikt kulturliv och ett föreningsliv med ett stort utbud.

Ett rikt kultur- och föreningsliv kan, med rätt prioriteringar, skapa möjligheter att jobba såväl mot psykisk ohälsa, motverka ensamhet bland unga och äldre som för att skapa inkluderande miljöer för utanförskapsgrupper. Det är viktigt att idrottsrörelsen växer så att fler får chansen att prova på idrott i flera former. Det ska också inom kommunen ges möjlighet att spontanidrotta på sin fritid till exempel genom multiarenor, öppna idrottsanläggningar, bra parkytor samt välskötta friluftsområden, spår och vandringsleder.

Det är också lika viktigt att de som inte är intresserade av idrott ska ha verksamhet att gå till också som exempelvis kulturskolan, Elvärket, biblioteket, teater och musikskolan. Här vill vi också hitta nya sätt för att stärka kulturen ytterligare. Alla ska känna sig välkomna och stimulerade i Mariestad.

Med tanke på den expansion som vi kommer få tack vare näringslivet måste vi ha med en utbyggnad av fritiden samt dess aktiviteter för att kunna aktivera flera i vår framtidsplanering. När det gäller museet måste vi se över placeringen och vad vi ska göra i framtiden för idag är stora delar stängt på grund av rasrisk och avstängning i fastigheter måste vi hantera. Vidare måste vi börja underhålla husen i Alhagen.

Eftersom vi som kommun kommer att växa så måste vi ha en plan hur vi kan växa med både kultur och fritidsanläggningar så att fler har chans att åtnjuta detta. I samband med detta behöver kulturskolan fler inriktningar. Den bör vi samköra med intresseorganisationer och skapa en kulturskola för äldre på dagtid. Detta kan vara ett sätt att minska ensamhet hos äldre. Kommunen behöver också bli bättre på att använda våra kulturutövare för att öka attraktionskraften i staden. Detta genom att skapa förutsättningar för fler live- och spontanarrangemang samt mötesplatser för alla åldrar. En total omstart av folkparken Karlsholme är en prioriterad fråga i sammanhanget.

Alla aktiviteter vi skapar ska självklart stämma överens med kommunens värdegrund och involvera fältfritidsledarna i planeringen så att ungdomarnas intresse inte glöms bort. Kommunen behöver också hitta och stötta nygamla samarbeten som Morsor och Farsor på stan samt andra ideellt arbetande föreningar.

Varje aktivitet vi skapar ska självklart stämma överens med vår värdegrund och involvera våra fältfritidsledare i planeringar så att ungdomarna inte glöms bort samt att hitta nya samarbeten med exempelvis morsor och farsor på stan och andra ideellt arbetande föreningar.

2.12 De kommunala bolagen

För att lyckas med det vi står inför kommer vi behöva involvera våra bolag i koncernen på ett annat sätt och skapa nya samarbeten mellan oss. Vi måste se över gamla strukturer och utveckla dessa så vi kan dra nytta av vårt ägande.

Att bolagisera mera för att dra koncernvinster är nödvändigt i framtiden och att samarbeta runt servicecenter, jour, personal och maskinparker är bara några exempel vi kommer att behöva göra i framtiden.

Mariehus är ett allmännyttigt bolag som ska tillhandahålla bostäder för alla typer av hyresgäster. Bolaget är mitt uppe i sitt underhållsarbete och dessa underhåll är nödvändiga att slutföras och att vi lyfter fastighetsbeståndet enligt den plan vi har ställt oss bakom.

Det kommer innebära att Mariehus inte kommer projektera några större nybyggnationer de kommande åren. Området som har haft en trög start är bostäderna i Lyrestad. Men det är fortfarande prioriterat och ska genomföras i flera etapper. Mariehus ska vara med och starta upp projekt på landsbygden med ett så kallat Mariehushus som kan vara första huset som startar ett område att växa fram på landsbygden. Dessa hus ska säljas av om det finns en marknad som är villig att betala produktionskostnaderna.

Kommersiella fastigheter ska inte vara för stort affärsben och bolaget bör inte ha ett långsiktigt ägande i dessa fastigheter. Däremot är det viktigt att Mariehus har ett samhällsbyggande för kommunens bästa och erbjuder fastigheter för alla typer av hyresgäster. Fastigheter som är för små i fastighetsbeståndet bör kunna avyttras.

VänerEnergi har en viktig roll att försörja kommunens alla områden med el och ska ligga i framkant att kunna leverera el, fiber och fjärrvärme till nya bostäder och industri.
Företaget ska också stimulera till att klimat- och omställningsarbetet går framåt samt att mindre producenter av energi har möjlighet att sälja sin kraft. Samarbetet mellan kommunen och företagen ska bli så effektiv som möjligt.

Bolagen ska också vara beredda att nya ansvarsområden kan skapas ihop med kommunen exempelvis VA, kontaktcenter osv. Detta är nödvändigt för att möta framtidens utmaningar.

2.13 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen måste jobba mer med sin uppsiktsplikt och följa upp internkontroll, ekonomin (både intäkter och kostnader), kvalitetsuppfyllandet utifrån medelvärden på riksnivå för liknande verksamheter och resultat.

Kommunstyrelsen har ett ännu större ansvar att se till att etableringen med AB Volvo går så smärtfritt som möjligt, detta så att inte befintlig verksamhet glöms bort eller få stå tillbaka för den nya verksamheten som är på gång in i kommunen.

Myndighetskontakter kommer behöva upparbetas, bland annat samarbetet med de nationella samordnarna för batterifabriken, regeringen och regionledningen. Kommunstyrelsen kommer ta ett större ansvar för de företag och bostadsföretag som kommer vilja investera i Mariestad.

Vidare är kommunstyrelsen garant för att vårt värdegrundsarbete genomsyrar all verksamhet vi bedriver och kommer regelbundet följa upp att man följer våra grundläggande värderingar. Kommunstyrelsen ska ansvara för att skapa en inflyttarservice och bli aktivare med att marknadsföra oss som en boendekommun med gott om arbetstillfällen. Kommunen måste ta vara på den medflyttandes kompetens och skapa en förmedling för lokala företagen att kunna förmedla lediga tjänster.

Kommunstyrelsen är som personalnämnd ansvarig att följa upp vår personalpolitik och att man som anställd känner att man är en del av helheten och att man har scheman som är attraktiva att jobba efter samt att kommunen möjliggör karriärsteg inom kommunen.

Kommunen måste prioritera sin egen personalrekrytering, vara en god arbetsgivare som är tydlig vad som ingår i respektive ansvarsområde och delegation. Vidare tydliggöra de politiska förväntningarna och ställa rimliga krav på verksamheten. Kommunen ska upplevad som en attraktiv och lösningsorienterad arbetsgivare.

Kommunstyrelsen ska vara drivande att fler e-tjänster och AI-tjänster skapas.
Kommunstyrelsen har ansvar för en rad viktiga stödfunktioner som behövs för att hela kommunen ska fungera som exempelvis administration, arkiv, ekonomi och personalfrågor. Denna verksamhet är navet för att kommunen överhuvudtaget ska fungera.

Under 2023 och 2024 kommer vi behöva följa upp ekonomin betydligt tätare än tidigare år med anledning av den lågkonjunktur vi står inför. Den kommer påfresta hela vår verksamhet i kommunen och för att lyckas med detta måste vi ha ännu bättre ordning på vår ekonomi och följa upp investeringar och kontoföra projekttid på ett mer detaljerat sätt.

Sammanfattningsvis: med detta dokument vill vi visa vägen framåt, vart kommunen är på väg. Uppföljning av detta dokument kommer att ske regelbundet.

I grund och botten finansieras den kommunala verksamheten av kommunens invånares skatt och verksamheten är till för våra invånares skull. Därför är det centralt att ständigt jobba för att höja kvaliteten och säkerställa att våra invånare känner att vi använder deras pengar på ett sunt sätt med en god ekonomisk hushållning och med en hög kvalitet.

3 Budgettillägg 2024

Med denna budgettext lanserar vi begreppet ”Mariestad - framtidskommunen”.
Mariestad står tillsammans med övriga Sverige inför en lågkonjunktur, och ett nödvändigt ställningstagande i sammanhanget är att vara öppen för omställningar och tydliga prioriteringar. Att ta in tekniska hjälpmedel och nya arbetssätt är inget negativt, utan det är i tider av prövning som mänskligheten gått framåt. Förutsättningen för detta är nyfikenhet och en drivkraft att förändra och utveckla. Erfarenheten säger att det är vid tuffare tider som verksamheten verkligen särskådar sig själv, prioriterar och tvingas tänka nytt.
Givet det ekonomiska läget är Mariestads kommuns reformutrymme mer begränsat. Det gör att vi måste prioritera inom reformutrymmet. För oss är det självklart att prioritera kärnverksamheten, särskilt vården och skolan. Det innebär att vi prioriterar dessa verksamheter först, med konsekvensen att andra verksamheter får stå tillbaka en tid tills det ekonomiska läget är mer i balans.

De ekonomiska experterna spår att lågkonjunkturen kommer vara åtminstone två år lång. Samtidigt är det mycket svårt att sia om hur hårt denna lågkonjunktur kommer slå mot kommunen. Detta kräver tydliga prioriteringar, avgränsningar och reformer. Det är nödvändigt att se över tidigare arbetssätt, samarbeten samt att man hittar nya synergieffekter, allt för att medborgarna lättare ska kunna följa hur vi fördelar och prioriterar deras skattepengar. Detta måste ske inom en budget som också inkluderar utgifter som kommunen inte kan påverka, och som samtidigt kraftigt påverkar vårt reformutrymme.

Parallellt med detta står kommunen inför historiska satsningar med en enorm tillväxt av nya arbetstillfällen. Vårt befintliga näringsliv har en mycket stor efterfrågan på kompetens, och en stor mängd nya arbetstillfällen kommer växa fram när utbyggnaden pågår. Under året kommer dessutom AB Volvos och E20 som byggnadsprojekt att starta. Den som inte vågar utmana sig själv till att hitta nya lösningar och tänka innovativt kommer ha det än tuffare att hålla sin budget, med en överhängande risk för en för hög kostnadsutveckling och en framtvingad skattehöjning som skulle försvårar för hushållens ekonomi än mer. För att undvika detta är det viktigt att fördela resurserna på rätt sätt, så att både kommunens och hushållens ekonomi kan hanteras. Vi måste vara medvetna om att administration och långa handläggningstider förstärker effekterna av lågkonjunkturen.

Givet det ekonomiska läget kommer vi bli tvungna att prioritera bort mindre nödvändiga saker, som inte förbättrar kärnverksamheten. Alla behöver ta ett större ansvar för att effektivt använda skattemedlen i våra verksamheter och se helheten före särintressen.
Utöver den mandatbudget som fastslogs förra året vill vi i denna budget sätta fokus på några områden som utvecklas för långsamt:

- ➔ Att öka fokus på koncernnyttan och att kommunen tillsammans med bolagen kraftfullt hittar synergier och ökar samarbetet till medborgarnas fördel.
- ➔ Att vid årsskiftet driftsätta Mariestads Servicebolag.
- ➔ Att kraftsamla för att säkra kompetensförsörjningen i våra verksamheter.
- ➔ Att fortsätta utveckla arbetssätt för att lärarna och rektorer får vara de pedagogiska ledare som de bör vara för att skapa en bra skola. Ordning och reda i klassrummet är en förutsättning för gynnsamma pedagogiska lärmiljöer.
- ➔ Att ytterligare tydliggöra föräldrars ansvar parallellt med att stärka det förebyggande arbetet för att alla elever ska får rätt förutsättningar för inlärning.

➔ Att bättre utnyttja digitala verktyg och AI för att effektivisera processer och handläggning för att avlasta personal.

➔ Att ha en kort och effektiv handläggning för att säkerställa att våra taxor och avgifter är rimliga enligt självkostnadsprincipen.

➔ Att prioritera arbetet med att reformera ekonomiavdelningen, inklusive framtagandet av en ny kontoplan och uppföljning, så att vi bättre kan följa kvalitet och ekonomi bättre i det nya ekonomisystemet.

➔ Att tydligare redovisa kommunens intäkter och ge politikerna möjlighet att följa och prioritera hur intäkterna ska fördelas i nämnder och styrelser.

➔ Att påskynda omställningen inom miljö, genom innovativ teknikomställning och nya arbetssätt, detta för att uppnå våra åtaganden och bidra till FN:s globala klimatmål.

➔ Att fortsätta samverka med aktörer i vår omvärld inom miljö och klimat för att kunskapshöja oss, ligga i framkant och satsa på insatser som ger bäst effekt.

➔ Att inkludera den nya visionen i vårt arbete samt att tillse att samtliga nämnder och styrelser följer visionen, besluten och budgeten.

➔ Att omorganisera vår undersköterskeorganisation för att höja deras status.

➔ Att i lokalförsörjningsplanen prioritera boenden för personer med särskilda behov.

➔ Att prioritera individens behov vid vård- och omsorgsinsatser

➔ Att kommunens kultur- och fritidsliv ska bli rikare och mer inkluderande för alla.

➔ Att utveckling av kultur och fritidsverksamhet ska bedrivas i bred samverkan med andra aktörer.

➔ Att stötta idrottsrörelsen i syfte av att öka rörelse bland barn, men också att skapa fler platser i samhället för sociala umgängen.

➔ Att fortsätta samarbetet mellan socialtjänsten och skolan i syfte att tidigare upptäcka behov av insatser och eventuella missförhållanden.

➔ Att bli ännu bättre på att upptäcka och motverka våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.

➔ Att kriminaliteten aldrig får rota sig i Mariestad.

➔ Att i samband med näringslivets expansion samarbeta med andra för att förebygga och motverka trafficking, droghandel och sociala missförhållanden.

➔ Att prioritera all form av bostadsbyggande och att i första hand använda de tomter där vi redan investerat i VA och väg.

➔ Att ta vara på landsbygdens konkurrensfördelar.

➔ Att fortsätta vårt ambitiösa arbete mot psykisk ohälsa i bred samverkan mellan kommunen och andra aktörer.

➔ Att fortsätta kräva regionens närvaro för en nära och tillgänglig vård med generösa öppettider.

Nu måste vår kommun växa och med rätt styrning kan den växa i omfattning om utvecklingen noggrant följs upp.

Även om det är tuffa tider nu får vi inte glömma bort våra långsiktiga mål, och arbetet med att uppfylla visionen 2040. Med denna budgettext fortsätter vi resan mot Mariestad – Framtidskommunen.

4 Budget 2025 och plan 2026-2027

Kommunens budget är en plan för vilka mål som ska uppnås och hur de ekonomiska resurserna ska fördelas. Enligt kommunallagen 11 kap. 10§ ska budgeten fastställas av kommunfullmäktige före november månads utgång.

Budgetprocessen inför budget 2025 inleddes med en nuläges- och omvärldsanalys för att beskriva nuläget ur ett verksamhetsmässigt och ekonomiskt perspektiv, men också beskriva förutsättningarna framåt utifrån den tänkta utvecklingen och övriga påverkansfaktorer. Den 19 juni fattade sedan kommunstyrelsens arbetsutskott beslut om vilka planeringsförutsättningar som skulle ligga till grund för framtagandet av förslag till budget 2025 med plan 2026-2027. Kommundirektörens ledningsgrupp har sedan utifrån detta arbetat vidare med ett budgetförslag som lämnas över till budgetberedningen den 18 september för fortsatt politisk beredning.

5 Kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktiges fem mål gäller för mandatperioden och syftar till att tydliggöra de politiska prioriteringarna som gäller för nämnder och bolag. Nedan beskrivs dessa fem mål med indikatorerna för att kunna mäta och följa upp målen. För respektive indikator finns ett målvärde som ska uppnås senast vid mandatperiodens slut. Målen följs upp i delårs- och årsrapporten.

Inför 2025 har en översyn av indikatorerna gjorts för att stärka målstyrningen och möjliggöra en förbättrad uppföljning och analys. Målvärden för mandatperioden har föreslagits och vissa indikatorer har reviderats, lagts till eller tagits bort.

Mariestad – en kommun med långsiktig hållbar ekonomi och god ekonomisk hushållning

Kommuner ska enligt kommunallagen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. För ekonomin ska det anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. De finansiella målen ska ge uttryck för realism och handlingsberedskap och vara anpassade till kommunens ekonomiska förutsättningar. Mariestad kommun har i nuläget en svag handlingsberedskap på längre sikt, vilket soliditetsmåttet visar.

Indikator	Utfall 2023	Målvärde
Årets resultat ska uppgå till minst tre procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	1 %	3 %
Soliditeten inklusive pensionsåtagandena ska årligen öka med minst en procent från och med 2025 års utfall	6 %	--*
Egenfinansieringen av skattefinansierade investeringar ska vara 76 procent för 2025	--	76 %

* Med hänsyn till att redovisningen av finansiell leasing ska anpassas till Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation 5 så behöver målvärdet sättas efter justeringen är genomförd.

Mariestad – en trygg kommun för alla

Genom stabil ekonomi, bra kvalitet och trygga miljöer kan Mariestad erbjuda en hållbar kommun för alla som bor, verkar och vistas här. Mariestad är en trygg samhällsspelare med engagemang och medborgarfokus.

Indikator	Utfall 2023	Startvärde	Riket	Målvärde för mandatperioden
Invånare 16 - 84 som avstår från att gå ut ensam*	-	31 % (2022)	28 %	18 %
Trygg utomhus i området där du bor när det är ljust ute.	97 %	98 % (2021)	94 %	98 %
Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute.	83%	81% (2021)	76%	87%

Mariestad – en kreativ och innovativ kommun

Chefer, ledare och medarbetare uppmuntras till nytänkande ”utanför boxen”. Genom omvärldsbevakning hämtar vi inspiration från andra och skapar hållbara lösningar för våra kommuninvånare.

Indikator	Utfall	Startvärde	Riket	Målvärde för mandatperioden
Korta handläggningstider inom myndighetsutövning (bygglov)	17,4 dagar	17,4 dagar (2023)	-	13
Öka andelen exploatörsdrivna detaljplaner			-	50 procent

Mariestad – en välkomnande kommun där alla kontakter genomsyras av ett gott bemötande

Vårt bemötande ska oavsett ärende ge en positiv känsla. Vi skapar mervärde för de vi är till för i varje samtal och möte. Vi sätter stort värde på våra invånare, besökare, företagare och anställda.

Indikator	Utfall 2023	Startvärde	Riket	Målvärde för mandatperioden
Kan rekommendera andra att flytta till kommunen.	69 %	65 % (2021)	62 %	Bibehåll
Kommunen är en bra plats att bo och leva på.	97 %	95 % (2021)	92 %	Bibehåll
Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen.	85 %	87 % (2021)	83 %	86 %
Medarbetarengagemang totalt i kommunen (ledarskapsindex)		80 (2022)	-	82
Medarbetarengagemang totalt i kommunen (motivationsindex)		78 (2022)	-	81
Medarbetarengagemang totalt i kommunen (styrningsindex)		80 (2022)	-	82

Mariestad – en attraktiv tillväxtkommun

I Mariestad finns förutsättningar för hållbar tillväxt. Entreprenörskap uppmuntras och ses som en tillgång. Vi förstår vikten av utbildning och forskning för att satsa rätt inför framtiden.

Indikator	Utfall 2023	Startvärde	Riket	Målvärde mandatperioden
Öka antalet kommuninvånare för att uppnå 40 000 år 2040	24 647	24 768 (2022)	-	25 500
Bra utbud av lekplatser, parklekar etc. i kommunen	78 %	77 % (2021)	82 %	86 %
Bra utbud av ställen för unga att träffas på i kommunen	33 %	24 % (2021)	34 %	40 %
Kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet är bra.	55 %	60% (2021)	61 %	65 %

6 God ekonomisk hushållning i kommunen

I kommunallagen står angivet att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och att fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen, både utifrån ett verksamhetsperspektiv och utifrån ett finansiellt perspektiv. I Lag om Kommunal Bokföring och Redovisning står angivet att förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts. I kommunens budget ska de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning anges. Lagstiftningen är i många stycken en ramlag utan alltför många detaljregleringar, det är upp till varje kommun att utifrån de egna förutsättningarna upprätta en riktlinje för god ekonomisk hushållning utifrån ett långsiktigt perspektiv. Det kommunala balanskravet, som är en del av det finanspolitiska ramverket, innebär att ett negativt balanskravsresultat ska återställas inom tre år och balanskravet kan ses som ett instrument för staten att förhindra en fortlöpande urgröpning av sektorns ekonomi, men reglerna kring god ekonomisk hushållning är överordnat balanskravet. I propositionen som ligger till grund för reglerna om balanskrav 1998, liksom i senare förarbeten vid förändring av balanskravet, anges en möjlighet för en kommun med ett starkt eget kapital att på ett strukturerat och planerat sätt minska det egna kapitalet genom att åberopa synnerliga skäl för att inte återställa ett negativt resultat.
Nedan ges en sammanfattande beskrivning av de lagregler som reglerar begreppet god ekonomisk hushållning:

- Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna ska ha ett långsiktigt, strategiskt perspektiv och tydliggöra kommunens tolkning av god ekonomisk hushållning baserad på de egna förutsättningarna.
- Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras om det finns synnerliga skäl.
- För ekonomin ska anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.
- För verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten ska innehålla en plan för ekonomin de kommande tre åren, varav budgetåret är det första.
- Budgeten ska innehålla en redogörelse för ekonomin under budgetåret i de kommunala koncernföretagen.
- Planen ska innehålla finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.
- Om kostnaderna överstiger intäkterna ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet återställas under de närmsta tre åren. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur återställandet ska ske. Fullmäktige får besluta att reglering av ett negativt resultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl.
- Laglighetsprövning ska inte kunna ske av kommunens budgetbeslut eller beslut om att inte reglera negativa resultat. En laglighetsprövning ska dock även fortsättningsvis vara möjlig av beslutets formella aspekter.
- Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.
- Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten och årsredovisning är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas

delårsrapporten och årsbokslutet.

God ekonomisk hushållning i Mariestads kommun

Det pågår en översyn av riktlinjerna för god ekonomisk hushållning för att anpassa dem utifrån det nya regelverket, men också för att göra en anpassning till de utmaningar som Mariestad står inför. I och med de stora etableringarna som nu sker i Mariestad finns en planering för en stark befolkningstillväxt. För att möjliggöra tillväxten finns behov av att göra omfattande investeringar i infrastruktur och övrigt.

Enligt Kommunforskning i Västsverige (KFI) som årligen genomför analyser av kommunernas finansiella profiler så bör kommuner som planerar en tillväxt ha årliga resultat på mellan 4 och 6 procent. Mariestad har ett genomsnittligt resultat på 3,3 procent de senaste 3 åren medan genomsnittet för kommunerna i Västra Götaland och Halland är 4,6 procent.

Ett annat nyckeltal som behöver följas är egenfinansieringsgrad (även kallat skattefinaniseringsgrad) av investeringar. En egenfinansieringsgrad under 100 procent innebär att delar av investeringarna behöver lånefinansieras, medan en egenfinansieringsgrad över 100 procent innebär en möjlighet för kommunen att amortera på sina lån. Genomsnittet gällande skattefinansieringsgraden i kommunerna i Västra Götaland och Halland på 113 procent de senaste tre åren medan Mariestad ligger på 72 procent. Med de kommande investeringsbehoven är det angeläget att hålla nere låneskulden i så stor utsträckning som möjligt och på så sätt öka det finansiella handlingsutrymmet på lång sikt.

Ett nyckeltal som används för att beskriva kommuners långsiktiga finansiella handlingsutrymme eller kapacitet är soliditet. Den visar hur mycket av kommunens tillgångar som finansieras med egna medel i form av eget kapital. Ju högre andel av tillgångarna som finansieras med eget kapital, desto högre är soliditeten. En soliditet på 100 procent betyder att all finansiering har skett med egna medel, medan en soliditet på 0 procent visar att alla tillgångar är finansierade med skulder av olika slag. Den genomsnittliga soliditeten inklusive pensionsåtagandena för kommunerna i Västra Götaland och Halland är 28 procent 2023 medan Mariestad ligger på 6 procent.
De tre finansiella mål där fokus bör ligga i Mariestads kommun under de närmsta åren för att stärka förutsättningarna för den kommande tillväxten är:

- **Årets resultat** föreslås vara minst två procent av skatter och bidrag exklusive exploateringsintäkter, men bör i genomsnitt vara minst fyra procent fram till 2035. För 2025 föreslås resultatnivån vara 3 procent exklusive exploateringsintäkter och för 2026-2027 planeras ett resultat på 4 procent av skatter och bidrag exklusive exploateringsintäkter.
- **Egenfinansieringen av investeringar** föreslås öka för att hålla nere låneskulden. För 2025 föreslås egenfinansieringsgraden vara 76 procent av de skattefinansierade investeringarna. Under avsnitt 8 ”Budget för investeringar och exploatering” beskrivs de föreslagna principerna för finansiering av investeringarna.

- **Soliditeten** var i årsbokslutet för 2023 på 20 procent exklusive pensionsåtaganden och 6 procent inklusive pensionsåtaganden. Under 2025 kommer det ske en förändring av hur kostnader för vissa fastighetsavtal redovisas, där en anpassning till Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationen nummer fem om finansiell leasing kommer ske. Detta innebär förändringar i balansräkningen som kan komma att påverka nyckeltalet soliditet. Detta gör att någon specifik målnivå inte sätts för 2025. Utifrån 2025 års nivå kommer därefter en plan tas fram för att successivt öka soliditeten.

7 Ekonomiska omvärldsfaktorer och konjunkturutveckling

Utfall och framåtblickande ekonomiska indikatorer visar att botten på den svenska lågkonjunkturen har nåtts och att en återhämtning har inletts under 2024. Inflationen är på tydlig tillbakagång, penningpolitiska lättnader både realiseras och förväntas med räntesänkningar på bred front, i Sverige och internationellt. En allt starkare konjunktur har en positiv påverkan på arbetsmarknaden. Antalet arbetade timmar ökar, först via ökad medelarbetstid och sedan via ökad sysselsättning. Först då, i slutet av 2025, påbörjas en nedgång av arbetslösheten. För 2024 innebär detta en svag ökning av skatteunderlaget, med endast 3,5 procent innan det växlar upp nästa år. Som genomsnitt under perioden 2024–2027 beräknas skatteunderlaget öka med 4,1 procent per år, något lägre än den genomsnittliga ökningen under tioårsperioden 2014–2023 (4,2 procent). Under 2023-2024 har det reala skatteunderlaget haft en negativ utveckling, men under 2025 ser det betydligt bättre ut.

Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027
Faktiskt skatteunderlag	4,9	3,5	4,8	4,1	4,2
Regelförändringar*	0,2	-0,2	0,0	-0,3	0,0
Underliggande	4,8	3,7	4,7	4,4	4,2
Prisutveckling	6,5	4,4	-0,2	2,1	3,1
Realt skatteunderlag	-1,6	-0,7	4,9	2,3	1,1

**Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.*

Källa: Skatteverket och SKR.

Pensionskostnaderna utgör en stor förklaring till att prisutvecklingen under 2025 blir negativ. Detta medför även en prognosticerad minskning av PO-pålägget från 47,2 till 41,4 procent. Sammantaget innebär detta förbättrade ekonomiska förutsättningarna för de svenska kommunerna under 2025. Dock kvarstår stora osäkerheter kring utvecklingen i omvärlden och vilken påverkan det kan komma att ha på svensk ekonomi.

7.1 Mariestads ekonomiska läge

Mariestads ekonomiska utveckling fram till 2023

Under 2021 och 2022 har kommunen haft stora positiva resultat på ca 90-100 mkr som i stor utsträckning har sin förklaring i statsbidragsintäkter kopplat till pandemin. 2023 redovisades ett resultat på ca 17 mnkr som motsvarar 1 procent av skatteintäkter och generella bidrag. Under 2022 och 2023 har nettokostnadsutvecklingen överstigit utvecklingen av skatteintäkter och generella statsbidrag. Under 2023 uppgick kostnadsutvecklingen till 7,5 procent medan utvecklingen av intäkter enbart uppgick till 3,8 procent.

Mariestads läge inför 2024

Att kostnadsutvecklingen varit högre än utvecklingen av skatteintäkter och generella statsbidrag under två års tid innebar att det vid ingången av 2024 fanns en strukturell obalans i kommunen. Den prognosticerade utvecklingen av skatteintäkter och bidrag bedömdes inför året vara ca 2 procent medan kostnaderna, enligt SKR, bedöms öka med 4,7 procent. Det beror i stor utsträckning på inflationen som påverkat pensionskostnaderna, det höga ränteläget och kostnadsutvecklingen på löner, varor och tjänster. Det innebär att förutsättningarna inför 2024 innebar att det fanns behov av att göra omfattande anpassningar och effektivisering av verksamheterna.

Prognos för 2024

I 2024 års första tertialrapport redovisades ett prognosticerat nollresultat för hela kommunen, vilket motsvarade ett underskott på ca 41 miljoner kronor (mnkr) mot budget. Fem av sju nämnder redovisade då ett prognosticerat underskott vilket sammanlagt uppgick till ca 66 mnkr. Utifrån detta påbörjades ett arbete med åtgärder för en budget i balans. En handlingsplan för strukturell omställning beslutades av Kommunfullmäktige i juni. Fram till och med augusti då delårsrapporten för 2024 sammanställs syns en förbättring av resultatet jämfört med tertialrapport 1. Nämnderna bedöms då fortsatt ha en sammanlagd negativ avvikelse, men det sker en tydlig förbättring av det prognosticerade resultatet för 2024. Utbildningsnämnden, Tekniska nämnden och Äldre- och omsorgsnämnden förbättrar sitt prognosticerade resultat, medan socialnämnden redovisar ett större underskott. Även centrala poster har en positiv utveckling jämfört med tertialrapport 1. Skatteintäkterna är något högre än tidigare prognos, medan räntekostnaderna är lägre än tidigare bedömning. Trots att pensionskostnaderna har en negativ avvikelse mot budget förbättras det prognosticerade resultatet totalt jämfört med prognosen i tertialrapport 1. Förbättringen av prognosen är i viss mån kopplat till ökade intäkter av engångskaraktär. Det finns också kostnader som skjutits fram i tiden, vilket förbättrar resultatet för 2024 men där den underliggande strukturella obalansen kvarstår.

Det budgeterade resultatet för 2024 på +40,6 mnkr innefattar exploateringsnettot på 22 mnkr vilket innebär att det budgeterade strukturella resultatet för 2024 är betydligt lägre än målnivån på 44 mnkr. Den underliggande strukturella obalansen behöver fortsatt hanteras för att gå in i 2025 på rätt kostnadsnivå.

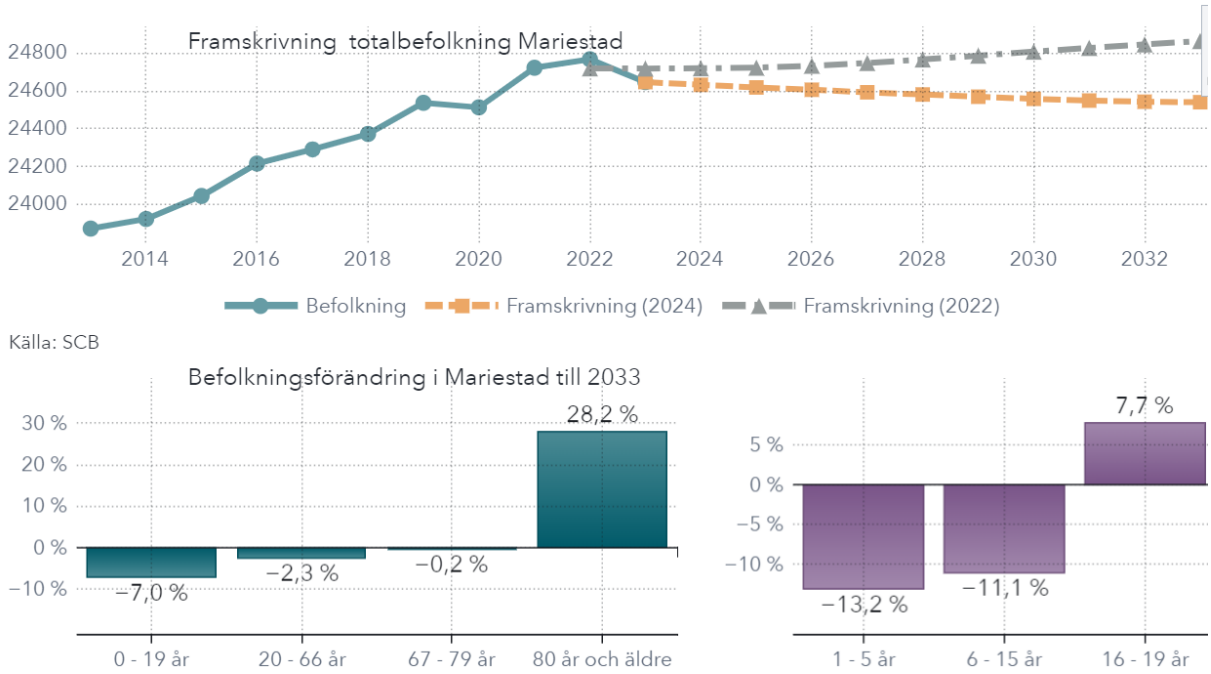
8 Befolkningsprognos

Nationell befolkningsprognos fram till 2033

Under 2024 har en ny nationell befolkningsprognos tagits fram. Den visar att befolkningen totalt i Sverige från 2023 till 2033 kommer öka med ca 247 000 personer vilket är en minskad ökning jämfört med befolkningsprognosen som gjordes 2022 då den totala befolkningen bedömdes öka med ca 502 400 personer. I den senaste prognosen beräknas barn och unga (0-19 år) minska med 8,3 procent, personer i arbetsför ålder (20-66 år) beräknas öka med 2,7 procent, äldre (67-79 år) beräknas öka med 3,7 procent och äldre över 80 år beräknas öka med 38 procent. När det gäller barn och unga så är den nationella minskningen av barn 1-5 år 12 procent fram till 2033 och en minskad befolkning 6-15 år på 12,5 procent. Detta får stora konsekvenser på de investeringsplaner som finns i kommunerna där planering byggnationer av förskolor och skolor nu behöver omprövas och revideras.

Befolkningsprognos Mariestad fram till 2033

I Mariestad är motsvarande befolkningsprognos visualiserad i bilden nedan. I den senaste befolkningsprognosen (2024) beräknas befolkningen minska från 2023 till 2033 med 107 personer jämfört med prognosen som gjordes 2022 där befolkningen istället beräknades öka med 217 personer. barn och unga (0-19 år) minska med 7 procent, personer i arbetsförålder (20-66 år) beräknas minska med 2,3 procent, äldre (67-79år) beräknas minska med med 0,2 procent och äldre över 80 år beräknas öka med 28,2 procent. För Mariestad beräknas befolkningen 1-5 år minska med 12,5 procent, 6-15 år 11,1 procent medan befolkningen i åldern 16-19 år beräknas öka med 7,7 procent. Mariestad ser ut att ha en lägre befolkningsutveckling när det gäller personer över 80 år än det nationella snittet. Men när det gäller den yngre befolkningen så speglar Mariestads utveckling i stor utsträckning den nationella utvecklingen. När det gäller befolkningen i arbetsför ålder har Mariestad en mindre gynnsam utveckling än nationellt i och med att det beräknas vara en minskande befolkning i arbetsför ålder.

Ovanstående bild beskriver den trendbaserade prognosen för Mariestad. Den tar således inte hänsyn till den kommande tillväxten utifrån de stora industrietableringarna som pågår och planeras framåt. Det är en utmaning att bedöma hur utvecklingen kommer se ut i Mariestad över en längre tid. Det handlar både om när i tid befolkningstillväxten inleds och hur befolkningsstrukturen kommer utveckla sig utifrån de olika åldersgrupperna. I planeringen sker arbetet utifrån tre olika scenarion för att bedöma behoven framåt.

- Trend (Underlaget SKR använder i sina skatteprognoser)
- Målbaserad prognos – bygger på visionen om 40 000 invånare i kommunen 2040.
- Byggbaserad/modest prognos (där Visionen på 40 000 invånare bedöms nås senare)

Det är angeläget att väga in den nationella trenden gällande befolkningsutvecklingen gällande den yngre befolkningen i planeringen framåt för att inte överskatta behoven av förskole- och grundskoleplatser.

Bedömningen är att det inte kommer ske några stora avvikelser mot den trendbaserade befolkningsprognosen under 2025 - 2027. Utifrån att befolkningsförändringen redan nu har inletts där den yngre befolkningen minskar medan den äldre befolkningen ökar föreslås införandet av en demografimodell där resurserna allokeras utifrån förändringar i befolkningsunderlaget för de olika verksamheterna. Läs mer om detta under avsnitt 7.2 ”Demografimodell”.

9 Ekonomiska planeringsförutsättningar för budgetåret 2025 och planperioden 2026-2027

Inför framtagandet av budgetförslag har planeringsförutsättningar som beslutades av kommunstyrelsens arbetsutskott den 19 juni beaktats.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade om följande planeringsförutsättningar:

- Att kommunens resultat ska uppgå till tre procent av skatteintäkter och generella statsbidrag under 2025 och till fyra procent under 2026-2027.
- Att tilldela budget utifrån demografiska förutsättningar.
- Fördela budget för kapitaltjänstkostnader till kommunens nämnder.
- Att budgeten baseras på senast publicerade skatteprognos från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).
- Att säkerställa att det finns en plan för finansiering av investeringsbudgeten för budget 2025 och under planperioden.
- Fördela tillägg för löneökningar enligt SKRs arbetskraftsprisindex för kommunal verksamhet (PKV).
- Revidera ramar utifrån SKR:s bedömda nivå för personalomkostnadspålägg och internränta för 2025.
- Att tillämpa föreslagna principer för internprissättning i budgetarbetet inom kommunkoncernen.
- Att samtliga av kommunens nämnder ska avsätta en procent av budgetram för buffert samt en central buffert på minst en procent av totala skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Arbeta in konsekvenser av handlingsplan för strukturell omställning i nämndernas ramar.

I den föreslagna budgeten har dessa planeringsförutsättningar tagits i beaktande när resurserna har fördelats till nämnderna.

Resultatet i föreslaget till budget är i linje med den förslagna resultatnivån exklusive exploateringsintäkter. Det är angeläget att planera för en nivå där kommunens verksamheter ska kunna bedrivas på samma sätt även om exploateringsintäkter skulle utebli.

Förslaget till budget är baserat på skatteprognosen som SKR publicerade i oktober.

Kompensation eller avdrag för kapitalkostnader utförs två gånger om året och dessa tillfällen är efter färdigställt delårsbokslut och efter färdigställt årsbokslut. Kompensationen sker från en särskild avsatt post under centrala poster och är baserad på investeringsbudgetens storlek. Inför budget 2025 har även denna utökats för att kunna hantera införande av en förändrad redovisningsprincip för finansiell leasing som i ett initialt skede kommer öka kapitalkostnaderna.

Personalomkostnadspålägget (PO-pålägget) för 2025 bedöms bli lägre än för året 2024. Under 2024 har SKR:s nivå för PO-pålägg varit 47,2 procent och under 2025 sänks denna till 41,4 procent. Vid antagandet av budget 2024 kompenserades nämnderna upp till en nivå om 45,75 procent då ekonomin var stram och det fanns stora osäkerheter kring pensionskostnadernas utveckling. Vid justeringen för budget 2025 korrigerades därför nivån från 45,75 procent till 41,4 procent till nämnderna för att ha en ram som baseras på SKR:s rekommenderade PO-tillägg vid ingången till 2025.

Internräntan är oförändrad mot 2024.

Vid tilldelande av prisindex har en nettoprincip använts, det vill säga att tilldelningen förutsätter att nämndernas intäkter och kostnader ska antas öka i samma takt. Indexet är satt efter SKR:s index för kommunal verksamhet för övrig förbrukning och i detta förslag ligger en procents effektivisering vilket då motsvarar en kompensation på 1,4 procent.

I budgeten har en omställningsbuffert på 5 mnkr arbetats in i kommunstyrelsens budgetram utifrån beslutet om handlingsplanen för strukturell omställning. En konjunkturbuffert på 10,2 mnkr har avsatts för 2025 under de centrala posterna för att kunna hålla resultatnivån även om tillfälliga avvikelser kan uppstå i den omställning kommunen ställs inför i tillväxt och förändrade arbetssätt. För 2026 är konjunkturbufferten 10,7 mnkr och för 2027 är den 19,4 mnkr.

9.1 Demografimodell

Vid beslut om planeringsförutsättningar för budget 2025 med plan 2026-2027 uppgavs att förändringar i de demografiska förutsättningarna skulle beaktas vid resursfördelningen till nämnderna. För att möjliggöra en budgetföljsamhet behöver stora förändringar i behov och förutsättningar avspeglas i resursfördelningen. För att fördela kommunens resurser utifrån demografiska förutsättningar har en modell för resursfördelning utifrån demografi arbetats fram. Modellen beaktar för närvarande de verksamheterna som ligger inom Utbildningsnämnden och Äldre- och omsorgsnämnden. När det gäller övriga nämnder så finns inte den tydliga direkta kopplingen till förändringar i befolkningsstorlek utan det är andra faktorer som påverkar. När Mariestads tillväxtresa fortskrider finns det skäl att göra en bedömning av vilken påverkan den totala befolkningstillväxten får för övriga nämnders resursbehov. Inför 2025 har denna bedömning gjorts i dialog mellan respektive förvaltningschef och ekonomichef.

Modellen för den demografiska resursfördelningen grundas på en befolkningsförändring och en ersättning alternativt reducering utifrån den befolkningsförändringen.

Demografimodellen fördelas utifrån förändringar i följande åldersgrupper:

Versamhet	**Ålder**
Förskola	1-5
Fritids	6-12
F-klass/Grundskola	6-15
Gymnasie	16-18
Äldreomsorg	65-79
Äldreomsorg	80-89
Äldreomsorg	90 +
LSS	Antalet individer med LSS insats

Befolkningsförändring

För budgetåret 2025 justeras för första halvåret utifrån skillnaden i befolkningsstatistik från SCB mellan maj 2023 jämfört med maj 2024. För andra halvåret justeras tilldelningen utifrån skillnaden mellan befolkningsprognosen för helåret 2024 mot befolkningsprognosen 2025.

Vid kommande budgetjustering inför 2026 tillämpas samma fördelningsprincip men där görs en avstämning mellan befolkningsutfallet för helåret 2024 mot utfallet 2025. Denna ställs då mot befolkningsförändringen i befolkningsprognosen för samma period och skillnaden justeras i budgeten för 2026. Detta innebär att den del av justeringen som baseras på en befolkningsprognos justeras i budgeten året efter för att tilldelningen utifrån demografi ska vara baserad på faktiskt utfall över tid.

Beskrivning av ersättningsnivåer

Ersättningen som kompenseras för respektive åldersgrupp är baserat på antingen nettokostnaden för verksamheten eller referenskostnaden för verksamheten. Nettokostnaden är den faktiska kostnaden verksamheten minus de intäkter som verksamheten har. Referenskostnaden är den teoretiskt beräknade kostnaden för en kommun och den används i statens kostnadsutjämning. Kostnadsutjämningen är till för att utjämna strukturella behovs- och kostnadsskillnader. Den utjämnar däremot inte för skillnader i ambitionsnivå, effektivitet eller avgifter. Referenskostnaden är således den förväntade kostnaden som kommunen skulle ha om verksamheten bedrevs på en genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå och där hänsyn tagits till de strukturella faktorerna. Om nettokostnaden är lägre än referenskostnaden så utgår ersättningen från nettokostnaden, men om nettokostnaden är högre än referenskostnaden så utgår ersättningen från referenskostnaden.

I nettokostnaden och referenskostnaden ingår även kostnader för gemensamma verksamheter i kommunen (till exempel administration, HR och ekonomi) och lokalkostnad. Eftersom dessa kostnader inte ligger hos Utbildningsnämnden och Äldre- och omsorgsnämnden minskas ersättningsnivån med denna kostnad.

För åldersgrupperna 65-90+ viktas nettokostnaden och referenskostnaden i enlighet med den viktning som görs i kostnadsutjämningssystemet för att spegla den genomsnittligt högre kostnaden för de äldre åldersgrupperna.

Nettokostnaden baseras på den senast inrapporterade i kostnadsnivån i Kolada (nyckeltalsdatabas) och indexeras upp med hjälp av SKR:s pris för kommunal verksamhets index. Det vill säga för budget 2025-2027 utgör nettokostnaden och referenskostnaden för 2023 kostnadsbasen som sedan indexeras med PKV för åren 2024-2026.

För åren 2025 till 2027 ser denna demografifördelning ut såhär:

Nämnd (tkr)	**2025**	**2026**	**2027**
Utbildningsnämnden	-7 915	-3 568	-1 950
Äldre och omsorgsnämnden	10 479	4 477	3 353
Summa	**2 564**	**910**	**1 403**

Nämndramarna är justerade för demografi innevarande budgetår, det vill säga 2025 och under 2026 och 2027 är dessa en separat rad inom centrala poster i sammanställningen under avsnitt 7.4 ”Budgeten i siffror”.

9.2 Övriga justeringar av nämndernas ramar

I omvärldsanalysen tidigare under året och under budgetarbetet har ledningsgruppen tagit fram förslag på övriga justeringar av nämndernas ramar utifrån förändrade behov, påverkansfaktorer i omvärlden eller andra obalanser där det bedöms finnas behov av justering.

Kommunstyrelsen

Under året 2025 kommer en utökning av digitaliseringsarbetet att medföra ökade kostnader för system och tjänstekort.

I takt med att staden förväntas att växa samt koncernbildning krävs en ökad kontroll och kvalitetssäkring i samband med utvecklingen av koncernövergripande processer inom ekonomiområdet för en bättre styrning och ett utvecklat stöd för koncernens verksamheter.

Teknisk nämnd

Inför året 2025 övergår flera exploateringsområden till drift-fas och därför tilläggs budgetjustering till det utökade driftområdet Sjölyckan, Horn/dala, Sund, Sydport och Bandyplan Sjötorp.

Kronoparken vätgasdrift behöver utökad budget för att hanteras.

Hyreskostnad för fastigheten Pilen har under flera år täckts av bidrag från Migrationsverket men i takt med att flyktingmottagandet minskar bedöms fastigheten kunna nyttjas till annan verksamhet. Därför föreslås att fastighetsdriften tas över av tekniska nämnden tills dess att ny verksamhet startas.

Under 2025 och 2026 startas två LSS-boenden och dessa medför en ökad lokalkostnad. Dessa kompenseras ej genom demografimodellen då lokalkostnaden inte regleras i denna innan implementering av internhyror genomförts.

Socialnämnden

Utökad kostnad för drift av Ekbacken då verksamheten är mer personalkrävande än tidigare boende.

Äldre och omsorgsnämnden

Budget för ny våning Alen och Lss gruppbostad föreslås tilläggas då demografikompensation ej fördelades under 2024.

Lokalhyror för trygghetscentral föreslås täckas för fortsatt genomförande.

10 Budgeten i siffror

BUDGET 2025 -2027

Nämnd (mkr)	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunstyrelsen	**165,1**	**166,1**	**163,0**
Teknisk nämnd	**237,3**	**237,5**	**237,5**
Utbildningsnämnd	**571,3**	**571,3**	**571,3**
Socialnämnd	**151,8**	**151,8**	**151,8**
Äldre och omsorgsnämnd	**554,7**	**554,7**	**554,7**
Miljö- och byggnadsnämnd	**7,9**	**7,9**	**7,9**
RÖS	**32,3**	**32,9**	**33,9**
Revision	**1,2**	**1,2**	**1,2**
Överförmyndarnämnden	**2,6**	**2,6**	**2,6**
Verksamhetens kostnader *	**-1 724,2**	**-1 725,9**	**-1 723,8**
Centrala poster	**-17,4**	**-42,9**	**-90,8**
Skatteintäkter enl. riksprognos SKR	**1 344,3**	**1 405,1**	**1 466,1**
Generella statsbidrag riksprognos SKR	**476,3**	**477,4**	**471,6**
Finansiella intäkter	**35,4**	**36,0**	**33,3**
Finansiella kostnader	**-59,7**	**-74,4**	**-78,6**
Årets resultat exkl exploateringsintäkter	**54,6**	**75,3**	**77,7**
Exploateringsnetto	*49,6*	*23,0*	*63,6*
Årets resultat inkl. exploateringsintäkter	**104,2**	**98,3**	**141,3**

*Verksamhetens kostnader redovisas i tabellen med minustecken framför och intäkter utan tecken. Dock är det i den övre delen av tabellen en sammanställning av förslaget till nämndernas ramar som här redovisas utan tecken.

Inom kommunstyrelsens budgetram finns 1,5 mkr avsatt till en pott för kommunstyrelsen medel till förfogande. Detta för att kunna finansiera separata ettåriga satsningar som kommunstyrelsen vill utföra.

BUDGETHÄRLEDNING

Nämnd (mkr)	Budget 2024	Personal kostnads-index 3,5%	Förändring PO - pålägg	Kostnads-index 1,4%	Demografi	Verksamhets förändringar	Politiska satsningar	Budget 2025
Kommunstyrelsen	**152,4**	4,1	-3,2	0,5		6,6	4,9	**165,1**
Teknisk nämnd	**223,4**	1,7	-2,1	1,3		5,1	8,0	**237,3**
Utbildningsnämnd	**579,1**	12,5	-16,0	1,4	-7,9	-0,4	2,5	**571,3**
Socialnämnd	**147,8**	2,0	-2,5	0,7	0,0	2,3	1,5	**151,8**
Äldre och omsorgsnämnd	**535,7**	13,2	-16,8	0,1	10,5	11,1	1,0	**554,7**
Miljö- och byggnadsnämnd	**7,9**	0,4	-0,4	0,0		0,0	0,0	**7,9**
RÖS	**32,0**					0,3		**32,3**
Revision	**1,2**						0,1	**1,2**
Överförmyndarnämnden	**2,6**	0,0	0,0				0,0	**2,6**
Verksamhetens kostnader	**-1 682,0**	**-33,9**	**41,2**	**-4,0**	**-2,6**	**-25,0**	**-18,0**	**-1 724,2**
Centrala poster	**-11,0**					-6,4		**-17,4**
Pensioner	*-178,6*					*37,8*		*-140,8*
Konjunkturbuffert	*0,0*					*-10,2*		*-10,2*
Po, internränta och arbetsgivaravgifter	*180,7*					*-27,0*		*153,7*
Tillkommande kapitalkostnader och E20	*-13,1*					*-7,1*		*-20,2*
Skatteintäkter	**1 283,3**					61,0		**1 344,3**
Generella statsbidrag	**456,3**					20,0		**476,3**
Finansiella intäkter	**32,3**					3,0		**35,4**
Finansiella kostnader	**-60,3**					0,6		**-59,7**
								0,0
Årets resultat exkl exploatering	**18,6**							**54,6**
Exploateringsintäkter	**22,0**							**49,6**
Årets resultat	**40,6**							**104,2**

Spec. budget 2025-2027	2025	2026	2027
Centrala poster	**17,4**	**42,9**	**90,8**
Demografiindex	0,0	0,9	2,3
Särskilda satsningar löner	0,0	31,3	63,6
Tillkommande kapitalkostnader	15,1	21,9	28,1
Internränta	-44,2	-50,0	-60,9
PO-pålägg från verksamheten	-424,4	-438,4	-452,8
Arbetsgivaravgifter	314,9	325,3	336,0
Konjunkturbuffert	10,2	10,7	19,4
Inflationsindex enl SKR PKV		7,3	14,8
Pensionskostnader	140,8	128,8	135,3
E20	5,1	5,1	5,1

Kommunstyrelse- verksamhetsförändr	2025	2026	2027
Uppräkning SKL och medlemskap	0,1	0,1	0,1
EU-val	-0,6		
Val		0,6	-0,6
Ekonomisystem	-0,3		
Omställningsbuffert	5,0		
Flytt nämndssekreterare UN	0,4		
Tjänstelegitimationer	1,0	-1,0	
Ökad kostnad o365	0,6		
Årlig kostnad tjänstekort	1,1		
Utveckla koncernövergripande ekonomifu	2,6		
Flytt hyreskostnader	-1,2		
	8,6	**-0,3**	**-0,5**

Teknisk nämnd- verksamhetsförändringar	2025	2026	2027
Underhålls/Skötsel Sjölyckan,			
Horn/dala, Sund, Sydport, Bandyplan			
Sjötorp	1,2		
Hyra Pilen -ta bort och täckas av demogr	1,0		
Kronoparken vätgasdrift	1,5		
Hyra Slättevalla	0,2		
Hyra nytt Lss boende		0,2	
Flytt hyreskostnader	1,2		
	5,1	**0,2**	**0,0**

Barn och utbildningsnämnd- verksamhetsfö	2025	2026	2027
Flytt nämndssekreterare UN	-0,4		
	-0,4	**0,0**	**0,0**

Socialnämnd- verksamhetsförändringar	2025	2026	2027
Flytt hyra Pilen 13	-0,1		
Utökad drift Ekbacken	2,4		
	2,3	**0,0**	**0,0**

Äldre och omsorgsnämnden- verksamhetsfö	2025	2026	2027
Ny våning Alen	6,7		
Ny gruppbostad Sjötorp, halvårskompens	4,0		
Lokalhyror trygghetscentral	0,4		
	11,1	**0,0**	**0,0**

KS centrala medel	2025	2026	2027
IB	3,5	1,5	1,5
Ramsänkning	-2,0		
	1,5	**1,5**	**1,5**

Politiska prioriteringar

Kommunstyrelse	2025	2026	2027
Hälsolyftet 2.0	1,5	0,5	-2,0
Införa friskvårdsbidrag	1,4	0,8	0,3
Förenkla helt enkelt 2.0	1,0		-1,0
Platsmarknadsföring	0,5		
Höjt anläggningsbidrag till föreningar.	0,3	0,1	0,1
Utreda centrumnära badplats	0,2	-0,2	
	4,9	**1,2**	**-2,6**

Teknisk nämnd	2025	2026	2027
Skötsel av kommunala anläggningar och grönområden	8,0		
	8,0	**0,0**	**0,0**

Utbildningsnämnd	2025	2026	2027
Satsning på specialpedagoger för tidigt stöd och förbättrade utredningsförutsättningar	2,0		
Införande av lärlingsprogram och IM-yrk som sökbart	0,5		
	2,5	**0,0**	**0,0**

Socialnämnd	2025	2026	2027
Utveckling av stöd i hemmet genom socialtjänsten	1,5		
	1,5	**0,0**	**0,0**

Äldre och omsorgsnämnd	2025	2026	2027
Intensifierad digitalisering inom äldre- och omsorgsverksamheten	1,0		
	1,0	**0,0**	**0,0**

Revision	2025	2026	2027
Utökning budget	0,1		
	0,1		

Resultatbudget (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	660,0	685,0	710,0
Verksamhetens kostnader exkl avskrivningar	-2 272,0	-2 344,1	-2 367,8
Avskrivningar	-80,0	-86,7	-93,3
Verksamhetens nettokostnader	**-1 692,0**	**-1 745,8**	**-1 751,1**
Resultatbudget (tkr) forts.			
Skatteintäkter	1 344,3	1 405,1	1 466,1
Generella statsbidrag	476,3	477,4	471,6
Finansiella intäkter	35,4	36,0	33,3
Finansiella kostnader	-59,7	-74,4	-78,6
Resultat före extraordinära poster	**104,2**	**98,3**	**141,3**
Extraordinära intäkter			
Extraordinära kostnader			
Årets resultat	**104,2**	**98,3**	**141,3**

Budget för kassaflöde (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Den Löpande Verksamheten			
Årets resultat	104,2	98,3	141,3
Ombudgeteringar under året			
Justering för av- och nedskrivningar	80,0	86,7	93,0
Justering för gjorda avsättningar			
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	**184,2**	**185,0**	**234,3**
Ökning/minskning kortfristiga fordringar			
Ökning/minskning förråd och varulager	-9,3	-14,5	-27,7
Ökning/minskning kortfristiga skulder	2,0	2,0	2,0
Medel från den löpande verksamh.	**176,9**	**172,4**	**208,6**
Investeringsverksamheten			
Bruttoinvestering i materiella anläggningstillgånga	-190,9	-214,0	-149,9
Bruttoinvestering i materiella anläggningstillgånga	-120,8	-214,0	-163,0
Erhållna investeringsbidrag, övriga investeringsinkomster			
Försäljning av materiella anläggningstillgångar			
Medel från investeringsverksamheten	**-311,6**	**-428,0**	**-312,9**
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån	180,0	270,0	140,0
Amortering/ lösen av långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0
Övrig förändring av långfristiga skulder			
Förändring av långfristiga fordringar, minskning (+)			
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**180,0**	**270,0**	**140,0**
Utbetalning av bidrag till statlig infrastuktur	**-20,1**	**-7,2**	**0,0**
Årets Kassaflöde	**25,2**	**7,2**	**35,7**
Likvida medel vid årets början	50,0	75,2	82,4
Likvida medel vid årets slut	**75,2**	**82,4**	**118,1**

Balansbudget (mkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Fastigheter och anläggningar	2 667,4	2 794,7	2 851,6
Finansiella anläggningstillgångar	1 237,2	1 237,2	1 237,2
Bidrag till statlig infrastruktur	19,1	14,0	8,9
Summa anläggningstillgångar	**3 923,7**	**4 045,9**	**4 097,7**
Omsättningstillgångar			
Förråd och exploatering	200,3	214,8	242,6
Kortfristiga fordringar	89,8	89,8	89,8
Likvida medel	75,2	82,4	118,1
Summa omsättningstillgångar	**365,3**	**387,1**	**450,5**
SUMMA TILLGÅNGAR	**4 289,0**	**4 433,0**	**4 548,2**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Årets resultat	104,2	98,3	141,3
Övrigt eget kapital	689,7	793,9	892,2
Summa eget kapital	**793,9**	**892,2**	**1 033,5**
Avsättningar			
Avsättning pensioner och löneskatt	21,2	21,2	21,2
Bidrag till statlig infrastruktur	34,8	27,6	27,6
Summa avsättningar	**56,0**	**48,8**	**48,8**
Skulder			
Långfristiga skulder	2 797,0	3 067,0	3 207,0
Kortfristiga skulder	642,1	425,0	258,9
Summa skulder	**3 439,1**	**3 492,0**	**3 465,9**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR O	**4 289,0**	**4 433,0**	**4 548,2**
Panter och ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna 31 december aktuellt år.	536,9	506,7	482,0
Borgensåtaganden	41,3	39,3	37,3
- varav borgen till kommunägda företag	0,0	0,0	0,0
Soliditet exkl pensionsskuld	**19%**	**20%**	**23%**
Soliditet inkl pensionsskuld	**6%**	**9%**	**12%**

11 Budget för investeringar och exploatering

Vid framtagandet av investeringsbudget för 2025 och plan 2026-2027 har ett förslag till finansieringsprinciper utarbetats. Syftet med dessa principer är att säkerställa en god ekonomisk hushållning på längre sikt genom att begränsa behovet av nyupplåning. Principerna beskrivs nedan.

Den kommunala skattefinansierade verksamheten ska över tid ha en balans mellan kostnader och intäkter. På liknande sätt bör exploateringsverksamheten kunna finansieras på motsvarande sätt med exploateringsintäkter. Det är därför viktigt att skilja på det underliggande resultatet som är skillnaden mellan kommunens intäkter och kostnader och det resultat där exploateringsintäkterna tillkommer. Exploateringsintäkter kan variera mycket över tid och påverkas lätt av konjunktur. Vid minskande exploateringsnivåer är ett starkt underliggande resultat nödvändigt för att inte tvingas till snabba besparingar eller skattehöjningar.

Målet är att kunna ha full egenfinansiering av de skattefinansierade investeringarna med avskrivningar och årets resultat exklusive exploateringsintäkter. Under perioden 2025 - 2027 finns volymbaserade investeringar som är av engångskaraktär och så omfattande att det bedöms vara svårt att hantera dessa utan viss lånefinansiering de år som dessa inträffar t ex luktreduceringsåtgärder motsvarande 70 mnkr år 2026 och parkeringshus motsvarande 50 mnkr år 2027.

Exploateringsinvesteringarna bör finansieras av exploateringsintäkterna och kan därför högst uppgå till samma nivå som exploateringsintäkterna bedöms vara för innevarande år.

För de taxefinansierade investeringarna ska taxorna sättas till en nivå som kan hantera eventuellt uppkomna nyupplåningsbehov.

Nedan beskrivs kortfattat de investeringar som föreslås genomföras under perioden 2025-2027.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens investeringspott (tillväxt)
- Avser nya köp till markreserv och andra investeringar kopplat tillväxt.

Kommunstyrelsens medel till förfogande
- Investeringsmedel som kommunstyrelsen beslutar om i särskilda beslut.

Lekeviområdet // Ny konstgräsplan och läktare
- Ny konstgräsplan med läktare 2024-2025.

Skatehall
- Ombyggnation av skatehall för en säkrare miljö

Investering Dacapo
- Medel för att kunna göra aktuella investeringar i anslutning till nya utbildningar som tillkommer, eller upprustning av inventarier/maskiner till befintliga utbildningar.

Parkerings-/ställplatser
- Anläggning av parkeringsytor/ställplatser m.m.

Boende Psykiatri
- Avser mindre stugor/Attefallshus för Socialtjänsten. Tillkommer genom byggnation med gymnasieskolan.

Parkeringshus
- Anläggande av parkeringshus i Katthavet, ca 600 platser.

Katrinefors trafiklösning
- Ombyggnation av Sandbäcksrondellen för att möta ökat trafikbehov Katrinefors.

Räddningsstation
- Ny räddningsstation i Mariestad.

Renovering av personalrum, Kulturskola och kontor
- En renovering av befintliga lokaler där behovet är stort.

Bokhyllor till Lyrestad
- Filialbiblioteket i Lyrestad är i stort behov av nya bokhyllor.

Reservkraftverk
- I beredningsarbetet arbetas med en ny plan för reservkraft och att denna kan behöva utökas till fler platser för att säkra tillgång till el vi driftstörningar.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämndens investeringspott
- Utbildningsförvaltningens investeringsmedel på 1 mnkr årligen har använts för lärmiljöer och arbetsplatser. Med 17 förskolor, 10 grundskolor och en gymnasieskola/vuxenutbildning med verkstäder samt kök till alla dessa verksamheter och till äldreomsorgens verksamheter är det ett återkommande prioriteringsarbete att fördela dessa medel.

Socialnämnden

Socialnämndens investeringspott
- Investeringarna kommer främst att användas för eftersatt underhåll i verksamhetslokaler.

Äldre och omsorgsnämnden

Äldre och omsorgsnämndens investeringspott
- Nämndens investeringsbudget på 2 mnkr avse utbyte av medicinskteknisk utrustning, hålla våra boendemiljöer drägliga för våra brukare.

Möblering LSS boenden
- Vid ett ökat antal behov av Lss boenden tillkommer inflyttning av två stycken boenden under denna planperiod. Denna investering avser medel för att möbler upp dessa inför inflytt.

Tekniska nämnden - skattefinansierad verksamhet

Tekniska nämndens investeringspott
- Övergripande investeringsmedel för teknisk verksamhet t.ex. ny teknik som leder till förändrade arbetssätt. Förutsättningsskapande åtgärder för ledning, styrning och arbetsmiljö. Även verksamhetsanpassningar i lokaler.

Reinvesteringar, eget ägda lokaler
- Åtgärder enligt underhållsplan. Ses över årligen med prioriteringar och presenteras i teknisk nämnd.

Reinvesteringar, inhyrda lokaler
- Kommunen har ingått avtal med fastighetsägare. Förvaltning av lokalerna sker enligt avtal och kan variera från fastighet till fastighet. Ses över årligen med prioriteringar och presenteras i teknisk nämnd.

Reinvesteringar Gator, GC-vägar, Lekparker, Parker, Hamn
- Åtgärder enligt underhållsplan. Ses över årligen med prioriteringar utifrån verksamhetssystem. Investeringarna avser beläggningsarbeten/upprustning av gator, lekparker, parker och hamn. Exempel på åtgärder är; Stockholmsvägen Etapp 6 och belysningsåtgärder.

Anpassad grundskola Öster
- Avser renovering av anpassad grundskola (Högelid) där delar av lokalerna på Högelidsskolan/ Lövhagen är i så dåligt skick att verksamheten anpassad grundskola ändå kommer att behöva vidta åtgärder tillsammans med fastighetsavdelningen.

Trafiksäkerhet/Tillgänglighet/Hamn/GC/Allmän plats
- Politiskt beslutat tillgänglighets- och trafiksäkerhetsprogram.

Ombyggnad/tillbyggnad/renovering Kvarnstenen
- Utbildningsförvaltningens övriga investeringsbehov handlar i första hand om ombyggnad/ tillbyggnad/renovering av Kvarnstenens förskola.

Ombyggnation med GC, EPA kors
- Ombyggnation för att möjliggöra gång och cykelväg genom centrala EPA korset intill nya torget i Mariestad.

Luktreduceringsåtgärder MARV (VA)
- Förutsättningsskapande åtgärder för att kunna ta miljötillstånd i anspråk i syfte att möjliggöra bostadsutbyggnad i området Katthavet, Mariestad.

Ombyggnad/tillbyggnad/Renovering Kvarnstenen
- Ombyggnation utifrån ett behov av ökad effektivisering på fastigheten. Idag körs skolmaten från skolköket över skolgården till förskolan. Förskoleköket är utdömt. Delar av gamla förskolan ska rivas, en del återgå till att bli lokaler för skolan. Ny förskola byggs lite större än tidigare förskola och läggs i anslutning till köket för att undvika förflyttning av mat.

Ny lokal produktionsavdelningen
- Nya ändamålsenliga lokaler då verksamheten är trångbodd som det är idag. Samlokalisering ihop med Räddningstjänsten verksamheterna kan dela på tvätthall, verkstad, kallförråd, drivmedel m.m. Denna är upptagen i förstudie för ny brandstation.

Lokal för nödvattentankar / VA
- Lokal att förvara nödvattentankar, behöver förvaras frostfritt.

Reinvestering kök och skolgård
- Investeringsmedel behöver inarbetas för att bibehålla värdet i kök och skolgårdar.

Ombyggnation av befintlig väginfrastruktur
- I takt med att befolkningen ökar behövs åtgärder för att kunna behålla funktion med högre belastning. Rondeller, korsningar och så vidare.

Tekniska nämnden - taxefinansierad verksamhet

VA - Förnyelse ledningsnät

- Enligt politiskt beslutad VA-plan ska ledningsnätet förnyas med 1%. För att möjliggöra detta krävs investeringsmedel.

VA - Renovering/modernisering pumpstationer/VA-verk
- Renovering av anläggningar ovan mark, enligt årlig plan.

VA - Lindholmens vattenverk
- Möjliggöra kapacitetsökning för att producera mer vatten i Mariestads vattenverk.

VA - Ny intagsledning Lindholmen

VA - Nyanslutningar
- Byggnation av enstaka serviser. Möjliggör en förtätning av staden.

VA - Klimatanpassningsåtgärder VA
- Efter nya krav på att redovisa klimatanpassningsåtgärder i vattentjänstplaner från och med 2024 för att säkra våra VA-anläggningar i händelse av t ex skyfall eller översvämningar behövs investeringsmedel avsättas för att åtgärda de som framkommer vid utredning.

VA - Förstärkning i nya matarledningar beroende på tillväxt (vision 2040) - VA-ledningsnät
- Dessa investeringar behövs för att möta ökade kapacitetsbehov med anledning av tillväxten. Just 2024 är dessa medel nödvändiga för att bygga ut anslutning till Volvo.
Avloppsledning Strandvägen behöver förstärkas för att klara ett ökat kapacitetsbehov beroende på större exploatering på Sjölyckan samt framtida byggnation i nordöst enligt FÖP.
Åtgärder kan även krävas i området Katthavet.
Utjämningsmagasin kan även krävas med anledning av utbyggnation på kriminalvården och bostäder i anslutning till sjukhuset.

VA - Vattenreservoar Mariestad
- En tryggare vattenleverans. Reservoarvolymer i Mariestad är alldeles för små idag, vi klarar bara 6 timmars avbrott i vattenleveransen. Man bör enligt Svenskt vattens rekommendationer ha ca 36 timmar. En åtgärd för att öka möjligheten till tillväxt. Genom att lagra vatten skapas redundans.

VA - Mariestads avloppsreningsverk - ombyggnad
- Ombyggnad av Mariestads avloppsreningsverk för att klara tillväxt och för att ta bort luktzon för att möjliggöra bostäder i Katthavet. (Medflytt av medel från 2023 är nödvändig då kostnaderna faller ut 2024-2025).

VA- Exploatering
- Beror på vad som byggs och ansluts. Svenskt vatten har ett nyckeltal på ca 7 tkr/meter ledning - beror på såväl material, markförhållanden och dimensioner på ledningen.

Exploateringsverksamhet

Exploateringsmark och bostäder

- bostadsområden
- Kommande exploatering av bostadsområden allt eftersom Mariestad växer.

- Horn/Lekevi/ Radbyn Södra
Slutföra bostadsområdet för exploatering.

- Västra Ekudden
Småhusområde för försäljning.

- Sjölyckan
Sista deletappen på Sjölyckan inkluderar vissa rester från tidigare etapper (bl.a. viss planering, staket Kinnekullebanan och sista asfaltslagret).

Industri och handel

- Sandbäcken
Verksamhetsmark i första hand kopplat till Korstorps underleverantörer.

- Ladukärr
Industriområde som försenats. Avvaktar utslag i mark- och miljödomstolen.
Verksamhetsmark för handel och småindustri.

- Dagvattenledning korstorp Tidan
Dagvattenledning från Korstorp till Tidan. Anläggs 2024-2025.

- Exploatering E20 södra
Tomrör under E20 samtidigt som Trafikverkets ombyggnation. Detta för att möjliggöra etablering söder om E20 framgent.

I investeringsbudgeten har de rader som benämns "tillägg" föreslagits att läggas till i budgeten.

Övriga justeringar från tidigare plan föreslås vara följande:

- Att sänka investeringspotten utifrån dagens bedömda behov

- Flytta färdigställandet av Lekevi till 2025

- Flyttat Ombyggnation av Kvarnstenen till 2025 och 2026

- Reinvesteringar Gator höjs med 2 mnkr under 2026.

- Västra Ekudden flyttas till 2027

- Exploateringsområdena Gummerstad och Ullervad föreslås vara explotörsdrivna och drivs ej av kommunen och utgår från investeringsbudgeten.

- Lss boende och förändringar i Stadshus bedrivs av Mariehus och utgår från investeringsbudgeten

- Justering av investeringsbudgeten utifrån ny kostnadsberäkning och tidplan för Mariestads avloppsreningsverk inom VA-verksamheten.

Nämnd (mnkr)	Investeringsprojekt	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
KS	Kommunstyrelsens investeringspott (tillväxt)	16,9	56,0	20,0
KS	Kommunstyrelsens medel till förfogande	5,0	5,0	5,0
KS	Lekeviområdet // Ny konstgräsplan och läktare	16,7	0,0	
KS	Skatehall	0,9		
KS	Investering Dacapo	0,3		0,3
KS	Stadshuset framtida utveckling kontorsmiljöer	0,5		
KS	Parkerings-/Ställplatser	2,8	0,0	1,0
KS	Parkeringshus	1,0	4,0	35,0
KS-tillägg	Införande beslutsstödsystem	0,5	5,0	
KS-tillägg	Katrinefors trafiklösning	19,0	0,0	
KS-tillägg	Räddningsstation			1,0
KS-tillägg	Renovering av personalrum, Kulturskola och kontor.	0,3		
KS-tillägg	Bokhyllor till Lyrestad	0,2		
KS-tillägg	Reservkraftverk		5,0	
Investeringsram Kommunstyrelsen		**64,6**	**75,0**	**62,3**
UBN	Utbildningsnämndens investeringspott	1,0	1,0	1,0
Investeringsram Utbildningsnämnden		**1,0**	**1,0**	**1,0**
SOCN	Socialnämndens investeringspott	0,2	0,2	0,2
Investeringsram Socialnämnden		**0,2**	**0,2**	**0,2**
ÄON	Äldre och omsorgsnämndens investeringspott	2,0	2,0	2,0
ÄON-tillägg	Möblering Lss boenden	0,6	0,6	
ÄON-tillägg M	Digitaliserig Äldreomsorg	0,5	0,5	0,5
Investeringar Äldre och omsorgsnämnden		**3,1**	**3,1**	**2,5**
TN-S	Tekniska nämndens investeringspott	1,5	1,5	1,5
TN-S	Boende Psykiatri	2,9	3,0	3,0
TN-S	Reinvesteringar, eget ägda lokaler	22,0	17,8	25,3
TN-S-tillägg	Ventilationbyte samt inköp belysningsarmaturer	-0,7		
TN-S	Reinvesteringar, inhyrda lokaler	1,3	1,3	1,3
TN-S	Reinvesteringar Gator, GC-vägar, Lekparker, Parker, Hamn	13,4	18,4	24,9
TN-S	Trafiksäkerhet/Tillgänglighet/Hamn/GC/Allmän plats	6,6	4,3	5,5
TN-S tillägg M	Luktreduceringsåtgärder MARV (VA)	30,0	30,0	
TN-S	Sjölyckans grönområden och parker	1,8		
TN-S tillägg	Anpassad grundskola Öster	20,0	33,0	
TN-S-tillägg	Ombyggnation med GC, EPA kors			6,0
TN-S-tillägg M	Ombyggnad/tillbyggnad/Renovering Kvarnstenen	15,0	20,0	
TN-S-tillägg	Lokal för nödvattentankar / VA		0,4	0,4
TN-S-tillägg	Reinvestering kök och skolgård			3,0
TN-S-tillägg	Ombyggnation av befintlig väginfrastruktur			4,0
TN-S-tillägg M	Reinvesteringar lekplatser, skolgårdar, parker mm	7,0	5,0	5,0
TN-S-tillägg	Pooltak	1,2		4,0
Investeringsram Tekniska nämnden skattefinansierad verksamhet		**122,0**	**134,7**	**83,9**

Nämnd (mnkr)	Investeringsprojekt	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TN-T	VA - Förnyelse ledningsnät	13,0	13,0	13,0
	VA - Madlyckev. Etapp 1	*0,6*		
	VA - Hällristningsv. Utbyte vattenledning samt serviser	*0,3*		
TN-T	VA - Renovering/modernisering pumpstationer/VA-verk	2,0	2,0	2,0
	VA - Säkerhetshöjande åtgärder verk	*0,3*		
TN-T	VA - Behov av utökning av förnyelseram VA - verk/pumpstationer	2,6		
TN-T	VA- Lindholmens vattenverk	20,0	8,0	25,0
TN-T	VA - Nyanslutningar	3,0	5,0	5,0
TN-T	VA - Klimatanpassningsåtgärder VA			0,0
TN-T	VA - Förstärkning i nya matarledningar beroende på tillväxt (vision 2040) - VA-ledningsnät	17,0	40,0	40,0
TN-T	VA - Vattenreservoar Mariestad	0,5	85,0	75,0
TN-T	VA - Mariestads avloppsreningsverk - ombyggnad	54,0	54,0	0,0
TN-T tillägg	VA - Förstudie förbättrad vattenkvalitet intag	0,5		0,0
Investeringsram Tekniskanämnden taxefinansierad verksamhet		**113,8**	**207,0**	**160,0**
VA-EXPL	VA-exploatering	7,0	7,0	3,0
Investeringsram Exploatering taxefinasierad verksamhet		**7,0**	**7,0**	**3,0**
	Exploateringsmark och bostäder			
KS-EXPL	- bostadsområden		7,0	3,0
KS-EXPL	- Horn/Lekevi/ Radbyn Södra	4,0		
KS-EXPL	- Västra Ekudden			7,0
KS-EXPL	- Sjölyckan	1,0	2,3	1,0
KS-EXPL	**Industri och handel**			
KS-EXPL	- Sandbäcken	2,0	2,0	15,0
KS-EXPL	- Ladukärr	1,5	10,0	9,9
KS-EXPL	- Dagvattenledning korstorp Tidan	35,0		
KS- EXPL tillägg	- Servitut processvattenledning	-9,5		
KS-EXPL	- Sydport	3,6		
KS-EXPL	- Sund	10,0		
KS- EXPL tillägg	- Explatering dagvattendike Haggården	0,5		
KS- EXPL tillägg	Exploatering E20 Södra	1,5	1,5	1,0
Investeringsram Exploateringsverksamhet		**49,6**	**22,8**	**36,9**
Investeringar Mariestads kommun		**190,9**	**214,0**	**149,9**
Investeringar taxefinansierad verksamhet		**120,8**	**214,0**	**163,0**
Investeringar exploateringsverksmahet		**49,6**	**22,8**	**36,9**
Total budget		**361,2**	**450,8**	**349,8**

12 Koncernbudget

Resultatbudget (mnkr) 2025	Kommun koncern	Mariestads kommun	Bolags koncern
Intäkter	1 084,8	660,0	522,3
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 820,6	1 820,6	
Verksamhetens kostnader exkl avskrivningar	-2 543,4	-2 272,0	-393,4
Avskrivningar	-155,5	-80,0	-75,5
	0,0		
Finasiella poster	-49,2	-24,4	-24,9
Resultat efter finasiella poster	**157,3**	**104,2**	**28,5**

Investeringar inom koncern	Budget 2025
Stadshus AB Koncern	
Stadshus AB Koncern totalt	134
Avgår egenfinansierat	-80
Lånebehov	54
Självfinansieringsgrad	60%
Mariestads kommun	
Investeringar Mariestads kommun	190,9
Investeringar exploateringsverksmahet	49,6
Totalt kommunala investeringar	**240,5**
Investeringar taxefinansierad verksamhet	120,8
Avgår egenfinansierat	-184,2
Lånebehov	180,0
Självfinansieringsgrad kommunala investeringar	76%

Kommunstyrelsen

Budget Mariestads kommunkoncern 2025 med plan 2026-2027

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar om budget för 2025 samt flerårsplan för åren 2026-2027 i enlighet med majoritetens förslag.
2. Kommunfullmäktige beslutar att skattesatsen ska vara oförändrad på 21,26 kronor.
3. Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen under år 2025 har rätt att omsätta och nyupplåna inom en totallåneram för koncernbanken om 2 650 000 000 kronor.
4. Kommunfullmäktige beslutar om följande utlåningsramar till sina kommunala bolag inom Stadshus AB för 2025.
    a. Mariehus AB, inklusive dotterbolag, år 2025 om 850 000 000 kronor
    b. VänerEnergi AB, inklusive dotterbolag, år 2025 om 415 000 000 kronor
5. Kommunfullmäktige beslutar om räntepåslag och administrativ avgift till följande kommunala bolag:
    a. Räntepåslag 2025 för VänerEnergi AB fastställs till 0,37 procent av bolagets nyttjade utlåningsram.
    b. Räntepåslag 2025 för Mariehus AB inklusive dotterbolag fastställs till 0,52 procent av bolagets nyttjade utlåningsram.
    c. Administrativ avgift 2025 fastställs till 0,07 procent av bolagens nyttjade utlåningsram.
6. Kommunfullmäktige beslutar att ett generellt ägardirektiv för Mariestads kommunala bolag ska upprättas där det ställs krav på att optimera kommunkoncernnyttan i Mariestad. Det kräver att gemensamma processer samordnas. Det gäller främst inom stödjande funktioner och processer såsom ekonomi-, HR-, säkerhet-, kansli- samt telefoni och IT.
7. Kommunfullmäktige beslutar att kommunens förvaltningar och bolag ska efterleva principer för internprissättning i enlighet med bilaga Principer för internprissättning.
8. Utdelningen till Mariestads stadshus AB från Vänerenergi AB fastställs till 10,5 miljoner kronor varav Mariestads andel är 88 procent.

9. Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen under år 2025 har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under år 2025.
10. Kommunfullmäktige beslutar att ekonomichefen får i uppdrag att föra om budgeten 2025 för tekniska justeringar vilket avser tillkommande kapitalkostnader, internränta och personalomkostnads-pålägg.
11. Kommunfullmäktige godkänner förslaget till investeringsbudget där:
    a. Skattefinansierade investeringar uppgår till 190,9 mnkr 2025, 214 mnkr 2026 och 149,9 mnkr för 2027.
    b. Exploateringsbudgeten uppgår till 49,6 mnkr för 2025, 22,8 mnkr för 2026 och 36,9 mnkr för 2027.
    c. För taxefinansierad verksamhet uppgår investeringsbudgeten till 120,8 mnkr för 2025, 214 mnkr för 2026 och 163,0 mnkr för 2027.
12. Kommunfullmäktige beslutar om att tilldela samtliga nämnder ett personalkostnadsindex på 3,5 procent.
13. Kommunfullmäktige beslutar att justera nämndernas budgetramar utifrån ett minskat PO-pålägg som uppgår till 41,4 procent för 2025.
14. Kommunfullmäktige beslutar om att tilldela samtliga nämnder ett prisindex på 1,4 procent.
15. Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att sätta av en procent av sin tilldelade budgetram i en buffert.
16. Kommunfullmäktige beslutar om att avsätta 10,2 mnkr i en central buffert.
17. Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fortsätta arbetet med handlingsplanen för strukturell omställning.
18. Kommunfullmäktige beslutar att reglera budgetramarna utifrån demografiska förändringar. Utbildningsnämndens budgetram minskas med 7,9 mnkr och Äldre- och omsorgsförvaltningens budgetram förstärks med 10,5 mnkr.
19. Kommunfullmäktige beslutar att justera Kommunstyrelsens budgetram med totalt +8,6 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:
    a. Uppräkning av SKR och medlemskap: +0,1 mnkr
    b. EU-val: -0,6 mnkr
    c. Ekonomisystem: -0,3 mnkr
    d. Omställningsbuffert: +5 mnkr
    e. Flytt av nämndsekreterare från Utbildningsnämnden: +0,4 mnkr
    f. Införande av tjänstelegitimationer: +1 mnkr
    g. Årlig kostnad tjänstelegitimationer: +1,1 mnkr

h. Ökad kostnad Office 365: +0,6 mnkr

i. Utveckling av kommunkoncernövergripande ekonomifunktion: +2,6 mnkr

j. Flytt av hyreskostnader: -1,1 mnkr

20. Kommunfullmäktige beslutar att justera Tekniska nämndens budgetram med totalt 5,1 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

    a. Underhåll/skötsel Sjölyckan, Horn/Dala, Sund, Sydport, Bandyplan Sjötorp: +1,2 mnkr

    b. Hyra Pilen: +1,0 mnkr

    c. Kronoparken vätgasdrift: +1,5 mnkr

    d. Hyra Slättevalla: +0,2 mnkr

    e. Flytt hyreskostnader: +1,2 mnkr

21. Kommunfullmäktige beslutar att justera Utbildningsnämndens budgetram med totalt -0,4 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

    a. Flytt nämndsekreterare: -0,4 mnkr

22. Kommunfullmäktige beslutar att justera Socialnämndens budgetram med totalt 2,3 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

    a. Flytt hyra: -0,1 mnkr

    b. Utökad drift Ekbacken: +2,4 mnkr

23. Kommunfullmäktige beslutar att justera Äldre- och omsorgsnämndens budgetram med totalt +11,1 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

    a. Ny våning Alen: +6,7 mnkr

    b. Ny gruppbostad Sjötorp, halvårskompensation för utebliven demografi 2024: +4 mnkr

    c. Lokalhyra trygghetscentral: +0,4 mnkr

24. Kommunfullmäktige ger Teknisk nämnd i uppdrag att utöka skötsel av kommunala anläggningar och grönområden. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 8 mnkr för 2025-2027 och en utökad investeringsbudget med 7 mnkr för 2025 och 5 mnkr för 2026-2027.

25. Kommunfullmäktige ger Teknisk nämnd i uppdrag att planera byggstart för Kvarnstenens skola till 2025, med färdigställande senast 2026. Med

anledning av uppdraget tilldelas en utökad investeringsbudget med 15 mnkr för 2025 och 20 mnkr 2026.

26. Kommunfullmäktige ger Socialnämnden i uppdrag att utveckla stöd i hemmet genom socialtjänsten. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1,5 mnkr för 2025-2027.
27. Kommunfullmäktige ger Utbildningsnämnden i uppdrag att satsa på specialpedagoger för tidigt stöd och förbättrade utredningsförutsättningar. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 2 mnkr för 2025-2027.
28. Kommunfullmäktige ger Äldre- och omsorgsnämnden i uppdrag att intensifiera digitalisering inom äldre- och omsorgsverksamheten. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1 mnkr för 2025-2027 och en utökad investeringsbudget med 0,5 mnkr för 2025-2027.
29. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att starta ett tvåårigt arbetsmiljöprojekt: Hälsolyftet 2.0. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1,5 mnkr för 2025 och 2 mnkr för 2026.
30. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att införa friskvårdsbidrag till personalen. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1,4 mnkr för 2025, 2,2 mnkr för 2026 och 2,5 mnkr för 2027.
31. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att starta ett tvåårigt projekt: Förenkla Helt Enkelt 2.0. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1 mnkr för 2025-2026.
32. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att intensifiera platsmarknadsföringen av kommunen med fokus på att stärka vårt varumärke som en framtidskommun, boendeort och god arbetsgivare. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,5 mnkr för 2025-2027.
33. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att öka anläggningsbidraget till föreningar. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,3 mnkr för 2025, 0,4 mnkr för 2026 och 0,5 mnkr för 2027.
34. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att teckna avtal med Västra Götalandsregionen som rör anställningen av en folkhälsostrateg samt att utreda folkhälsostrategens placering. Uppdraget finansieras inom ram.
35. Kommunfullmäktige ger Utbildningsnämnden i uppdrag att införa lärlingsprogram och IM-yrk som sökbart program. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,5 mnkr för 2025-2027.
36. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda centrumnära badplats. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,2 mnkr för 2025.
37. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att starta ett tvåårigt projekt för utveckling av kulturskolan. Projektet ska fokusera på att motverka ensamhet, i samarbete med LSS och Träffpunkt Sonja, genom att göra kulturskolans verksamhet tillgänglig för fler under dagtid. Projektet finansieras inom ram.

38. Kommunfullmäktige ger Teknisk nämnd i uppdrag att utrusta stora bassängen på Ekuddens utomhusbad med ett pooltäcke med syfte att spara energi. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad investeringsbudget med 1,2 mnkr för 2025 vilka ingår i beslutade investeringsbelopp i punkt 11.
39. Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att söka medfinansiering, vilket kan inkludera riktade statsbidrag. Grundprincipen är att minska nämndens budget med samma belopp som vi erhåller i medfinansiering. Uppdraget finansieras inom ram.
40. Kommunfullmäktige beslutar att tilldela Kommunrevisionen en budgetram på 1,2 mnkr för 2025.

Bakgrund

I fastställd policy för verksamhet – och ekonomistyrning beskrivs budgetprocessen. Enligt mål - budgetprocessen bereds budgetunderlaget av kommundirektörens ledningsgrupp och överlämnas till den politiska beslutsprocessen i september för att beslutas av Kommunfullmäktige i november.

Budgeten utgår från kommunfullmäktiges fastställda mål för mandatperioden.

Moderaterna har upprättat ett förslag till budget 2025 med plan 2026-2027.

Underlag för beslut

Tjänsteskrivelse, daterad 2024-10-17
Majoritetens Budget för Mariestads kommun 2025 med plan för 2026-2027
Bilaga Principer för internprissättning

Beslutet ska skickas till:
Kommundirektör
Ekonomichef
Budgetcontroller
Samtliga nämnder
Samtliga förvaltningschefer
Ekonomidirektör

MARIESTAD

Avdelning ekonomi och styrning
Anna Holmqvist

Kommunstyrelsen

Budget 2025 och plan 2026-2027

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar om budget för 2025 samt flerårsplan för åren 2026-2027 i enlighet med majoritetens förslag.

2. Kommunfullmäktige beslutar att skattesatsen ska vara oförändrad på 21,26 kronor.

3. Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen under år 2025 har rätt att omsätta och nyupplåna inom en totallåneram för koncernbanken om 2 650 000 000 kronor.

4. Kommunfullmäktige beslutar om följande utlåningsramar till sina kommunala bolag inom Stadshus AB för 2025.

    a. Mariehus AB, inklusive dotterbolag, år 2025 om 850 000 000 kronor

    b. VänerEnergi AB, inklusive dotterbolag, år 2025 om 415 000 000 kronor

5. Kommunfullmäktige beslutar om räntepåslag och administrativ avgift till följande kommunala bolag:

    a. Räntepåslag 2025 för VänerEnergi AB fastställs till 0,37 procent av bolagets nyttjade utlåningsram.

    b. Räntepåslag 2025 för Mariehus AB inklusive dotterbolag fastställs till 0,52 procent av bolagets nyttjade utlåningsram.

    c. Administrativ avgift 2025 fastställs till 0,07 procent av bolagens nyttjade utlåningsram.

6. Kommunfullmäktige beslutar att ett generellt ägardirektiv för Mariestads kommunala bolag ska upprättas där det ställs krav på att optimera kommunkoncernnyttan i Mariestad. Det kräver att gemensamma processer samordnas. Det gäller främst inom stödjande funktioner och processer såsom ekonomi-, HR-, säkerhet-, kansli- samt telefoni och IT.

7. Kommunfullmäktige beslutar att kommunens förvaltningar och bolag ska efterleva principer för internprissättning i enlighet med bilaga Principer för internprissättning.

8. Utdelningen till Mariestads stadshus AB från Vänerenergi AB fastställs till 10,5 miljoner kronor varav Mariestads andel är 88 procent.

9. Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen under år 2025 har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under år 2025.

10. Kommunfullmäktige beslutar att ekonomichefen får i uppdrag att föra om budgeten 2025 för tekniska justeringar vilket avser tillkommande kapitalkostnader, internränta och personalomkostnads-pålägg.

11. Kommunfullmäktige godkänner förslaget till investeringsbudget där:

    a. Skattefinansierade investeringar uppgår till 190,9 mnkr 2025, 214 mnkr 2026 och 149,9 mnkr för 2027.

    b. Exploateringsbudgeten uppgår till 49,6 mnkr för 2025, 22,8 mnkr för 2026 och 36,9 mnkr för 2027.

    c. För taxefinansierad verksamhet uppgår investeringsbudgeten till 120,8 mnkr för 2025, 214 mnkr för 2026 och 163,0 mnkr för 2027.

12. Kommunfullmäktige beslutar om att tilldela samtliga nämnder ett personalkostnadsindex på 3,5 procent.

13. Kommunfullmäktige beslutar att justera nämndernas budgetramar utifrån ett minskat PO-pålägg som uppgår till 41,4 procent för 2025.

14. Kommunfullmäktige beslutar om att tilldela samtliga nämnder ett prisindex på 1,4 procent.

15. Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att sätta av en procent av sin tilldelade budgetram i en buffert.

16. Kommunfullmäktige beslutar om att avsätta 10,2 mnkr i en central buffert.

17. Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fortsätta arbetet med handlingsplanen för strukturell omställning.

18. Kommunfullmäktige beslutar att reglera budgetramarna utifrån demografiska förändringar. Utbildningsnämndens budgetram minskas med 7,9 mnkr och Äldre- och omsorgsförvaltningens budgetram förstärks med 10,5 mnkr.

19. Kommunfullmäktige beslutar att justera Kommunstyrelsens budgetram med totalt +8,6 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

    a. Uppräkning av SKR och medlemskap: +0,1 mnkr

    b. EU-val: -0,6 mnkr

    c. Ekonomisystem: -0,3 mnkr

    d. Omställningsbuffert: +5 mnkr

    e. Flytt av nämndsekreterare från Utbildningsnämnden: +0,4 mnkr

    f. Införande av tjänstelegitimationer: +1 mnkr

    g. Årlig kostnad tjänstelegitimationer: +1,1 mnkr

    h. Ökad kostnad Office 365: +0,6 mnkr

    i. Utveckling av kommunkoncernövergripande ekonomifunktion: +2,6 mnkr

    j. Flytt av hyreskostnader: -1,1 mnkr

20. Kommunfullmäktige beslutar att justera Tekniska nämndens budgetram med totalt 5,1 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

    a. Underhåll/skötsel Sjölyckan, Horn/Dala, Sund, Sydport, Bandyplan Sjötorp: +1,2 mnkr

    b. Hyra Pilen: +1,0 mnkr

    c. Kronoparken vätgasdrift: +1,5 mnkr

    d. Hyra Slättevalla: +0,2 mnkr

    e. Flytt hyreskostnader: +1,2 mnkr

21. Kommunfullmäktige beslutar att justera Utbildningsnämndens budgetram med totalt -0,4 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

    a. Flytt nämndsekreterare: -0,4 mnkr

22. Kommunfullmäktige beslutar att justera Socialnämndens budgetram med totalt 2,3 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

a. Flytt hyra: -0,1 mnkr

b. Utökad drift Ekbacken: +2,4 mnkr

23. Kommunfullmäktige beslutar att justera Äldre- och omsorgsnämndens budgetram med totalt +11,1 mnkr för övriga verksamhetsförändringar 2025 utifrån följande:

    a. Ny våning Alen: +6,7 mnkr

    b. Ny gruppbostad Sjötorp, halvårskompensation för utebliven demografi 2024: +4 mnkr

    c. Lokalhyra trygghetscentral: +0,4 mnkr

24. Kommunfullmäktige ger Teknisk nämnd i uppdrag att utöka skötsel av kommunala anläggningar och grönområden. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 8 mnkr för 2025-2027 och en utökad investeringsbudget med 7 mnkr för 2025 och 5 mnkr för 2026-2027.

25. Kommunfullmäktige ger Teknisk nämnd i uppdrag att planera byggstart för Kvarnstenens skola till 2025, med färdigställande senast 2026. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad investeringsbudget med 15 mnkr för 2025 och 20 mnkr 2026.

26. Kommunfullmäktige ger Socialnämnden i uppdrag att utveckla stöd i hemmet genom socialtjänsten. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1,5 mnkr för 2025-2027.

27. Kommunfullmäktige ger Utbildningsnämnden i uppdrag att satsa på specialpedagoger för tidigt stöd och förbättrade utredningsförutsättningar. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 2 mnkr för 2025-2027.

28. Kommunfullmäktige ger Äldre- och omsorgsnämnden i uppdrag att intensifiera digitalisering inom äldre- och omsorgsverksamheten. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1 mnkr för 2025-2027 och en utökad investeringsbudget med 0,5 mnkr för 2025-2027.

29. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att starta ett tvåårigt arbetsmiljöprojekt: Hälsolyftet 2.0. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1,5 mnkr för 2025 och 2 mnkr för 2026.

30. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att införa friskvårdsbidrag till personalen. Med anledning av uppdraget tilldelas en

utökad driftsbudget med 1,4 mnkr för 2025, 2,2 mnkr för 2026 och 2,5 mnkr för 2027.

31. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att starta ett tvåårigt projekt: Förenkla Helt Enkelt 2.0. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1 mnkr för 2025-2026.

32. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att intensifiera platsmarknadsföringen av kommunen med fokus på att stärka vårt varumärke som en framtidskommun, boendeort och god arbetsgivare. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,5 mnkr för 2025-2027.

33. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att öka anläggningsbidraget till föreningar. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,3 mnkr för 2025, 0,4 mnkr för 2026 och 0,5 mnkr för 2027.

34. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att teckna avtal med Västra Götalandsregionen som rör anställningen av en folkhälsostrateg samt att utreda folkhälsostrategens placering. Uppdraget finansieras inom ram.

35. Kommunfullmäktige ger Utbildningsnämnden i uppdrag att införa lärlingsprogram och IM-yrk som sökbart program. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,5 mnkr för 2025-2027.

36. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda centrumnära badplats. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,2 mnkr för 2025.

37. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att starta ett tvåårigt projekt för utveckling av kulturskolan. Projektet ska fokusera på att motverka ensamhet, i samarbete med LSS och Träffpunkt Sonja, genom att göra kulturskolans verksamhet tillgänglig för fler under dagtid. Projektet finansieras inom ram.

38. Kommunfullmäktige ger Teknisk nämnd i uppdrag att utrusta stora bassängen på Ekuddens utomhusbad med ett pooltäcke med syfte att spara energi. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad investeringsbudget med 1,2 mnkr för 2025 vilka ingår i beslutade investeringsbelopp i punkt 11.

39. Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att söka medfinansiering, vilket kan inkludera riktade statsbidrag. Grundprincipen är att minska nämndens budget med samma belopp som vi erhåller i medfinansiering. Uppdraget finansieras inom ram.

40. Kommunfullmäktige beslutar att tilldela Kommunrevisionen en budgetram på 1,2 mnkr för 2025.

Bakgrund

I fastställd policy för verksamhet – och ekonomistyrning beskrivs budgetprocessen. Enligt mål - budgetprocessen bereds budgetunderlaget av kommundirektörens ledningsgrupp och överlämnas till den politiska beslutsprocessen i september för att beslutas av Kommunfullmäktige i november.

Budgeten utgår från kommunfullmäktiges fastställda mål för mandatperioden.

Moderaterna har upprättat ett förslag till budget 2025 med plan 2026-2027.

Underlag för beslut

Majoritetens Budget för Mariestads kommun 2025 med plan för 2026-2027

Bilaga Principer för internprissättning

Expediering

Beslutet ska skickas till:
Kommundirektör
Ekonomichef
Budgetcontroller
Samtliga nämnder
Samtliga förvaltningschefer
Ekonomidirektör

Principer för internprissättning

Bakgrund och syfte

- Mariestads kommun har bildat en kommunkoncern för att maximera den gemensamma koncernnyttan.
- Internprissättning är processen att fastställa priser för tjänster, resurser eller överföringar mellan olika enheter inom kommunkoncernen.
- Syftet är att replikera en marknadssituation och säkerställa rättvis och transparent prissättning.

Vikten av en korrekt internprissättning

- Undvika otillåtet statsstöd och snedvridning av konkurrensen.
- Undvika skatterättsliga problem och säkerställa korrekt betalning av inkomstskatt och moms.
- Skapa acceptans, transparens och tydlighet i interna transaktioner.

Utgångspunkterna för Mariestads kommunkoncern

- Svensk skattelagstiftning specificerar inte hur ett marknadsmässigt pris ska fastställas för interna transaktioner.
- OECD:s riktlinjer används som vägledning för prissättning av tjänster av låg strategisk karaktär.
- Marknadspris kan bestämmas utifrån självkostnad med tillägg för skäligt vinstpåslag.

Sammanfattning av de kommunkoncerngemensamma principerna

- All internprissättning ska ske till ett marknadsmässigt pris.
- Marknadsmässigt pris består av självkostnad plus ett skäligt vinstpåslag.
- Självkostnaden ska beräknas med hjälp av en gemensam grundkalkyl.
- Internpriserna ska årligen prisjusteras utifrån en vald indexkorg.
- Skriftliga avtal ska finnas för samtliga tjänster och interna transaktioner.

Management fee

- Management fee är den avgift som Mariestads Stadshus AB tar ut från bolagen för att täcka kostnader för lednings-, samordnings- eller kontrollfunktioner.
- Avgiften ska återspegla ett marknadsmässigt pris och utgå från principen armlängdsavstånd.
- Fördelningsgrund för Management fee är bolagens omsättning vid senast avslutade räkenskapsår. Fördelning sker i första läget utifrån budget med en avräkning efter avslutat räkenskapsår.

MARIESTAD

MARIESTADS KOMMUN
Kommunledningskontoret
2024 -10- 28

Kommunfullmäktige

Kommunrevisionens budget för år 2025

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anslaget till kommunrevisionen för år 2025 ska uppgå till 1 200 000 kronor.

Bakgrund

Kommunrevisionen har inkommit med en begäran om anslag för revisionsverksamheten för år 2025. I begäran hemställer kommunrevisionens ordförande Lars Göran Kvist (S) att fullmäktige ska avsätta 1 500 000 kronor i budgeten för kommunrevisionen för verksamhetsåret år 2025.

Som motivering för sin begäran anför kommunrevisionen att kommunallagen föreskriver att revisorerna, i den omfattning som följer av god revisionssed, årligen granska all den verksamhet som bedrivs inom kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsområden. Lagen understryker att revisionens uppgift är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även lämna ett utlåtande om måluppfyllelse och god ekonomisk hushållning och utifrån sitt granskningsuppdrag ska revisorerna överlämna en revisionsberättelse. Utifrån denna revisionsplan väljer revisorerna vanligtvis 3-5 områden där de vill göra fördjupade granskningar. Kostnaderna för dessa granskningar stigit de senaste åren. En granskning har ökat från cirka 80 000 kronor till mellan 120 000 kronor och 140 000 kronor varför revisorerna yrkar på en höjning av revisionens budget. Detta för att kunna göra de granskningar som de anser vara viktiga för sitt uppdrag.

Kommunfullmäktiges presidium konstaterar att en extra satsning om 250 000 kronor gjordes vid budgetbeslut för 2023. Samma summa avsattes för 2024. Kommunfullmäktiges presidium föreslår att fullmäktige avsätter 1 200 000 kronor till kommunrevision för år 2025.

Underlag för beslut

Skrivelse från kommunrevisionen 2024-09-22, Hemställan om anslag för revisionsverksamheten 2025

Karin Reboli
Ordförande

Göte Andersson
1:e vice ordförande

Gun-Britt Alenljung
2:e vice ordförande

Kommunfullmäktiges presidium
Mariestads kommun

Hemställan om anslag för revisionsverksamheten 2025

Mariestads kommuns revisorer överlämnar till kommunfullmäktiges presidium hemställan om anslag för 2025.

Förutsättningarna för revision inom kommuner anges i Kommunallagens 12 kapitel. Kommunfullmäktige har härutöver utfärdat reglemente att gälla för Mariestads revisorer.

Den kommunala revisionen är ett viktigt led i fullmäktiges och allmänhetens kontroll av och insyn i hur kommunens resurser används.

Kommunallagen föreskriver bland annat att revisorerna, i den omfattning som följer av god revisionssed, årligen ska granska **all** verksamhet som bedrivs inom kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsområden.

Lagen understryker att revisorernas uppgift är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisorerna ska även lämna ett utlåtande om Måluppfyllelse och God ekonomisk hushållning. Utifrån sitt granskningsuppdrag ska de förtroendevalda revisorerna slutligen till kommunfullmäktige överlämna en revisionsberättelse i vilken frågan om ansvarsfrihet för styrelsen, nämnder och deras ledamöter behandlas.

Revisorerna utarbetar årligen en Revisionsplan för årets granskningar utgående ifrån en fortlöpande omvärldsbevakning och en Risk- och Väsentlighetsbedömning. Denna revisionsplan med riskanalys delges fullmäktige.

Utifrån denna revisionsplan väljer revisorerna vanligtvis 3-5 områden där vi vill göra fördjupade granskningar.Tyvärr har kostnaderna för dessa granskningar stigit dom senaste åren. En granskning har ökat från ca 80 000kr till mellan 120 000kr och 140 000kr varför vi yrkar på en höjning av vår budget. Detta för att kunna göra de granskningar som vi anser vara viktiga för vårt uppdrag.

Enligt vad som stadgas i kommunallagens 12 kap 8 § ska revisorerna i sin granskning biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar i den omfattning som behövs. Revisorerna stöds av KPMG som sakkunnigt biträde.

Vi kan också konstatera att kostnaden för sakkunnigstödet och revisorernas arvoden ökar för varje år vilket också medför ett behov av ökat anslag för att kunna bedriva revisionsverksamheten enligt lagkrav och fullmäktiges beslut.

Revisorerna hemställer

att kommunfullmäktige avsätter 1 500 tkr i budgeten för revisionsverksamheten för verksamhetsåret 2025.

På uppdrag av Mariestads kommuns revisorer

Lars Göran Kvist
Ordförande för Mariestads kommuns revisorer

MARIESTAD

Budgetunderlag Mariestads kommun 2025 med plan 2026-2027

Mariestads kommun

Innehållsförteckning

1 Inledning 3
2 God ekonomisk hushållning i kommunen 4
3 Kommunfullmäktiges mål 6
4 Ekonomiska omvärldsfaktorer och konjunkturutveckling 9
5 Mariestads ekonomiska läge 10
6 Befolkningsprognos 11
7 Budget 2025 och plan 2026-2027 13
7.1 Ekonomiska planeringsförutsättningar 13
7.2 Demografimodell 14
7.3 Övriga justeringar av nämndernas ramar 16
7.4 Budgeten i siffror 17
8 Budget för investeringar och exploatering 23
9 Koncernbudget 30

1 Inledning

Kommunens budget är en plan för vilka mål som ska uppnås och hur de ekonomiska resurserna ska fördelas. Enligt kommunallagen 11 kap. 10§ ska budgeten fastställas av kommunfullmäktige före november månads utgång.

Budgetprocessen inför budget 2025 inleddes med en nuläges- och omvärldsanalys för att beskriva nuläget ur ett verksamhetsmässigt och ekonomiskt perspektiv, men också beskriva förutsättningarna framåt utifrån den tänkta utvecklingen och övriga påverkansfaktorer. Den 19 juni fattade sedan kommunstyrelsens arbetsutskott beslut om vilka planeringsförutsättningar som skulle ligga till grund för framtagandet av förslag till budget 2025 med plan 2026-2027. Kommundirektörens ledningsgrupp har sedan utifrån detta arbetat vidare med ett budgetförslag som lämnas över till budgetberedningen den 18 september för fortsatt politisk beredning.

2 God ekonomisk hushållning i kommunen

I kommunallagen står angivet att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och att fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen, både utifrån ett verksamhetsperspektiv och utifrån ett finansiellt perspektiv. I Lag om Kommunal Bokföring och Redovisning står angivet att förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts. I kommunens budget ska de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning anges. Lagstiftningen är i många stycken en ramlag utan alltför många detaljregleringar, det är upp till varje kommun att utifrån de egna förutsättningarna upprätta en riktlinje för god ekonomisk hushållning utifrån ett långsiktigt perspektiv. Det kommunala balanskravet, som är en del av det finanspolitiska ramverket, innebär att ett negativt balanskravsresultat ska återställas inom tre år och balanskravet kan ses som ett instrument för staten att förhindra en fortlöpande urgröpning av sektorns ekonomi, men reglerna kring god ekonomisk hushållning är överordnat balanskravet. I propositionen som ligger till grund för reglerna om balanskrav 1998, liksom i senare förarbeten vid förändring av balanskravet, anges en möjlighet för en kommun med ett starkt eget kapital att på ett strukturerat och planerat sätt minska det egna kapitalet genom att åberopa synnerliga skäl för att inte återställa ett negativt resultat.
Nedan ges en sammanfattande beskrivning av de lagregler som reglerar begreppet god ekonomisk hushållning:

- Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna ska ha ett långsiktigt, strategiskt perspektiv och tydliggöra kommunens tolkning av god ekonomisk hushållning baserad på de egna förutsättningarna.
- Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras om det finns synnerliga skäl.
- För ekonomin ska anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.
- För verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten ska innehålla en plan för ekonomin de kommande tre åren, varav budgetåret är det första.
- Budgeten ska innehålla en redogörelse för ekonomin under budgetåret i de kommunala koncernföretagen.
- Planen ska innehålla finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.
- Om kostnaderna överstiger intäkterna ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet återställas under de närmsta tre åren. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur återställandet ska ske. Fullmäktige får besluta att reglering av ett negativt resultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl.
- Laglighetsprövning ska inte kunna ske av kommunens budgetbeslut eller beslut om att inte reglera negativa resultat. En laglighetsprövning ska dock även fortsättningsvis vara möjlig av beslutets formella aspekter.
- Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.
- Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten och årsredovisning är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas

delårsrapporten och årsbokslutet.

God ekonomisk hushållning i Mariestads kommun

Det pågår en översyn av riktlinjerna för god ekonomisk hushållning för att anpassa dem utifrån det nya regelverket, men också för att göra en anpassning till de utmaningar som Mariestad står inför. I och med de stora etableringarna som nu sker i Mariestad finns en planering för en stark befolkningstillväxt. För att möjliggöra tillväxten finns behov av att göra omfattande investeringar i infrastruktur och övrigt.

Enligt Kommunforskning i Västsverige (KFI) som årligen genomför analyser av kommunernas finansiella profiler så bör kommuner som planerar en tillväxt ha årliga resultat på mellan 4 och 6 procent. Mariestad har ett genomsnittligt resultat på 3,3 procent de senaste 3 åren medan genomsnittet för kommunerna i Västra Götaland och Halland är 4,6 procent.

Ett annat nyckeltal som behöver behöver följas är egenfinansieringsgrad (även kallat skattefinaniseringsgrad) av investeringar. En egenfinansieringsgrad under 100 procent innebär att delar av investeringarna behöver lånefinansieras, medan en egenfinansieringsgrad över 100 procent innebär en möjlighet för kommunen att amortera på sina lån. Genomsnittet gällande skattefinansieringsgraden i kommunerna i Västra Götaland och Halland på 113 procent de senaste tre åren medan Mariestad ligger på 72 procent. Med de kommande investeringsbehoven är det angeläget att hålla nere låneskulden i så stor utsträckning som möjligt och på så sätt öka det finansiella handlingsutrymmet på lång sikt.

Ett nyckeltal som används för att beskriva kommuners långsiktiga finansiella handlingsutrymme eller kapacitet är soliditet. Den visar hur mycket av kommunens tillgångar som finansieras med egna medel i form av eget kapital. Ju högre andel av tillgångarna som finansieras med eget kapital, desto högre är soliditeten. En soliditet på 100 procent betyder att all finansiering har skett med egna medel, medan en soliditet på 0 procent visar att alla tillgångar är finansierade med skulder av olika slag. Den genomsnittliga soliditeten inklusive pensionsåtagandena för kommunerna i Västra Götaland och Halland är 28 procent 2023 medan Mariestad ligger på 6 procent.

De tre finansiella mål där fokus bör ligga i Mariestads kommun under de närmsta åren för att stärka förutsättningarna för den kommande tillväxten är:

- **Årets resultatet** föreslås vara minst två procent av skatter och bidrag exklusive exploateringsintäkter, men bör i genomsnitt vara minst fyra procent fram till 2035. För 2025 föreslås resultatnivån vara 3 procent exklusive exploateringsintäkter och för 2026-2027 planeras ett resultat på 4 procent av skatter och bidrag exklusive exploateringsintäkter.
- **Egenfinansieringen av investeringar** föreslås öka för att hålla nere låneskulden. För 2025 föreslås egenfinansieringsgraden vara 100 procent av de skattefinansierade investeringarna. Under avsnitt 8 ”Budget för investeringar och exploatering” beskrivs de föreslagna principerna för finansiering av investeringarna.

- **Soliditeten** var i årsbokslutet för 2023 på 20 procent exklusive pensionsåtaganden och 6 procent inklusive pensionsåtaganden. Under 2025 kommer det ske en förändring av hur kostnader för vissa fastighetsavtal redovisas, där en anpassning till Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationen nummer fem om finansiell leasing kommer ske. Detta innebär förändringar i balansräkningen som kan komma att påverka nyckeltalet soliditet. Detta gör att någon specifik målnivå inte sätts för 2025. Utifrån 2025 års nivå kommer därefter en plan tas fram för att successivt öka soliditeten.

3 Kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktiges fem mål gäller för mandatperioden och syftar till att tydliggöra de politiska prioriteringarna som gäller för nämnder och bolag. Nedan beskrivs dessa fem mål med indikatorerna för att kunna mäta och följa upp målen. För respektive indikator finns ett målvärde som ska uppnås senast vid mandatperiodens slut. Målen följs upp i delårs- och årsrapporten.

Utifrån rekommendationerna i revisorernas granskning finns behov av att göra vissa justeringar avseende indikatorerna för att stärka målstyrningen och möjliggöra en förbättrad uppföljning och analys.

Förslaget är därför att se över följande indikatorer:

- Båda indikatorerna för målet "Mariestad – en kommun med långsiktig hållbar ekonomi och god ekonomisk hushållning" föreslås utgå och ersättas med tre nya indikatorer: en indikator kopplat till det ekonomiska resultatet exklusive exploateringsintäkter med en procentuell nivå i relation till skatter och bidrag. En indikator kopplat till soliditeten och en indikator med fokus på hur stor andel av investeringarna som finansieras av egna medel. Se ovan under avsnitt 2 ”God ekonomisk hushållning i kommunen”.
- En av indikatorerna kopplat till målet "Mariestad – en kreativ och innovativ kommun" föreslås revideras. "Öka antalet exploatörsdrivna detaljplaner" föreslås revideras till att vara ett andelsmått istället för ett antalsmått.
- För målet ”Mariestad – en attraktiv tillväxtkommun” föreslås två indikatorer utgå: ”Stabilisera vår placering på Svensk Näringslivs årliga ranking av det lokala företagsklimatet” och "Utbetalt LOK-stöd till idrottsföreningar, kr/inv"

  Det har saknats målvärden för ett flertal av indikatorerna, vilket föreslås kompletteras med i enlighet med nedanstående förslag. Under indikatorerna kopplat till respektive mål specificeras hur nivån på målvärdet har satts.

Mariestad – en kommun med långsiktig hållbar ekonomi och god ekonomisk hushållning

Kommuner ska enligt kommunallagen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. För ekonomin ska det anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. De finansiella målen ska ge uttryck för realism och handlingsberedskap och vara anpassade till kommunens ekonomiska förutsättningar. Mariestad kommun har i nuläget en svag handlingsberedskap på längre sikt, vilket soliditetsmåttet visar.

Indikator	**Utfall 2023**	**Målvärde**
Föreslås utgå: Soliditetsnivån skall som genomsnitt ej understiga 21% (exkl. pensionsåtaganden) per år för perioden 2023-2035	20 %	21 %
Föreslås utgå: Årets resultat - skall som ett genomsnitt uppgå till minst 44 mnkr per år för perioden 2023-2035.	16,7 mnkr	minst 44 mnkr
Nytt förslag: Årets resultat ska uppgå till minst tre procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	1 %	3 %
Nytt förslag: Soliditeten inklusive pensionsåtagandena ska årligen öka med minst en procent från och med 2025 års utfall	6 %	--*
Nytt förslag: Egenfinansieringen av skattefinansierade investeringar ska vara 100 procent (exkl VA)	--	100 %

* Med hänsyn till att redovisningen av finansiell leasing ska anpassas till Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation 5 så behöver målvärdet sättas efter justeringen är genomförd.

Mariestad – en trygg kommun för alla

Genom stabil ekonomi, bra kvalitet och trygga miljöer kan Mariestad erbjuda en hållbar kommun för alla som bor, verkar och vistas här. Mariestad är en trygg samhällsspelare med engagemang och medborgarfokus.

Indikator	Utfall 2023	Startvärde	Riket	Förslag målvärde för mandatperioden
Invånare 16 - 84 som avstår från att gå ut ensam*	-	31 % (2022)	28 %	18 %
Trygg utomhus i området där du bor när det är ljust ute.	97 %	98 % (2021)	94 %	98 %
Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute.	83%	81% (2021)	76%	87%

Föreslaget målvärde är i linje med de topp 25 procent bästa kommunerna i Sverige (där värde finns i Kolada)

Mariestad – en kreativ och innovativ kommun

Chefer, ledare och medarbetare uppmuntras till nytänkande ”utanför boxen”. Genom omvärldsbevakning hämtar vi inspiration från andra och skapar hållbara lösningar för våra kommuninvånare.

Indikator	Utfall	Startvärde	Riket	Förslag målvärde
Korta handläggningstider inom myndighetsutövning (bygglov)	17,4 dagar	17,4 dagar (2023)	-	13
Föreslås utgå: Öka antalet exploatörsdrivna detaljplaner	16	12 (2022)	-	
Reviderad indikator: Öka andelen exploatörsdrivna detaljplaner			-	50 procent

Mariestad – en välkomnande kommun där alla kontakter genomsyras av ett gott bemötande

Vårt bemötande ska oavsett ärende ge en positiv känsla. Vi skapar mervärde för de vi är till för i varje samtal och möte. Vi sätter stort värde på våra invånare, besökare, företagare och anställda.

Indikator	Utfall 2023	Startvärde	Riket	Förslag målvärde för mandatperioden
Kan rekommendera andra att flytta till kommunen.	69 %	65 % (2021)	62 %	Bibehåll
Kommunen är en bra plats att bo och leva på.	97 %	95 % (2021)	92 %	Bibehåll
Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen.	85 %	87 % (2021)	83 %	86 %
Medarbetarengagemang totalt i kommunen (ledarskapsindex)		80 (2022)	-	82
Medarbetarengagemang totalt i kommunen (motivationsindex)		78 (2022)	-	81
Medarbetarengagemang totalt i kommunen (styrningsindex)		80 (2022)	-	82

Föreslaget målvärde är i linje med de topp 25 procent bästa kommunerna i Sverige (där värde finns i Kolada). Där förslaget är att vi ska bibehålla samma höga nivå ligger Mariestad redan bland de 25 procent bästa kommunerna.

Mariestad – en attraktiv tillväxtkommun

I Mariestad finns förutsättningar för hållbar tillväxt. Entreprenörskap uppmuntras och ses som en tillgång. Vi förstår vikten av utbildning och forskning för att satsa rätt inför framtiden.

Indikator	Utfall 2023	Startvärde	Riket	Förslag målvärde mandatperioden
Öka antalet kommuninvånare för att uppnå 40 000 år 2040	24 647	24 768 (2022)	-	25500
Föreslås utgå: Stabilisera vår placering på Svensk Näringslivs årliga ranking av det lokala företagsklimatet.	28	21 (2022)	-	-
Bra utbud av lekplatser, parklekar etc. i kommunen	78 %	77 % (2021)	82 %	86 %
Bra utbud av ställen för unga att träffas på i kommunen	33 %	24 % (2021)	34 %	40 %
Föreslås utgå: Utbetalt LOK-stöd till idrottsföreningar, kr/inv.	42 kr	34 kr (2021)	51 kr	51 kr
Kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet är bra.	55%	60% (2021)	61%	65%

Målvärdet för antal kommuninvånare är en ökning med 3 procent för mandatperioden vilket bedöms vara rimligt.

Föreslaget målvärde är i linje med de topp 25 procent bästa kommunerna i Sverige (där värde finns i Kolada).

4 Ekonomiska omvärldsfaktorer och konjunkturutveckling

Utfall och framåtblickande ekonomiska indikatorer visar att botten på den svenska lågkonjunkturen har nåtts och att en återhämtning har inletts under 2024. Inflationen är på tydlig tillbakagång, penningpolitiska lättnader både realiseras och förväntas med räntesänkningar på bred front, i Sverige och internationellt. En allt starkare konjunktur har en positiv påverkan på arbetsmarknaden. Antalet arbetade timmar ökar, först via ökad medelarbetstid och sedan via ökad sysselsättning. Först då, i slutet av 2025, påbörjas en nedgång av arbetslösheten. För 2024 innebär detta en svag ökning av skatteunderlaget, med endast 3,5 procent innan det växlar upp nästa år. Som genomsnitt under perioden 2024–2027 beräknas skatteunderlaget öka med 4,1 procent per år, något lägre än den genomsnittliga ökningen under tioårsperioden 2014–2023 (4,2 procent). Under 2023-2024 har det reala skatteunderlaget haft en negativ utveckling, men under 2025 ser det betydligt bättre ut.

Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027
Faktiskt skatteunderlag	4,9	3,5	4,8	4,1	4,2
Regelförändringar*	0,2	-0,2	0,0	-0,3	0,0
Underliggande	4,8	3,7	4,7	4,4	4,2
Prisutveckling	6,5	4,4	-0,2	2,1	3,1
Realt skatteunderlag	-1,6	-0,7	4,9	2,3	1,1

**Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.*

Källa: Skatteverket och SKR.

Pensionskostnaderna utgör en stor förklaring till att prisutvecklingen under 2025 blir negativ. Detta medför även en prognosticerad minskning av PO-pålägget från 47,2 till 41,4 procent. Sammantaget innebär detta förbättrade ekonomiska förutsättningarna för de svenska kommunerna under 2025. Dock kvarstår stora osäkerheter kring utvecklingen i omvärlden och vilken påverkan det kan komma att ha på svensk ekonomi.

5 Mariestads ekonomiska läge

Mariestads ekonomiska utveckling fram till 2023

Under 2021 och 2022 har kommunen haft stora positiva resultat på ca 90-100 mkr som i stor utsträckning har sin förklaring i statsbidragsintäkter kopplat till pandemin. 2023 redovisades ett resultat på ca 17 mnkr som motsvarar 1 procent av skatteintäkter och generella bidrag. Under 2022 och 2023 har nettokostnadsutvecklingen överstigit utvecklingen av skatteintäkter och generella statsbidrag. Under 2023 uppgick kostnadsutvecklingen till 7,5 procent medan utvecklingen av intäkter enbart uppgick till 3,8 procent.

Mariestads läge inför 2024

Att kostnadsutvecklingen varit högre än utvecklingen av skatteintäkter och generella statsbidrag under två års tid innebar att det vid ingången av 2024 fanns en strukturell obalans i kommunen. Den prognosticerade utvecklingen av skatteintäkter och bidrag bedömdes inför året vara ca 2 procent medan kostnaderna, enligt SKR, bedöms öka med 4,7 procent. Det beror i stor utsträckning på inflationen som påverkat pensionskostnaderna, det höga ränteläget och kostnadsutvecklingen på löner, varor och tjänster. Det innebär att förutsättningarna inför 2024 innebar att det fanns behov av att göra omfattande anpassningar och effektivisering av verksamheterna.

Prognos för 2024

I 2024 års första tertialrapport redovisades ett prognosticerat nollresultat för hela kommunen, vilket motsvarade ett underskott på ca 41 miljoner kronor (mnkr) mot budget. Fem av sju nämnder redovisade då ett prognosticerat underskott vilket sammanlagt uppgick till ca 66 mnkr. Utifrån detta påbörjades ett arbete med åtgärder för en budget i balans. En handlingsplan för strukturell omställning beslutades av Kommunfullmäktige i juni. Fram till och med augusti då delårsrapporten för 2024 sammanställs syns en förbättring av resultatet jämfört med tertialrapport 1. Nämnderna bedöms då fortsatt ha en sammanlagd negativ avvikelse, men det sker en tydlig förbättring av det prognosticerade resultatet för 2024. Utbildningsnämnden, Tekniska nämnden och Äldre- och omsorgsnämnden förbättrar sitt prognosticerade resultat, medan socialnämnden redovisar ett större underskott. Även centrala poster har en positiv utveckling jämfört med tertialrapport 1. Skatteintäkterna är något högre än tidigare prognos, medan räntekostnaderna är lägre än tidigare bedömning. Trots att pensionskostnaderna har en negativ avvikelse mot budget förbättras det prognosticerade resultatet totalt jämfört med prognosen i tertialrapport 1. Förbättringen av prognosen är i viss mån kopplat till ökade intäkter av engångskaraktär. Det finns också kostnader som skjutits fram i tiden, vilket förbättrar resultatet för 2024 men där den underliggande strukturella obalansen kvarstår.

Det budgeterade resultatet för 2024 på +40,6 mnkr innefattar exploateringsnettot på 22 mnkr vilket innebär att det budgeterade strukturella resultatet för 2024 är betydligt lägre än målnivån på 44 mnkr. Den underliggande strukturella obalansen behöver fortsatt hanteras för att gå in i 2025 på rätt kostnadsnivå.

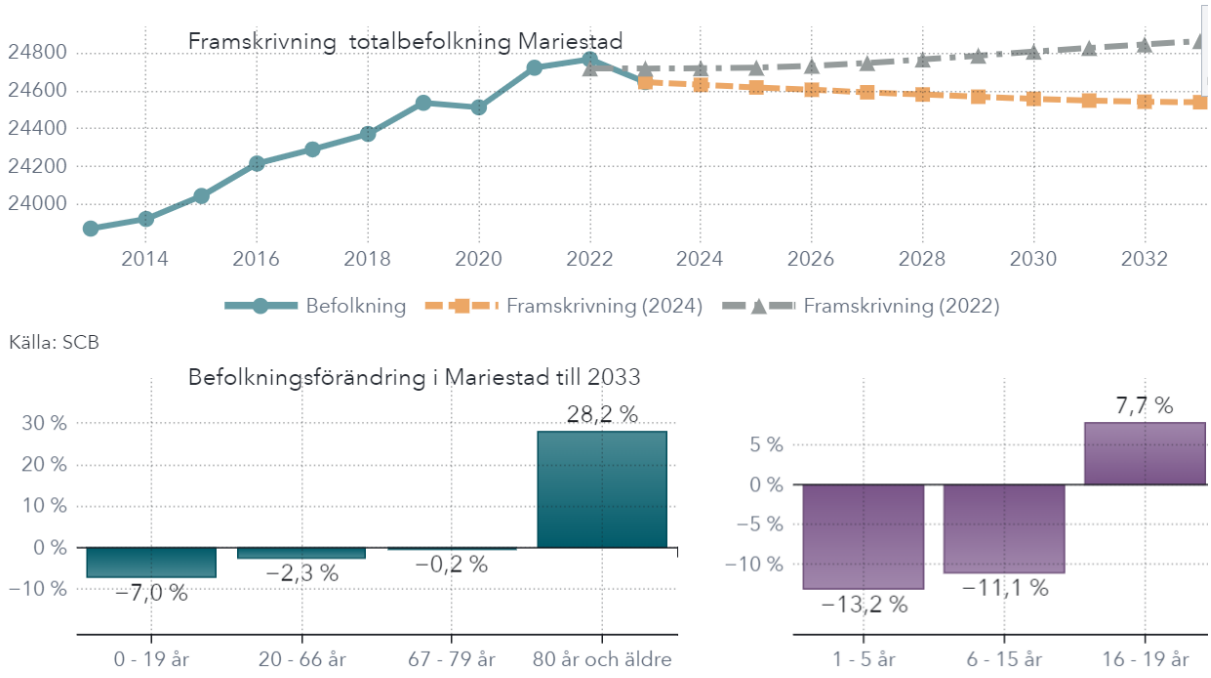
6 Befolkningsprognos

Nationell befolkningsprognos fram till 2033

Under 2024 har en ny nationell befolkningsprognos tagits fram. Den visar att befolkningen totalt i Sverige från 2023 till 2033 kommer öka med ca 247 000 personer vilket är en minskad ökning jämfört med befolkningsprognosen som gjordes 2022 då den totala befolkningen bedömdes öka med ca 502 400 personer. I den senaste prognosen beräknas barn och unga (0-19 år) minska med 8,3 procent, personer i arbetsför ålder (20-66 år) beräknas öka med 2,7 procent, äldre (67-79 år) beräknas öka med 3,7 procent och äldre över 80 år beräknas öka med 38 procent. När det gäller barn och unga så är den nationella minskningen av barn 1-5 år 12 procent fram till 2033 och en minskad befolkning 6-15 år på 12,5 procent. Detta får stora konsekvenser på de investeringsplaner som finns i kommunerna där planering byggnationer av förskolor och skolor nu behöver omprövas och revideras.

Befolkningsprognos Mariestad fram till 2033

I Mariestad är motsvarande befolkningsprognos visualiserad i bilden nedan. I den senaste befolkningsprognosen (2024) beräknas befolkningen minska från 2023 till 2033 med 107 personer jämfört med prognosen som gjordes 2022 där befolkningen istället beräknades öka med 217 personer. barn och unga (0-19 år) minska med 7 procent, personer i arbetsförålder (20-66 år) beräknas minska med 2,3 procent, äldre (67-79år) beräknas minska med med 0,2 procent och äldre över 80 år beräknas öka med 28,2 procent. För Mariestad beräknas befolkningen 1-5 år minska med 12,5 procent, 6-15 år 11,1 procent medan befolkningen i åldern 16-19 år beräknas öka med 7,7 procent. Mariestad ser ut att ha en lägre befolkningsutveckling när det gäller personer över 80 år än det nationella snittet. Men när det gäller den yngre befolkningen så speglar Mariestads utveckling i stor utsträckning den nationella utvecklingen. När det gäller befolkningen i arbetsför ålder har Mariestad en mindre gynnsam utveckling än nationellt i och med att det beräknas vara en minskande befolkning i arbetsför ålder.

Ovanstående bild beskriver den trendbaserade prognosen för Mariestad. Den tar således inte hänsyn till den kommande tillväxten utifrån de stora industrietableringarna som pågår och planeras framåt. Det är en utmaning att bedöma hur utvecklingen kommer se ut i Mariestad över en längre tid. Det handlar både om när i tid befolkningstillväxten inleds och hur befolkningsstrukturen kommer utveckla sig utifrån de olika åldersgrupperna. I planeringen sker arbetet utifrån tre olika scenarion för att bedöma behoven framåt.

- Trend (Underlaget SKR använder i sina skatteprognoser)
- Målbaserad prognos – bygger på visionen om 40 000 invånare i kommunen 2040.
- Byggbaserad/modest prognos (där Visionen på 40 000 invånare bedöms nås senare)

Det är angeläget att väga in den nationella trenden gällande befolkningsutvecklingen gällande den yngre befolkningen i planeringen framåt för att inte överskatta behoven av förskole- och grundskoleplatser.

Bedömningen är att det inte kommer ske några stora avvikelser mot den trendbaserade befolkningsprognosen under 2025 - 2027. Utifrån att befolkningsförändringen redan nu har inletts där den yngre befolkningen minskar medan den äldre befolkningen ökar föreslås införandet av en demografimodell där resurserna allokeras utifrån förändringar i befolkningsunderlaget för de olika verksamheterna. Läs mer om detta under avsnitt 7.2 ”Demografimodell”.

7 Budget 2025 och plan 2026-2027

7.1 Ekonomiska planeringsförutsättningar

Inför framtagandet av budgetförslag har planeringsförutsättningar som beslutades av kommunstyrelsens arbetsutskott den 19 juni beaktats.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade om följande planeringsförutsättningar:

- Att kommunens resultat ska uppgå till tre procent av skatteintäkter och generella statsbidrag under 2025 och till fyra procent under 2026-2027.
- Att tilldela budget utifrån demografiska förutsättningar.
- Fördela budget för kapitaltjänstkostnader till kommunens nämnder.
- Att budgeten baseras på senast publicerade skatteprognos från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).
- Att säkerställa att det finns en plan för finansiering av investeringsbudgeten för budget 2025 och under planperioden.
- Fördela tillägg för löneökningar enligt SKRs arbetskraftsprisindex för kommunal verksamhet (PKV).
- Revidera ramar utifrån SKR:s bedömda nivå för personalomkostnadspålägg och internränta för 2025.
- Att tillämpa föreslagna principer för internprissättning i budgetarbetet inom kommunkoncernen.
- Att samtliga av kommunens nämnder ska avsätta en procent av budgetram för buffert samt en central buffert på minst en procent av totala skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Arbeta in konsekvenser av handlingsplan för strukturell omställning i nämndernas ramar.

I det föreslagna budgetunderlaget har dessa planeringsförutsättningar tagits i beaktande när resurserna har fördelats till nämnderna.

Resultatet i föreslaget budgetunderlag är i linje med den förslagna resultatnivån exklusive exploateringsintäkter. Det är angeläget att planera för en nivå där kommunens verksamheter ska kunna bedrivas på samma sätt även om exploateringsintäkter skulle utebli.

Budgetunderlaget är baserat på skatteprognosen som SKR publicerade i oktober vilket är en förbättring om 2,9 mnkr för 2025, 10 mnkr 2026 och 7,9 mnkr för 2027.

Kompensation eller avdrag för kapitalkostnader utförs två gånger om året och dessa tillfällen är efter färdigställt delårsbokslut och efter färdigställt årsbokslut. Kompensationen sker från en särskild avsatt post under centrala poster och är baserad på investeringsbudgetens storlek efter reviderat förslag. Inför budget 2025 har även denna utökats för att kunna hantera införande av en förändrad redovisningsprincip för finansiell leasing som i ett initialt skede kommer öka

kapitalkostnaderna. I oktober visade också den finansiella analysen att ränteläget förbättrats mot tidigare simulering av ränta och även en för skjutning av lånebehov gör att resultatet förbättras under 2025 med 2,8 mnkr.

Personalomkostnadspålägget (PO-pålägget) för 2025 bedöms bli lägre än för året 2024. Under 2024 har SKR:s nivå för PO-pålägg varit 47,2 procent och under 2025 sänks denna till 41,4 procent. Vid antagandet av budget 2024 kompenserades nämnderna upp till en nivå om 45,75 procent då ekonomin var stram och det fanns stora osäkerheter kring pensionskostnadernas utveckling. Vid justeringen för budget 2025 korrigerades därför nivån från 45,75 procent till 41,4 procent till nämnderna för att ha en ram som baseras på SKR:s rekommenderade PO-tillägg vid ingången till 2025.

Internräntan är oförändrad mot 2024.

Vid tilldelande av prisindex har en nettoprincip använts, det vill säga att tilldelningen förutsätter att nämndernas intäkter och kostnader ska antas öka i samma takt. Indexet är satt efter SKR:s index för kommunal verksamhet för övrig förbrukning.

I budgeten har en omställningsbuffert som arbetats in i kommunstyrelsens budgetram utifrån beslutet om handlingsplanen för strukturell omställning. En konjunkturbuffert på 1 procent av skatter och bidrag har avsatts under de centrala posterna för att kunna hålla resultatnivån även om tillfälliga avvikelser kan uppstå i den omställning kommunen ställs inför i tillväxt och förändrade arbetssätt.

7.2 Demografimodell

Vid beslut om planeringsförutsättningar för budget 2025 med plan 2026-2027 uppgavs att förändringar i de demografiska förutsättningarna skulle beaktas vid resursfördelningen till nämnderna. För att möjliggöra en budgetföljsamhet behöver stora förändringar i behov och förutsättningar avspeglas i resursfördelningen. För att fördela kommunens resurser utifrån demografiska förutsättningar har en modell för resursfördelning utifrån demografi arbetats fram. Modellen beaktar för närvarande de verksamheterna som ligger inom Utbildningsnämnden och Äldre- och omsorgsnämnden. När det gäller övriga nämnder så finns inte den tydliga direkta kopplingen till förändringar i befolkningsstorlek utan det är andra faktorer som påverkar. När Mariestads tillväxtresa fortskrider finns det skäl att göra en bedömning av vilken påverkan den totala befolkningstillväxten får för övriga nämnders resursbehov. Inför 2025 har denna bedömning gjorts i dialog mellan respektive förvaltningschef och ekonomichef.

Modellen för den demografiska resursfördelningen grundas på en befolkningsförändring och en ersättning alternativt reducering utifrån den befolkningsförändringen.

Demografimodellen fördelas utifrån förändringar i följande åldersgrupper:

Versamhet	**Ålder**
Förskola	1-5
Fritids	6-12
F-klass/Grundskola	6-15
Gymnasie	16-18
Äldreomsorg	65-79
Äldreomsorg	80-89

Versamhet	Ålder
Äldreomsorg	90 +
LSS	Antalet individer med LSS insats

Befolkningsförändring

För budgetåret 2025 justeras för första halvåret utifrån skillnaden i befolkningsstatistik från SCB mellan maj 2023 jämfört med maj 2024. För andra halvåret justeras tilldelningen utifrån skillnaden mellan befolkningsprognosen för helåret 2024 mot befolkningsprognosen 2025.

Vid kommande budgetjustering inför 2026 tillämpas samma fördelningsprincip men där görs en avstämning mellan befolkningsutfallet för helåret 2024 mot utfallet 2025. Denna ställs då mot befolkningsförändringen i befolkningsprognosen för samma period och skillnaden justeras i budgeten för 2026. Detta innebär att den del av justeringen som baseras på en befolkningsprognos justeras i budgeten året efter för att tilldelningen utifrån demografi ska vara baserad på faktiskt utfall över tid.

Beskrivning av ersättningsnivåer

Ersättningen som kompenseras för respektive åldersgrupp är baserat på antingen nettokostnaden för verksamheten eller referenskostnaden för verksamheten. Nettokostnaden är den faktiska kostnaden verksamheten minus de intäkter som verksamheten har. Referenskostnaden är den teoretiskt beräknade kostnaden för en kommun och den används i statens kostnadsutjämning. Kostnadsutjämningen är till för att utjämna strukturella behovs- och kostnadsskillnader. Den utjämnar däremot inte för skillnader i ambitionsnivå, effektivitet eller avgifter. Referenskostnaden är således den förväntade kostnaden som kommunen skulle ha om verksamheten bedrevs på en genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå och där hänsyn tagits till de strukturella faktorerna. Om nettokostnaden är lägre än referenskostnaden så utgår ersättningen från nettokostnaden, men om nettokostnaden är högre än referenskostnaden så utgår ersättningen från referenskostnaden.

I nettokostnaden och referenskostnaden ingår även kostnader för gemensamma verksamheter i kommunen (till exempel administration, HR och ekonomi) och lokalkostnad. Eftersom dessa kostnader inte ligger hos Utbildningsnämnden och Äldre- och omsorgsnämnden minskas ersättningsnivån med denna kostnad.

För åldersgrupperna 65-90+ viktas nettokostnaden och referenskostnaden i enlighet med den viktning som görs i kostnadsutjämningssystemet för att spegla den genomsnittligt högre kostnaden för de äldre åldersgrupperna.

Nettokostnaden baseras på den senast inrapporterade i kostnadsnivån i Kolada (nyckeltalsdatabas) och indexeras upp med hjälp av SKR:s pris för kommunal verksamhets index. Det vill säga för budget 2025-2027 utgör nettokostnaden och referenskostnaden för 2023 kostnadsbasen som sedan indexeras med PKV för åren 2024-2026.

För åren 2025 till 2027 ser denna demografifördelning ut såhär:

Nämnd (tkr)	2025	2026	2027
Utbildningsnämnden	-7 915	-3 568	-1 950

Nämnd (tkr)	2025	2026	2027
Äldre och omsorgsnämnden	10 479	4 477	3 353
Summa	**2 564**	**910**	**1 403**

Nämndramarna är justerade för demografi innevarande budgetår, det vill säga 2025 och under 2026 och 2027 är dessa en separat rad inom centrala poster i sammanställningen under avsnitt 7.4 ”Budgeten i siffror”.

7.3 Övriga justeringar av nämndernas ramar

I omvärldsanalysen tidigare under året och under budgetarbetet har ledningsgruppen tagit fram förslag på övriga justeringar av nämndernas ramar utifrån förändrade behov, påverkansfaktorer i omvärlden eller andra obalanser där det bedöms finnas behov av justering.

Kommunstyrelsen

Under året 2025 kommer en utökning av digitaliseringsarbetet att medföra ökade kostnader för system och tjänstekort.

I takt med att staden förväntas att växa samt koncernbildning krävs en ökad kontroll och kvalitetssäkring i samband med utvecklingen av koncernövergripande processer inom ekonomiområdet för en bättre styrning och ett utvecklat stöd för koncernens verksamheter.

Teknisk nämnd

Inför året 2025 övergår flera exploateringsområden till drift-fas och därför tilläggs budgetjustering till det utökade driftområdet Sjölyckan, Horn/dala, Sund, Sydport och Bandyplan Sjötorp.

Kronoparken vätgasdrift behöver utökad budget för att hanteras.

Hyreskostnad för fastigheten Pilen har under flera år täckts av bidrag från Migrationsverket men i takt med att flyktingmottagandet minskar bedöms fastigheten kunna nyttjas till annan verksamhet. Därför föreslås att fastighetsdriften tas över av tekniska nämnden tills dess att ny verksamhet startas.

Under 2025 och 2026 startas två LSS-boenden och dessa medför en ökad lokalkostnad. Dessa kompenseras ej genom demografimodellen då lokalkostnaden inte regleras i denna innan implementering av internhyror genomförts.

Socialnämnden

Utökad kostnad för drift av Ekbacken då verksamheten är mer personalkrävande än tidigare boende.

Äldre och omsorgsnämnden

Budget för ny våning Alen och Lss gruppbostad föreslås tilläggas då demografikompensation ej fördelades under 2024.
Lokalhyror för trygghetscentral föreslås täckas för fortsatt genomförande.

7.4 Budgeten i siffror

BUDGET 2025 -2027

Nämnd (mkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunstyrelsen	**162,6**	**162,3**	**161,8**
Teknisk nämnd	**230,3**	**230,5**	**230,5**
Utbildningsnämnd	**569,8**	**569,8**	**569,8**
Socialnämnd	**150,8**	**150,8**	**150,8**
Äldre och omsorgsnämnd	**553,7**	**553,7**	**553,7**
Miljö- och byggnadsnämnd	**7,9**	**7,9**	**7,9**
RÖS	**32,3**	**32,9**	**33,9**
Revision	**1,2**	**1,2**	**1,2**
Överförmyndarnämnden	**2,6**	**2,6**	**2,6**
Verksamhetens kostnader *	**-1 711,1**	**-1 711,6**	**-1 712,1**
Centrala poster	**-26,1**	**-51,2**	**-91,8**
Skatteintäkter enl. riksprognos SKR	**1 344,3**	**1 405,1**	**1 466,1**
Generella statsbidrag riksprognos SKR	**476,3**	**477,4**	**471,6**
Finansiella intäkter	**35,4**	**36,0**	**33,3**
Finansiella kostnader	**-58,4**	**-70,8**	**-76,0**
Årets resultat exkl exploateringsintäkter	**60,4**	**84,9**	**91,1**
Exploateringsnetto	*49,6*	*23,0*	*63,6*
Årets resultat inkl. exploateringsintäkter	**110,0**	**107,9**	**154,7**

*Verksamhetens kostnader redovisas i tabellen med minustecken framför och intäkter utan tecken. Dock är det i den övre delen av tabellen en sammanställning av förslaget till nämndernas ramar som här redovisas utan tecken.

Inom kommunstyrelsens budgetram finns 3,5 mkr avsatt till en pott för kommunstyrelsen medel till förfogande. Detta för att kunna finansiera separata ettåriga satsningar som kommunstyrelsen vill utföra.

BUDGETHÄRLEDNING

Nämnd (mkr)	Budget 2024	Personal kostnads-index 3,5%	För-ändring PO - pålägg	Kostnads-index 2,4%	Demo-grafi	Verksam-hets för-ändringar	Politiska satsningar	Budget 2025
Kommunstyrelsen	**152,4**	4,1	-3,2	0,8		8,6	0,0	**162,6**
Teknisk nämnd	**223,4**	1,7	-2,1	2,2		5,1	0,0	**230,3**
Utbildningsnämnd	**579,1**	12,5	-16,0	2,5	-7,9	-0,4	0,0	**569,8**
Socialnämnd	**147,8**	2,0	-2,5	1,2	0,0	2,3	0,0	**150,8**
Äldre och omsorgsnämnd	**535,7**	13,2	-16,8	0,1	10,5	11,1	0,0	**553,7**
Miljö- och byggnadsnämnd	**7,9**	0,4	-0,4	0,0		0,0	0,0	**7,9**
RÖS	**32,0**					0,3		**32,3**
Revision	**1,2**						0,0	**1,2**
Överförmyndarnämnden	**2,6**	0,0	0,0				0,0	**2,6**
Verksamhetens kostnader	**-1 682,0**	**-33,9**	**41,2**	**-6,8**	**-2,6**	**-27,0**	**0,0**	**-1 711,1**
Centrala poster	**-11,0**					-15,1		**-26,1**
Pensioner	*-178,6*					*37,8*		*-140,8*
Konjunkturbuffert	*0,0*					*-18,2*		*-18,2*
Po, internränta och arbetsgivaravgifter	*180,7*					*-27,6*		*153,1*
Tillkommande kapitalkostnader och E20	*-13,1*					*-7,1*		*-20,2*
Skatteintäkter	**1 283,3**					61,0		**1 344,3**
Generella statsbidrag	**456,3**					20,0		**476,3**
Finansiella intäkter	**32,3**					3,0		**35,4**
Finansiella kostnader	**-60,3**					1,9		**-58,4**
								0,0
Årets resultat exkl exploatering	**18,6**							**60,4**
Exploateringsintäkter	**22,0**							**49,6**
Årets resultat	**40,6**							**110,0**

Spec. budget 2025-2027	**2025**	**2026**	**2027**
Centrala poster	**26,1**	**51,2**	**91,8**
Demografiindex	0,0	0,9	2,3
Särskilda satsningar löner	0,0	31,3	63,6
Tillkommande kapitalkostnader	15,1	20,1	26,6
Internränta	-43,6	-48,0	-58,5
PO-pålägg från verksamheten	-424,4	-438,4	-452,8
Arbetsgivaravgifter	314,9	325,3	336,0
Konjunkturbuffert	18,2	18,8	19,4
Inflationsindex enl SKR PKV		7,3	14,8
Pensionskostnader	140,8	128,8	135,3
E20	5,1	5,1	5,1

Resultatbudget (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	660,0	685,0	710,0
Verksamhetens kostnader exkl avskrivningar	-2 267,6	-2 339,8	-2 358,8
Avskrivningar	-80,0	-85,0	-91,5
Verksamhetens nettokostnader	**-1 687,6**	**-1 739,8**	**-1 740,3**
Resultatbudget (tkr) forts.			
Skatteintäkter	1 344,3	1 405,1	1 466,1
Generella statsbidrag	476,3	477,4	471,6
Finansiella intäkter	35,4	36,0	33,3
Finansiella kostnader	-58,4	-70,8	-76,0
Resultat före extraordinära poster	**110,0**	**107,9**	**154,7**
Extraordinära intäkter			
Extraordinära kostnader			
Årets resultat	**110,0**	**107,9**	**154,7**

Budget för kassaflöde (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Den Löpande Verksamheten			
Årets resultat	110,0	107,9	154,7
Ombudgeteringar under året			
Justering för av- och nedskrivningar	80,0	85,0	93,0
Justering för gjorda avsättningar			
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	**190,0**	**192,9**	**247,7**
Ökning/minskning kortfristiga fordringar			
Ökning/minskning förråd och varulager	-9,3	-14,5	-27,7
Ökning/minskning kortfristiga skulder	2,0	2,0	2,0
Medel från den löpande verksamh.	**182,7**	**180,4**	**221,9**
Investeringsverksamheten			
Bruttoinvestering i materiella anläggningstillgånga	-137,2	-159,0	-230,4
Bruttoinvestering i materiella anläggningstillgånga	-71,8	-200,0	-226,0
Erhållna investeringsbidrag, övriga investeringsinkomster			
Försäljning av materiella anläggningstillgångar			
Medel från investeringsverksamheten	**-209,0**	**-359,0**	**-456,4**
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån	70,0	200,0	285,0
Amortering/ lösen av långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0
Övrig förändring av långfristiga skulder			
Förändring av långfristiga fordringar, minskning (+)			
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**70,0**	**200,0**	**285,0**
Utbetalning av bidrag till statlig infrastuktur	**-20,1**	**-7,2**	**0,0**
Årets Kassaflöde	**23,6**	**14,2**	**50,5**
Likvida medel vid årets början	50,0	73,6	87,8
Likvida medel vid årets slut	**73,6**	**87,8**	**138,3**

Balansbudget (mkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Fastigheter och anläggningar	2 613,8	2 687,8	2 825,2
Finansiella anläggningstillgångar	1 237,2	1 237,2	1 237,2
Bidrag till statlig infrastruktur	19,1	14,0	8,9
Summa anläggningstillgångar	**3 870,1**	**3 939,0**	**4 071,3**
Omsättningstillgångar			
Förråd och exploatering	200,3	214,8	242,6
Kortfristiga fordringar	89,8	89,8	89,8
Likvida medel	73,6	87,8	138,3
Summa omsättningstillgångar	**363,7**	**392,4**	**470,7**
SUMMA TILLGÅNGAR	**4 233,7**	**4 331,4**	**4 541,9**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Årets resultat	110,0	107,9	154,7
Övrigt eget kapital	689,7	799,7	907,6
Summa eget kapital	**799,7**	**907,6**	**1 062,3**
Avsättningar			
Avsättning pensioner och löneskatt	21,2	21,2	21,2
Bidrag till statlig infrastruktur	34,8	27,6	27,6
Summa avsättningar	**56,0**	**48,8**	**48,8**
Skulder			
Långfristiga skulder	2 687,0	2 887,0	3 172,0
Kortfristiga skulder	691,1	488,0	258,9
Summa skulder	**3 378,1**	**3 375,0**	**3 430,9**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR O	**4 233,7**	**4 331,4**	**4 541,9**
Panter och ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser som inte upptagits	536,9	506,7	482,0
bland skulderna eller avsättningarna 31 december aktuellt år.			
Borgensåtaganden	41,3	39,3	37,3
- varav borgen till kommunägda företag	0,0	0,0	0,0
Soliditet exkl pensionsskuld	**19%**	**21%**	**23%**
Soliditet inkl pensionsskuld	**6%**	**9%**	**13%**

Kommunstyrelse- verksamhetsförändringar	2025	2026	2027
Uppräkning SKL och medlemskap	0,1	0,1	0,1
EU-val	-0,6		
Val		0,6	-0,6
Ekonomisystem	-0,3		
Omställningsbuffert	5,0		
Flytt nämndssekreterare UN	0,4		
Tjänstelegitimationer	1,0	-1,0	
Ökad kostnad o365	0,6		
Årlig kostnad tjänstekort	1,1		
Utveckla koncernövergripande ekonomifunktion	2,6		
Flytt hyreskostnader	-1,2		
	8,6	**-0,3**	**-0,5**

Teknisk nämnd- verksamhetsförändringar	2025	2026	2027
Underhålls/Skötsel Sjölyckan, Horn/dala, Sund, Sydport, Bandyplan Sjötorp	1,2		
Hyra Pilen -ta bort och täckas av demografi	1,0		
Kronoparken vätgasdrift	1,5		
Hyra Slättevalla	0,2		
Hyra nytt Lss boende		0,2	
Flytt hyreskostnader	1,2		
	5,1	**0,2**	**0,0**

Barn och utbildningsnämnd- verksamhetsförändringar	2025	2026	2027
Flytt nämndssekreterare UN	-0,4		
	-0,4	**0,0**	**0,0**

Socialnämnd- verksamhetsförändringar	2025	2026	2027
Flytt hyra Pilen 13	-0,1		
Utökad drift Ekbacken	2,4		
	2,3	**0,0**	**0,0**

Äldre och omsorgsnämnden- verksamhetsförändringar	2025	2026	2027
Ny våning Alen	6,7		
Ny gruppbostad Sjötorp, halvårskompensation för utebliven demografi 2024	4,0		
Lokalhyror trygghetscentral	0,4		
	11,1	**0,0**	**0,0**

8 Budget för investeringar och exploatering

Vid framtagandet av investeringsbudget för 2025 och plan 2026-2027 har ett förslag till finansieringsprinciper utarbetats. Syftet med dessa principer är att säkerställa en god ekonomisk hushållning på längre sikt genom att begränsa behovet av nyupplåning. Principerna beskrivs nedan.

Den kommunala skattefinansierade verksamheten ska över tid ha en balans mellan kostnader och intäkter. På liknande sätt bör exploateringsverksamheten kunna finansieras på motsvarande sätt med exploateringsintäkter. Det är därför viktigt att skilja på det underliggande resultatet som är skillnaden mellan kommunens intäkter och kostnader och det resultat där exploateringsintäkterna tillkommer. Exploateringsintäkter kan variera mycket över tid och påverkas lätt av konjunktur. Vid minskande exploateringsnivåer är ett starkt underliggande resultat nödvändigt för att inte tvingas till snabba besparingar eller skattehöjningar.

Målet är att kunna ha full egenfinansiering av de skattefinansierade investeringarna med avskrivningar och årets resultat exklusive exploateringsintäkter. Under perioden 2025 - 2027 finns volymbaserade investeringar som är av engångskaraktär och så omfattande att det bedöms vara svårt att hantera dessa utan viss lånefinansiering de år som dessa inträffar t ex luktreduceringsåtgärder motsvarande 70 mnkr år 2026 och parkeringshus motsvarande 50 mnkr år 2027.

Exploateringsinvesteringarna bör finansieras av exploateringsintäkterna och kan därför högst uppgå till samma nivå som exploateringsintäkterna bedöms vara för innevarande år.

För de taxefinansierade investeringarna ska taxorna sättas till en nivå som kan hantera eventuellt uppkomna nyupplåningsbehov.

Nedan beskrivs kortfattat de investeringar som föreslås genomföras under perioden 2025-2027.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens investeringspott (tillväxt)
- Avser nya köp till markreserv och andra investeringar kopplat tillväxt.

Kommunstyrelsens medel till förfogande
- Investeringsmedel som kommunstyrelsen beslutar om i särskilda beslut.

Lekeviområdet // Ny konstgräsplan och läktare
- Ny konstgräsplan med läktare 2024-2025.

Skatehall
- Ombyggnation av skatehall för en säkrare miljö

Investering Dacapo
- Medel för att kunna göra aktuella investeringar i anslutning till nya utbildningar som tillkommer, eller upprustning av inventarier/maskiner till befintliga utbildningar.

Parkerings-/ställplatser
- Anläggning av parkeringsytor/ställplatser m.m.

Boende Psykiatri
- Avser mindre stugor/Attefallshus för Socialtjänsten. Tillkommer genom byggnation med gymnasieskolan.

Parkeringshus
- Anläggande av parkeringshus i Katthavet, ca 600 platser.

Katrinefors trafiklösning
- Ombyggnation av Sandbäcksrondellen för att möta ökat trafikbehov Katrinefors.

Räddningsstation
- Ny räddningsstation i Mariestad.

Renovering av personalrum, Kulturskola och kontor
- En renovering av befintliga lokaler där behovet är stort.

Bokhyllor till Lyrestad
- Filialbiblioteket i Lyrestad är i stort behov av nya bokhyllor.

Reservkraftverk
- I beredningsarbetet arbetas med en ny plan för reservkraft och att denna kan behöva utökas till fler platser för att säkra tillgång till el vi driftstörningar.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämndens investeringspott
- Utbildningsförvaltningens investeringsmedel på 1 mnkr årligen har använts för lärmiljöer och arbetsplatser. Med 17 förskolor, 10 grundskolor och en gymnasieskola/vuxenutbildning med verkstäder samt kök till alla dessa verksamheter och till äldreomsorgens verksamheter är det ett återkommande prioriteringsarbete att fördela dessa medel.

Socialnämnden

Socialnämndens investeringspott
- Investeringarna kommer främst att användas för eftersatt underhåll i verksamhetslokaler.

Äldre och omsorgsnämnden

Äldre och omsorgsnämndens investeringspott
- Nämndens investeringsbudget på 2 mnkr avse utbyte av medicinskteknisk utrustning, hålla våra boendemiljöer drägliga för våra brukare.

Möblering LSS boenden
- Vid ett ökat antal behov av Lss boenden tillkommer inflyttning av två stycken boenden under denna planperiod. Denna investering avser medel för att möbler upp dessa inför inflytt.

Tekniska nämnden - skattefinansierad verksamhet

Tekniska nämndens investeringspott
- Övergripande investeringsmedel för teknisk verksamhet t.ex. ny teknik som leder till förändrade arbetssätt. Förutsättningsskapande åtgärder för ledning, styrning och arbetsmiljö. Även verksamhetsanpassningar i lokaler.

Reinvesteringar, eget ägda lokaler
- Åtgärder enligt underhållsplan. Ses över årligen med prioriteringar och presenteras i teknisk nämnd.

Reinvesteringar, inhyrda lokaler
- Kommunen har ingått avtal med fastighetsägare. Förvaltning av lokalerna sker enligt avtal och kan variera från fastighet till fastighet. Ses över årligen med prioriteringar och presenteras i teknisk nämnd.

Reinvesteringar Gator, GC-vägar, Lekparker, Parker, Hamn
- Åtgärder enligt underhållsplan. Ses över årligen med prioriteringar utifrån verksamhetssystem. Investeringarna avser beläggningsarbeten/upprustning av gator, lekparker, parker och hamn. Exempel på åtgärder är; Stockholmsvägen Etapp 6 och belysningsåtgärder.

Anpassad grundskola Öster
- Avser renovering av anpassad grundskola (Högelid) där delar av lokalerna på Högelidsskolan/ Lövhagen är i så dåligt skick att verksamheten anpassad grundskola ändå kommer att behöva vidta åtgärder tillsammans med fastighetsavdelningen.

Trafiksäkerhet/Tillgänglighet/Hamn/GC/Allmän plats
- Politiskt beslutat tillgänglighets- och trafiksäkerhetsprogram.

Ombyggnad/tillbyggnad/renovering Kvarnstenen
- Utbildningsförvaltningens övriga investeringsbehov handlar i första hand om ombyggnad/ tillbyggnad/renovering av Kvarnstenens förskola.

Ombyggnation med GC, EPA kors
- Ombyggnation för att möjliggöra gång och cykelväg genom centrala EPA korset intill nya torget i Mariestad.

Luktreduceringsåtgärder MARV (VA)
- Förutsättningsskapande åtgärder för att kunna ta miljötillstånd i anspråk i syfte att möjliggöra bostadsutbyggnad i området Katthavet, Mariestad.

Ombyggnad/tillbyggnad/Renovering Kvarnstenen
- Ombyggnation utifrån ett behov av ökad effektivisering på fastigheten. Idag körs skolmaten från skolköket över skolgården till förskolan. Förskoleköket är utdömt. Delar av gamla förskolan ska rivas, en del återgå till att bli lokaler för skolan. Ny förskola byggs lite större än tidigare förskola och läggs i anslutning till köket för att undvika förflyttning av mat.

Ny lokal produktionsavdelningen
- Nya ändamålsenliga lokaler då verksamheten är trångbodd som det är idag. Samlokalisering ihop med Räddningstjänsten verksamheterna kan dela på tvätthall, verkstad, kallförråd, drivmedel m.m. Denna är upptagen i förstudie för ny brandstation.

Lokal för nödvattentankar / VA
- Lokal att förvara nödvattentankar, behöver förvaras frostfritt.

Reinvestering kök och skolgård
- Investeringsmedel behöver inarbetas för att bibehålla värdet i kök och skolgårdar.

Ombyggnation av befintlig väginfrastruktur
- I takt med att befolkningen ökar behövs åtgärder för att kunna behålla funktion med högre belastning. Rondeller, korsningar och så vidare.

Tekniska nämnden - taxefinansierad verksamhet
VA - Förnyelse ledningsnät
- Enligt politiskt beslutad VA-plan ska ledningsnätet förnyas med 1%. För att möjliggöra detta krävs investeringsmedel.

VA - Renovering/modernisering pumpstationer/VA-verk
- Renovering av anläggningar ovan mark, enligt årlig plan.

VA - Lindholmens vattenverk
- Möjliggöra kapacitetsökning för att producera mer vatten i Mariestads vattenverk.

VA - Ny intagsledning Lindholmen

VA - Nyanslutningar
- Byggnation av enstaka serviser. Möjliggör en förtätning av staden.

VA - Klimatanpassningsåtgärder VA
- Efter nya krav på att redovisa klimatanpassningsåtgärder i vattentjänstplaner från och med 2024 för att säkra våra VA-anläggningar i händelse av t ex skyfall eller översvämningar behövs investeringsmedel avsättas för att åtgärda de som framkommer vid utredning.

VA - Förstärkning i nya matarledningar beroende på tillväxt (vision 2040) - VA-ledningsnät
- Dessa investeringar behövs för att möta ökade kapacitetsbehov med anledning av tillväxten. Just 2024 är dessa medel nödvändiga för att bygga ut anslutning till Volvo.
Avloppsledning Strandvägen behöver förstärkas för att klara ett ökat kapacitetsbehov beroende på större exploatering på Sjölyckan samt framtida byggnation i nordöst enligt FÖP.
Åtgärder kan även krävas i området Katthavet.
Utjämningsmagasin kan även krävas med anledning av utbyggnation på kriminalvården och bostäder i anslutning till sjukhuset.

VA - Vattenreservoar Mariestad
- En tryggare vattenleverans. Reservoarvolymer i Mariestad är alldeles för små idag, vi klarar bara 6 timmars avbrott i vattenleveransen. Man bör enligt Svenskt vattens rekommendationer ha ca 36 timmar. En åtgärd för att öka möjligheten till tillväxt. Genom att lagra vatten skapas redundans.

VA - Mariestads avloppsreningsverk - ombyggnad
- Ombyggnad av Mariestads avloppsreningsverk för att klara tillväxt och för att ta bort luktzon för att möjliggöra bostäder i Katthavet. (Medflytt av medel från 2023 är nödvändig då kostnaderna faller ut 2024-2025).

VA- Exploatering
- Beror på vad som byggs och ansluts. Svenskt vatten har ett nyckeltal på ca 7 tkr/meter ledning - beror på såväl material, markförhållanden och dimensioner på ledningen.

Exploateringsverksamhet

Exploateringsmark och bostäder
- bostadsområden
- Kommande exploatering av bostadsområden allt eftersom Mariestad växer.

- Horn/Lekevi/ Radbyn Södra
Slutföra bostadsområdet för exploatering.

- Västra Ekudden
Småhusområde för försäljning.

- Sjölyckan
Sista deletappen på Sjölyckan inkluderar vissa rester från tidigare etapper (bl.a. viss planering, staket Kinnekullebanan och sista asfaltslagret).

Industri och handel
- Sandbäcken
Verksamhetsmark i första hand kopplat till Korstorps underleverantörer.

- Ladukärr
Industriområde som försenats. Avvaktar utslag i mark- och miljödomstolen.
Verksamhetsmark för handel och småindustri.

- Dagvattenledning korstorp Tidan
Dagvattenledning från Korstorp till Tidan. Anläggs 2024-2025.

- Exploatering E20 södra
Tomrör under E20 samtidigt som Trafikverkets ombyggnation. Detta för att möjliggöra etablering söder om E20 framgent.

I investeringsbudgeten har de rader som benämns "tillägg" föreslagits att läggas till i budgeten.

Övriga justeringar från tidigare plan föreslås vara följande:

- Att sänka investeringspotten utifrån dagens bedömda behov

- Flytta färdigställandet av Lekevi till 2025

- Flyttat Ombyggnation av Kvarnstenen till 2026

- Reinvesteringar Gator höjs med 2 mnkr under 2026.

- Västra Ekudden flyttas till 2027

- Exploateringsområdena Gummerstad och Ullervad föreslås vara explotörsdrivna och drivs ej av kommunen och utgår från investeringsbudgeten.

- Lss boende och förändringar i Stadshus bedrivs av Mariehus och utgår från investeringsbudgeten

- Justering av investeringsbudgeten utifrån ny kostnadsberäkning och tidplan för Mariestads avloppsreningsverk inom VA-verksamheten.

Förändringar i reviderat budgetunderlag

Revideringen av medel från 2024 till 2025 är 3 mnkr och en justering av kommunstyrelsen investeringspott (tillväxt) regleras till följd av ny bedömning.

Tekniska nämnden reviderar i detta underlag 12 mnkr från 2024 till 2025 och en ny bedömning av tidsplan för Anpassad grundskola Öster är gjord. Luktreduceringsåtgärder MARV (VA) är justerad i tid och sänkt med 10 mnkr till följd av projektering uppger att denna tidsplan för ekonomiska fördelar. Förskjutningen av luktreduceringsåtgärden möjliggjorde även utökning av reinvesteringar av fastigheter och gator 3mnkr vardera under 2026 för att minska underhållsskuld då finansiering var möjlig i detta förslag.
Tekniska nämnden taxefinansierad föreslår att revidera 10,8 mnkr mellan 2024 till 2025.
Exploateringsverksamheter föreslår att revider 36,1 mnkr från 2024 till 2025 och ett tillägg för Servitut processvattenledning är gjord 2025 till följd av ingått avtal. Även Exploatering dagvattendike Haggården är tillagd för att möjliggöra etableringar i området.

Raderna som föreslås justeras är markerade med ”reviderad” i nedanstående investeringsbudget.

Nämnd (mkr)	Investeringsprojekt	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
KS-reviderad	Kommunstyrelsens investeringspott (tillväxt)	16,9	56,0	20,0
KS	Kommunstyrelsens medel till förfogande	5,0	5,0	5,0
KS-reviderad	Lekeviområdet // Ny konstgräsplan och läktare	16,7	0,0	
KS	Skatehall	0,9		
KS	Investering Dacapo	0,3		0,3
KS-reviderad	Stadshuset framtida utveckling kontorsmiljöer	0,5		
KS-reviderad	Parkerings-/Ställplatser	2,8	0,0	1,0
KS-reviderad	Gruppboende LSS-Mariehus/annan aktör	0,5	0,0	
KS	Parkeringshus	1,0	4,0	35,0
KS-tillägg	Införande beslutsstödsystem	0,5	5,0	
KS-tillägg	Katrinefors trafiklösning	19,0	0,0	
KS-tillägg	Räddningsstation			1,0
KS-tillägg	Renovering av personalrum, Kulturskola och kontor.	0,3		
KS-tillägg	Bokhyllor till Lyrestad	0,2		
KS-tillägg	Reservkraftverk		5,0	
Investeringsram Kommunstyrelsen		**64,6**	**75,0**	**62,3**
UBN	Utbildningsnämndens investeringspott	1,0	1,0	1,0
Investeringsram Utbildningsnämnden		**1,0**	**1,0**	**1,0**
SOCN	Socialnämndens investeringspott	0,2	0,2	0,2
Investeringsram Socialnämnden		**0,2**	**0,2**	**0,2**
ÄON	Äldre och omsorgsnämndens investeringspott	2,0	2,0	2,0
ÄON-tillägg	Möblering Lss boenden	0,6	0,6	
Investeringar Äldre och omsorgsnämnden		**2,6**	**2,6**	**2,0**
TN-S	Tekniska nämndens investeringspott	1,5	1,5	1,5
TN-S-reviderad	Boende Psykiatri	2,9	3,0	3,0
TN-S-reviderad	Reinvesteringar, eget ägda lokaler	22,0	17,8	25,3
TN-S-tillägg-reviderad	Ventilationbyte samt inköp belysningsarmaturer	-0,7		
TN-S	Reinvesteringar, inhyrda lokaler	1,3	1,3	1,3
TN-S	Reinvesteringar Gator, GC-vägar, Lekparker, Parker, Hamn	13,4	18,4	24,9
TN-S-reviderad	Trafiksäkerhet/Tillgänglighet/Hamn/GC/Allmän plats	6,6	4,3	5,5
TN-S-reviderad	Luktreduceringsåtgärder MARV (VA)		0,0	60,0
TN-S-reviderad	Sjölyckans grönområden och parker	1,8		
TN-S tillägg -reviderad	Anpassad grundskola Öster	20,0	33,0	
TN-S-tillägg	Ombyggnation med GC, EPA kors			6,0
TN-S-tillägg	Ombyggnad/tillbyggnad/Renovering Kvarnstenen	0,0	0,5	30,0
TN-S-tillägg	Lokal för nödvattentankar / VA		0,4	0,4
TN-S-tillägg	Reinvestering kök och skolgård			3,0
TN-S-tillägg	Ombyggnation av befintlig väginfrastruktur			4,0
Investeringsram Tekniska nämnden skattefinansierad verksamhet		**68,8**	**80,2**	**164,9**

Nämnd (mkr)	Investeringsprojekt	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TN-T	VA - Förnyelse ledningsnät	13,0	13,0	13,0
TN-T-reviderad	*VA - Madlyckev. Etapp 1*	*0,6*		
TN-T-reviderad	*VA - Hällristningsv. Utbyte vattenledning samt serviser*	*0,3*		
TN-T	VA - Renovering/modernisering pumpstationer/VA-verk	2,0	2,0	2,0
TN-T-reviderad	*VA - Säkerhetshöjande åtgärder verk*	*0,3*		
TN-T-reviderad	VA - Behov av utökning av förnyelseram VA - verk/pumpstatior	2,6		
TN-T	VA- Lindholmens vattenverk	20,0	8,0	25,0
TN-T	VA - Nyanslutningar	3,0	5,0	5,0
TN-T-reviderad	VA - Klimatanpassningsåtgärder VA			0,0
TN-T-reviderad	VA - Förstärkning i nya matarledningar beroende på tillväxt (vision 2040) - VA-ledningsnät	17,0	40,0	40,0
TN-T	VA - Vattenreservoar Mariestad	0,5	85,0	75,0
TN-T-reviderad	VA - Mariestads avloppsreningsverk - ombyggnad	5,0	40,0	63,0
TN-T tillägg-reviderad	VA - Förstudie förbättrad vattenkvalitet intag	0,5		0,0
Investeringsram Tekniskanämnden taxefinansierad verksamhet		**64,8**	**193,0**	**223,0**
VA-EXPL	VA-exploatering	7,0	7,0	3,0
Investeringsram Exploatering taxefinasierad verksamhet		**7,0**	**7,0**	**3,0**
	Exploateringsmark och bostäder			
KS-EXPL-reviderad	- bostadsområden		7,0	3,0
KS-EXPL	- Horn/Lekevi/ Radbyn Södra	4,0		
KS-EXPL	- Västra Ekudden			7,0
KS-EXPL-reviderad	- Sjölyckan	1,0	2,3	1,0
KS-EXPL	**Industri och handel**			
KS-EXPL	- Sandbäcken	2,0	2,0	15,0
KS-EXPL-reviderad	- Ladukärr	1,5	10,0	9,9
KS-EXPL-reviderad	- Dagvattenledning korstorp Tidan	35,0		
KS- EXPL tillägg-reviderad	- Servitut processvattenledning	-9,5		
KS-EXPL-reviderad	- Sydport	3,6		
KS-EXPL-reviderad	- Sund	10,0		
KS- EXPL tillägg-reviderad	- Explatering dagvattendike Haggården	0,5		
KS- EXPL tillägg	Exploatering E20 Södra	1,5	1,5	1,0
Investeringsram Exploateringsverksamhet		**49,6**	**22,8**	**36,9**
Investeringar Mariestads kommun		**137,2**	**159,0**	**230,4**
Investeringar taxefinansierad verksamhet		**71,8**	**200,0**	**226,0**
Investeringar exploateringsverksmahet		**49,6**	**22,8**	**36,9**
Total budget		**258,5**	**381,8**	**493,3**

9 Koncernbudget

Resultatbudget (mnkr)	Kommun koncern	Mariestads kommun	Bolags koncern
Intäkter	1 084,8	660,0	522,3
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 820,6	1 820,6	
Verksamhetens kostnader exkl avskrivningar	-2 539,1	-2 267,6	-393,4
Avskrivningar	-155,5	-80,0	-75,5
	0,0		
Finasiella poster	-47,9	-23,0	-24,9
Resultat efter finasiella poster	**162,9**	**110,0**	**28,5**

Investeringar inom koncern	Budget 2025
Stadshus AB Koncern	
Stadshus AB Koncern totalt	134
Avgår egenfinansierat	-80
Lånebehov	54
Självfinansieringsgrad	60%
Mariestads kommun	
Investeringar Mariestads kommun	137,2
Investeringar exploateringsverksmahet	49,6
Totalt kommunala investeringar	**186,8**
Investeringar taxefinansierad verksamhet	71,8
Avgår egenfinansierat	190,0
Lånebehov kommunala investeringar	0,0
Självfinansieringsgrad kommunala investeringar	100%

MARIESTAD

Budgetförslag för 2025 med plan för 2026 - 2027

Socialdemokraterna
Mariestad

Innehållsförteckning

Inledning 3

Ekonomiska omvärldsfaktorer och konjunkturutveckling..... 5

Mariestads ekonomiska läge..... 6

Befolkningsprognos..... 7

Kommunfullmäktiges mål..... 9

Nämnderna..... 13

- Kommunstyrelsen..... 13
- Socialnämnden..... 14
- Utbildningsnämnden..... 14
- Äldre- och omsorgsnämnden..... 16
- Tekniska nämnden..... 17
- Miljö- och byggnadsnämnden..... 18

Budget 2025 - 2027..... 19

Budgethärledning..... 21

Specificerad budget 2025 - 2027..... 22

Resultatbudget..... 24

Kassaflödet..... 25

Balansbudget..... 26

Investeringar..... 27

Koncernbudget..... 34

Inledning

Vi vill att Mariestad skall vara en kommun som man vill leva och bo i oavsett i vilket skede av livet som man befinner sig i. Mariestad skall vara en kommun som erbjuder något för alla och som är en attraktiv och välkomnande kommun att bo i. För att uppnå detta så måste tryggheten vara i främsta rummet vid all samhällsplanering. Ingen ska behöva känna oro för att vistas på de offentliga platserna.

För oss är det viktigt att det finns tillgång till olika boendeformer runt om i kommunen och att all byggnation sker utan onödig exploatering av värdefulla naturområden. Efterfrågan på fler trygghetsboenden har funnits länge och det är dags att kommunen går från ord till handling.

Arbetet med att göra kommunen till en attraktiv arbetsgivare måste intensifieras. Det skall göras genom att de anställda får ett ökat inflytande över sitt arbete och sin arbetsplats, där rätt förutsättningar ges för ett hållbart arbetsliv. Att förbättra arbetsmiljön i kommunens verksamheter är en viktig del i att förbättra kommunens arbetsgivarvarumärke. Det kommer också att krävas att man gör förbyggande satsningar för att minska personalomsättningen och sjukfrånvaron.

Kommunens förskolor och skolor ska ge varje barn och elev de förutsättningar de behöver för att lyckas. Alla barn har rätt till en bra start i livet, det ger trygghet och skapar framtidstro. Förskolan har också en viktig utjämnande roll, där barn från
familjer med små ekonomiska och sociala resurser får samma tillgång till pedagogik och gemenskap som andra barn. Med tanke på de etableringar som är på gång i Mariestad så kommer det att bli nödvändigt med barnomsorg dygnet runt.

I de skolorna som det planeras för i framtiden måste man planera utefter barnens förutsättningar. Trenden med sjunkande skolresultat måste vändas, vi vet alla hur viktigt det är att lyckas i skolan. Vi är övertygade om att rektorer, lärare och alla andra som arbetar i skolan vet vad verksamheten behöver, men då måste också politiken ge dem rätt förutsättningar.

Alla som bor i Mariestads kommun ska kunna uppleva att man kan leva ett gott liv. Det är viktigt att vi ökar den gemensamma ansvarskänslan. Med trygghet och utveckling kan vi tillsammans skapa en kommun som vi alla kan trivas i.

Vår uppgift är att utveckla Mariestad till en attraktiv boendeort med hållbara bostadsområden och nära till naturområden. Tillsammans med föreningslivet och civilsamhället skapar vi ett samhälle som är inkluderande och som främjar en stark gemenskap och sammanhållning för våra barn och vuxna. Vi ska skapa förutsättningar för att näringslivet utvecklas. Genom att stödja och utveckla näringslivet bidrar vi till en ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt i kommunen.
Kompetensförsörjningen är en framtida utmaning där vi i kommunen har ett viktigt uppdrag att se till att vi med rätt utbildningsinsatser är med och bidrar med rätt kompetens. Det livslånga lärandet som alltid varit en hörnsten i den socialdemokratiska politiken och har aldrig varit viktigare än nu.
Att ställa om mitt i livet och ges förutsättningar för en fortsatt kompetensutveckling kommer att vara en viktig del samhällsutvecklingen.

Klimatutmaningarna berör oss alla och är en viktig fråga. Alla måste förstå de utmaningar vi står inför och där har kommunen en viktig roll i att både gå före och föra en dialog med kommuninvånarna om vilka utmaningar som finns. Omställningen måste ske inom kommunen, som måste arbeta aktivt tillsammans med näringslivet.

Vi vill fortsätta att bygga ett starkt och hållbart samhälle som upplevs tryggt. Ett samhälle där alla har möjligheten att växa, ett samhälle som håller ihop. Vi tillsammans med medborgare, näringsliv, föreningsliv och personal i kommunen ska gemensamt arbeta för att uppnå detta. Från denna värdegrund bygger vi vårt budgetarbete.

Den kommunala servicen betyder mycket för en kommuns attraktionskraft. Möjligheter till boende och arbete är också väldigt viktiga delar då människor beslutar sig för var man vill bosätta sig. Bo kvar eller flytta hit beror på om man ser att det finns möjlighet till egen utveckling men där också familjens behov av ex. barnomsorg, skola, fritidsverksamhet, kulturliv, äldreomsorg, boende med bra kvalité och goda möjligheter till arbete.

Anledningarna till att man väljer att flytta hit är många. En del flyr krig eller politiskt förtryck, andra hittar kärleken, vissa har besökt kommunen och sett vilken underbart vacker plats det är och därför flyttat hit. Många väljer att flytta till kommunen för att det är en trygg plats att låta barnen växa upp på, eller lugnet som en del söker på ålderns höst. Tillsammans, infödd eller inflyttad så gör vi Mariestads kommun till den underbara kommun det är. Alla kan hitta sitt smultronställe.

Janne Jansson
Oppositionsråd (S)

Ekonomiska omvärldsfaktorer och konjunkturutveckling

Utfall och framåtblickande ekonomiska indikatorer visar att botten på den svenska lågkonjunkturen har nåtts och att en återhämtning har inletts under 2024. Inflationen är på tydlig tillbakagång, penningpolitiska lättnader både realiseras och förväntas med räntesänkningar på bred front, i Sverige och internationellt. En allt starkare konjunktur har en positiv påverkan på arbetsmarknaden. Antalet arbetade timmar ökar, först via ökad medelarbetstid och sedan via ökad sysselsättning. Först då, i slutet av 2025, påbörjas en nedgång av arbetslösheten. För 2024 innebär detta en svag ökning av skatteunderlaget, med endast 3,5 procent innan det växlar upp nästa år. Som genomsnitt under perioden 2024–2027 beräknas skatteunderlaget öka med 4,1 procent per år, något lägre än den genomsnittliga ökningen under tioårsperioden 2014–2023 (4,2 procent). Under 2023 - 2024 har det reala skatteunderlaget haft en negativ utveckling, men under 2025 ser det betydligt bättre ut.

Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027
Faktiskt skatteunderlag	4,9	3,5	4,8	4,1	4,2
Regelförändringar*	0,2	-0,2	0,0	-0,3	0,0
Underliggande	4,8	3,7	4,7	4,4	4,2
Prisutveckling	6,5	4,4	-0,2	2,1	3,1
Realt skatteunderlag	-1,6	-0,7	4,9	2,3	1,1

**Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.*

Källa: Skatteverket och SKR.

Pensionskostnaderna utgör en stor förklaring till att prisutvecklingen under 2025 blir negativ. Detta medför även en prognosticerad minskning av PO-pålägget från 47,2 till 41,4 procent. Sammantaget innebär detta förbättrade ekonomiska förutsättningarna för de svenska kommunerna under 2025. Dock kvarstår stora osäkerheter kring utvecklingen i omvärlden och vilken påverkan det kan komma att ha på svensk ekonomi.

Mariestads ekonomiska läge

Mariestads ekonomiska utveckling fram till 2023

Under 2021 och 2022 har kommunen haft stora positiva resultat på ca 90 - 100 mkr som i stor utsträckning har sin förklaring i statsbidragsintäkter kopplat till pandemin. 2023 redovisades ett resultat på ca 17 mnkr som motsvarar 1 procent av skatteintäkter och generella bidrag. Under 2022 och 2023 har nettokostnadsutvecklingen överstigit utvecklingen av skatteintäkter och generella statsbidrag. Under 2023 uppgick kostnadsutvecklingen till 7,5 procent medan utvecklingen av intäkter enbart uppgick till 3,8 procent.

Mariestads läge inför 2024

Att kostnadsutvecklingen varit högre än utvecklingen av skatteintäkter och generella statsbidrag under två års tid innebar att det vid ingången av 2024 fanns en strukturell obalans i kommunen. Den prognosticerade utvecklingen av skatteintäkter och bidrag bedömdes inför året vara ca 2 procent medan kostnaderna, enligt SKR, bedöms öka med 4,7 procent. Det beror i stor utsträckning på inflationen som påverkat pensionskostnaderna, det höga ränteläget och kostnadsutvecklingen på löner, varor och tjänster. Det innebär att förutsättningarna inför 2024 innebar att det fanns behov av att göra omfattande anpassningar och effektivisering av verksamheterna.

Prognos för 2024

I 2024 års första tertialrapport redovisades ett prognosticerat nollresultat för hela kommunen, vilket motsvarade ett underskott på ca 41 miljoner kronor (mnkr) mot budget. Fem av sju nämnder redovisade då ett prognosticerat underskott vilket sammanlagt uppgick till ca 66 mnkr. Utifrån detta påbörjades ett arbete med åtgärder för en budget i balans. En handlingsplan för strukturell omställning beslutades av Kommunfullmäktige i juni. Fram till och med augusti då delårsrapporten för 2024 sammanställs syns en förbättring av resultatet jämfört med tertialrapport 1. Nämnderna bedöms då fortsatt ha en sammanlagd negativ avvikelse, men det sker en tydlig förbättring av det prognosticerade resultatet för 2024. Utbildningsnämnden, Tekniska nämnden och Äldre- och omsorgsnämnden förbättrar sitt prognosticerade resultat, medan socialnämnden redovisar ett större underskott. Även centrala poster har en positiv utveckling jämfört med tertialrapport 1. Skatteintäkterna är något högre än tidigare prognos, medan räntekostnaderna är lägre än tidigare bedömning. Trots att pensionskostnaderna har en negativ avvikelse mot budget förbättras det prognosticerade resultatet totalt jämfört med prognosen i tertialrapport 1. Förbättringen av prognosen är i viss mån kopplat till ökade intäkter av engångskaraktär. Det finns också kostnader som skjutits fram i tiden, vilket förbättrar resultatet för 2024 men där den underliggande strukturella obalansen kvarstår.

Det budgeterade resultatet för 2024 på +40,6 mnkr innefattar exploateringsnettot på 22 mnkr vilket innebär att det budgeterade strukturella resultatet för 2024 är betydligt lägre än målnivån på 44 mnkr. Den underliggande strukturella obalansen behöver fortsatt hanteras för att gå in i 2025 på rätt kostnadsnivå.

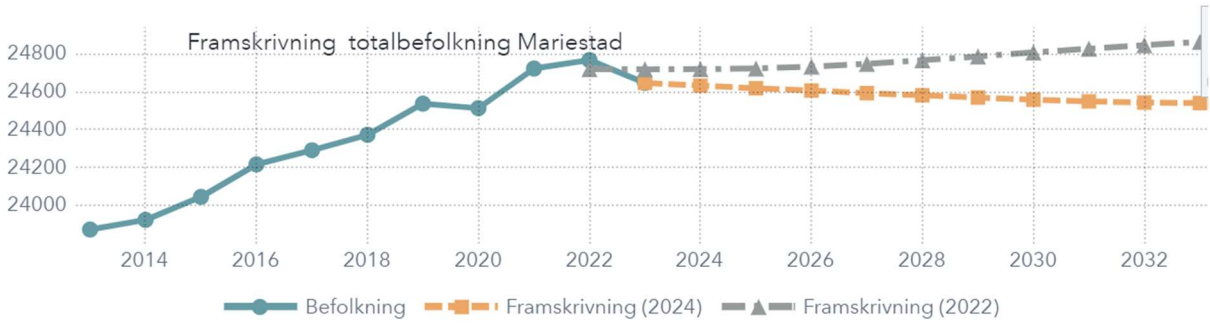
Befolkningsprognos

Nationell befolkningsprognos fram till 2033

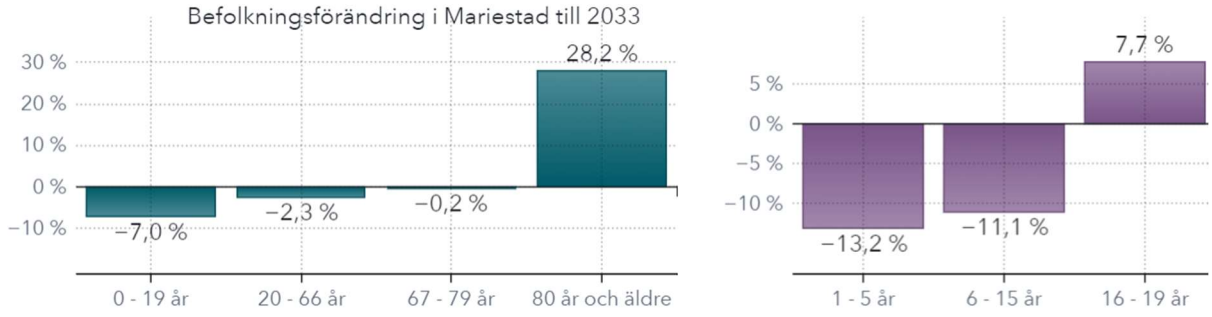
Under 2024 har en ny nationell befolkningsprognos tagits fram. Den visar att befolkningen totalt i Sverige från 2023 till 2033 kommer öka med ca 247 000 personer vilket är en minskad ökning jämfört med befolkningsprognosen som gjordes 2022 då den totala befolkningen bedömdes öka med ca 502 400 personer. I den senaste prognosen beräknas barn och unga (0 - 19 år) minska med 8,3 procent, personer i arbetsför ålder (20 - 66 år) beräknas öka med 2,7 procent, äldre (67 - 79 år) beräknas öka med 3,7 procent och äldre över 80 år beräknas öka med 38 procent. När det gäller barn och unga så är den nationella minskningen av barn 1 - 5 år 12 procent fram till 2033 och en minskad befolkning 6 - 15 år på 12,5 procent. Detta får stora konsekvenser på de investeringsplaner som finns i kommunerna där planering byggnationer av förskolor och skolor nu behöver omprövas och revideras.

Befolkningsprognos Mariestad fram till 2033

I Mariestad är motsvarande befolkningsprognos visualiserad i bilden nedan. I den senaste befolkningsprognosen (2024) beräknas befolkningen minska från 2023 till 2033 med 107 personer jämfört med prognosen som gjordes 2022 där befolkningen i stället beräknades öka med 217 personer. barn och unga (0 - 19 år) minska med 7 procent, personer i arbetsförålder (20 - 66 år) beräknas minska med 2,3 procent, äldre (67-79år) beräknas minska med 0,2 procent och äldre över 80 år beräknas öka med 28,2 procent. För Mariestad beräknas befolkningen 1 - 5 år minska med 12,5 procent, 6 - 15 år 11,1 procent medan befolkningen i åldern 16 - 19 år beräknas öka med 7,7 procent. Mariestad ser ut att ha en lägre befolkningsutveckling när det gäller personer över 80 år än det nationella snittet. Men när det gäller den yngre befolkningen så speglar Mariestads utveckling i stor utsträckning den nationella utvecklingen. När det gäller befolkningen i arbetsför ålder har Mariestad en mindre gynnsam utveckling än nationellt i och med att det beräknas vara en minskande befolkning i arbetsför ålder.

Källa: SCB

Ovanstående bild beskriver den trendbaserade prognosen för Mariestad. Den tar således inte hänsyn till den kommande tillväxten utifrån de stora industrietableringarna som pågår och planeras framåt. Det är en utmaning att bedöma hur utvecklingen kommer se ut i Mariestad över en längre tid. Det handlar både om när i tid befolkningstillväxten inleds och hur befolkningsstrukturen kommer utveckla sig utifrån de olika åldersgrupperna. I planeringen sker arbetet utifrån tre olika scenarion för att bedöma behoven framåt.

- Trend (Underlaget SKR använder i sina skatteprognoser)
- Målbaserad prognos – bygger på visionen om 40 000 invånare i kommunen 2040.
- Byggbaserad/modest prognos (där Visionen på 40 000 invånare bedöms nås senare)

Det är angeläget att väga in den nationella trenden gällande befolkningsutvecklingen gällande den yngre befolkningen i planeringen framåt för att inte överskatta behoven av förskole- och grundskoleplatser.

Bedömningen är att det inte kommer ske några stora avvikelser mot den trendbaserade befolkningsprognosen under 2025 - 2027. Utifrån att befolkningsförändringen redan nu har inletts där den yngre befolkningen minskar medan den äldre befolkningen ökar föreslås införandet av en demografimodell där resurserna allokeras utifrån förändringar i befolkningsunderlaget för de olika verksamheterna. Läs mer om detta under avsnitt 7.2 ”Demografimodell”.

Kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktiges fem mål gäller för mandatperioden och syftar till att tydliggöra de politiska prioriteringarna som gäller för nämnder och bolag. Nedan beskrivs dessa fem mål med indikatorerna för att kunna mäta och följa upp målen. För respektive indikator finns ett målvärde som ska uppnås senast vid mandatperiodens slut. Målen följs upp i delårs- och årsrapporten.

Utifrån rekommendationerna i revisorernas granskning finns behov av att göra vissa justeringar avseende indikatorerna för att stärka målstyrningen och möjliggöra en förbättrad uppföljning och analys.

Förslaget är därför att se över följande indikatorer:

- Båda indikatorerna för målet "Mariestad – en kommun med långsiktig hållbar ekonomi och god ekonomisk hushållning" föreslås utgå och ersättas med tre nya indikatorer: en indikator kopplat till det ekonomiska resultatet exklusive exploateringsintäkter med en procentuell nivå i relation till skatter och bidrag. En indikator kopplat till soliditeten och en indikator med fokus på hur stor andel av investeringarna som finansieras av egna medel. Se ovan under avsnitt 2 ”God ekonomisk hushållning i kommunen”.
- En av indikatorerna kopplat till målet "Mariestad – en kreativ och innovativ kommun" föreslås revideras. "Öka antalet exploatörsdrivna detaljplaner" föreslås revideras till att vara ett andelsmått i stället för ett antalsmått.
- För målet ”Mariestad – en attraktiv tillväxtkommun” föreslås två indikatorer utgå: ”Stabilisera vår placering på Svensk Näringslivs årliga ranking av det lokala företagsklimatet” och "Utbetalt LOK-stöd till idrottsföreningar, kr/invånare"

  Det har saknats målvärden för ett flertal av indikatorerna, vilket föreslås kompletteras med i enlighet med nedanstående förslag. Under indikatorerna kopplat till respektive mål specificeras hur nivån på målvärdet har satts.

Mariestad – en kommun med långsiktig hållbar ekonomi och god ekonomisk hushållning

Kommuner ska enligt kommunallagen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. För ekonomin ska det anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. De finansiella målen ska ge uttryck för realism och handlingsberedskap och vara anpassade till kommunens ekonomiska förutsättningar. Mariestad kommun har i nuläget en svag handlingsberedskap på längre sikt, vilket soliditetsmåttet visar.

Indikator	Utfall 2023	Målvärde
Nytt förslag: Årets resultat ska uppgå till minst tre procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	1 %	3 %
Nytt förslag: Soliditeten inklusive pensionsåtagandena ska årligen öka med minst en procent från och med 2025 års utfall	6 %	--*

Indikator	Utfall 2023	Målvärde
Nytt förslag: Egenfinansieringen av skattefinansierade investeringar ska vara 100 procent (exkl. VA)	--	100 %

* Med hänsyn till att redovisningen av finansiell leasing ska anpassas till Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation 5 så behöver målvärdet sättas efter justeringen är genomförd.

Mariestad – en trygg kommun för alla

Genom stabil ekonomi, bra kvalitet och trygga miljöer kan Mariestad erbjuda en hållbar kommun för alla som bor, verkar och vistas här. Mariestad är en trygg samhällsspelare med engagemang och medborgarfokus.

Indikator	Utfall 2023	Startvärde	Riket	Förslag målvärde för mandatperioden
Invånare 16 - 84 som avstår från att gå ut ensam*	-	31 % (2022)	28 %	18 %
Trygg utomhus i området där du bor när det är ljust ute.	97 %	98 % (2021)	94 %	98 %
Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute.	83%	81% (2021)	76%	87%

Föreslaget målvärde är i linje med de topp 25 procent bästa kommunerna i Sverige (där värde finns i Kolada)

Mariestad – en kreativ och innovativ kommun

Chefer, ledare och medarbetare uppmuntras till nytänkande ”utanför boxen”. Genom omvärldsbevakning hämtar vi inspiration från andra och skapar hållbara lösningar för våra kommuninvånare.

Indikator	Utfall	Startvärde	Riket	Förslag målvärde
Korta handläggningstider inom myndighetsutövning (bygglov)	17,4 dagar	17,4 dagar (2023)	-	13
Reviderad indikator: Öka andelen exploatörsdrivna detaljplaner			-	50 procent

Mariestad – en välkomnande kommun där alla kontakter genomsyras av ett gott bemötande

Vårt bemötande ska oavsett ärende ge en positiv känsla. Vi skapar mervärde för de vi är till för i varje samtal och möte. Vi sätter stort värde på våra invånare, besökare, företagare och anställda.

Indikator	Utfall 2023	Startvärde	Riket	Förslag målvärde för mandatperioden
Kan rekommendera andra att flytta till kommunen.	69 %	65 % (2021)	62 %	Bibehåll
Kommunen är en bra plats att bo och leva på.	97 %	95 % (2021)	92 %	Bibehåll
Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen.	85 %	87 % (2021)	83 %	86 %
Medarbetarengagemang totalt i kommunen (ledarskapsindex)		80 (2022)	-	82
Medarbetarengagemang totalt i kommunen (motivationsindex)		78 (2022)	-	81
Medarbetarengagemang totalt i kommunen (styrningsindex)		80 (2022)	-	82

Föreslaget målvärde är i linje med de topp 25 procent bästa kommunerna i Sverige (där värde finns i Kolada). Där förslaget är att vi ska bibehålla samma höga nivå ligger Mariestad redan bland de 25 procent bästa kommunerna.

Mariestad – en attraktiv tillväxtkommun

I Mariestad finns förutsättningar för hållbar tillväxt. Entreprenörskap uppmuntras och ses som en tillgång. Vi förstår vikten av utbildning och forskning för att satsa rätt inför framtiden.

Indikator	Utfall 2023	Startvärde	Riket	Förslag målvärde mandatperioden
Öka antalet kommuninvånare för att uppnå 40 000 år 2040	24 647	24 768 (2022)	-	25500
Bra utbud av lekplatser, parklekar etc. i kommunen	78 %	77 % (2021)	82 %	86 %
Bra utbud av ställen för unga att träffas på i kommunen	33 %	24 % (2021)	34 %	40 %
Kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet är bra.	55%	60% (2021)	61%	65%

Målvärdet för antal kommuninvånare är en ökning med 3 procent för mandatperioden vilket bedöms vara rimligt.

Föreslaget målvärde är i linje med de topp 25 procent bästa kommunerna i Sverige (där värde finns i Kolada).

Nämnderna

Kommunstyrelsen

En attraktiv och bred kultur- och fritidsverksamhet bidrar aktivt till att göra Mariestad till en kommun där människor vill leva, bo och verka. Genom medvetna och långsiktiga satsningar på kultur- och fritidsaktiviteter så stärks Mariestads position som en attraktiv bostads- och lokaliseringsort. Genom att bygga vidare på dessa styrkor och investera i nya möjligheter kan vi skapa en levande och dynamisk kommun som attraherar både invånare och besökare.

Mariestad står inför en stor utmaning när det gäller att säkra kompetensförsörjningen för framtiden. Utbildning, både för barn och vuxna, blir avgörande på både kort och lång sikt. Vi strävar efter att stärka Dacapo som utbildningscentrum genom att utöka antalet utbildningar, både på plats och via distans, för att möta behoven i vår växande kommun. För att lyckas med den expansion vi står inför, krävs det riktade satsningar inom utbildningssektorn. Genom att investera i kunskap kan vi skapa hållbar tillväxt och rusta kommunen för framtidens utmaningar.

Vi behöver öka samverkan och samarbetet mellan de privata och offentliga aktörerna. Endast genom att arbeta tillsammans kan vi möta den ökade konkurrensen på både nationell och internationell nivå. Genom att investera i vår arbetskraft, vår infrastruktur och våra innovationssystem, samtidigt som vi främjar samarbete och hållbarhet, kan vi säkerställa en ljus och framgångsrik framtid för vår kommun. Mariestad har en bra potential att bli en förebild när det gäller att kombinera ekonomisk tillväxt med social och miljömässig hållbarhet.

Uppdrag

- Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett inriktningsbeslut för att säkerställa att chefer i organisationen inom samtliga förvaltningar har ett relevant antal medarbetare som man har arbetsmiljöansvaret för.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett erbjudande om busskort på sommarlovet för ungdomar.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en handlingsplan för införande av språkpraktik för att bidra till kompetensförsörjningen.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att inleda samtal med Västra Götalands regionen för möjligheten att visa kulturella uppträden digitalt i Mariestads kommun.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att se över icke lagstyrd verksamhet.

Socialnämnden

Inget barn drömmer om att begå våldsbrott eller bli en del av narkotikahandeln. Därför måste vi satsa på tidiga och förebyggande insatser som kan motverka att unga hamnar i kriminalitet, något som all expertis visar ger resultat. Det mest effektiva sättet att skydda människor från kriminalitet är att se till att brotten aldrig begås.

Föräldrar måste få det stöd de behöver i sin föräldraroll, genom till exempel hjälp i hemmet och råd i utmanande situationer. Skolan och barnomsorgen behöver utrustas med bättre verktyg och kunskap för att tidigt kunna identifiera barn och ungdomar i riskzonen. Vi behöver också stärka samarbetet mellan skola, vård och omsorg, socialtjänst och polis för att skapa en helhetssyn och samordnade insatser. Här har kommunens fältassistenter en viktig roll, genom att bygga förtroende och finnas nära de unga där de vistas.

En annan viktig aspekt är att utbilda föräldrar om riskerna med missbruk av alkohol och droger, så att de tidigt kan upptäcka tecken på problem. Vi vet att trygga sammanhang, både inom familjen, civilsamhället, idrotten och skolan, är avgörande för barns och ungas positiva utveckling. Barn och unga som kränker andra eller bryter mot regler måste mötas av tydliga reaktioner och konsekvenser från samhället, så att gränser sätts och respekteras.

Genom att arbeta tillsammans, från föräldrar till kommun och rättsväsende, kan vi skapa ett samhälle där barn och unga får möjligheten att växa upp i trygghet och drömma om en bra framtid.

Uppdrag

- Socialnämnden får i uppdrag att stärka det förebyggande arbetet kring barn och unga för att säkerställa att social problematik identifieras och att tidiga insatser kan ges.
- Socialnämnden får i uppdrag att tillsammans med Utbildningsnämnden utreda hur skolsociala team kan införas i Mariestad
- Socialnämnden får i uppdrag att regelbundet informera personal inom förskola och skola om skyldigheten och vikten av att göra orosanmälningar.
- Socialnämnden får i uppdrag att undersöka möjligheten att ge barnfamiljer som lever på försörjningsstöd ett utökat stöd inför jul och sommarlov för att undvika barnfattigdom.
- Socialnämnden får i uppdrag att utreda möjligheten att starta en kommunal konsumentupplysning.

Utbildningsnämnden

En av samhällets viktigaste uppgifter är att ge varje barn som föds goda förutsättningar för en bra uppväxt och för att utveckla de förmågor som krävs för att leva ett gott liv. Tidiga och samordnade insatser från samhället kan i många fall vara mycket värdefulla och även förebygga framtida psykisk ohälsa. Ett långsiktigt agerande utifrån en helhetssyn på barn och ungas psykiska hälsa gynnar både individen och samhället.

En jämlik skola med goda resultat är en strategiskt viktig fråga för en kommun som vill vara attraktiv, både för medborgare och för företag samt framtida utveckling. Vid många beslut om att flytta till en kommun är det enskilt viktigaste om det finns bra barnomsorg och skolor. Alla barn och ungdomar ska ges en god start i livet och utifrån sina egna förutsättningar få det stöd de behöver för att nå sina drömmars mål.

En bra förskola för alla är en grundsten för jämlikhet. De små barnens lust och möjligheter att lära ska tas tillvara, samtidigt som förskolan ska fortsätta att kännetecknas av både lek

och lärande. Barn ges möjlighet till utveckling och lärande i en förskola där barngruppernas storlek så långt som möjligt följer Skolverkets riktmärken. När Mariestad växer kommer behovet av förskola på obekväm arbetstid öka och kommunen behöver då vara redo att erbjuda nattöppen förskola. För att ge alla barn jämlika förutsättningar till både lärande och social samvaro bör den allmänna förskolan på sikt utökas till mer än 15 timmar per vecka.

Skolresultaten i Mariestads grundskolor måste förbättras så att fler blir behöriga till gymnasiet. Det kan vi uppnå genom att fokusera på kunskapsuppdraget, ha mer personal i skolan och fler utbildade lärare med bättre arbetsförhållanden. Varje barn ska mötas av höga förväntningar och en tro på att de kan lyckas. Extra fokus behöver läggas på matematikundervisningen så att eleverna får med sig rätt förutsättningar. Samverkan och kommunikationen med vårdnadshavarna ska stärkas och det långsiktiga arbetet för ökad skolnärvaro ska fortsätta och intensifieras. Samverkan mellan skola och socialtjänst ska bli ännu tätare än idag och Mariestad ska fortsätta ha en väl utbyggd elevhälsa, där fokuset på psykisk hälsa ska öka.

Fritidshemmet ger eleverna både stöd i deras lärande och erbjuder fritidsaktiviteter av hög kvalitet. Rätten till plats på fritids bör på sikt utvidgas så att den blir mer oberoende av föräldrarnas sysselsättning.

Vadsbogymnasiet ska även framöver erbjuda ett brett programutbud så att det fortsätter vara det självklara valet för en majoritet av Mariestads ungdomar. Samverkan med både offentlig sektor och näringsliv ska stärkas så att kopplingen mellan gymnasieutbildning och arbetsliv blir tydligt för eleverna.

Det är viktigt att det finns goda förutsättningar för livslångt lärande. Att människor ges möjlighet att lära om och lära nytt under hela livet är inte bara viktigt för individen utan också för samhället. Det bidrar till att fler människor kan ta ett arbete och försörja sig, men också till att bryta utanförskap och segregation.

Uppdrag

- Utbildningsnämnden får i uppdrag att ekonomiskt kompensera förskolan för minskad demografifördelning med syftet att undvika stora personalminskningar.
- Utbildningsnämnden får i uppdrag att stärka matematikundervisningen i hela grundskolan.
- Utbildningsnämnden får i uppdrag att utreda hur mer fysisk aktivitet kan införas i de lägre årskurserna.
- Utbildningsnämnden får i uppdrag att under 2025 ta fram en plan för investeringar i förskolor och skolor på medellång och lång sikt utifrån den förväntade befolkningstillväxten i Mariestad.
- Utbildningsnämnden får i uppdrag att under 2025 ha dialog med övriga politiska nämnder och styrelser i kommunen för att stärka samverkan kring barns uppväxt.

Äldre- och omsorgsnämnden

Allt fler människor lever allt längre, vilket kanske är det finaste kvittot på vad vår välfärd och utveckling har åstadkommit. Fler äldre har nu också bättre ork och ekonomiska möjligheter att leva ett aktivt liv som pensionärer. Men det är viktigt att alla, oavsett förutsättningar, ska kunna se fram emot en trygg ålderdom. Äldreomsorgen måste hålla hög kvalitet och utgå från individens behov och rätt till självbestämmande. De som behöver både vård och omsorg ska mötas av samordnade insatser med hög personlig kontinuitet, något som också är av stor vikt för de anhöriga.

Vi vet att personalens insatser utgör grunden för kvaliteten i omsorgen. Därför är schyssta arbetsvillkor, en god arbetsmiljö och en fungerande samverkan mellan kommun och region direkt avgörande. Arbetsvillkoren och möjligheterna till utveckling och omställning måste vara så bra att fler orkar och vill arbeta kvar längre, samt att fler unga söker sig till välfärdsyrkena. Detta kräver en äldreomsorg fri från minutscheman. För att uppnå detta måste vi i större omfattning ta vara på medarbetarnas kompetens och erfarenhet och övergå från en detaljerad styrning till en tillitsbaserad styrning.

Goda arbetsvillkor är inte bara en rättvisefråga för alla som arbetar inom äldreomsorgen idag, det är också en avgörande och strukturell framtidsfråga för hela vårt samhälle.

Vi måste arbeta för att minska köerna till LSS-boenden i Mariestad, så att alla som har rätt till stöd får en trygg och anpassad boendemiljö. Bristen på tillgängliga bostäder har lett till långa väntetider, vilket riskerar att belasta kommunen ekonomiskt med betydande viten om inga åtgärder vidtas.

Vi behöver planera för trygghetsboenden som möter behoven hos äldre i Mariestad. Många av våra nuvarande lägenheter saknar hiss och är inte anpassade för äldre, vilket leder till att många bor kvar i bostäder som inte längre passar dem. Genom att skapa en flyttkedja kan vi frigöra bostäder för barnfamiljer och samtidigt erbjuda anpassade alternativ för äldre.

Vi i Mariestad måste fortsätta med arbetet med att vår äldreomsorg ska vara en förebild när det gäller kvalitet och omsorg. Genom att skapa bättre arbetsvillkor och en arbetsmiljö som främjar utveckling och samarbete, kan vi säkerställa att våra äldre får den omsorg de förtjänar och att våra medarbetare trivs och stannar kvar i yrket. På så sätt bygger vi en hållbar framtid för alla invånare i vår kommun.

Uppdrag

- Äldre- och omsorgsnämnden får i uppdrag att ta fram en handlingsplan för en övergång från minutstyrning till en tillitsbaserad hemtjänst.
- Äldre- och omsorgsnämnden får i uppdrag att fortsätta att investera i ny teknik som både underlättar arbetet för vår personal och ökar säkerheten för de boende.

- Äldre- och omsorgsnämnden får i uppdrag att ta fram en plan för en utökning av antalet gruppbostäder.
- Äldre- och omsorgsnämnden får i uppdrag att utifrån hur demografin ser ut börja planera för ett nytt särskilt boende.

Tekniska nämnden

Mariestad befinner sig i en expansiv fas, och flera viktiga åtgärder måste vidtas för att möta de behov som följer med befolkningsökningen. Vi Socialdemokrater vill satsa på de mjuka värdena för att skapa en attraktiv kommun att bo och verka i. Samtidigt måste vi ta hand om det befintliga för att undvika kapitalförstöring. Därför är det avgörande att samtliga underhållsplaner för kommunens fastigheter blir klara, så vi kan få en tydlig överblick av fastighetsbeståndets status och vilka insatser som krävs. Idag är 60 % av dessa planer färdiga, och vi bör prioritera slutförandet av dessa samtidigt som nya objekt tillkommer.

En trygg och säker kommun är en självklarhet för oss Socialdemokrater. Vi vill särskilt lyfta vikten av en säker väg till skolan för alla barn och föräldrar som lämnar och hämtar. Det är även viktigt att barn och unga har möjlighet att röra sig och aktivera sig på ett naturligt och säkert sätt. Därför vill vi att Tekniska nämnden fortsätter arbetet med att förbättra lekplatser och skolgårdar. Satsningar inom Tekniska ska också bidra till att gång- och cykelvägar i anslutning till skolor får en högre prioritet.

Vi ser också behovet av att öka tillgängligheten året runt, så att alla – oavsett om de går med kryckor, använder rullstol eller rullator – kan ta sig fram på ett säkert sätt i Mariestad.

Vattnet är vår livsnerv, och det är av yttersta vikt att förnyelsetakten på 1 % per år upprätthålls för att säkerställa en trygg och hållbar vattenförsörjning. Vi behöver dessutom utreda och säkerställa att vi har en tillräcklig reservvattentäkt för att klara avbrott i vattenleveransen. Idag har vi kapacitet för sex timmars försörjning vid ett avbrott, men detta bör utökas till minst 36 timmar.

Sammanfattningsvis vill vi Socialdemokrater satsa på en långsiktig och hållbar utveckling av Mariestad, där trygghet, tillgänglighet och en säker infrastruktur för både vatten och fastigheter.

Uppdrag

- Tekniska nämnden får i uppdrag att se över skolgårdarna i kommunen för att barn och unga skall ha en säker miljö att leka i.
- Tekniska nämnden får i uppdrag att göra en taxe- och avgiftsöversyn av samtliga taxor och avgifter så att de följer självkostnadsprincipen.
- Tekniska nämnden får i uppdrag att se över gång- och cykelvägarna så att de är sammanhängande, har god belysning och är säkra för barn och unga att ta sig fram och tillbaka till skola.

Miljö- och byggnadsnämnden

Vår vackra och välbevarade hamnstad står inför stora förändringar inom en snar framtid, med ökad byggnation och potentiell påverkan på både miljö och stadsbild. Det är av yttersta vikt att dessa förändringar sker med omsorg och i enlighet med de långsiktiga behov som Mariestads invånare har.

Nya bostadsområden bör utformas med en blandning av boendeformer. Forskning har visat att sådana lösningar främjar den sociala utvecklingen, minskar segregationen och skapar levande stadsdelar där alla har möjlighet att trivas och utvecklas.

Vid nybyggnation i stadens äldre delar är det avgörande att bebyggelsen anpassas till den befintliga kulturmiljön. Detta skapar en harmonisk övergång mellan gammalt och nytt, och bevarar den unika karaktären som definierar Mariestad.

I en tid av påtagliga klimatförändringar har våra träd fått en central roll i stadsplaneringen. De bidrar inte bara till att förbättra luftkvaliteten och ge svalka, utan skapar även en grön och hälsosam stadsmiljö för alla invånare. Därför måste vi ta så stor hänsyn som möjligt till 3-30-300-regeln, som innebär att varje person ska kunna se minst tre träd från sin bostad, att krontäckningen i varje stadsdel ska uppgå till minst 30%, samt att alla invånare ska ha tillgång till ett grönområde inom 300 meter från sin bostad.

Samtidigt är det viktigt att vi säkerställer kompetensförsörjningen inom kommunen, även inom bygg- och miljöförvaltningarna, där vi redan idag ser en brist på personal. Att kunna rekrytera kvalificerade bygglovshandläggare och miljöinspektörer blir avgörande för att möta de framtida behoven och säkerställa att våra ambitioner kan förverkligas på ett hållbart sätt.

Uppdrag

- Miljö- och byggnadsnämnden får i uppdrag att göra en taxe- och avgiftsöversyn av samtliga taxor och avgifter så att de följer självkostnadsprincipen.
- Miljö- och byggnadsnämnden får i uppdrag att utreda om nämndens miljöförvaltning har ett relevant antal anställda utifrån sitt uppdrag.

Budget 2025 - 2027

Budget (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunstyrelsen	160,6	160,3	159,8
Tekniska nämnden	234,2	234,4	234,4
Miljö- och byggnadsnämnden	7,9	7,9	7,9
Utbildningsnämnden	576,9	576,9	576,9
Äldre- och omsorgsnämnden	557,6	557,9	557,6
Socialnämnden	154,7	154,7	154,7
Överförmyndarnämnden	2,3	2,3	2,3
Revisionen	1,5	1,5	1,5
Räddningstjänsten Skaraborg	32,3	32,9	33,9
Verksamhetens kostnader	**-1 727,9**	**-1 728,4**	**-1 728,9**
Centrala poster	-15,1	-51,2	-91,8
Skatteintäkter enligt riksprognos SKR	1 344,3	1 405,1	1 466,1
Generella statsbidrag riksprognos SKR	476,3	477,4	471,6
Finansiella intäkter	35,4	36,0	33,3
Finansiella kostnader	-58,4	-71,1	-76,0
Årets resultat	**54,6**	**67,8**	**74,3**
Exploateringsintäkter	49,6	23,0	63,6
Årets resultat inklusive exploateringsintäkter	**104,2**	**90,8**	**137,9**

Politiska prioriteringar

Tekniska nämnden	**2025**	**2026**	**2027**
Satsning	3,9		
	3,9	**0**	**0**

Utbildningsnämnden	**2025**	**2026**	**2027**
Satsning	7,1		
	7,1	**0**	**0**

Socialnämnden	**2025**	**2026**	**2027**
Satsning	3,9		
	3,9	**0**	**0**

Äldre- och omsorgsnämnden	**2025**	**2026**	**2027**
Satsning	3,9		
	3,9	**0**	**0**

Revisionen	**2025**	**2026**	**2027**
Satsning	0,3		
	0,3	**0**	**0**

Överförmyndarnämnden	**2025**	**2026**	**2027**
Satsning	-0,3		
	-0,3	**0**	**0**

Budgethärledning

Nämnd (mnkr)	Budget 2024	Personal-kostnads-index 3,5 %	Förändring PO-pålägg	Kostnads-index 2,4 %	Demo-grafi	Verk-samhets-föränd-ringar	Politiska sats-ningar	Budget 2025
Kommunstyrelsen	152,4	4,1	-3,2	0,8	0,0	6,1	0,5	159,1
Tekniska nämnden	223,4	1,7	-2,1	2,2	0,0	5,1	3,9	234,6
Utbildnings-nämnden	579,1	12,5	-16,0	2,5	-7,9	-0,4	7,1	576,9
Socialnämnden	147,8	2,0	-2,5	1,2		2,3	3,9	155,1
Äldre- och omsorgsnämnden	535,7	13,2	-16,8	0,1	10,5	11,1	3,9	558,0
Miljö- och byggnads-nämnden	7,9	0,4	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	7,9
RÖS	32,0	0,0		0,0	0,0	0,3		32,3
Revision	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	1,5
Överförmyndar-nämnden	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	2,6
Verksamhetens kostnader	**-1 682,0**	**-33,9**	**41,2**	**-6,8**	**-2,6**	**-24,5**	**-19,3**	**-1 727,9**

Centrala kostnader	**-11,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-4,1**	**0,0**	**-15,1**
Pensioner	-178,6	0,0	0,0	0,0	0,0	37,8	0,0	-140,8
Konjunkturbuffert	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-7,2	0,0	-7,2
PO, internränta och arbetsgivaravgifter	180,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-27,6	0,0	153,1
Tillkommande kapilkostnader och E20	-13,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-7,1	0,0	-20,2
Skatteintäkter	1 283,3	0,0	0,0	0,0	0,0	61,0	0,0	1 344,3
Generella statsbidrag	456,3	0,0	0,0	0,0	0,0	20,0	0,0	476,3
Finasiella intäkter	32,3	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	35,4
Finasiella kostnader	-60,3	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	0,0	58,4
Årets resultat exklusive exploateringings intäkter	**18,6**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**54,6**
Exploaterings-intäkter	22,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	49,6
Årets resultat	**40,6**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**104,2**

Specificerad budget

Specificerad budget (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Centrala poster	15,1	51,2	91,8
Demografiindex	0,0	0,9	2,3
Särskilda satsningar löner	0,0	31,3	63,6
Tillkommande kapitalkostnader	15,1	20,1	26,6
Internränta	-43,6	-48,0	-58,5
PO-pålägg från verksamheten	-424,4	-438,4	-452,8
Arbetsgivaravgifter	314,9	325,3	336,0
Konjunkturbuffert	7,2	18,8	19,4
Inflationsindex enligt SKR och PKV	0,0	7,3	14,8
Pensionskostnader	140,8	128,8	135,3
E20	5,1	5,1	5,1

Kommunstyrelse- verksamhetsförändringar	2025	2026	2027
Uppräkning SKL och medlemskap	0,1	0,1	0,1
EU-val	-0,6		
Val		0,6	-0,6
Ekonomisystem	-0,3		
Omställningsbuffert	5,0		
Flytt nämndssekreterare UN	0,4		
Tjänstelegitimationer	1,0	-1,0	
Ökad kostnad o365	0,6		
Årlig kostnad tjänstekort	1,1		
Utveckla koncernövergripande ekonomifunktion	2,6		
Flytt hyreskostnader	-1,2		
	8,6	**-0,3**	**-0,5**

Teknisk nämnd- verksamhetsförändringar	2025	2026	2027
Underhålls/Skötsel Sjölyckan, Horn/dala, Sund, Sydport, Bandyplan Sjötorp	1,2		
Hyra Pilen -ta bort och täckas av demografi	1,0		
Kronoparken vätgasdrift	1,5		
Hyra Slättevalla	0,2		
Hyra nytt Lss boende		0,2	
Flytt hyreskostnader	1,2		
	5,1	**0,2**	**0,0**

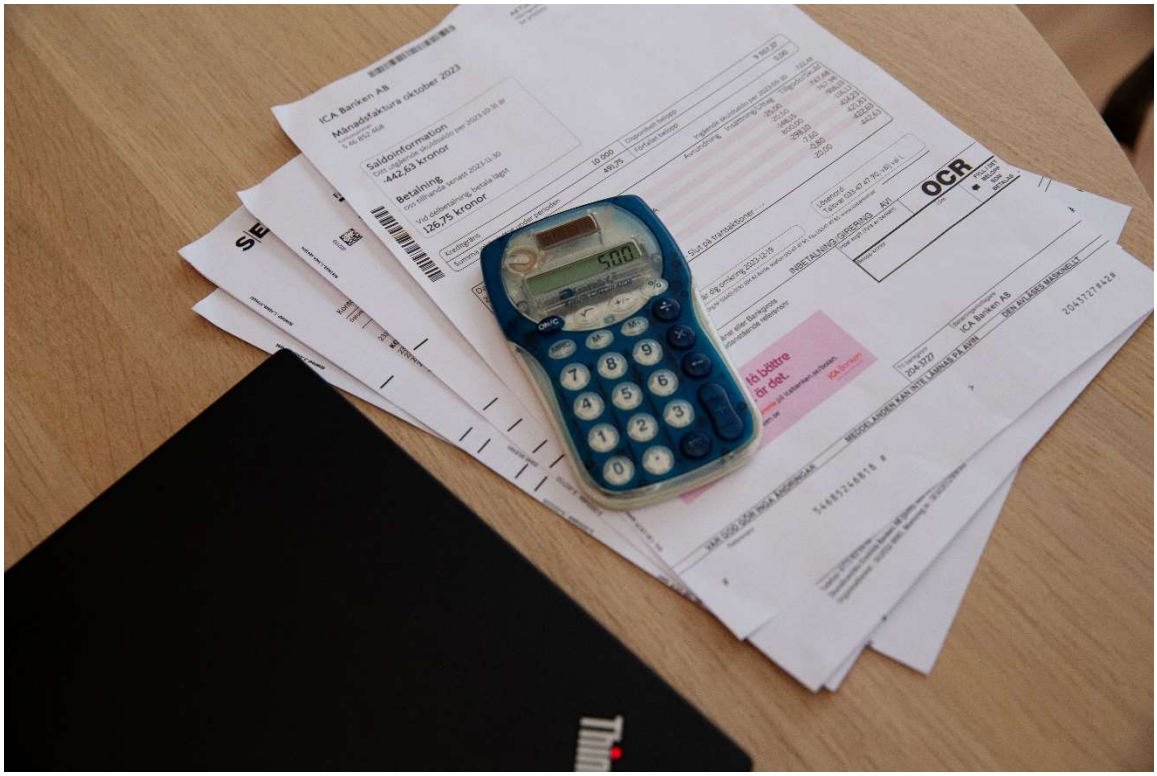
Barn och utbildningsnämnd- verksamhetsförändr	2025	2026	2027
Flytt nämndssekreterare UN	-0,4		
	-0,4	**0,0**	**0,0**

Socialnämnd- verksamhetsförändringar	2025	2026	2027
Flytt hyra Pilen 13	-0,1		
Utökad drift Ekbacken	2,4		
	2,3	**0,0**	**0,0**

Äldre och omsorgsnämnden- verksamhetsföränd	2025	2026	2027
Ny våning Alen	6,7		
Ny gruppbostad Sjötorp, halvårskompensation för utebliven demografi 2024	4,0		
Lokalhyror trygghetscentral	0,4		
	11,1	**0,0**	**0,0**

Resultatbudget

Resultatbudget (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	660,0	685,0	710,0
Verksamhetens kostnader exklusive avskrivningar	-2 273,4	-2 356,6	-2 375,6
Avskrivningar	-80,0	-85,0	-91,5
Verksamhetens nettokostnader	**-1 693,4**	**-1 756,6**	**-1 757,1**
Skatteintäkter	1 344,3	1 405,1	1 466,1
Generella statsbidrag	476,3	477,4	471,6
Finansiella intäkter	35,4	36,0	33,3
Finansiella kostnader	-58,4	-71,1	-76,0
Resultat före extraordinära poster	**104,2**	**90,8**	**137,9**
Extraordinära intäkter			
Extraordinära kostnader			
Årets resultat	**104,2**	**90,8**	**137,9**

Kassaflödet

Budget för kassaflödet (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Den löpande verksamheten			
Årets resultat	104,2	90,8	137,9
Ombudgeteringar under året			
Justeringar för av- och nedskrivningar	80,0	85,0	93,0
Justeringar för gjorda avsättningar			
Medel från verksamheten för förändringar av rörelsekapital	**184,2**	**175,8**	**230,9**
Ökning/minskning kortfristiga fodringar			
Ökning/minskning förråd och varulager	-9,3	-14,5	-27,7
Ökning/minskning kortfristiga skulder	2,0	2,0	2,0
Medel från den löpande verksamheten	**176,9**	**163,2**	**205,1**
Investeringsverksamheten			
Bruttoinvestering i materiella anläggningstillgångar skattefinansierat	-131,2	-177,0	-193,9
Bruttoinvestering i materiella anläggningstillgångar taxefinansierat	-71,8	-200,0	-226,0
Erhållna investeringsbidrag, övriga investeringskostnader			
Försäljning av materiella anläggningstillgångar			
Medel från investeringsverksamheten	**-203,0**	**-377,0**	**-419,9**
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån	70,0	230,0	250,0
Amortering/lösen av långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0
Övrig förändring av långfristiga skulder			
Förändring av långfristiga fodringar, minskning (+)			
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**70,0**	**230,0**	**250,0**
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	**-20,1**	**-7,2**	**0,0**
Årets kassaflöde	**23,8**	**9,0**	**35,2**
Likvida medel vid årets början	**50,0**	**73,8**	**82,8**
Likvida medel vid årets slut	**73,8**	**82,8**	**118,1**

Balansbudget

Balansbudget (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Anläggningstillgångar			
Fastigheter och anläggningar	2 607,8	2 699,8	2 800,7
Finansiella anläggningstillgångar	1 237,2	1 237,2	1 237,2
Bidrag till statlig infrastruktur	19,1	14,0	8,9
Summa anläggningstillgångar	**3 864,1**	**3 951,0**	**4 046,8**
Omsättningstillgångar			
Förråd och exploatering	200,3	214,8	242,6
Kortfristiga fodringar	89,8	89,8	89,8
Likvida medel	73,8	82,8	118,1
Summa omsättningstillgångar	**363,9**	**387,5**	**450,4**
Summa tillgångar	**4 227,9**	**4 338,4**	**4 497,2**
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Årets resultat	104,2	90,8	137,9
Övrigt eget kapital	689,7	793,9	884,6
Summa eget kapital	**793,9**	**884,6**	**1 022,5**
Avsättningar			
Avsättning pensioner och löneskatt	21,2	21,2	21,2
Bidrag till statlig infrastruktur	34,8	27,6	27,6
Summa avsättningar	**56,0**	**48,8**	**48,8**
Skulder			
Långfristiga skulder	2 687,0	2 917,0	3 167,0
Kortfristiga skulder	691,1	488,0	258,9
Summa skulder	**3 378,1**	**3405,0**	**3 425,9**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	**4 227,9**	**4 338,4**	**4 497,2**
Panter och ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser som inta har upptagits bland skulder eller avsättningarna 31 december aktuellt år	536,9	506,7	482,0
Borgensåtagande	41,3	39,3	37,3
Varav borgen till kommunägda bolag	0,0	0,0	0,0
Soliditet exklusive pensionsskuld	**19 %**	**20 %**	**23 %**
Soliditet inklusive pensionsskuld	**6 %**	**9 %**	**12 %**

Investeringar

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens investeringspott (tillväxt)
- Avser nya köp till markreserv och andra investeringar kopplat tillväxt.

Kommunstyrelsens medel till förfogande
- Investeringsmedel som kommunstyrelsen beslutar om i särskilda beslut.

Lekeviområdet / Ny konstgräsplan och läktare
- Ny konstgräsplan med läktare 2024 - 2025.

Skatehall
- Ombyggnation av skatehall för en säkrare miljö.

Investering Dacapo
- Medel för att kunna göra aktuella investeringar i anslutning till nya utbildningar som tillkommer, eller upprustning av inventarier/maskiner till befintliga utbildningar.

Parkerings-/ställplatser
- Anläggning av parkeringsytor/ställplatser med mera.

Boende Psykiatri
- Avser mindre stugor/Attefallshus för Socialtjänsten. Tillkommer genom byggnation med gymnasieskolan.

Parkeringshus
- Anläggande av parkeringshus i Katthavet, ca 600 platser.

Katrinefors trafiklösning
- Ombyggnation av Sandbäcksrondellen för att möta ökat trafikbehov Katrinefors.

Räddningsstation
- Ny räddningsstation i Mariestad.

Renovering av personalrum, Kulturskola och kontor
- En renovering av befintliga lokaler där behovet är stort.

Bokhyllor till Lyrestad
- Filialbiblioteket i Lyrestad är i stort behov av nya bokhyllor.

Reservkraftverk
- I beredningsarbetet arbetas med en ny plan för reservkraft och att denna kan behöva utökas till fler platser för att säkra tillgång till el vi driftstörningar.

Barnens biosfärsled
-Införande av barnens biosfärsled enligt förstudien Barnens biosfärsled – Mariestad.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämndens investeringspott
- Utbildningsförvaltningens investeringsmedel på 1 mnkr årligen har använts för lärmiljöer och arbetsplatser. Med 17 förskolor, 10 grundskolor och en gymnasieskola/vuxenutbildning med verkstäder samt kök till alla dessa verksamheter och till äldreomsorgens verksamheter är det ett återkommande prioriteringsarbete att fördela dessa medel.

Socialnämnden

Socialnämndens investeringspott
- Investeringarna kommer främst att användas för eftersatt underhåll i verksamhetslokaler.

Äldre och omsorgsnämnden

Äldre och omsorgsnämndens investeringspott
- Nämndens investeringsbudget på 2 mnkr avse utbyte av medicinskteknisk utrustning, hålla våra boendemiljöer drägliga för våra brukare.

Möblering LSS boenden
- Vid ett ökat antal behov av LSS boenden tillkommer inflyttning av två boenden under denna planperiod. Denna investering avser medel för att möbler upp dessa inför inflytt**.**

Tekniska nämnden - skattefinansierad verksamhet

Tekniska nämndens investeringspott
- Övergripande investeringsmedel för teknisk verksamhet t.ex. ny teknik som leder till förändrade arbetssätt. Förutsättningsskapande åtgärder för ledning, styrning och arbetsmiljö. Även verksamhetsanpassningar i lokaler.

Reinvesteringar, eget ägda lokaler
- Åtgärder enligt underhållsplan. Ses över årligen med prioriteringar och presenteras i teknisk nämnd.

Reinvesteringar, inhyrda lokaler
- Kommunen har ingått avtal med fastighetsägare. Förvaltning av lokalerna sker enligt avtal och kan variera från fastighet till fastighet. Ses över årligen med prioriteringar och presenteras i teknisk nämnd.

Reinvesteringar Gator, GC-vägar, Lekparker, Parker, Hamn
- Åtgärder enligt underhållsplan. Ses över årligen med prioriteringar utifrån verksamhetssystem. Investeringarna avser beläggningsarbeten/upprustning av gator, lekparker, parker och hamn. Exempel på åtgärder är; Stockholmsvägen Etapp 6 och belysningsåtgärder.

Anpassad grundskola Öster
- Avser renovering av anpassad grundskola (Högelid) där delar av lokalerna på Högelidsskolan/ Lövhagen är i så dåligt skick att verksamheten anpassad grundskola ändå kommer att behöva vidta åtgärder tillsammans med fastighetsavdelningen.

Trafiksäkerhet/Tillgänglighet/Hamn/GC/Allmän plats
- Politiskt beslutat tillgänglighets- och trafiksäkerhetsprogram.

Ombyggnad/tillbyggnad/renovering Kvarnstenen
- Utbildningsförvaltningens övriga investeringsbehov handlar i första hand om ombyggnad/ tillbyggnad/renovering av Kvarnstenens förskola.

Ombyggnation med GC, EPA kors
- Ombyggnation för att möjliggöra gång och cykelväg genom centrala EPA korset intill nya torget i Mariestad.

Luktreduceringsåtgärder MARV (VA)
- Förutsättningsskapande åtgärder för att kunna ta miljötillstånd i anspråk i syfte att möjliggöra bostadsutbyggnad i området Katthavet, Mariestad.

Ombyggnad/tillbyggnad/Renovering Kvarnstenen
- Ombyggnation utifrån ett behov av ökad effektivisering på fastigheten. Idag körs skolmaten från skolköket över skolgården till förskolan. Förskoleköket är utdömt. Delar av gamla förskolan ska rivas, en del återgå till att bli lokaler för skolan. Ny förskola byggs lite större än tidigare förskola och läggs i anslutning till köket för att undvika förflyttning av mat.

Ny lokal produktionsavdelningen
- Nya ändamålsenliga lokaler då verksamheten är trångbodd som det är idag. Samlokalisering ihop med Räddningstjänsten verksamheterna kan dela på tvätthall, verkstad, kallförråd, drivmedel med mera Denna är upptagen i förstudie för ny brandstation.

Lokal för nödvattentankar / VA
- Lokal att förvara nödvattentankar, behöver förvaras frostfritt.

Reinvestering kök och skolgård
- Investeringsmedel behöver inarbetas för att bibehålla värdet i kök och skolgårdar.

Ombyggnation av befintlig väginfrastruktur
- I takt med att befolkningen ökar behövs åtgärder för att kunna behålla funktion med högre belastning. Rondeller, korsningar och så vidare.

Energieffektiviseringsplan
-Enligt upprättat förslag till ”Energieffektiviseringsplan Mariestads kommun”.

Pooltäcke
-Nytt pooltäcke till Ekuddens utomhusbad.

Tekniska nämnden - taxefinansierad verksamhet

Förnyelse ledningsnät
- Enligt politiskt beslutad VA-plan ska ledningsnätet förnyas med 1%. För att möjliggöra detta krävs investeringsmedel.

Renovering/modernisering pumpstationer/Va-verk
- Renovering av anläggningar ovan mark, enligt årlig plan.

Lindholmens vattenverk
- Möjliggöra kapacitetsökning för att producera mer vatten i Mariestads vattenverk.

Ny intagsledning Lindholmen

Nyanslutningar
- Byggnation av enstaka serviser. Möjliggör en förtätning av staden.

Klimatanpassningsåtgärder
- Efter nya krav på att redovisa klimatanpassningsåtgärder i vattentjänstplaner från och med 2024 för att säkra våra Va-anläggningar i händelse av t ex skyfall eller översvämningar behövs investeringsmedel avsättas för att åtgärda de som framkommer vid utredning.

Förstärkning i nya matarledningar beroende på tillväxt (vision 2040)
- Dessa investeringar behövs för att möta ökade kapacitetsbehov med anledning av tillväxten. Just 2024 är dessa medel nödvändiga för att bygga ut anslutning till Volvo.
Avloppsledning Strandvägen behöver förstärkas för att klara ett ökat kapacitetsbehov beroende på större exploatering på Sjölyckan samt framtida byggnation i nordöst enligt FÖP. Åtgärder kan även krävas i området Katthavet.
Utjämningsmagasin kan även krävas med anledning av utbyggnation på kriminalvården och bostäder i anslutning till sjukhuset.

Vattenreservoar Mariestad
- En tryggare vattenleverans. Reservoarvolymer i Mariestad är alldeles för små idag, vi klarar bara 6 timmars avbrott i vattenleveransen. Man bör enligt Svenskt vattens rekommendationer ha ca 36 timmar. En åtgärd för att öka möjligheten till tillväxt. Genom att lagra vatten skapas redundans.

Mariestads avloppsreningsverk - ombyggnad
- Ombyggnad av Mariestads avloppsreningsverk för att klara tillväxt och för att ta bort lukt zon för att möjliggöra bostäder i Katthavet. (Medflytt av medel från 2023 är nödvändig då kostnaderna faller ut 2024 - 2025).

Exploatering
- Beror på vad som byggs och ansluts. Svenskt vatten har ett nyckeltal på ca 7 tkr/meter ledning - beror på såväl material, markförhållanden och dimensioner på ledningen.

Expolateringsverksamhet

Exploateringsmark och bostäder
- bostadsområden
- Kommande exploatering av bostadsområden allt eftersom Mariestad växer.

Horn/Lekevi/ Radbyn Södra
-Slutföra bostadsområdet för exploatering.

Västra Ekudden
-Småhusområde för försäljning.

Sjölyckan
-Sista deletappen på Sjölyckan inkluderar vissa rester från tidigare etapper (bland annat viss planering, staket Kinnekullebanan och sista asfaltslagret).

Industri och handel

Sandbäcken
-Verksamhetsmark i första hand kopplat till Korstorps underleverantörer.

Ladukärr
-Industriområde som försenats. Avvaktar utslag i mark- och miljödomstolen.
Verksamhetsmark för handel och småindustri.

Dagvattenledning korstorp Tidan
-Dagvattenledning från Korstorp till Tidan. Anläggs 2024 - 2025.

Exploatering E20 södra
-Tomrör under E20 samtidigt som Trafikverkets ombyggnation. Detta för att möjliggöra etablering söder om E20 framgent.

I investeringsbudgeten har de rader som benämns "tillägg" föreslagits att läggas till i budgeten.

Övriga justeringar från tidigare plan föreslås vara följande:

- Att sänka investeringspotten utifrån dagens bedömda behov.

- Flytta färdigställandet av Lekevi till 2025.

- Flyttat Ombyggnation av Kvarnstenen till 2025 och 2026.

- Reinvesteringar Gator höjs med 2 mnkr under 2026.

- Västra Ekudden flyttas till 2027.

- Exploateringsområdena Gummerstad och Ullervad föreslås vara exploatörsdrivna och drivs ej av kommunen och utgår från investeringsbudgeten.

- LSS boende och förändringar i Stadshus bedrivs av Mariehus och utgår från investeringsbudgeten.

- Justering av investeringsbudgeten utifrån ny kostnadsberäkning och tidplan för Mariestads avloppsreningsverk inom VA-verksamheten.

Investeringsbudget (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunstyrelsen			
Kommunstyrelsens investeringspott (tillväxt)	12,0	41,0	10,0
Kommunstyrelsens medel till förfogande	2,5	2,5	2,5
Lekeviområdet/ ny konstgräsplan och läktare	16,7	0,0	0,0
Skatehall	0,9	0,0	0,0
Investering Dacapo	0,3	0,0	0,3
Stadshuset framtida utveckling kontorsmiljöer	0,5	0,0	0,0
Parkerings- och ställplatser, lekplatser etcetera	2,8	0,0	1,0
Gruppboende LSS	0,5	0,0	0,0
Parkeringshus	1,0	4,0	35,0
Införande beslutsstödsystem	0,5	5,0	0,0
Katrinefors trafiklösning	19,0	0,0	0,0
Räddningsstation	0,0	0,0	0,1
Renovering av personalrum, kulturskola och kontor	0,3	0,0	0,0
Bokhyllor till Lyrestad	0,2	0,0	0,0
Reservkraftverk	0,0	5,0	0,0
Barnens biosfärled	0,2	0,0	0,0
Summa Kommunstyrelsen	**57,4**	**57,5**	**48,9**
Utbildningsnämnden			
Utbildningsnämndens investeringspott	1,0	1,0	1,0
Socialnämnden			
Socialnämndens investeringspott	0,2	0,2	0,2
Äldre- och omsorgsnämnden			
Äldre- och omsorgsnämnden investeringspott	2,0	2,0	2,0
Möblering LSS boende	0,6	0,6	0,0
Summa övriga nämnder	**3,8**	**3,8**	**3,2**

Tekniska nämnden skattefinansierat			
Tekniska nämndens investeringspott	1,5	1,5	1,5
Boende psykiatrin	2,9	3,0	3,0
Reinvesteringar, lokaler kommunen äger	22,0	17,8	25,3
Reinvesteringar, lokaler kommunen hyr	1,3	1,3	1,3
Ventilationsbyte samt inköp belysningsarmaturer	-0,7	0,0	0,0
Reinvesteringar gator, gc-vägar, lekplatser, parker, hamnen	13,4	18,4	24,9
Trafiksäkerhet, tillgänglighet, hamn, gc-vägar, allmän plats	6,6	4,3	5,5
Luktreduceringsåtgärder reningsverket	0,0	0,0	60,0
Sjölyckans grönområde och parker	1,8	0,0	0,0
Anpassad grundskola öster	20,0	33,0	0,0
Ombyggnation gc-väg EPA korset	0,0	0,0	6,0
Ombyggnation/tillbyggnad/renovering Kvarnstenens skola	0,5	30,0	0,0
Lokal för nödvattentankar	0,0	0,4	0,4
Reinvestering kök och skolgård	0,0	0,0	3,0
Ombyggnation av befintlig väginfrastruktur	0,0	0,0	4,0
Energieffektiviseringsplan	6,0	6,0	6,0
Pooltäcke	1,2	0,0	0,0
Summa Tekniska nämnden skattefinansierat	**76,5**	**115,7**	**140,9**
Tekniska nämnden taxefinansierat. Vatten och avlopp			
Förnyelse ledningsnät	13,0	13,0	13,0
Madlyckevägen etapp 1	0,6	0,0	0,0
Hällristningsvägen. Utbyte vattenledning samt serviser	0,3	0,0	0,0
Renovering/modernisering pumpstationer Va-verket	2,0	2,0	2,0
Säkerhetshöjande åtgärder verk	0,3	0,0	0,0
Behov av utökning av förnyelseram Va-verket, pumpstationer	2,6	0,0	0,0
Lindholmens vattenverk	20,0	8,0	25,0
Nyanslutningar	3,0	5,0	5,0
Förstärkning i nya matarledningar beroende på tillväxt (vision 20240)	17,0	40,0	40,0
Vattenreservoar Mariestad	0,5	85,0	75,0
Mariestads avloppsreningsverk. Ombyggnad	5,0	40,0	63,0
Förstudie förbättrad vattenkvalité intag	0,5	0,0	0,0
Summa Tekniska nämnden taxefinansierat	**64,8**	**193,0**	**223,0**
Exploatering vatten och avlopp	7,0	7,0	7,0
Summa exploatering taxefinansierat. Vatten och avlopp	**7,0**	**7,0**	**3,0**

Exploateringsmark och bostäder			
Bostadsområden	0,0	7,0	3,0
Horn/Lekevi/Radbyn/Södra	4,0	0,0	0,0
Västra Ekudden	0,0	0,0	7,0
Sjölyckan	1,0	2,3	1,0
Summa Exploateringsmark och bostäder	**5,0**	**9,3**	**11,0**
Industri och handel			
Sandbäcken	2,0	2,0	15,0
Ladukärr	1,5	10,0	9,9
Dagvattenledning Korstorp - Tidan	35,0	0,0	0,0
Servitut processvattenledning	-9,5	0,0	0,0
Sydport	3,6	0,0	0,0
Sund	10,0	0,0	0,0
Exploatering dagvattendike Haggården	0,5	0,0	0,0
Exploatering E20 södra	1,5	1,5	1,0
Summa Industri och handel	**49,6**	**22,8**	**36,9**
Investeringar Mariestads kommun	**137,7**	**177,0**	**193,0**
Investeringar taxefinansierad verksamhet	**71,8**	**200,0**	**226,0**
Investeringar expolateringsverksamhet	**49,6**	**22,8**	**36,9**
Total budget för investeringar	**259,1**	**399,8**	**455,9**

Koncernbudget

Resultatbudget (mnkr)	Kommun koncern	Mariestads kommun	Bolags koncern
Intäkter	1 084,8	660,0	522,3
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 820,6	1 820,6	
Verksamhetens kostnader exkl avskrivningar	-2 544,6	-2 273,4	-393,4
Avskrivningar	-155,5	-80,0	-75,5
	0,0		
Finasiella poster	-47,9	-23,0	-24,9
Resultat efter finasiella poster	**157,4**	**104,2**	**28,5**

Investeringar inom koncern	Budget 2025
Stadshus AB Koncern	
Stadshus AB Koncern totalt	134
Avgår egenfinansierat	-80
Lånebehov	54
Självfinansieringsgrad	60%
Mariestads kommun	
Investeringar Mariestads kommun	131,2
Investeringar exploateringsverksmahet	49,6
Totalt kommunala investeringar	**180,8**
Investeringar taxefinansierad verksamhet	71,8
Avgår egenfinansierat	184,2
Lånebehov kommunala investeringar	0,0
Självfinansieringsgrad kommunala investeringar	102%

Socialdemokraterna
Mariestad

Socialdemokraternas yrkanden Budget Mariestads kommun 2025 med plan 2026 - 2027

Ändringsyrkanden

1. Kommunfullmäktige beslutar om budget för 2025 samt flerårsplan för åren 2026 - 2027 i enlighet med Socialdemokraternas förslag.

11. Kommunfullmäktige godkänner förslaget till investeringsbudget där:
    a) Skattefinansierade investeringar uppgår till 137,7 mnkr 2025, 177 mnkr 2026 och 193 mnkr för 2027.
    b) Exploateringsbudgeten uppgår till 49,6 mnkr för 2025, 22,8 mnkr för 2026 och 36,9 mnkr för 2027.
    c) För taxefinansierad verksamhet uppgår investeringsbudgeten till 64,8 mnkr för 2025, 193 mnkr för 2026 och 223 mnkr för 2027.

16. Kommunfullmäktige beslutar om att avsätta 7,2 mnkr i en central buffert.

24. Kommunfullmäktige ger Teknisk nämnd en utökad driftsbudget med 3,9 mnkr för 2025 – 2027.

25. Kommunfullmäktige ger Teknisk nämnd i uppdrag att planera byggstart för Kvarnstenens skola till 2025, med färdigställande senast 2026. Med anledning av uppdraget tilldelas en investeringsbudget med 0,5 mnkr för 2025 och 30 mnkr 2026.

26. Kommunfullmäktige ger Socialnämnden en utökad driftsbudget med 3,9 mnkr för 2025 - 2027.

27. Kommunfullmäktige ger Utbildningsnämnden en utökad driftsbudget med 7,1 mnkr för 2025 - 2027.

28. Kommunfullmäktige ger Äldre- och omsorgsnämnden en utökad driftsbudget med 3,9 mnkr för 2025 - 2027.

29. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att starta ett tvåårigt arbetsmiljöprojekt: Hälsolyftet 2.0.

33. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att se över fördelningen av föreningsbidragen till föreningarna.

40. Kommunfullmäktige beslutar att tilldela Kommunrevisionen en budgetram på 1,5mnkr för 2025.

Avslagsyrkanden

15. Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att sätta av en procent av sin tilldelade budgetram i en buffert.

30. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att starta ett tvåårigt projekt: Förenkla Helt Enkelt 2.0. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 1 mnkr för 2025 - 2026.

31. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att intensifiera platsmarknadsföringen av kommunen med fokus på att stärka vårt varumärke som en framtidskommun, boendeort och god arbetsgivare. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,5 mnkr för 2025 - 2027.

35. Kommunfullmäktige ger Utbildningsnämnden i uppdrag att införa lärlingsprogram och IM-yrk som sökbart program. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,5 mnkr för 2025 - 2027.

36. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda centrumnära badplats. Med anledning av uppdraget tilldelas en utökad driftsbudget med 0,2 mnkr för 2025.

Vänsterpartiets förslag till budget år 2025 med plan 2026 – 2027

Innehåll

Inledning *s. 3*

Statsbidrag s. 3

En Växande kommun *s. 3-4*
- **Planering**
- **Nya arbetstillfällen**
- **Statens ansvar**

Hänsyn till naturvärden – minska klimatpåverkan *s. 4-5*
- **Biologisk mångfald och klimatanpassning**
- **3-30-300**

Välfärden i fokus *s. 5-6*
- **Äldreomsorgen**
- **Skola/Förskola**
- **Arbetsmiljö – arbetsmiljömål**
- **Politikerarvoden**

Värdegrund *s. 6*
- **Allas lika värde**
- **Barnkonventionen**

Demokrati och rättssäkerhet *s. 7*

Budgetförutsättningar *s. 7-8*
- **Skattenivå**
- **Planeringsförutsättningar - Prognoser**
- **Långsiktigt hållbar ekonomi och god ekonomisk hushållning**
- **Åtgärder och förslag inom ekonomiområdet**

Vänsterpartiets budgetförslag – sammanfattning *s. 9-10*

Budget 2025-2027 i siffror *s. 11-20*

Inledning

Mariestads kommun har under ett par år haft en ansträngd ekonomi till följd av hög inflationstakt och höga räntor. Kommunen har bland annat inte uppnått sina finansiella mål samtidigt som kostnadsläget varit ansträngande för verksamheterna. Dyrtiderna har i hög grad också påverkat människors vardag och privatekonomi.
Vänsterpartiet arbetar med målsättningen om en god välfärd och en ansvarstagande miljö- och klimatpolitik. På det ekonomiska området spås en del förbättringar inför år 2025 men det finns en rad utmaningar. Det är osäkert hur sysselsättningen utvecklas, vilket påverkar skatteunderlaget. Vi har ett mycket osäkert läge i omvärlden som kan ha påverkan på Sveriges ekonomi som helhet. Dessutom påminns vi alltmer om effekterna av klimatförändringarna såsom höga temperaturer, bränder och översvämningar. Vi vet att den gröna omställningen kommer att kräva omfattande investeringar.
Det finns också en osäkerhet kring utvecklingen av de generella statsbidragen. Det skapar osäkerhet och försvårar kommunens långsiktiga planering

Statsbidrag
År 2024 ökade både generella och riktade statsbidrag, enligt SKR skulle det ändå inte räcka för att täcka behoven. Sett till utvecklingen i Mariestads kommunen under år 2024 verkar SKR få rätt. I budgetpropositionen för 2025 finns inget tillskott av generella statsbidrag, trots att behoven fortfarande är stora. Att bygga välfärd kräver långsiktiga stabila intäkter helst i form av generella statsbidrag. Framför allt mindre kommuner har ofta svårt att tillgodogöra sig riktade statsbidrag eftersom det ofta kräver både medfinansiering och administrativa resurser.

En växande kommun

Planering
Mariestads kommun kommer att vara i en expansiv fas i flera år framöver i och med stora etableringar. Kommunfullmäktige har antagit ”Vision Mariestad 2040”. Visionen är en vägledning i arbetet med hur Mariestad ska fortsätta att utvecklas, Bland ledorden - ”stolthet, nyfikenhet, framåtanda”- hade Vänsterpartiet gärna sett att ordet ”hållbarhet” funnits med.
Visionen innehåller en tanke om att Mariestad ska ha 40 000 invånare år 2040. Resurser kommer att behövas för att planera för nya bostäder och välfärdstjänster, då är det viktigt att det finns väl underbyggt material. Mariestads kommun lät därför PWC göra en framskrivning till år 2040. Det är ett gediget material.
Vi menar att det kan vara klokt att i planering även beakta en mer begränsad befolkningsökning och tillväxttakt. Inte minst mot bakgrund av senaste tidens turbulens kring batteritillverkning. Den indikerar att kommunen bör ta fram en ”Plan B” då det inte är orimligt att både tidsplan och volymer kan komma att ändras.

Nya arbetstillfällen
När nya arbetstillfällen skapas ställs krav på kompetens- och utbildningsinsatser. Att få tillgång till arbetskraft är redan idag en stor utmaning både för privata och offentliga arbetsgivare. Det är helt avgörande att kommunen gör sig känd som en bra arbetsgivare. Det är en förutsättning för en god välfärd där både brukare och anställda kan känna trygghet.

Statens ansvar
Vi menar att den gröna omställningen är ett ansvar som kommunsektorn delar med staten. Stora expansioner i mindre eller medelstora kommuner kräver att den enskilda kommunen gör stora investeringar. Det här är en problematik som uppmärksammats och som i hög grad även gäller Mariestads kommun. Här kan en ökad statlig delaktighet vara befogad, då inte bara som lagstiftare utan också som finansiär. Den industriella omställningen kräver stora investeringar i bostäder, infrastruktur, välfärd osv. Ett ansvar som inte enbart kan läggas på kommunerna. Vi menar att Mariestads kommun bör uppmärksamma regeringen på detta genom uppvaktning, skrivelser eller liknande.

Hänsyn till naturvärden – minska klimatpåverkan

Biologisk mångfald och klimatanpassning
När kommunen växer måste hänsyn tas till naturvärden. Grönområden kommer att bli viktiga, dels för invånarna, dels för att ge utrymme för biologisk mångfald och för klimatanpassningen. Grön- och blåstrukturplanen, som nu beslutats av kommunfullmäktige, kommer att bli ett centralt planeringsinstrument. Här vill vi även att skadelindringshierarkin ska tillämpas vid planering och exploatering. Det innebär att vi i första hand ska ta vara på den natur som finns, och i andra hand ersätta den på annan plats. Undersökningar på nationell nivå visar att grönskan minskar i städerna, och att den minskar mest i socioekonomiskt utsatta områden. Det är viktigt att vi bevakar och motverkar en sådan utveckling i Mariestad, eftersom minskad grönska ger en sämre livskvalitet.

Agenda 2030 är ett viktigt dokument i kommunens planering. Avstämning mot beslutade mål ska göras återkommande. Alla invånare, politiker och kommunanställda ska kunna få information och känna delaktighet.
Målet är att Mariestad ska bli en cirkulär och hållbar kommun. Med den målsättningen är det viktigt att t ex kunna klimatväxla tjänsteresor och minska klimatavtrycket från offentliga måltider. Dessutom på sikt möjliggöra för invånarna att lån/hyra produkter i stället för att köpa. Vi avser att jobba vidare med dessa frågor.

3-30-300-modellen
3-30-300-modellen innebär att varje invånare ska kunna se 3 träd från sin bostad, bo i ett bostadsområde med 30 % krontäckningsgrad och ha tillgång till ett grönområde inom 300 meter från bostaden. Syftet är att skapa en hållbar och hälsosam stad. Bland annat lindras några av de negativa effekter som klimatomställningen medför. Samtidigt får vi en vacker stadsbild.

Fullmäktige i Mariestad har beslutat att kommunen ska arbeta efter den modellen. Vi vill ge rätt förutsättningar och resurser för att metoden ska genomföras och att invånarna har möjlighet att känna delaktighet.

Välfärden i fokus

Äldreomsorgen

Det är viktigt att klara välfärdsuppdraget med trygga brukare och med personal som känner arbetsglädje, trygghet och som vill stanna kvar på jobbet. Det kräver återkommande uppföljning av arbetsmiljöarbetet samt möjlighet till ledarskapsstöd och kompetensutveckling.
Det är nödvändigt med kontinuitet när det gäller besök hos den enskilde äldreomsorgstagaren. Utvärdering av insatser för att förhindra ensamhet och otrygghet ska genomföras. Samarbete kan med fördel ske med frivilligorganisationer.

Skolan/förskolan

Vänsterpartiet har tidigare föreslagit att skolfrukost serveras i grundskolan. Det har visat sig att om skolan serverar frukost ökar barnens koncentrationsförmåga och förmåga att ta till sig lärande. Då tider för skolskjuts sägs vara ett hinder menar vi att det finns möjlighet att hitta lösningar där t. ex. frukost står uppdukad under en viss tid på morgonen/förmiddagen.

Vi tycker dessutom att det är viktigare än någonsin att upprätta en handlingsplan mot barnfattigdom. Sociala och ekonomiska skillnader i uppväxtvillkor hos barn har ökat till följd av dyrtider. Det är en utveckling som kräver åtgärder. Uppmärksamhet ska också riktas mot det behöv av stöd, både ekonomiskt och på annat sätt, som många familjer är i behov av.

I november år 2022 beslutade kommunfullmäktige att barngruppernas storlek, inom kommunens förskolor, ska ligga inom Skolverkets riktvärden och aldrig överskrida det rekommenderade maximala antalet. Vänsterpartiet menar att det är dags att göra en uppföljning av beslutet.

Mariestads skolor och förskolor ska vara trygga och tillgängliga för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Vi vill att skolorna ska ha som målsättning att vara NPF-säkrade. Det gynnar alla. För att uppnå det målet krävs att det finns en bra samverkan mellan föräldrar, skolan, andra enheter inom kommunen samt sjukvården. Ett sätt är att inrätta en samordnarfunktion.

Arbetsmiljö - arbetsmiljömål

I januari 2024 beslutade fullmäktige om följande arbetsmiljömål för åren 2024 – 2026 för Mariestads kommun:

-Alla medarbetare ska ha en hållbar arbetsmiljö som präglas av balans mellan de uttalade krav som ställs i arbetet och de resurser som finns att tillgå.

-Arbetsmiljön ska präglas av respekt, öppenhet och trygghet där nolltolerans mot kränkande särbehandling, trakasserier och diskriminering råder.
-Sjukfrånvaron ska vara högst 5% så att kontinuiteten i verksamheten ökar vilket främjar såväl kvalitet som arbetstillfredsställelse
-Hälsoperspektivet ska beaktas så att alla medarbetare ges tillräcklig återhämtning, under arbetsdagen och mellan arbetspassen.
-Närvarande och tydligt ledarskap som tillsammans med medarbetarna tar ett gemensamt ansvar för att skapa en hållbar och god arbetsmiljö.

Målen ska följas upp enligt beslutad plan. Vänsterpartiet tillför resurser i den här budgeten för målens genomförande. Det gäller bland annat möjlighet till ledarskapsutbildning och kompetenshöjande åtgärder. Resurserna ska även användas till ökad kunskap kring visselblåsarfunktionen och kunskap om och hur misstankar om eventuella oegentligheter ska hanteras. Med oegentligheter menas bl a korruption, muta, men också det som i dagligt tal kallas välfärdsbrottslighet. Arbetsgivaren (Mariestads kommun) ska också vara förvissad om att alla anställa har information och kunskap om hur man förfar vid misstanke om kränkande behandling och diskriminering. Som ett led i arbetsmiljöarbetet vill Vänsterpartiet också införa ett friskvårdsbidrag.

Politikerarvoden
Vänsterpartiet vill sänka arvodena för de politiker som får fasta arvoden, det vill säga de som inte är fritidspolitiker.

Värdegrund

Alla människors lika värde
För oss är det viktigt att vår politik är fast förankrad i vår värdegrund som bygger på alla människors lika värde. Alla människor ska ha samma möjligheter och bemötas med respekt. Vi tar avstånd från diskriminering och kränkningar till följd av etnicitet, sexuell läggning, religion eller funktionsvariation.

Barnkonventionen
Barnkonventionen, som blev lag år 2020, ska beaktas och respekteras. Vid beslutsfattande ska de fyra grundprinciperna i Barnkonventionen vara vägledande:
-Alla barn är lika mycket värda. Ingen får diskrimineras.
-Barnets bästa ska alltid komma i främsta rummet
-Alla barn har rätt till liv och utveckling. För att utvecklas behöver barn trygghet och möjlighet till lek.
-Alla barn har rätt att uttrycka sin åsikt. Vuxna ska lyssna, beakta och återkoppla till barnet.

Demokrati och rättssäkerhet

Vänsterpartiet anser att Mariestads kommun ska ha en anställd kommunjurist, något som är vanligt bland andra kommuner. På så sätt förebygger vi att kommunen fattar beslut som inte är i enlighet med lagen, och att kommunen dras in i kostsamma rättstvister.

En förutsättning för att demokratin i Mariestad ska utvecklas på ett positivt sätt, är att vi ger invånarna bra insyn i politiken, och hur det politiska arbetet går till. Därför vill vi att kommunfullmäktiges möten ska webbsändas med både ljud och bild, inte som idag med endast ljud. Även detta är vanligt i andra kommuner.

Budgetförutsättningar

Skattenivå
Ekonomin är fortfarande i en återhämtningsfas och det gör att det saknas ekonomiskt utrymme för satsningar för år 2025.
Bland annat med tanke på att människor fortfarande har en ansträngd ekonomi föreslår vi oförändrad skattesats för 2025. Det finns en lång rad viktiga satsningar inom välfärds- och miljöområdet som vi kommer att pröva kommande år. Vi bedömer därför att en skattehöjning kan bli nödvändigt längre fram

Planeringsförutsättningar - Prognoser
Vänsterpartiets budget bygger på ett antal planeringsförutsättningar. Det gäller bland annat på SKR:s skatteprognos och tillägg för löneökningar enligt SKR:s arbetskraftsprisindex för kommunal verksamhet (PKV). Dessutom att tilldelning har skett med hänsyn till demografiska förutsättningar. Vi utgår också ifrån att kommunens resultat ska uppgå till ca 3 % av skatteintäkter och generella statsbidrag för 2025.
”Handlingsplan för strukturell omvandling” ska ingå i nämndernas budgetförutsättningar. I Vänsterpartiets budgetförslag gäller kravet att avsätta 1 % av budgetramen till en buffert, inte Äldre- och omsorgsnämnden, Socialnämnden, Utbildningsnämnden och Tekniska nämnden.

Långsiktigt hållbar ekonomi och god ekonomisk hushållning
Vänsterpartiets budget visar ett resultat på 54,6 miljoner kr (exklusive exploateringsintäkter). Det innebär en resultatnivå på närmare 3 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Resultatnivån är också nödvändig vid en så hög investeringstakt som råder i Mariestads kommun. I Vänsterpartiets budgetförslag uppnår vi en självfinansieringsgrad på 91 % för kommunen. I koncernen är motsvarande siffra 60 %.
Det är nödvändigt att vi nu uppnår en högre självfinansieringsgrad jämfört med tidigare. Det ska ses mot bakgrund av att Kommunkoncernens låneskuld på drygt 2,2 miljarder kr motsvarar mer än 90 000 kr/invånare. Ökad belåning, och därmed höga räntekostnader,

innebär allt större påverkan på kommunens ekonomi. Det i sin tur riskerar att tränga ut viktiga satsningar inom välfärdsområdet.
En god ekonomisk hushållning kräver sammantaget att resultatmål, mål om godtagbar soliditet och en hög självfinansieringsgrad infrias. Samtidigt måste en god kvalitet i verksamheterna upprätthållas.

Åtgärder och förslag inom ekonomiområdet:
I samband med fullmäktiges beslut om ”Handlingsplan för strukturell omvandling”, lämnade Vänsterpartiet följande förslag på tillägg/komplettering:
-Kommunens ekonomi har varit hårt ansträngd. Det kräver att en ekonomisk uppföljning görs varje eller varannan månad. Rapporterna går till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
-Beslutad ”Handlingsplan för strukturell omvandling” kompletteras med siffror på förväntad besparing
-I kommunstyrelsens internkontrollplan finns flera identifierade risker vad gäller Mariestads kommuns ekonomi och ekonomihantering. Flera har mycket höga riskvärden. En åtgärdsplan upprättas för att bland annat
-åtgärda brister i den ekonomiska styrningen
-förbättra och kvalitetssäkra prognos- och analysmaterial samt uppföljning
-förbättra och kvalitetssäkra dokumentation och underlag i ekonomiprocessen
Planen beslutas och följs upp i kommunfullmäktige
-Fördjupad analys av nettokostnadsavvikelser
Inom vissa områden har Mariestads kommun ett högt kostnadsläge jämfört med andra kommuner, det visar sig i s k nettokostnadsavvikelser. Här föreslås en fördjupad analys samt förslag på åtgärder.
-Den industriella omställningen kräver stora investeringar i bostäder, infrastruktur, välfärd osv. enskilda kommuner. Det gäller i hög grad Mariestads kommun. En ökad statlig delaktighet är befogad, inte bara som lagstiftare utan också som finansiär.
Mariestads kommun bör uppmärksamma regeringen på detta.
-Att en analys görs av kommunens avsättning till Resultatutjämningsreserv (RUR) mot bakgrund av införande av Resultatreserv (ny lagstiftning)

Vänsterpartiets budgetförslag – sammanfattning

Vänsterpartiet föreslår satsningar inom arbetsmiljö, miljö och välfärd. Flera förslag beskrivs i texten ovan och framgår även av sammanfattningen nedan samt i siffermaterialet.

Värdegrund
Vår värdegrund handlar om alla människors lika värde och att Barnkonventionen beaktas i vårt politiska arbete.

God ekonomisk hushållning
Nivån på resultat, soliditet och självfinansiering vid investeringar innebär att Vänsterpartiets budgetförslag ger förutsättning för en långsiktig hållbar ekonomi.

Plan B
Vi menar att det kan vara klokt att Mariestads kommun i sin planering även beaktar ett scenario med mer begränsad befolkningsökning och tillväxttakt. Inte minst mot bakgrund av senaste tidens turbulens kring batteritillverkning. En Plan B bör tas fram, då det inte är orimligt att både tidsplan och volymer kan komma att ändras.

Skattesats
Vi föreslår oförändrad skattesats men behoven inom välfärdsområdet och behov av klimatåtgärder gör att en skattehöjning kan bli nödvändigt kommande år. Även osäkerheten kring framtida nivå på statsbidrag har betydelse.

Åtgärder och förslag inom ekonomiområdet
Vänsterpartiet lämnar förslag till förbättringar inom ekonomistyrning. Det gäller bland annat tätare uppföljning av ekonomirapporter och en fördjupad analys av nettokostnadsavvikelser.

Investeringsbudget
I investeringsbudgeten finns en satsning på ”Barnens biosfärled” där syftet är att skapa förutsättningar och motivera barn att besöka biosfärleden, och därmed locka barn och unga till mer rörelse och att vara i naturen i närheten av Mariestad.

Vi föreslår också att renovering av Kvarnstenens skola påbörjas år 2025. I övrigt hänvisas till investeringsbudgeten.

Arbetsmiljöarbetet
-Arbetsmiljöarbetet ska ha hög prioritet. 3 000 t kr avsätts till kommunstyrelsen men åtgärderna avser alla nämnder. Syftet är att uppnå beslutade arbetsmiljömål, utveckla ledarskap, göra kompetenssatsningar och att anställda ska känna trygghet och arbetsglädje.

Politikerarvoden
Vi föreslår en reducering av politikers arvoden. Uppdraget att minska kostnaderna för nämnder och styrelser bör ske genom sänkta arvoden i stället för att minska antalet politiker i nämnderna.

Ingen avsättning till buffert
-Äldreomsorgsnämnden, Socialnämnden, Tekniska nämnden och Utbildningsnämnden undantas kravet att avsätta 1 % av budgetramen till en buffert.

Nämnderna och Revisonen:
Utbildningsnämnden
-Uppföljning görs av tidigare års fullmäktigebeslut angående barngruppernas storlek i förskolan
-Skolfrukost införs (från ht 2025)
-åtgärder till stöd för barn med NPF-diagnos
-Inget krav att avsätta 1 % av budgetram till buffert

Äldreomsorgsnämnden
-Inget krav att avsätta 1 % av budgetram till buffert

Socialnämnden
-Familjestöd, handlingsplan mot barnfattigdom upprättas
-Inget krav att avsätta 1 % av budgetram till buffert

Kommunstyrelsen
-Webbsända fullmäktigemöten
-Plan för 3-30-300-metodens genomförande
-Kommunjurist
-Arbetsmiljösatsning
-Friskvårdsbidrag

Tekniska nämnden
-”Barnens biosfärsled”
-Inget krav att avsätta 1 % av budgetram till buffert

Revisionen
-Ökad budget

Vänsterpartiets förslag ovan, beträffande nämnderna och Revisionen, finns under rubriken ”politiska prioriteringar”, i budgetens sifferdel.

BUDGET 2025 -2027

Nämnd (mkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunstyrelsen	167,4	167,9	167,7
Teknisk nämnd	230,4	230,6	230,6
Utbildningsnämnd	572,3	573,3	573,3
Socialnämnd	151,8	151,8	151,8
Äldre och omsorgsnämnd	553,7	553,7	553,7
Miljö- och byggnadsnämnd	7,9	7,9	7,9
RÖS	32,3	32,9	33,9
Revision	1,4	1,4	1,4
Överförmyndarnämnden	2,6	2,6	2,6
Verksamhetens kostnader *	-1 719,7	-1 722,0	-1 722,8
Centrala poster	-23,1	-51,2	-91,8
Skatteintäkter enl. riksprognos SKR	1 344,3	1 405,1	1 466,1
Generella statsbidrag riksprognos SKR	476,3	477,4	471,6
Finansiella intäkter	35,4	36,0	33,3
Finansiella kostnader	-58,6	-71,6	-76,0
Årets resultat exkl exploateringsintäkter	54,6	73,7	80,4
Exploateringsnetto	*49,6*	*23,0*	*63,6*
Årets resultat inkl. exploateringsintäkter	104,2	96,7	144,0

Politiska prioriteringar

Kommunstyrelse	2025	2026	2027
Webbsända fullmäktigemöten	0,2		
Plan för 3-30-300 metodens genomförande	1,2		
Kommunjurist	1,0		
Arbetsmiljösatsning, arbetsmiljömål	3,0		
Friskvårdsbidrag	1,4	0,8	0,3
	6,8	**0,8**	**0,3**

Teknisk nämnd	2025	2026	2027
”Barnens Biosfärled” driftskostnad	0,1		
	0,1	**0,0**	**0,0**

Utbildningsnämnd	2025	2026	2027
Uppföljning görs av tidigare års fullmäktigebeslut angående barngruppernas storlek i förskolan			
Skolfrukost	1,0	1,0	
Åtgärder till stöd för barn med NPF-diagnos	1,5		
	2,5	**1,0**	**0,0**

Socialnämnd	2025	2026	2027
Familjestöd, handl.plan mot barnfattigdom upprättas	1,0		
	1,0	**0,0**	**0,0**

Äldre och omsorgsnämnd	2025	2026	2027
	0,0	**0,0**	**0,0**

Revision	2025	2026	2027
Utökning budget	0,2		
	0,2		

BUDGETHÄRLEDNING

Nämnd (mkr)	Budget 2024	Personal kostnads-index 3,5%	Förändring PO - pålägg	Kostnads-index 2,4%	Demografi	Verksamhets förändringar	Politiska satsningar	Budget 2025
Kommunstyrelsen	**152,4**	4,1	-3,2	0,8		6,6	6,8	**167,4**
Teknisk nämnd	**223,4**	1,7	-2,1	2,2		5,1	0,1	**230,4**
Utbildningsnämnd	**579,1**	12,5	-16,0	2,5	-7,9	-0,4	2,5	**572,3**
Socialnämnd	**147,8**	2,0	-2,5	1,2	0,0	2,3	1,0	**151,8**
Äldre och omsorgsnämnd	**535,7**	13,2	-16,8	0,1	10,5	11,1	0,0	**553,7**
Miljö- och byggnadsnämnd	**7,9**	0,4	-0,4	0,0		0,0	0,0	**7,9**
RÖS	**32,0**					0,3		**32,3**
Revision	**1,2**						0,2	**1,4**
Överförmyndarnämnden	**2,6**	0,0	0,0				0,0	**2,6**
Verksamhetens kostnader	**-1 682,0**	**-33,9**	**41,2**	**-6,8**	**-2,6**	**-25,0**	**-10,6**	**-1 719,7**
Centrala poster	**-11,0**					-12,1		**-23,1**
Reducering politikerarvoden						*2,0*		*2,0*
Pensioner	*-178,6*					*37,8*		*-140,8*
Konjunkturbuffert	*0,0*					*-17,2*		*-17,2*
Po, internränta och arbetsgivaravgifter	*180,7*					*-27,6*		*153,1*
Tillkommande kapitalkostnader och E20	*-13,1*					*-7,1*		*-20,2*
Skatteintäkter	**1 283,3**					61,0		**1 344,3**
Generella statsbidrag	**456,3**					20,0		**476,3**
Finansiella intäkter	**32,3**					3,0		**35,4**
Finansiella kostnader	**-60,3**					1,7		**-58,6**
								0,0
Årets resultat exkl exploateri	**18,6**							**54,6**
Exploateringsintäkter	**22,0**							**49,6**
Årets resultat	**40,6**							**104,2**

Spec. budget 2025-2027	2025	2026	2027
Centrala poster	**23,1**	**51,2**	**91,8**
Demografiindex	0,0	0,9	2,3
Reducering politikerarvoden	-2,0		
Särskilda satsningar löner	0,0	31,3	63,6
Tillkommande kapitalkostnader	15,1	20,1	26,6
Internränta	-43,6	-48,0	-58,5
PO-pålägg från verksamheten	-424,4	-438,4	-452,8
Arbetsgivaravgifter	314,9	325,3	336,0
Konjunkturbuffert	17,2	18,8	19,4
Inflationsindex enl SKR PKV		7,3	14,8
Pensionskostnader	140,8	128,8	135,3
E20	5,1	5,1	5,1

Kommunstyrelse- verksamhetsförändr	2025	2026	2027
Uppräkning SKL och medlemskap	0,1	0,1	0,1
EU-val	-0,6		
Val		0,6	-0,6
Ekonomisystem	-0,3		
Omställningsbuffert	5,0		
Flytt nämndssekreterare UN	0,4		
Tjänstelegitimationer	1,0	-1,0	
Ökad kostnad o365	0,6		
Årlig kostnad tjänstekort	1,1		
Utveckla koncernövergripande ekonomifu	2,6		
Flytt hyreskostnader	-1,2		
	8,6	**-0,3**	**-0,5**

Teknisk nämnd- verksamhetsförändringar	2025	2026	2027
Underhålls/Skötsel Sjölyckan, Horn/dala,	1,2		
Hyra Pilen -ta bort och täckas av demogr	1,0		
Kronoparken vätgasdrift	1,5		
Hyra Slättevalla	0,2		
Hyra nytt Lss boende		0,2	
Flytt hyreskostnader	1,2		
	5,1	**0,2**	**0,0**

Barn och utbildningsnämnd- verksamhetsfö	2025	2026	2027
Flytt nämndssekreterare UN	-0,4		
	-0,4	**0,0**	**0,0**

Socialnämnd- verksamhetsförändringar	2025	2026	2027
Flytt hyra Pilen 13	-0,1		
Utökad drift Ekbacken	2,4		
	2,3	**0,0**	**0,0**

Äldre och omsorgsnämnden- verksamhetsfö	2025	2026	2027
Ny våning Alen	6,7		
Ny gruppbostad Sjötorp, halvårskompens	4,0		
Lokalhyror trygghetscentral	0,4		
	11,1	**0,0**	**0,0**

Resultatbudget (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	660,0	685,0	710,0
Verksamhetens kostnader exkl avskrivningar	-2 273,2	-2 350,2	-2 369,5
Avskrivningar	-80,0	-85,0	-91,5
Verksamhetens nettokostnader	**-1 693,2**	**-1 750,2**	**-1 751,0**
Resultatbudget (tkr) forts.			
Skatteintäkter	1 344,3	1 405,1	1 466,1
Generella statsbidrag	476,3	477,4	471,6
Finansiella intäkter	35,4	36,0	33,3
Finansiella kostnader	-58,6	-71,6	-76,0
Resultat före extraordinära poster	**104,2**	**96,7**	**144,0**
Extraordinära intäkter			
Extraordinära kostnader			
Årets resultat	**104,2**	**96,7**	**144,0**

Budget för kassaflöde (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Den Löpande Verksamheten			
Årets resultat	104,2	96,7	144,0
Ombudgeteringar under året			
Justering för av- och nedskrivningar	80,0	85,0	93,0
Justering för gjorda avsättningar			
L dc dkeq¬mudqjr`l gdsdme‘qd e‘qj mx qhmf `u q‘qdkxdj `o ls`k	**184,2**	**181,7**	**237,0**
Ökning/minskning kortfristiga fordringar			
Ökning/minskning förråd och varulager	-9,3	-14,5	-27,7
Ökning/minskning kortfristiga skulder	2,0	2,0	2,0
Medel från den löpande verksamh.	**176,9**	**169,1**	**211,2**
Investeringsverksamheten			
Bruttoinvestering i materiella anläggningstillgångar skattefinansierat	-152,8	-178,5	-200,4
Bruttoinvestering i materiella anläggningstillgångar taxefinansierat	-71,8	-200,0	-226,0
Erhållna investeringsbidrag, övriga investeringsinkomster			
Försäljning av materiella anläggningstillgångar			
Medel från investeringsverksamheten	**-224,6**	**-378,5**	**-426,4**
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån	85,0	220,0	250,0
Amortering/ lösen av långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0
Övrig förändring av långfristiga skulder			
Förändring av långfristiga fordringar, minskning (+)			
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**85,0**	**220,0**	**250,0**
Utbetalning av bidrag till statlig infrastuktur	**-20,1**	**-7,2**	**0,0**
Årets Kassaflöde	**17,2**	**3,4**	**34,8**
Likvida medel vid årets början	50,0	67,2	70,6
Likvida medel vid årets slut	**67,2**	**70,6**	**105,5**

Balansbudget (mkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Fastigheter och anläggningar	2 629,4	2 722,9	2 830,3
Finansiella anläggningstillgångar	1 237,2	1 237,2	1 237,2
Bidrag till statlig infrastruktur	19,1	14,0	8,9
Summa anläggningstillgångar	**3 885,7**	**3 974,1**	**4 076,4**
Omsättningstillgångar			
Förråd och exploatering	200,3	214,8	242,6
Kortfristiga fordringar	89,8	89,8	89,8
Likvida medel	67,2	70,6	105,5
Summa omsättningstillgångar	**357,3**	**375,3**	**437,8**
SUMMA TILLGÅNGAR	**4 243,0**	**4 349,3**	**4 514,2**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Årets resultat	104,2	96,7	144,0
Övrigt eget kapital	689,7	793,9	890,6
Summa eget kapital	**793,9**	**890,6**	**1 034,5**
Avsättningar			
Avsättning pensioner och löneskatt	21,2	21,2	21,2
Bidrag till statlig infrastruktur	34,8	27,6	27,6
Summa avsättningar	**56,0**	**48,8**	**48,8**
Skulder			
Långfristiga skulder	2 702,0	2 922,0	3 172,0
Kortfristiga skulder	691,1	488,0	258,9
Summa skulder	**3 393,1**	**3 410,0**	**3 430,9**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**4 243,0**	**4 349,3**	**4 514,2**
Panter och ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser som inte upptagits	536,9	506,7	482,0
bland skulderna eller avsättningarna 31 december aktuellt år.			
Borgensåtaganden	41,3	39,3	37,3
- varav borgen till kommunägda företag	0,0	0,0	0,0
Soliditet exkl pensionsskuld	**19%**	**20%**	**23%**
Soliditet inkl pensionsskuld	**6%**	**9%**	**12%**

Nämnd (mkr)	Investeringsprojekt	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
KS	Kommunstyrelsens investeringspott (tillväxt)	16,9	56,0	20,0
KS	Kommunstyrelsens medel till förfogande	5,0	5,0	5,0
KS	Lekeviområdet // Ny konstgräsplan och läktare	16,7	0,0	
KS	Skatehall	0,9		
KS	Investering Dacapo	0,3		0,3
KS	Stadshuset framtida utveckling kontorsmiljöer	0,5		
KS	Parkerings-/Ställplatser	2,8	0,0	1,0
KS	Gruppboende LSS-Mariehus/annan aktör	0,5	0,0	
KS	Parkeringshus	1,0	4,0	35,0
KS	Införande beslutsstödsystem	0,5	5,0	
KS	Katrinefors trafiklösning	19,0	0,0	
KS	Räddningsstation			1,0
KS	Renovering av personalrum, Kulturskola och kontor.	0,3		
KS	Bokhyllor till Lyrestad	0,2		
KS	V Barnens biosfärled	0,6		
KS	Reservkraftverk		5,0	
Investeringsram Kommunstyrelsen		**65,2**	**75,0**	**62,3**
UBN	Utbildningsnämndens investeringspott	1,0	1,0	1,0
Investeringsram Utbildningsnämnden		**1,0**	**1,0**	**1,0**
SOCN	Socialnämndens investeringspott	0,2	0,2	0,2
Investeringsram Socialnämnden		**0,2**	**0,2**	**0,2**
ÄON	Äldre och omsorgsnämndens investeringspott	2,0	2,0	2,0
ÄON-tillägg	Möblering Lss boenden	0,6	0,6	
Investeringar Äldre och omsorgsnämnden		**2,6**	**2,6**	**2,0**
TN-S	Tekniska nämndens investeringspott	1,5	1,5	1,5
TN-S	Boende Psykiatri	2,9	3,0	3,0
TN-S	Reinvesteringar, eget ägda lokaler	22,0	17,8	25,3
TN-S	Ventilationbyte samt inköp belysningsarmaturer	-0,7		
TN-S	Reinvesteringar, inhyrda lokaler	1,3	1,3	1,3
TN-S	Reinvesteringar Gator, GC-vägar, Lekparker, Parker, Hamn	13,4	18,4	24,9
TN-S	Trafiksäkerhet/Tillgänglighet/Hamn/GC/Allmän plats	6,6	4,3	5,5
TN-S	Luktreduceringsåtgärder MARV (VA)		0,0	60,0
TN-S	Sjölyckans grönområden och parker	1,8		
TN-S	Anpassad grundskola Öster	20,0	33,0	
TN-S	Ombyggnation med GC, EPA kors			6,0
TN-S	V Ombyggnad/tillbyggnad/Renovering Kvarnstenen	15,0	20,0	
TN-S	Lokal för nödvattentankar / VA		0,4	0,4
TN-S	Reinvestering kök och skolgård			3,0
TN-S	Ombyggnation av befintlig väginfrastruktur			4,0
Investeringsram Tekniska nämnden skattefinansierad verksamhet		**83,8**	**99,7**	**134,9**

Nämnd (mkr)	Investeringsprojekt	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TN-T	VA - Förnyelse ledningsnät	13,0	13,0	13,0
	VA - Madlyckev. Etapp 1	*0,6*		
	VA - Hällristningsv. Utbyte vattenledning samt serviser	*0,3*		
TN-T	VA - Renovering/modernisering pumpstationer/VA-verk	2,0	2,0	2,0
	VA - Säkerhetshöjande åtgärder verk	*0,3*		
TN-T	VA - Behov av utökning av förnyelseram VA - verk/pumpstati	2,6		
TN-T	VA- Lindholmens vattenverk	20,0	8,0	25,0
TN-T	VA - Ny intagsledning Lindholmen			0,0
TN-T	VA - Nyanslutningar	3,0	5,0	5,0
TN-T	VA - Klimatanpassningsåtgärder VA			0,0
TN-T	VA - Förstärkning i nya matarledningar beroende på tillväxt (vision 2040) - VA-ledningsnät	17,0	40,0	40,0
TN-T	VA - Vattenreservoar Mariestad	0,5	85,0	75,0
TN-T	VA - Mariestads avloppsreningsverk - ombyggnad	5,0	40,0	63,0
TN-T	VA - Förstudie förbättrad vattenkvalitet intag	0,5		0,0
Investeringsram Tekniskanämnden taxefinansierad verksamhet		**64,8**	**193,0**	**223,0**
VA-EXPL	VA-exploatering	7,0	7,0	3,0
Investeringsram Exploatering taxefinasierad verksamhet		**7,0**	**7,0**	**3,0**
	Exploateringsmark och bostäder			
KS-EXPL	- bostadsområden		7,0	3,0
KS-EXPL	- Horn/Lekevi/ Radbyn Södra	4,0		
KS-EXPL	- Västra Ekudden			7,0
KS-EXPL	- Sjölyckan	1,0	2,3	1,0
KS-EXPL	**Industri och handel**			
KS-EXPL	- Sandbäcken	2,0	2,0	15,0
KS-EXPL	- Ladukärr	1,5	10,0	9,9
KS-EXPL	- Dagvattenledning korstorp Tidan	35,0		
KS- EXPL	- Servitut processvattenledning	-9,5		
KS-EXPL	- Sydport	3,6		
KS-EXPL	- Sund	10,0		
KS- EXPL	- Explatering dagvattendike Haggården	0,5		
KS- EXPL	Exploatering E20 Södra	1,5	1,5	1,0
Investeringsram Exploateringsverksamhet		**49,6**	**22,8**	**36,9**
Investeringar Mariestads kommun		**152,8**	**178,5**	**200,4**
Investeringar taxefinansierad verksamhet		**71,8**	**200,0**	**226,0**
Investeringar exploateringsverksmahet		**49,6**	**22,8**	**36,9**
Total budget		**274,1**	**401,3**	**463,3**

Resultatbudget (mnkr)	Kommun koncern	Mariestads kommun	Bolags koncern
Intäkter	1 084,8	660,0	522,3
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 820,6	1 820,6	
Verksamhetens kostnader exkl avskrivningar	-2 544,4	-2 273,2	-393,4
Avskrivningar	-155,5	-80,0	-75,5
	0,0		
Finasiella poster	-48,1	-23,2	-24,9
Resultat efter finasiella poster	**157,4**	**104,2**	**28,5**

Investeringar inom koncern	Budget 2025
Stadshus AB Koncern	
Stadshus AB Koncern totalt	134
Avgår egenfinansierat	-80
Lånebehov	54
Självfinansieringsgrad	60%
Mariestads kommun	
Investeringar Mariestads kommun	152,8
Investeringar exploateringsverksmahet	49,6
Totalt kommunala investeringar	**202,4**
Investeringar taxefinansierad verksamhet	71,8
Avgår egenfinansierat	184,2
Lånebehov kommunala investeringar	15,0
Självfinansieringsgrad kommunala investeringa	91%

Kommundirektör
Susanne Wirdemo

Kommunstyrelsen

Revidering av investeringsbudget 2024 Mariestads kommun

Kommundirektörens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att revidera investeringsbudgeten för år 2024 enligt följande:

- Flytta 7,9 miljoner kronor av 75,0 miljoner kronor för budgetposten Kommunstyrelsens investeringspott (tillväxt) år 2024 till år 2025.

- Flytta 0,2 miljoner kronor av 0,5 miljoner kronor för budgetposten Lekeviområdet // Ny konstgräsplan och läktare år 2024 till år 2025.

- Flytta budgetposten Stadshuset framtida utveckling kontorsmiljöer 0,5 miljoner kronor år 2024 till år 2025.

- Flytta 1,8 miljoner kronor av 2,0 miljoner kronor för budgetposten Parkerings-/Ställplatser år 2024 till år 2025.

- Flytta budgetposten Gruppboende LSS-Mariehus/annan aktör 0,5 miljoner kronor år 2024 till år 2025.

- Flytta 0,1 miljoner kronor av 3,0 miljoner kronor för budgetposten Boende Psykiatri år 2025 till år 2024.

- Flytta 7,7 miljoner kronor av 19,7 miljoner kronor för budgetposten Reinvesteringar, eget ägda lokaler år 2024 till år 2025.

- Flytta 0,7 miljoner kronor för budgetposten Ventilationsbyte samt inköp belysningsarmaturer år 2025 till år 2024.

- Flytta 1,8 miljoner kronor av 3,9 miljoner kronor för budgetposten Sjölyckans grönområden och parker år 2024 till år 2025.

- Flytta 3,3 miljoner kronor av 6,4 miljoner kronor för budgetposten Trafiksäkerhet/ Tillgänglighet/Hamn/GC/Allmän plats år 2024 till år 2025.

- Flytta budgetposten VA - Madlyckevägen, etapp 1 0,6 miljoner kronor år 2024 till år 2025.

- Flytta budgetposten VA - Hällristningsvägen, utbyte vattenledning samt serviser 0,3 miljoner kronor år 2024 till år 2025.

- Flytta budgetposten VA - Säkerhetshöjande åtgärder verk 0,3 miljoner kronor år 2024 till år 2025.

- Flytta 2,6 miljoner kronor av 2,8 miljoner kronor för budgetposten VA - Behov av utökning av förnyelseram VA - verk/pumpstationer år 2024 till år 2025.

- Flytta 7,0 miljoner kronor av 10,0 miljoner kronor för budgetposten VA - Förstärkning i nya matarledningar beroende på tillväxt (vision 2040) - VA-ledningsnät år 2024 till år 2025.

- Flytta 0,5 miljoner kronor av 4,5 miljoner kronor för budgetposten Exploateringsmark och bostäder - Sjölyckan år 2024 till år 2025.

- Flytta 3,6 miljoner kronor av 7,1 miljoner kronor för budgetposten Industri och handel - Sydport år 2024 till år 2025.

- Flytta 10,0 miljoner kronor av 10,2 miljoner kronor för budgetposten Industri och handel - Sund år 2024 till år 2025.

- Minska budgetposten Industri och handel - Ladukärr 2,0 miljoner kronor år 2024 och utöka budgetposten år 2025 med 1,5 mnkr.

- Flytta 20,0 miljoner kronor av 25,0 miljoner kronor för budgetposten Industri och handel - Dagvattenledning korstorp Tidan år 2024 till år 2025

Beslutet innebär att investeringsbudgeten efter denna revidering uppgår till 286,3 miljoner kronor varav skattefinansierad verksamhet 158,1 miljoner kronor, taxefinansierad verksamhet 47,5 miljoner kronor och exploateringsverksamhet 80,7 miljoner kronor.

Bakgrund

Kommunfullmäktige fastställer varje år en investeringsbudget. Enligt de ekonomiska styrprinciperna för Mariestads kommun är det möjligt för kommunstyrelsen att ombudgetera kvarstående investeringsmedel som är knutna till påbörjade investeringsprojekt.

För att ta bort hanteringen av ombudgeteringar sker istället en revidering av budget mellan åren för att styra emot kommunfullmäktiges beslutade investeringsram respektive år. Syftet är också att erhålla en tydligare styrning och kontroll av investeringsprojekten kopplat till finansieringen.

Detta medför en förändrad styrning av investeringsbudgeten under pågående budgetår. Förändringen blir att det sker en revidering av investeringsbudgeten

efter delårsbokslutet i oktober. Revideringen sker inom kommunfullmäktiges beslutade investeringsram för innevarande år och nästkommande års budget. Ekonomiavdelningen har sammanställt nämndernas behov av reviderad budget för pågående projekt inom investeringsbudgeten som sträcker sig över år 2024 och 2025.

Bedömning ur miljömässig dimension

Avdelning ekonomi och styrning har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Avdelning ekonomi och styrning har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Syftet med reviderad budget är att istället för att ombudgetera belopp i samband med årsbokslut, erhålla en samlad bild redan nu av 2025 års investeringar vilket ger förutsättningar för en tydligare likviditetsplanering och resursplanering för år 2025.

Informationen beskriver vilka förändringar som skett sedan senaste budgetunderlaget som presenterades på kommunfullmäktige i juni.

Underlag för beslut

Kommundirektörens tjänsteskrivelse, daterad 2024-11-01
Investeringscontrollerns tjänsteskrivelse, daterad 2024-10-30
Reviderad investeringsbudget 2024

Beslutet ska skickas till:

Kommundirektör Susanne Wirdemo
Ekonomichef Anna Holmqvist
Redovisningschef Ida Nilsson
Investeringscontroller Elisabeth Westberg
Samtliga nämnder
Samtliga förvaltningschefer

MARIESTAD

Datum: 2024-10-30
Dnr: 2023/00516
Sida: 1 (3)

Ekonomiavdelningen
Elisabeth Westberg
Investeringscontroller

Kommunstyrelsen

Revidering av investeringsbudget 2024 Mariestads kommun

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att revidera investeringsbudgeten för år 2024 enligt följande:

- Flytta 7,9 miljoner kronor av 75,0 miljoner kronor för budgetposten Kommunstyrelsens investeringspott (tillväxt) år 2024 till år 2025.

- Flytta 0,2 miljoner kronor av 0,5 miljoner kronor för budgetposten Lekeviområdet // Ny konstgräsplan och läktare år 2024 till år 2025.

- Flytta budgetposten Stadshuset framtida utveckling kontorsmiljöer 0,5 miljoner kronor år 2024 till år 2025.

- Flytta 1,8 miljoner kronor av 2,0 miljoner kronor för budgetposten Parkerings-/Ställplatser år 2024 till år 2025.

- Flytta budgetposten Gruppboende LSS-Mariehus/annan aktör 0,5 miljoner kronor år 2024 till år 2025.

- Flytta 0,1 miljoner kronor av 3,0 miljoner kronor för budgetposten Boende Psykiatri år 2025 till år 2024.

- Flytta 7,7 miljoner kronor av 19,7 miljoner kronor för budgetposten Reinvesteringar, eget ägda lokaler år 2024 till år 2025.

- Flytta 0,7 miljoner kronor för budgetposten Ventilationsbyte samt inköp belysningsarmaturer år 2025 till år 2024.

- Flytta 1,8 miljoner kronor av 3,9 miljoner kronor för budgetposten Sjölyckans grönområden och parker år 2024 till år 2025.

- Flytta 3,3 miljoner kronor av 6,4 miljoner kronor för budgetposten Trafiksäkerhet/ Tillgänglighet/Hamn/GC/Allmän plats år 2024 till år 2025.

- Flytta budgetposten VA - Madlyckevägen, etapp 1 0,6 miljoner kronor år 2024 till år 2025.

- Flytta budgetposten VA - Hällristningsvägen, utbyte vattenledning samt serviser 0,3 miljoner kronor år 2024 till år 2025.

- Flytta budgetposten VA - Säkerhetshöjande åtgärder verk 0,3 miljoner kronor år 2024 till år 2025.

- Flytta 2,6 miljoner kronor av 2,8 miljoner kronor för budgetposten VA - Behov av utökning av förnyelseram VA - verk/pumpstationer år 2024 till år 2025.

- Flytta 7,0 miljoner kronor av 10,0 miljoner kronor för budgetposten VA - Förstärkning i nya matarledningar beroende på tillväxt (vision 2040) - VA-ledningsnät år 2024 till år 2025.

- Flytta 0,5 miljoner kronor av 4,5 miljoner kronor för budgetposten Exploateringsmark och bostäder - Sjölyckan år 2024 till år 2025.

- Flytta 3,6 miljoner kronor av 7,1 miljoner kronor för budgetposten Industri och handel - Sydport år 2024 till år 2025.

- Flytta 10,0 miljoner kronor av 10,2 miljoner kronor för budgetposten Industri och handel - Sund år 2024 till år 2025.

- Minska budgetposten Industri och handel - Ladukärr 2,0 miljoner kronor år 2024 och utöka budgetposten år 2025 med 1,5 mnkr.

- Flytta 20,0 miljoner kronor av 25,0 miljoner kronor för budgetposten Industri och handel - Dagvattenledning korstorp Tidan år 2024 till år 2025

Beslutet innebär att investeringsbudgeten efter denna revidering uppgår till 286,3 miljoner kronor varav skattefinansierad verksamhet 158,1 miljoner kronor, taxefinansierad verksamhet 47,5 miljoner kronor och exploateringsverksamhet 80,7 miljoner kronor.

Bakgrund

Kommunfullmäktige fastställer varje år en investeringsbudget. Enligt de ekonomiska styrprinciperna för Mariestads kommun är det möjligt för kommunstyrelsen att ombudgetera kvarstående investeringsmedel som är knutna till påbörjade investeringsprojekt.

För att ta bort hanteringen av ombudgeteringar sker istället en revidering av budget mellan åren för att styra emot kommunfullmäktiges beslutade investeringsram respektive år. Syftet är också att erhålla en tydligare styrning och kontroll av investeringsprojekten kopplat till finansieringen.

Detta medför en förändrad styrning av investeringsbudgeten under pågående budgetår. Förändringen blir att det sker en revidering av investeringsbudgeten efter delårsbokslutet i oktober. Revideringen sker inom kommunfullmäktiges beslutade investeringsram för innevarande år och nästkommande års budget.

Ekonomiavdelningen har sammanställt nämndernas behov av reviderad budget för pågående projekt inom investeringsbudgeten som sträcker sig över år 2024 och 2025.

Bedömning ur miljömässig dimension

Avdelning ekonomi och styrning har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Avdelning ekonomi och styrning har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Syftet med reviderad budget är att istället för att ombudgetera belopp i samband med årsbokslut, erhålla en samlad bild redan nu av 2025 års investeringar vilket ger förutsättningar för en tydligare likviditetsplanering och resursplanering för år 2025.

Informationen beskriver vilka förändringar som skett sedan senaste budgetunderlaget som presenterades på kommunfullmäktige i juni.

Underlag för beslut

Bilaga Reviderad investeringsbudget 2024, daterad 2024-10-30.

Beslutet ska skickas till:

Kommundirektör Susanne Wirdemo
Ekonomichef Anna Holmqvist
Redovisningschef Ida Nilsson
Investeringscontroller Elisabeth Westberg
Samtliga nämnder
Samtliga förvaltningschefer

REVIDERAD INVESTERINGSBUDGET 2024

2024-10-30

Investeringsprojekt	Typ av investering	Reviderad budget 2024 inkl. ombudgeteringar (KF 2024-06-17)	Förändring november	Reviderad budget november (inkl. ombudgeteringar)
Kommunstyrelsens investeringspott (tillväxt)	Volyminvestering	75,0	-7,9	67,1
Kommunstyrelsens medel till förfogande	Övrig investering	15,0		15,0
Lekeviområdet // Ny konstgräsplan och läktare	Övrig investering	0,5	-0,2	0,3
Investering Dacapo	Underhållsinvestering	0,3		0,3
Stadshuset framtida utveckling kontorsmiljöer	Underhållsinvestering	0,5	-0,5	0,0
Parkerings-/Ställplatser Laxhall, Sjötorp	Volyminvestering	2,0	-1,8	0,2
Kommuninvest insatskapital	Övrig investering	2,4		2,4
Ersättningsväg E20 inkl. befintlig bro	Volyminvestering	15,9		15,9
Jubileumsteater	Underhållsinvestering	6,5		6,5
Gruppboende LSS-Mariehus/annan aktör	Volyminvestering	0,5	-0,5	0,0
Boende Psykiatri -Mariehus/annan aktör	Volyminvestering	0,0		0,0
Investeringsram Kommunstyrelsen		**118,6**	**-10,9**	**107,7**
Utbildningsnämndens investeringspott	Underhållsinvestering	1,0		1,0
Anpassad grundskola Öster	Underhållsinvestering	0,5		0,5
Investeringsram Utbildningsnämnden		**1,5**	**0,0**	**1,5**
Socialnämndens investeringspott	Underhållsinvestering	0,2		0,2
Ljudisolering Lotsen	Underhållsinvestering	2,5		2,5
Investeringsram Socialnämnden		**2,7**	**0,0**	**2,7**
Äldre- och omsorgsnämndens investeringspott	Underhållsinvestering	2,0		2,0
Investeringar Äldre- och omsorgsnämnden		**2,0**	**0,0**	**2,0**
Tekniska nämndens investeringspott	Underhållsinvestering	1,5		1,5
Boende Psykiatri	Volyminvestering		0,1	0,1
Reinvesteringar, eget ägda lokaler	Underhållsinvestering	19,7	-7,7	12,0
Ventilationsbyte samt inköp belysningsarmaturer	Underhållsinvestering		0,7	0,7
Reinvesteringar, inhyrda lokaler	Underhållsinvestering	3,3		3,3
Ombyggnad/tillbyggnad/renovering Kvarnstenen	Ersättningsinvestering	0,5		0,5
Ombyggnad/tillbyggnad/renovering Kvarnstenen	Volyminvestering	0,0		0,0
Skolgård och utemiljö	Underhållsinvestering	1,4		1,4
Sjölyckans grönområden och parker	Volyminvestering	3,9	-1,8	2,1
Reinvesteringar Gator, GC-vägar, Lekparker, Parker, Hamn	Underhållsinvestering	19,5		19,5
Trafiksäkerhet/Tillgänglighet/Hamn/GC/Allmän plats	Ersättningsinvestering	6,4	-3,3	3,2
Lekeviområdet	Volyminvestering	0,0		0,0
Investeringsram Tekniska nämnden skattefinansierad verksamhet		**56,2**	**-12,0**	**44,2**

Investeringsprojekt	Typ av investering	Reviderad budget 2024 inkl. ombudgeteringar (KF 2024-06-17)	Förändring november	Reviderad budget november (inkl. ombudgeteringar)
VA - Förnyelse ledningsnät	Ersättningsinvestering	18,1		18,1
VA - Madlyckevägen, etapp 1	Ersättningsinvestering		-0,6	-0,6
VA - Hällristningsvägen, utbyte vattenledning samt serviser	Ersättningsinvestering		-0,3	-0,3
VA - Renovering/modernisering pumpstationer/VA-verk	Ersättningsinvestering	2,3		2,3
VA - Säkerhetshöjande åtgärder verk	Ersättningsinvestering		-0,3	-0,3
VA - Behov av utökning av förnyelseram VA - verk/ pumpstationer	Ersättningsinvestering	2,8	-2,6	0,2
VA - Lindholmens vattenverk	Ersättningsinvestering	3,0		3,0
VA - Nyanslutningar	Volyminvestering	5,0		5,0
VA - Förstärkning i nya matarledningar beroende på tillväxt (vision 2040) - VA-ledningsnät	Volyminvestering	10,0	-7,0	3,0
VA - Mariestads avloppsreningsverk - ombyggnad	Volyminvestering	3,4		3,4
Investeringsram Tekniska nämnden taxefinansierad verksamhet		**44,6**	**-10,8**	**33,8**
VA - Exploatering	Volyminvestering	13,7		13,7
Investeringsram Exploatering taxefinansierad verksamhet		**13,7**	**0,0**	**13,7**
Exploateringsmark och bostäder				
- Markreserv	Volyminvestering	49,0		49,0
- Horn/Lekevi/ Radbyn Södra	Volyminvestering	13,5		13,5
- Gummersta	Volyminvestering	1,0		1,0
- Sjölyckan	Volyminvestering	4,5	-0,5	4,0
- Ullervad	Volyminvestering	3,5		3,5
Industri och handel				
- Sydport	Volyminvestering	7,1	-3,6	3,5
- Sund	Volyminvestering	10,2	-10,0	0,2
- Ladukärr	Volyminvestering	2,0	-2,0	0,0
- Katrinefors	Volyminvestering	1,0		1,0
- Dagvattenledning Korstorp Tidan	Volyminvestering	25,0	-20,0	5,0
Investeringar exploateringsverksamhet		**116,8**	**-36,1**	**80,7**
Investeringar skattefinansierad verksamhet		**181,0**	**-22,9**	**158,1**
Investeringar taxefinansierad verksamhet		**58,3**	**-10,8**	**47,5**
Investeringar exploateringsverksamhet		**116,8**	**-36,1**	**80,7**
Summa totalt		**356,1**	**-69,8**	**286,3**

Kommundirektör
Susanne Wirdemo

Kommunstyrelsen

Inrättande av Miljö och byggnadsnämnd Mariestad samt dess reglemente

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att inrätta Miljö- och byggnadsnämnd Mariestad och anta dess reglemente för att gälla från den dag som kommunstyrelsen beslutar.

2. Kommunfullmäktige beslutar att upphäva reglemente för den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG från samma dag som beslut i punkt 1 träder i kraft.

3. Förutsatt att beslut i punkten 1 och 2 träder i kraft ska den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG avvecklas under aktuellt budgetår.

4. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att i samförstånd med kommunstyrelsen i Töreboda och Gullspångs kommuner besluta om övergångsdatum mellan nämnderna. Detta när kommunstyrelsen säkerställt att övergången kan ske utan betydande påverkan för kommunens möjlighet att fullfölja sitt uppdrag mot tredje man som åligger nämnderna.

Bakgrund

Mariestad, Töreboda och Gullspångs (MTG) kommuner har sedan den 1 januari 2007 en gemensam miljö och byggnadsnämnd. Det ursprungliga samverkansavtalet beslutades av kommunfullmäktige i de tre kommunerna i december 2006. Det senaste reviderade samverkansavtalet beslutades i maj 2018.

I december 2023 fattade Mariestads kommuns kommunfullmäktige beslut att Mariestads kommun säger upp och avslutar samarbetet inom MTG. Beslutet överklagades, men har vunnit laga kraft då överklagan avvisats av förvaltningsrätten.

MTG-styrgrupp beslutade den 27 augusti 2024 att föreslå en inriktning för hur fortsatt process och MTG-samarbetet, där miljö

och byggnadsnämnden föreslås utvecklas mot två nya nämnder, en för Mariestad och en för Töreboda-Gullspång samt att Töreboda och Gullspång köper via avtal bygglovstjänster, alternativt både bygglovstjänster och miljötjänster, eventuellt även alkoholhandläggning av Mariestad. Vidare föreslog MTG-styrgrupp att beslutsprocessen ska avslutas innan årsskiftet 2024/2025.

Kommunstyrelsen beslutade den 23 september 2024 (§ 200) i enlighet med MTG-styrgrupps förslag på inriktning från den 27 augusti 2024.

På MTG-styrgrupps sammanträde den 3 oktober 2024 enades man om den fortsatta processen med utgångspunkt att arbeta vidare med att den MTG-gemensamma miljö-och byggnadsnämnden bör avvecklas och två nya nämnder startas upp. Förvaltningen i Mariestad kommer ges möjlighet att efter delning kunna rapportera till två nämnder.

Kommunfullmäktige beslutade den 28 oktober 2024 (§ 140) att säg upp samverkansavtalet om en gemensam miljö och byggnadsnämnd samt att ge Kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett nytt reglemente för nämnden och teckna ett nytt samarbetsavtal med Töreboda och Gullspångs kommuner.

Bedömning ur miljömässig dimension

Miljö och byggnadsnämndens ansvar inom miljöområdet är omfattande och det är av avgörande betydelse för kommuninvånarna, förenings- och näringsliv att verksamheten övergången sker så smidigt som möjligt. Därför är övergångsdatumet något som överlåts till kommunstyrelserna i de tre kommunerna att besluta om när dessa säkerställt att övergången kan ske utan betydande påverkan på det offentliga uppdraget.

Bedömning ur social dimension

Förändring innebär alltid en påverkan på arbetstagare och de som myndigheten verkar gentemot. Genom risk och sårbarhetsanalys, löpande information till såväl personalen, arbetstagarorganisationerna och de nämnden servar eller utövar tillsyn gentemot minskar påverkan. En beredskap för att snabbt omhänderta identifierade utmaningar behöver finnas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förändringen kommer innebära omställningskostnader av engångskaraktär främst i form av minskat produktion, men även anpassningar av ledningsstödsystem, arkiv, kommunikation, förändring av e-tjänster och hemsidor, omförhandling och anpassningar av externa avtal mm. Omfattningen av kostnaden är ej beräknad utan bokförs löpande på den gemensamma MTG-nämnden och regleras i den nämndens bokslut för år 2025.

Den framtida kostnaden för drift av miljö och byggnadsnämnd Mariestads är ännu inte beräknad utan verksamheten planeras och anpassas utefter den budgeten och taxor/avgifter som kommunfullmäktige beslutar om. Budgetomslutning bedöms påverkas av att externa uppdrag inom det strategiska miljöarbetet planeras att omförhandlas och flyttas till kommunstyrelsen.

Den framtida driftkostnaden för förvaltningens arbete gentemot Miljö och byggnadsnämnden i Töreboda/Gullspång regleras genom samverkansavtal där nuvarande kommunbidrag ersätts av försäljning av tjänster för handläggning inom myndighetsområdet och andra strategiska miljötjänster.

Underlag för beslut

Kommundirektörens tjänsteskrivelse, daterad 2024-11-01

Samhällsbyggnadschefens tjänsteskrivelse, daterad 2024-10-30

Förslag till reglemente för miljö och byggnadsnämnd Mariestads

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen i Mariestad, Töreboda och Gullspång
Miljö och byggnadsnämnden MTG
Kommundirektörerna i Mariestad, Töreboda och Gullspång
Samhällsbyggnadschef
Ekonomichef
Ekonomicontroller Cecilia Gustavsson
HR-chef
Enheten för demokratistöd
Miljöchef
Bygglovschef

MARIESTAD

Datum: 2024-10-30
Dnr: 2024/00470
Sida: 1 (3)

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Förvaltningschef
Niklas Brandt

Kommunstyrelsen

Inrättande av Miljö och byggnadsnämnd Mariestad samt dess reglemente

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att inrätta Miljö- och byggnadsnämnd Mariestad och anta dess reglemente för att gälla från den dag som kommunstyrelsen beslutar.

2. Kommunfullmäktige beslutar att upphäva reglemente för den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG från samma dag som beslut i punkt 1 träder i kraft.

3. Förutsatt att beslut i punkten 1 och 2 träder i kraft ska den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG avvecklas under aktuellt budgetår.

4. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att i samförstånd med kommunstyrelsen i Töreboda och Gullspångs kommuner besluta om övergångsdatum mellan nämnderna. Detta när kommunstyrelsen säkerställt att övergången kan ske utan betydande påverkan för kommunens möjlighet att fullfölja sitt uppdrag mot tredje man som åligger nämnderna.

Bakgrund

Mariestad, Töreboda och Gullspångs (MTG) kommuner har sedan den 1 januari 2007 en gemensam miljö och byggnadsnämnd. Det ursprungliga samverkansavtalet beslutades av kommunfullmäktige i de tre kommunerna i december 2006. Det senaste reviderade samverkansavtalet beslutades i maj 2018.

I december 2023 fattade Mariestads kommuns kommunfullmäktige beslut att Mariestads kommun säger upp och avslutar samarbetet inom MTG. Beslutet överklagades, men har vunnit laga kraft då överklagan avvisats av förvaltningsrätten.

MTG-styrgrupp beslutade den 27 augusti 2024 att föreslå en inriktning för hur fortsatt process och MTG-samarbetet, där miljö och byggnadsnämnden föreslås

utvecklas mot två nya nämnder, en för Mariestad och en för Töreboda-Gullspång samt att Töreboda och Gullspång köper via avtal bygglovstjänster, alternativt både bygglovstjänster och miljötjänster, eventuellt även alkoholhandläggning av Mariestad. Vidare föreslog MTG-styrgrupp att beslutsprocessen ska avslutas innan årsskiftet 24/25.

Kommunstyrelsen beslutade den 23 september 2024 i enlighet med MTG-styrgrupps förslag på inriktning från den 27 augusti.

På MTG-styrgrupps sammanträde den 3 oktober 2024 enades man om den fortsatta processen med utgångspunkt att arbeta vidare med att den MTG-gemensamma miljö-och byggnadsnämnden bör avvecklas och två nya nämnder startas upp. Förvaltningen i Mariestad kommer ges möjlighet att efter delning kunna rapportera till två nämnder.

Kommunfullmäktige beslutade den 28 oktober 2024 att säg upp samverkansavtalet om en gemensam miljö och byggnadsnämnd samt att ge Kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett nytt reglemente för nämnden och teckna ett nytt samarbetsavtal med Töreboda och Gullspångs kommuner.

Bedömning ur miljömässig dimension

Miljö och byggnadsnämndens ansvar inom miljöområdet är omfattande och det är av avgörande betydelse för kommuninvånarna, förenings- och näringsliv att verksamheten övergången sker så smidigt som möjligt. Därför är övergångsdatumet något som överlåts till kommunstyrelserna i de tre kommunerna att besluta om när dessa säkerställt att övergången kan ske utan betydande påverkan på det offentliga uppdraget.

Bedömning ur social dimension

Förändring innebär alltid en påverkan på arbetstagare och de som myndigheten verkar gentemot. Genom risk och sårbarhetsanalys, löpande information till såväl personalen, arbetstagarorganisationerna och de nämnden servar eller utövar tillsyn gentemot minskar påverkan. En beredskap för att snabbt omhänderta identifierade utmaningar behöver finnas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förändringen kommer innebära omställningskostnader av engångskaraktär främst i form av minskat produktion, men även anpassningar av ledningsstödsystem, arkiv, kommunikation, förändring av e-tjänster och hemsidor, omförhandling och anpassningar av externa avtal mm. Omfattningen av kostnaden är ej beräknad utan bokförs löpande på den gemensamma MTG-nämnden och regleras i den nämndens bokslut för 2025.

Den framtida kostnaden för drift av miljö och byggnadsnämnd Mariestads är ännu inte beräknad utan verksamheten planeras och anpassas utefter den budgeten och taxor/avgifter som kommunfullmäktige beslutar om.

Budgetomslutning bedöms påverkas av att externa uppdrag inom det strategiska miljöarbetet planeras att omförhandlas och flyttas till kommunstyrelsen.

Den framtida driftkostnaden för förvaltningens arbete gentemot Miljö och byggnadsnämnden i Töreboda/Gullspång regleras genom samverkansavtal där nuvarande kommunbidrag ersätts av försäljning av tjänster för handläggning inom myndighetsområdet och andra strategiska miljötjänster.

Underlag för beslut

Samhällsbyggnadschefens tjänsteskrivelse, daterad 2024-10-30

Förslag till reglemente för miljö och byggnadsnämnd Mariestads

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen i Mariestad, Töreboda och Gullspång

Miljö och byggnadsnämnden MTG

Kommundirektörerna i Mariestad, Töreboda och Gullspång

Samhällsbyggnadschef

Ekonomichef

Ekonomicontroller Cecilia Gustavsson

HR-chef

Enheten för demokratistöd

Miljöchef

Bygglovschef

Reglemente
Miljö- och byggnadsnämnden
Mariestad

Antaget av kommunfullmäktige
Mariestad 2014-XX-XX

Miljö- och byggnadsnämnden reglemente

Typ av styrdokument:	Reglemente
Beslutsinstans:	Kommunfullmäktige
Datum för antagande:	2024-XX-XX
Diarienummer:	KS 2024/00470
Dokumentet gäller för:	Miljö- och byggnadsnämnden
Giltighetstid:	Tillsvidare
Tidpunkt för aktualisering:	År 2028
Dokumentansvarig:	Förvaltningschef samhällsbyggnad

Reglemente för miljö- och byggnadsnämnden Mariestad

Miljö- och byggnadsnämndens verksamhet

§ 2 Ändamål

Miljö- och byggnadsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom byggnadsväsendet, miljö- och hälsoskyddsområdet samt de övriga uppgifter som enligt lag ska fullgöras av den kommunala nämnden inom byggnadsväsendet samt miljö- och hälsoskyddsområdet enligt vad som stadgas enligt §§ 3-13 i detta reglemente.

§ 3 Uppgifter enligt speciallagstiftning

Miljö- och byggnadsnämnden ska:

- Svara för prövning av dispenser och tillsyn av naturvården som ankommer på kommunenenligt miljöbalken i den mån uppgiften inte lagts på annan nämnd.
- Svara för prövning av dispenser och för tillsyn som ankommer på kommuneni fråga om strandskydd.
- Initiera och bereda övriga ärenden som regleras av 7 kap. miljöbalken.
- Svara för prövning och tillsyn som ankommer på kommuneninom miljö- och hälsoskyddsområdet (inkluderande förorenade områden, täkter samt kemiska produkter och biotekniska organismer).
- Svara för tillsyn som ankommer på kommunenenligt miljöbalken vad gäller vattenverksamhet, skötsel av jordbruksmark, vilthägn, stängsel samt områden som omfattas av krav på anmälan enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.
- Svara för prövning av ansökningar om tillåtelse, tillstånd, dispens eller undantag från vad som annars gäller i fråga om transport, återvinning eller bortskaffande av avfall och för den tillsyn som ankommer på kommunenenligt miljöbalken vad gäller avfallshantering, producentansvar, nedskräpning och dumpning av avfall.
- Utarbeta förslag på kommunala föreskrifter när det gäller människors hälsa.

§ 4

Miljö- och byggnadsnämnden ska svara för den prövning och tillsyn som ankommer på kommunenenligt lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning.

§ 5

Miljö- och byggnadsnämnden ska svara för kontroll och tillsyn som ankommer på kommunenenligt livsmedelslagen (2006:804) samt svara för rådgivning och information inom området.

§ 6

Miljö- och byggnadsnämnden ska svara för kontroll och tillsyn som ankommer på kommunenenligt lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter samt svara för rådgivning och information inom området.

§ 7

Miljö- och byggnadsnämnden ska svara för kommunenuppgifter enligt alkohollagen (2010:1622), lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088), samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel (2009:730).

§ 8

Miljö- och byggnadsnämnden ska svara för tillsyn som ankommer på kommunenenligt Strålskyddslagen (2018:396).§ 9

Miljö- och byggnadsnämnden ska svara för tillsyn som ankommer på kommunenenligt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer.

§ 10

Miljö- och byggnadsnämnden ska svara för tillsyn som ankommer på kommunenenligt lag (2005:1248) om skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel.

§ 11

Miljö- och byggnadsnämnden ska svara för att vid behov förelägga fastighetsägare enligt 22 § lagen (2006:378) om lägenhetsregister.

§ 12

Miljö- och byggnadsnämnden ska svara för tillsyn som ankommer på kommunenenligt lag (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

§ 13

Miljö- och byggnadsnämnden svarar för de befogenheter och skyldigheter inom byggnadsväsendet som ankommer på kommuneni egenskap av myndigheter enligt:

- Anläggningslagen (1973:1149)
- Lagen (2014:227) om färdigställandeskydd.
- Lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader: 24-25 §§
- Förordningen (2006:1592) om energideklaration för byggnader
- Lag (2006:545) om skyddsrum
- Förordning (2006:638) om skyddsrum

- Fastighetsbildningslagen (1970:988), med undantag av vad som stadgas i 4 kap. 2 §, 5 kap. 3 § tredje stycket, 14 kap. 10 § och 16 kap. 14 §
- Fastighetsbildningskungörelsen (1971:762), med undantag av vad som stadgas i 3 och 5 §§
- Kulturmiljölagen (1988:950), med undantag av som stadgas i 4 kap. 15 §
- Kulturmiljöförordningen (1988:1188)
- Ledningsrättslagen (1973:1144)
- Plan– och bygglagen (2010:900) med undantag av vad som stadgas om planläggning
- Plan- och byggförordningen (2011:338)
- Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor: 3 kap. 1-3 §§ i den mån uppgift inte lagts på annat kommunalt organ
- Förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor, i den mån uppgift inte lagts på annat kommunalt organ.

Miljö- och byggnadsnämnden ska aktivt bistå kommunstyrelsen i arbetet med att fullgöra de befogenheter som ankommer på kommunerna enligt 3-6 kap. och i övrigt vad avser fysisk planering i plan- och bygglagen.

§ 14

Miljö- och byggnadsnämnden fullgör även befogenheter och skyldigheter som följer av de förordningar och föreskrifter som meddelats med stöd av de bestämmelser som anges i §§ 3–12.

Att nämndens uppdrag inte omfattar sådana befogenheter och skyldigheter som enligt lag ankommer på kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen följer av 3 kap. 13 § och 5 kap. 2 § Kommunallagen (1991:900). Miljö- och byggnadsnämnden svarar dock för att initiera sådana ärenden inom nämndens verksamhetsområde som det enligt lag ankommer på kommunfullmäktige att besluta om.

Nämndens ansvar ska även omfatta skyldigheter och befogenheter som följer av ändrad eller ny lagstiftning inom de sektorer som följer av detta reglemente.

§ 15

Miljö- och byggnadsnämnden är personuppgiftsansvarig enligt Personuppgiftslagen (1998:204) för de personuppgifter som behandlas i nämndens verksamhet.

§ 16

Miljö- och byggnadsnämnden svarar för inlämnande av statistiska uppgifter som berör nämndens verksamhetsområde som åligger kommunenenligt gällande författningar.

§ 17 Övrig verksamhet

I Miljö- och byggnadsnämndens styrfunktion ingår att:

- Leda arbetet med att utforma övergripande mål för verksamheter för vilka miljö- och byggnadsnämnden svarar.
- Ta initiativ till förändringar av miljö- och byggnadsnämndens regelbestånd när behov föreligger.
- Tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat om, de föreskrifter som finns i lag eller förordning samt bestämmelserna i detta reglemente.
- Tillse att uppföljning sker enligt givna styrdokument.
- Årligen upprätta förslag till drift- och investeringsbudget jämte underlag för den ekonomiska flerårsplanen.
- Upprätta förslag till taxor och avgifter. Taxor ska fastställas av kommunfullmäktige.
- Upprätta verksamhetsplaner och mål för respektive verksamhet.
- Utreda tillsynsbehov och upprätta tillsynsplan enligt miljötillsynsförordningen och kontrollplan för tillsyn enligt livsmedelslagen.
- Följa utvecklingen inom kommunenoch berörda förbund och sammanslutningar i frågor som gäller miljö- och byggområdet och i övriga hänseenden som regleras i ovan nämnda lagar och därvid utarbeta de förslag och bereda de ärenden som omständigheterna påkallar eller ankommer på kommunen.
- Medverka i planering där miljö- och byggfrågor eller andra frågor inom nämndens verksamhetsområde berörs.
- Bistå allmänheten med information om nämndens verksamhet.

§ 20 Personalansvar

Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet för förvaltningschefen.

Förvaltningschef eller av denne utsedd avdelningschef/verksamhetschef äger rätt att inrätta och avveckla tjänster och personal inom sitt ansvarsområde.

§ 21 Befogenhet att föra talan i mål, rättstvist och att ingå avtal

Miljö- och byggnadsnämnden ska i förekommande fall föra kommunentalan och fatta de beslut som därmed hänger samman i mål och rättstvister som rör ärenden inom miljö- och byggnadsnämndens område. Vidare ska nämnden träffa erforderliga överenskommelser om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning eller motsvarande inom nämndens område.

Avtal som innefattar den övergripande verksamheten avseende mål, inriktning, omfattning och dylikt ska underställas fullmäktigen för godkännande.

Miljö- och byggnadsnämndens arbetsformer

§ 22 Sammansättning

Miljö- och byggnadsnämnden består av 7 ledamöter och 7 ersättare. Av Kommunallagen följer att kommunfullmäktige ska utse en ordförande, en vice ordförande samt en andra vice ordförande bland ledamöterna. Dessa ska väljas för samma tid som valet till ledamot avser.

§ 23 Ersättarnas tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

Ersättarna ska tjänstgöra enligt den av respektive fullmäktige bestämda ordningen om dessa inte valts proportionellt.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen.. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen

§ 24

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen på grund av annat hinder än jäv får åter tjänstgöra om ersättare från annat parti har trätt in.

§ 25 Inkallande av ersättare

En ledamot, som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska själv kalla ersättare.

§ 26 Ersättare för ordföranden

Om varken ordföranden eller nämndens vice ordföranden eller andra vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde ska den som varit ledamot längst tid i miljö- och byggnadsnämnden fullgöra ordförandens uppgifter. Om flera ledamöter tjänstgjort lika lång tid ska den ledamot som är äldst vara ordförande.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får miljö- och byggnadsnämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandes samtliga uppgifter.

§ 27 Sammanträden - Tidpunkt och plats

Miljö- och byggnadsnämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer. Nämnden sammanträder i stadshuset om nämnden inte bestämmer annat.

§ 28 Sammanträden - Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen och handlingar tillställs samtliga ledamöter och ersättare digitalt via Ciceron ”Assistenten” senast sex dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

Om varken ordföranden, första eller andra vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot längst tid i miljö- och byggnadsnämnden fullgöra ordförandens uppgifter. Om flera ledamöter tjänstgjort lika lång tid ska den ledamot som är äldst kalla till sammanträde.

§ 29 Justering av protokoll och anslag

Protokollet ska justeras av ordföranden och en ledamot senast 14 dagar efter sammanträdet.

Miljö- och byggnadsnämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt innan nämnden justerar.

Tillkännagivande om protokollsjustering ska anslås på kommunens digitala anslagstavla.

§ 30 Närvaro- och yttranderätt

Icke tjänstgörande ersättare har rätt att delta i nämndens överläggningar men har inte förslagsrätt vid nämndens sammanträden. Icke tjänstgörande ersättare har även rätt att få skiljaktig mening antecknad i protokollet.

§ 31 Reservation

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

§ 32 Arbetsutskott

Miljö- och byggnadsnämnden kan inrätta ett arbetsutskott. Väljer nämnden att inrätta ett arbetsutskott ska detta bestå av ordförande, vice ordförande och en ledamot.

Om nämnden inrättar ett arbetsutskott svarar detta för att bereda nämndens ärenden samt lämna förslag till beslut. Arbetsutskottet beslutar själv hur ärendena ska beredas.

Ledamöter och ersättare i arbetsutskottet väljs av nämnden bland dess ledamöter och ersättare för samma tid som de har invalts i nämnden. Miljö- och byggnadsnämnden väljer för den tid som nämnden bestämmer bland utskottets ledamöter en ordförande, vice ordförande.

Ersättarna i arbetsutskottet har endast närvarorätt i då de tjänstgör. Arbetsutskottets protokoll bör justeras inom sju dagar efter sammanträdet.

Paragraferna 22-31 gäller i tillämpliga delar även för arbetsutskottet.

§ 33 Arbetsutskottets sammanträden

Arbetsutskottet sammanträder på dag och tid som utskottet bestämmer och i övrigt när ordföranden anser att det behövs eller när minst två ledamöter begär det.

§ 34 Beslutsförhet

Miljö- och byggnadsnämnden och dess arbetsutskott får handlägga ärenden när mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

§ 35 Beredning

Ärenden till Miljö- och byggnadsnämnden ska beredas i enlighet med den av kommunfullmäktige antagna Riktlinjer för ärendeprocess och nämndadministration.

§ 36 Delgivningsmottagare

Delgivning med Miljö- och byggnadsnämnden sker med ordföranden, förvaltningschef/verksamhetschefen eller annan anställd som nämnden bestämmer.

§ 37 Undertecknande av handlingar

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av miljö- och byggnadsnämnden ska undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av anställd som handlagt respektive ärende.

Vid ordförandens förfall ska handlingen undertecknas av nämndens vice ordförande.

I övrigt bestämmer nämnden vem som ska underteckna handlingar.

§ 38 Delegation

Av miljö- och byggnadsnämndens delegationslista ska framgå de uppdrag nämnden har delegerat och i vilken ordning anmälan av sådant beslut ska ske till nämnden.

§ 39 Inhämtande av yttranden

Miljö- och byggnadsnämnden har rätt att infordra de yttranden och upplysningar från kommunkoncernens organ som erfordras för att miljö- och byggnadsnämnden ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

§ 40 Samråd i vissa frågor

I ärenden som har betydelse för kommunal eller mellankommunal samhällsplanering och som avser den fysiska miljön ska samråd ske i samband med beredningen av ärendet med berörda kommunala organ eller förvaltningar i den medlemskommun som berörs av åtgärden. Samråd behöver endast ske i ärenden som är av principiell betydelse eller annars av större vikt.

Kommundirektör
Susanne Wirdemo

Kommunstyrelsen

Taxor och avgifter för miljö och byggnadsnämnden i Mariestads ansvarsområde

Kommundirektörens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för miljöbalken* att gälla från den dag då miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

2. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för offentlig kontroll enligt livsmedelslagen* att gälla från den dag då miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret för området från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

3. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för offentligkontroll av animaliska biprodukter* att gälla från den dag då miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

4. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för tillsyn inom Strålskyddslagens område* att gälla från den dag då miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

5. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för plan- och bygglagen inklusive kart- och mättaxa* att gälla från den dag då miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

6. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för lag om åtgärd mot förorening från fartyg* att gälla från den dag då miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

7. Kommunfullmäktige beslutar att gällande taxa för: *miljöbalken (KF 2023-12-18 § 261), offentlig kontroll enligt livsmedelslagen (KF 2023-12-18 § 262), offentligkontroll av animaliska biprodukter (KF 2017-12-11 § 102), tillsyn inom Strålskyddslagens område (Kf 2019-01-28 § 4), plan- och bygglagen inklusive kart- och mättaxa* (KF 2023-02-27 § 40) och *lag*

om åtgärd mot förorening från fartyg (KF 2024-03-25 § 17) upphör att gälla den dag miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

Bakgrund

Mariestad, Töreboda och Gullspångs (MTG) kommuner har sedan den 1 januari 2007 en gemensam miljö och byggnadsnämnd. Kopplat till nämndens ansvarområden finns sex dokument med taxor för: *miljöbalken (KF § 261/23), offentlig kontroll enligt livsmedelslagen (KF § 262/23), offentligkontroll av animaliska biprodukter (KF § 102/17), tillsyn inom Strålskyddslagens område (KF § 419), plan- och bygglagen inklusive kart- och mättaxa* (KF § 40/23) och *lag om åtgärd mot förorening från fartyg (KF § 17/24)*

I samband med att den gemensamma MTG-nämnden upphör och ansvaret överförs till Miljö och byggnadsnämnd för Mariestad respektive Töreboda/Gullspång behöver taxedokumenten anpassas till den nya strukturen.

I samband med uppdateringen har också vissa språkliga och redaktionella ändringar genomförs. Inga förändringar sker av taxorna eller avgifternas utformning och omfattning.

Bedömning ur miljömässig dimension

Beslutet är av administrativ karaktär och bedöms inte förändra något ur denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Beslutet är av administrativ karaktär och bedöms inte förändra något ur denna dimension.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Beslutet är av administrativ karaktär och bedöms inte förändra något ur denna dimension.

Underlag för beslut

Kommundirektörens tjänsteskrivelse, daterad 2024-11-01

Samhällsbyggnadschefens tjänsteskrivelse, daterad 2024-10-13

Taxa för miljöbalken med bilagor

Taxa för offentlig kontroll enligt livsmedelslagen

Taxa för offentligkontroll av animaliska biprodukter

Taxa för prövning och tillsyn inom Strålskyddslagens

Taxa för plan- och bygglagen inklusive mät- och geodatataxa

Taxa för lag om åtgärd mot förorening från fartyg

Beslutet ska skickas till:

Miljö och byggnadsnämnden Mariestad (Bla för publicering på kommunwebb)
Samhällsbyggnadschef, Niklas Brandt
Miljöchef, Åsa Pettersson
Bygglovschef, Pia Ekström
Ekonomicontroller, Cecilia Gustavsson

MARIESTAD

Datum: 2024-10-13
Dnr: 2024/00472
Sida: 1 (3)

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Förvaltningschef
Niklas Brandt

Kommunstyrelsen

Taxor och avgifter för miljö och byggnadsnämnden i Mariestads ansvarsområde

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för miljöbalken* att gälla från den dag då miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

2. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för offentlig kontroll enligt livsmedelslagen* att gälla från den dag då miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret för området från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

3. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för offentligkontroll av animaliska biprodukter* att gälla från den dag då miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

4. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för tillsyn inom Strålskyddslagens område* att gälla från den dag då miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

5. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för plan- och bygglagen inklusive kart- och mättaxa* att gälla från den dag då miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

6. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för lag om åtgärd mot förorening från fartyg* att gälla från den dag då miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

7. Kommunfullmäktige beslutar att gällande taxa för: *miljöbalken (KF 2023-12-18 § 261), offentlig kontroll enligt livsmedelslagen (KF 2023-12-18 § 262), offentligkontroll av animaliska biprodukter (KF 2017-12-11 § 102), tillsyn inom Strålskyddslagens område (Kf 2019-01-28 § 4), plan- och bygglagen inklusive kart- och mättaxa* (KF 2023-02-27 § 40) och *lag om åtgärd mot förorening från fartyg (KF 2024-03-25 § 17)* upphör att gälla den dag miljö och byggnadsnämnden Mariestad övertar ansvaret från den gemensamma miljö och byggnadsnämnden MTG.

Bakgrund

Mariestad, Töreboda och Gullspångs (MTG) kommuner har sedan den 1 januari 2007 en gemensam miljö och byggnadsnämnd. Kopplat till nämndens ansvarområden finns sex dokument med taxor för: *miljöbalken (KF 2023-12-18 § 261), offentlig kontroll enligt livsmedelslagen (KF 2023-12-18 § 262), offentligkontroll av animaliska biprodukter (KF 2017-12-11 § 102), tillsyn inom Strålskyddslagens område (Kf 2019-01-28 § 4), plan- och bygglagen inklusive kart- och mättaxa* (KF 2023-02-27 § 40) och *lag om åtgärd mot förorening från fartyg (KF 2024-03-25 § 17)*

I samband med att den gemensamma MTG-nämnden upphör och ansvaret överförs till Miljö och byggnadsnämnd för Mariestad respektive Töreboda/Gullspång behöver taxedokumenten anpassas till den nya strukturen.

I samband med uppdateringen har också vissa språkliga och redaktionella ändringar genomförs. Inga förändringar sker av taxorna eller avgifternas utformning och omfattning.

Bedömning ur miljömässig dimension

Beslutet är av administrativ karaktär och bedöms inte förändra något ur denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Beslutet är av administrativ karaktär och bedöms inte förändra något ur denna dimension.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Beslutet är av administrativ karaktär och bedöms inte förändra något ur denna dimension.

Underlag för beslut

Samhällsbyggnadschefens tjänsteskrivelse, daterad 2024-10-13

Taxa för miljöbalken

Taxa för offentlig kontroll enligt livsmedelslagen

Taxa för offentligkontroll av animaliska biprodukter

Taxa för tillsyn inom Strålskyddslagens område

Taxa för plan- och bygglagen inklusive kart- och mättaxa

Taxa för lag om åtgärd mot förorening från fartyg

Beslutet ska skickas till:

Miljö och byggnadsnämnden Mariestad (Bla för publicering på kommunwebb)

Samhällsbyggnadschef, Niklas Brandt

Miljöchef, Åsa Pettersson

Bygglovschef, Pia Ekström

Ekonomicontroller, Cecilia Gustavsson

Taxa miljöbalken

Mariestad

Antaget av Kommunfullmäktige
Mariestads Kommun

Indexreglerad av Miljö- och Byggnadsnämnden

Typ av styrdokument:	Taxa
Beslutsinstans:	Kommunfullmäktige
Kommun:	Mariestad
Datum för antagande:	2023-12-18
Dokumentet gäller för:	Taxa miljöbalken
Giltighetstid:	Tillsvidare
Tidpunkt för aktualisering:	2025
Dokumentansvarig:	Miljöenheten, Mariestads Kommun

Taxa enligt miljöbalken

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Mariestad, kommuns kostnader för prövning, tillsyn kontroll och annan offentlig verksamhet enligt miljöbalken, bestämmelser meddelade med stöd av miljöbalken eller EU-förordningar och bestämmelser som genomför EU-direktiv inom miljöbalkens tillämpningsområde, bland annat vad gäller naturvård och kulturvård, skydd av områden, miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, verksamheter som orsakar miljöskador, vattenverksamhet, skötsel av jordbruksmark, kemiska produkter, biotekniska organismer och varor, avfall och producentansvar.

Taxan gäller också miljö- och byggnadsnämndens uppdragsverksamhet.

Utöver vad som anges i denna taxa kan ersättning till kommunen utgå bland annat enligt 26 kap. 22 § miljöbalken för undersökningskostnader och enligt 25 kap. 2 § miljöbalken för rättegångskostnader.

2 § Avgift enligt denna taxa ska betalas för

1) handläggning och andra åtgärder med anledning av ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag.

2) handläggning och andra åtgärder med anledning av anmälan av verksamhet eller åtgärd.

3) handläggning och andra åtgärder vid tillsyn, kontroll och annan offentlig verksamhet.

4) uppdragsverksamhet.

3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för

1) tillsyn som föranleds av klagomål som är obefogat, och inte kräver utredning.

2) handläggning som föranleds av att beslut av nämnd enligt miljöbalken, bestämmelser meddelade med stöd av miljöbalken eller EU-förordningar inom miljöbalkens område överklagas.

3) upprättande av ansökan och utförande av talan om utdömande av vite.

4 § Beslut om avgift eller om nedsättning eller efterskänkning av avgiften fattas av miljö- och byggnadsnämnden.

5 § Avgift ska betalas av den som gör ansökan enligt 9 § eller anmälan enligt 15 §, eller som i övrigt har utövat, utövar eller avser att utöva verksamhet eller vidta åtgärd som omfattas av miljö- och byggnadsnämndens verksamhet enligt 1 och 2 §§. Avgiftsskyldigheten omfattar också den som rättsligt förfogar över mark, byggnad,

anläggning eller anordning där sådan verksamhet har utövats, utövas eller planeras, respektive den som annars är skyldig att avhjälpa olägenhet eller brist i sådan verksamhet.

Enligt 27 kap. 3 § miljöbalken är alla som är skyldiga att betala en avgift enligt denna taxa, eller enligt 26 kap. 22 § miljöbalken, skyldiga att lämna de uppgifter som behövs för att avgiftens eller ersättningens storlek ska kunna bestämmas.

Delegation

6 § Avgiftsbeloppen i denna taxa är bestämda med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året innan det år taxan börjar gälla.

Miljö- och byggnadsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timtaxa) med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på SKL:s webbplats i oktober månad.

Miljö- och byggnadsnämnden får även besluta om ändringar i taxebilagorna 1–3 med anledning av ändrade regler om prövningsnivåer eller ändrade verksamhetskoder, så länge ändringarna inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Timavgift

7 § I denna taxa tillämpas en beslutad timtaxa per hel timmes handläggningstid. Timavgift i ett ärende beräknas genom att den faktiska handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan.

Timtaxa för 2025 är 980 kronor.

8 § Avgiftsuttag sker:

I förhållande till de fasta avgifter som motsvaras av handläggningstid enligt taxebilaga 1 (fast avgift).

I förhållande till den årliga handläggningstid som anläggningen eller verksamheten tilldelats i taxebilaga 2 (fast årlig tillsynsavgift)

I förhållande till den faktiskt nedlagda tillsynstiden i det enskilda ärendet (timavgift), och enligt de andra grunder som anges i taxan.

9 § I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid den sammanlagda tid som varje tjänsteperson vid nämnden har använt för handläggning och andra åtgärder i ärendet såsom registrering, diarieföring, arkivering, inläsning av ärendet, planering och förberedelse, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner och provtagning och kontroller i övrigt, beredning i övrigt av ärendet samt föredragning av beslut.

Avgift tas ut för varje påbörjad halv timme nedlagd handläggningstid. Slutsumman avrundas uppåt till närmsta halvtimme.

Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme per år tas ingen timavgift ut.

För inspektioner, mätningar, och andra kontroller som utförs vardagar mellan 19:00 och 07:00, lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar tas avgift ut med en 1,5 gånger ordinarie timavgift.

Avgifter för ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag

10 § Avgift för prövning av ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag ska betalas som antingen fast avgift som anges i taxebilaga 1 eller i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timavgiften.

Avgift för prövning ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som ansökningen avser.

Om faktisk handläggningstid överskrider den i taxebilaga 1 angivna fasta avgiften med en timme eller mer på grund av att ofullständiga handlingar lämnats in, sökande gör ändringar i ansökan under pågående handläggning eller andra liknande händelser, ska avgift för den faktiska handläggningstiden betalas.

11 § Om det i ett beslut om tillstånd föreskrivs att en anordning inte får tas i bruk förrän den har besiktigats och godkänts av nämnden ingår kostnaden för en sådan besiktning i den fasta avgiften. Kan anordningen inte godkännas vid den besiktningen och ny besiktning måste ske vid ytterligare ett tillfälle, tas timavgift ut för den ytterligare handläggningstiden

12 § Avgift för prövning av ansökan om tillstånd, dispens eller undantag ska erläggas av sökanden.

13 § Avgift för prövning ska erläggas även om ansökan avslås.

I de fall som ärendet avskrivs eller återtas efter det att handläggningen påbörjats, ska avgift betalas för den faktiskt nedlagda handläggningstiden.

Om ärendet avvisas utan rättslig prövning i sak på grund av att ansökan är så ofullständig att sådan prövning inte kan göras ska avgift betalas för faktisk nedlagd handläggningstid.

Avgift tas inte ut för en ansökan som återkallas innan handläggning påbörjas.

14 § I ärenden om ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som prövas av kommunen är sökanden i förekommande fall även skyldig att ersätta kommunens kostnader enligt 19 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken för sakkunniga som har tillkallats av kommunen och för kungörelser i ärendet. Sökanden är även skyldig att ersätta kommunens kostnader för kungörelser i ärendet om tillstånd, dispens eller undantag enligt 7 kap. miljöbalken eller förordningen (1998:1252) om områdesskydd.

15 § Utöver avgift för prövning tillstånd, dispens eller undantag, kan avgift för tillsyn komma att tas ut för den verksamhet eller åtgärd som prövningen avser enligt vad som anges i denna taxa. ¨

Avgifter för anmälningsärenden

16 § Avgift för handläggning av anmälan av verksamhet eller åtgärd ska betalas i form av fast avgift eller genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan, eller enligt de grunder i övrigt som anges i taxebilaga 1.

Avgift med anledning av handläggning av anmälan ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som anmälan avser.

Om faktisk handläggningstid överskrider den i taxebilaga 1 angivna avgiftsnivån med en timme eller mer på grund av att ofullständiga handlingar lämnats in, ändringar i anmälan görs av anmälaren under pågående handläggning eller andra liknande händelser, ska avgift för den faktiska handläggningstiden betalas.

Om ärendet återkallas eller avskrivs efter att handläggning påbörjats ska avgift betalas för faktisk nedlagd handläggningstid.

Avgift tas inte ut för en anmälan som återkallas innan handläggningen har påbörjats.

17 § Avgift för handläggningen av anmälan ska betalas av den som driver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden. I ärenden om anmälan av miljöfarlig verksamhet med beteckningen C i miljöprövningsförordningen är denne i förekommande fall skyldig att ersätta kommunens kostnader för kungörelse i ärendet.

18 § Utöver avgift med anledning av handläggning av anmälan, kan avgift för tillsyn komma att tas ut för den verksamhet eller åtgärd som anmälan avser enligt vad som anges i denna taxa.

Avgift för återkommande tillsyn

19 § För återkommande tillsyn över sådan miljöfarlig verksamhet eller åtgärder med en fastställd prövningsnivå (B) enligt miljöprövningsförordningen ska en fast årlig avgift betalas enligt vad som framgår av taxebilaga 2. För återkommande tillsyn över sådan verksamhet eller åtgärd med fastställd anmälningsplikt (C) enligt miljöprövningsförordningen, eller hälsoskyddsverksamheter som ska anmälas enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (H) ska timavgift betalas enligt vad som framgår av taxebilaga 3.

För återkommande tillsyn över sådana verksamheter eller åtgärder som saknar fastställda krav på anmälan (”U” och ”UH”) ska avgift betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan.

20 § För miljöfarliga verksamheter med prövningsnivå B som omfattar flera verksamhetskoder i miljöprövningsförordningen, ska fast årlig avgift betalas motsvarande den verksamhetskod som enligt taxebilaga 2 har högst avgiftsbelopp.

21 § För verksamheter som tillståndsprövats ska avgiften bestämmas med utgångspunkt ifrån vad som anges i tillståndsbeslutet i fråga om produktionsvolym eller liknande.

22 § Fast årlig avgift omfattar kalenderår och ska betalas i förskott. Sådan avgift ska betalas från och med det kalenderår som följer efter att det att beslut om tillstånd till verksamhet meddelats eller anmälan skett – eller i de fall tillstånd eller anmälan inte krävts, verksamheten har påbörjats. För tillsyn som sker dessförinnan tas timavgift ut.

Fast årlig avgift ska betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs.

I den fasta avgiften ingår handläggning av planerad tillsyn, kontroll och annan offentlig verksamhet till exempel planering, inläsning och annan förberedelse, restider, upprättande av inspektionsprotokoll, beslut och andra skrivelser, uppföljning och granskning av rapporter och andra redovisningar.

I den fasta avgiften ingår inte

1) Inspektioner och andra tillsynsinsatser som beror på att verksamhetsutövaren bryter mot tillstånd eller villkor, inte följer förelägganden eller förbud eller har bristande egenkontroll

2) Extraordinär tillsyn ett visst år om den utförda tillsynen överskrider den tillsynstid som motsvaras av den fasta avgiften enligt 21 §.

3) Handläggning av klagomål.

4) Handläggning vid utökat tillsynsbehov till exempel med anledning av utredningsvillkor.

Industriutsläppsverksamhet

23 § För industriutsläppsverksamheter, det vill säga verksamheter som markeras med (-i) i miljöprövningsförordningen, ska utöver fast årlig avgift enligt taxebilaga 2 betalas ett årligt tillägg till den årliga tillsynsavgiften motsvarande 16 timmars handläggningstid multiplicerat med aktuell timtaxa. Tillägg tas endast ut för de industriutsläppsverksamheter där slutsatser om bästa tillgängliga teknik som anges i 2 kap. industriutsläppförordningen (2013:250) för verksamheten har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Avgiften tas ut året efter att slutsatserna offentliggjorts.

När verksamhetens årliga tillsynsavgift enligt bilaga 2 är lägre än tilläggsavgiften motsvarande 16 timmar, ska tilläggsavgiften endast tas ut med ett belopp som motsvarar den årliga tillsynsavgiften.

I beslut om tilläggsavgift ska prövas om det föreligger skäl för nedsättning av avgiften enligt 34 §.

Avgifter vid ändrat tillsynsbehov

24 § För verksamheter som omfattas av fast årlig tillsynsavgift får nämnden i särskild ordning besluta om extraordinär tillsynsavgift. Sådan avgift tas ut för ett visst år om den faktiskt utförda tillsynen överskrider den tillsynstid som motsvaras av den fasta avgiften och denna tillsyn är föranledd av att verksamhetsutövaren bryter mot villkor, inte följer förelägganden eller förbud eller om det skett en olycka eller större driftstörning som kan medföra risk för skada eller olägenhet av större betydelse för människors hälsa, miljön eller andra intressen som skyddas enligt miljöbalken.

Extraordinär tillsynstid beräknas som timavgift enligt 7–9 §§ och ska betalas i efterskott av den som är verksamhetsutövare vid tillsynens utförande.

25 § Timavgift enligt 7–9 §§ ska även betalas för kommunens arbete med anledning av

1) beslut om sådana villkor av mindre betydelse som prövningsmyndigheten med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåtit till den kommunala tillsynsmyndigheten att beslut om, eller

2) tillsynsmyndighetens arbete med anledning av omprövning av tillstånd eller villkor enligt 24 kap. 5 § miljöbalken.

26 § Avgift för tillsyn betalas av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärd som föranleder avgiften. Tillsyn över miljöskador enligt 10 kap. miljöbalken ska betalas av den som enligt det 10 kap. miljöbalken är ansvarig för avhjälpande eller kostnader.

Avgift för tillsyn i övrigt

27 § Avgift för tillsyn i övrigt, även för handläggning av underrättelser, information eller samråd, ska betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan eller enligt de grunder som i övrigt anges i taxebilaga 1.

28 § Avgift för tillsyn betalas av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten, vidtar åtgärd eller i annat fall kan anses ha gett upphov till olägenheter som föranleder tillsynsåtgärden. För tillsyn över miljöskador enligt 10 kap. miljöbalken ska betalas av den som enligt det 10 kap. miljöbalken är ansvarig för avhjälpande eller kostnader.

Avgifter för kontroll och annan offentlig verksamhet

29 § När kontrollförordningen (EU) 2017/625 är tillämplig ska avgift för offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad, eller annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen, betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden för kontrollen multipliceras med timtaxan.

Sådan avgift tas bara ut om kontrollen blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad upptäcks under en offentlig kontroll och utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

30 § För kommunens handläggning inom miljöbalkens tillämpningsområde som avser marknadskontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 ska avgift betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan eller enligt de grunder som i övrigt anges i taxebilaga 1.

31 § För miljö- och byggnadsnämndens uppdragsverksamhet debiteras timavgift för faktiskt nedlagd arbetstid.

Nedsättning av avgift

32 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art, omfattning, tillsynsbehov, nedlagd handläggningstid och övriga omständigheter, får avgift enligt denna taxa i ett enskilt fall sättas ner eller efterskänkas.

Avgiftens erläggande

33 § Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i räkning.

Verkställighetsfrågor och överklagande

34 § Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken framgår att en kommunal nämnds beslut om avgift får verkställas enligt utsökningsbalken.

35 § Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 5 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken framgår att kommunal nämnd får förordna att dess beslut om avgift ska gälla omedelbart, även om det överklagas.

36 § Enligt 19 kap. 1 § miljöbalken överklagas en kommunal nämnds beslut om avgift till länsstyrelsen. Beslut om avgift för marknadskontroll överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Denna taxa träder i kraft den DATUM. I ärenden som rör tillstånd, anmälningar och dispenser tillämpas taxan på ärenden som kommer in efter denna dag.

Dnr:

Miljöbalken Taxebilaga 1

Antaget av Kommunfullmäktige
Mariestads Kommun

Avgifter för Prövning och tillsyn

Nummer	Beskrivning	Lagrum	Typ av avgift	Fast avgift
1	**AVGIFTER FÖR MILJÖFARLIG VERKSAMHET OCH HÄLSOSKYDD**			
1.1	**PRÖVNING AV ANSÖKAN**			
	AVLOPP			
1.1.1	Ansökan om tillstånd att inrätta av vattentoalett med sluten tank för ett hushåll	13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Fast avgift	2 timmar
1.1.2	Ansökan om tillstånd att inrätta av vattentoalett med sluten tank för ett hushåll efter tillsyn av enskild avloppsanläggning i samband med inventering. *Gäller om den nya avloppsanläggningen färdigställs senast ett år efter inspektionsdatum. I annat fall debiteras full avgift för inventering (4 timmar) och ansökan (2 timmar) samt timavgift för övrig tillsynstid.*	13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Fast avgift	4 timmar
1.1.3	Ansökan om tillstånd att inrätta vattentoalett med utsläpp till mark eller vatten för ett hushåll	13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Fast avgift	6 timmar
1.1.4	Ansökan om tillstånd att inrätta vattentoalett med utsläpp till mark eller vatten för ett hushåll efter tillsyn av enskild avloppsanläggning i samband med inventering. *Gäller om den nya avloppsanläggningen färdigställs senast ett år efter inspektionsdatum. I annat fall debiteras full avgift för inventering (4 timmar), och ansökan (6 timmar) samt timavgift för övrig tillsynstid.*	13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Fast avgift	8 timmar

	Typ av	Fast Nummer Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift

1.1.5	Ansökan om tillstånd att ansluta vattentoalett till befintlig avloppsanläggning	13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Fast avgift	4 timmar
1.1.6	Ansökan om tillstånd att inrätta gemensam avloppsanläggning. Vid ansökan efter tillsyn av enskild avloppsanläggning i samband med inventering tillkommer en avgift motsvarande en timme per hushåll. *Gäller om den nya avloppsanläggningen färdigställs senast ett och ett halvt år efter inspektionsdatum. I annat fall debiteras full avgift för inventering (4 timmar per hushåll) och timavgift för övrig nedlagd handläggningstid.*	13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd		
	2–5 Hushåll		Fast avgift	8 timmar
	6 hushåll eller fler		Timavgift	
1.1.7	Ansökan om tillstånd att inrätta annan avloppsanläggning än vad som angetts ovan		Timavgift	
	VÄRMEPUMP			
1.1.8	Ansökan om tillstånd till inrättande av värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten, eller grundvatten enligt vad kommunen har föreskrivit för att skydda människors hälsa eller miljön och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	17 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Fast avgift	2 timmar
	LOKALA HÄLSOSKYDDSFÖRESKRIFTER			
1.1.9	Ansökan om tillstånd till hållande av vissa djur inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa.	39 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd		
	Maximalt tio hönor utan tupp		Fast avgift	1 timmar
	Nötdjur, häst, get, får, svin, pälsdjur, tupp eller övriga fjäderfä som inte är sällskapsdjur		Timavgift	Timavgift

	Typ av	Fast Nummer Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift
1.1.10	Ansökan om tillstånd eller dispens i andra frågor enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa.		40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 9 kap 12 § miljöbalken	Timavgift	Timavgift
1.2	**HANDLÄGGNING AV ANMÄLAN**				
	MILJÖFARLIG VERKSAMHET				
1.2.1	Anmälan om miljöfarlig verksamhet.		9 kap 6 §, 1 kap 10 § miljöprövningsförordningen (2013:251)	Timavgift	
1.2.2	Anmälan om ändring av miljöfarlig verksamhet, och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.		1 kap 11 § miljöprövningsförordningen (2013:251)	Timavgift	
	AVLOPP				
1.2.3	Anmälan om inrättande av en avloppsanläggning utan vattentoalett för ett hushåll, och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.		13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd		
		Ett hushåll. I samband med inventering tillkommer en avgift motsvarande 2 timmar.		Fast avgift	4 timmar
		2–5 hushåll. I samband med inventering tillkommer en avgift motsvarande en timme per hushåll.		Fast avgift	8 timmar
		Sex hushåll eller fler. I samband med inventering debiteras en avgift motsvarande en timme per hushåll.		Timavgift	
1.2.4	Anmälan om ändring av en avloppsanläggning och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.		14 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Timavgift	
	VÄRMEPUMP				
1.2.5	Anmälan om inrättande av värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.		17 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Fast avgift	1 timmar

	Typ av	Fast Nummer Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift
	LOKALA HÄLSOSKYDDSFÖRESKRIFTER				
1.2.6	Anmälan om anläggande av gödselstad eller annan upplagsplats för djurspillning inom ett område med detaljplan eller intill sådant område enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa.		37 och 42 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Fast avgift	2 timmar
1.2.7	Anmälan om spridning av naturlig gödsel, slam och annan orenlighet inom område med detaljplan eller intill sådant område enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa.		40 och 42 § § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 9 kap 12 § miljöbalken	Fast avgift	1 timmar
1.2.8	Anmälan om att inrätta annat slag av toalett än vattentoalett enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd		40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 9 kap 12 § miljöbalken	Fast avgift	2 timmar
1.2.9	Anmälan i andra frågor enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa.		40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 9 kap 12 § miljöbalken	Timavgift	
	HÄLSOSKYDD				

1.2.10	Anmälan om att driva eller arrangera anmälningspliktig hälsoskyddsverksamhet där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygieniska behandlingar som innebär risk för blodsmitta eller annan smitta på grund av användningen av skalpeller, akupunkturnålar, piercningsverktyg eller andra liknande skärande eller stickande verktyg. Verksamhet som omfattas av lagen (2021:363) om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar är inte anmälningspliktig.	38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Fast avgift	6 timmar

	Typ av	Fast Nummer Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift
1.2.11	Anmälan om att driva eller arrangera anmälningspliktig hälsoskyddsverksamhet med bassängbad för allmänheten, eller som på annat sätt används av många människor.	38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Fast avgift	6 timmar
1.2.12	Anmälan om att driva eller arrangera anmälningspliktig hälsoskyddsverksamhet som utgörs av förskola, öppen förskola, fritidshem, öppen fritidsverksamhet, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, specialskola, sameskola eller internationell skola.	38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Fast avgift	6 timmar
1.3	**TILLSYN**			
	MILJÖFARLIG VERKSAMHET			
1.3.1	Annan miljöfarlig verksamhet, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2 eller timavgift enligt taxebilaga 3.	26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken, 2 kap 31 § p 1 miljötillsynsförordningen	Timavgift	
	AVLOPP			

1.3.2	Tillsyn av nytt avlopp med vattentoalett med utsläpp till mark eller vatten efter att avloppet färdigställts och tagits i bruk efter tillståndsprövning. Avgiften omfattar slutsinspektion och rapport. *Vid behov av ytterligare uppföljning ska timavgift betalas.*	13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Fast avgift	2 timmar
1.3.3	Planerad tillsyn av enskilt avlopp vid inventering:			
	Med anmärkning och beslut om åtgärd. *Gäller ej om åtgärd är ny tillståndsansökan. Se punkt 1.1.2, 1.1.4 och 1.1.6*	26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken	Fast avgift	4 timmar
	Utan eller med mindre anmärkning, ärende avslutas utan åtgärd efter tillsyn.	26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken	Fast avgift	1 timmar
1.3.4	Tillsyn av enskilt avlopp vid klagomål eller anmälan från slamtömning/renhållning	26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken	Timavgift	

Typ av	Fast Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift
1.3.5	Tillsyn av enskilt avlopp i övrigt		26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken	Timavgift	
	HÄLSOSKYDD				

1.3.6	Byggnader, lokaler och anläggningar som kräver särskild uppmärksamhet och som inte omfattas av avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2 eller taxebilaga 3; 1. byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen, 2. lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande, 3. samlingslokaler där många människor brukar samlas, 4. hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad, 5. idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor, 6. lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling och där verksamheten inte endast omfattar estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar , 7. lokaler för förvaring av djur.	26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken, 45 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Timavgift	
1.3.7	Anvisning av plats för nedgrävning av häst		Fast avgift	2 timmar
1.3.8	Annan hälsoskyddsverksamhet, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken	Timavgift	
2	**AVGIFT FÖR LAGRING AV BRANDFARLIGA VÄTSKOR**			
2.1	**TILLSYN**			

Typ av	Fast	Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift

2.1.1	Information innan installation påbörjas eller hantering inleds av brandfarliga vätskor eller spillolja i cistern ovan eller i mark som rymmer mer än 1 m3 vätska (inom vattenskyddsområde hantering av mer än 250 liter brandfarliga vätskor eller spillolja) med tillhörande rörledningar. (Gäller inte om hanteringen är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller prövas inom ramen för en annan tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken.)	1 kap 1 § och 3 kap 1 § 1 stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5), 2 kap 31 och 32 §§ miljötillsynsförordningen (2011:13)	Fast avgift	2 timmar
2.1.2	Information om cistern som tagits ur bruk. (Gäller inte om hanteringen är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller prövas inom ramen för en annan tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken.) *Vid behov av tillsyn efter granskning av informationen debiteras timavgift.*	1 kap 1 § och 6 kap 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5), 2 kap 31 och 32 §§ miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Timavgift	
2.1.3	Kopior på rapporter från kontroller, inklusive periodiska kontroller, av cisterner och rörledningar. (Gäller inte om hanteringen är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller prövas inom ramen för en annan tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken.)	1 kap 1 § och 3 kap 1 § 2 stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5), 2 kap 31 och 32 §§ miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Fast avgift	1 timmar

Typ av	Fast	Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift

2.1.4	Övrig tillsyn av hantering av brandfarliga vätskor och spillolja. (Gäller inte om hanteringen är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller prövas inom ramen för en annan tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken.)	1 kap 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5), 26 kap 3 § miljöbalken, 2 kap 31 och 32 §§ miljö-tillsynsförordningen (2011:13)	Timavgift	
3	**AVGIFT FÖR TILLSYN AV FLUORERADE VÄXTHUSGASER**			
3.1	**TILLSYN**			
3.1.1	Underrättelse och samråd innan installation eller konvertering sker av sådan utrustning som innehåller 14 ton koldioxidekvivalenter f-gas eller mer, om valet av utrustning och köldmedium inte behandlas inom ramen för en ansökan om tillstånd eller en anmälan enligt 9 kap miljöbalken.	14 § förordning (2016:1128) om fluorerade växthusgaser, 2 kap 31 och 32 §§ miljötillsynsförordningen (2011:13)	Fast avgift	1 timmar
3.1.2	Rapport om det under någon del av ett kalenderår finns minst 14 ton koldioxidekvivalenter i en stationär anläggning eller i en mobil utrustning som omfattas av läckagekontroll enligt 11 § eller enligt artikel 3.3 andra stycket och 4.1–4.3 i EU-förordningen om fgaser.	15 § förordning (2016:1128) om fluorerade växthusgaser, 2 kap 31 och 32 §§ miljötillsynsförordningen (2011:13)	Fast avgift	1 timmar
3.1.3	Övrig tillsyn av fluorerade växthusgaser, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 31 och 32 §§ miljötillsynsförordningen (2011:13)	Timavgift	
4	**AVGIFT FÖR TILLSYN AV OZONNEDBRYTANDE ÄMNEN**			
4.1	**TILLSYN**			

Typ av	Fast	Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift

4.1.1	Utrustning i motorfordon, flyg och tåg som innehåller kontrollerade ämnen.	Förordning (EU) nr 517/2014, förordning (EG) nr 1005/2009, 2 kap 31 § p 6 miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Timavgift	
4.1.2	Verksamhet där ozonnedbrytande ämne används för laboratorie- och analysarbeten som betraktas som viktiga enligt bilagan till Kommissionens förordning (EU) nr 291/2011, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	Förordning (EG) 1005/2009, förordning (EG) nr 291/2011, 2 kap 31 § p 5 miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Timavgift	
5	**AVGIFT FÖR TILLSYN AV VÄXTSKYDDSMEDEL**			
5.1	**PRÖVNING AV ANSÖKAN**			
5.1.1	Ansökan om särskilt tillstånd till yrkesmässig användning av växtskyddsmedel 1. inom idrotts- och fritidsanläggningar, 2. vid planerings- och anläggningsarbeten, 3. på vägområden samt grusytor och andra mycket genomsläppliga ytor, och 4. på ytor av asfalt, betong eller andra hårdgjorda material.	2 kap 40 och 40 a §§ förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel	Fast avgift	3 timmar
5.1.2	Ansökan om tillstånd att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus inom ett vattenskyddsområde som har inrättats före den 1 januari 2018 eller där föreskrifterna inte har ändrats efter den 1 januari 2018.	6 kap 1 och 2 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2), 2 kap 36 § 2 stycket förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel och 7 kap 22 § miljöbalken	Fast avgift	8 timmar

Typ av	Fast	Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift

5.1.3	Ansökan om dispens från förbudet att använda växtskyddsmedel 1. på ängs- eller betesmark som inte är lämplig att plöja men som kan användas till slåtter eller bete, 2. på skolgårdar eller gårdar till förskolor eller på lekplatser som allmänheten har tillträde till, 3. i parker eller trädgårdar eller andra områden som i första hand är avsedda att vara rekreationsområden som allmänheten har tillträde till, 4. inom koloniträdgårdsområden eller i växthus som inte används yrkesmässigt, 5. på tomtmark för bostadshus eller på krukväxter i hemträdgårdsmiljö, eller 6. på växter inomhus utom i produktionslokaler, lagerlokaler och liknande lokaler.	2 kap 37 och 39 §§ förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel	Timavgift	
5.2	**HANDLÄGGNING AV ANMÄLAN**			
5.2.1	Anmälan om yrkesmässig användning av växtskyddsmedel.	2 kap 41 och 41a §§ förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel	Fast avgift	5 timmar
5.3	**TILLSYN**			
5.3.1	Underrättelse vid olyckor då en större mängd växtskyddsmedel läckt ut eller kan befaras läcka ut.	9 kap 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2), 2 kap 31 § p 5 och 2 kap 32 § 1 stycket p 2b miljötillsynsförordningen (2011:13) ...	Timavgift	

Typ av	Fast	Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift

5.3.2	Underrättelse om vattentäkt, grundvatten eller en sjö eller ett vattendrag befaras bli förorenat av växtskyddsmedel.	9 kap 3 § Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2), 2 kap 31 § p 5 och 2 kap 32 § 1 stycket punkt 2b miljötillsynsförordningen (2011:13)	Timavgift	
5.3.3	Övrig tillsyn av växtskyddsmedel, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 31 § p 5 miljötillsynsförordningen (2011:13)	Timavgift	
6	**BIOCIDPRODUKTER**			
6.1	**PRÖVNING AV ANSÖKAN**			
6.1.1	Ansökan om undantag från bestämmelserna om information och underrättelse i 4 kap 1–3 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3). Gäller inte biocidprodukter som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur.	1 kap 1 § och 4 kap 4 § Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3)	Timavgift	
6.2	**TILLSYN**			
6.2.1	Underrättelse i samband med spridning av biocidprodukt på en plats som allmänheten har tillträde till, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2. Gäller inte biocidprodukter som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur. Vid behov av tillsyn efter granskning debiteras timavgift.	1 kap 1 § och 4 kap 2 § Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3), 2 kap 31 § p 5 miljötillsynsförordningen (2011:13)	Fast avgift	Ingen avgift
6.2.2	Övrig tillsyn av biocidprodukter, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2. Gäller inte biocidprodukter som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur.	Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3), 2 kap 31 § p 5 miljötillsynsförordningen (2011:13)	Timavgift	

Typ av	Fast Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift
7	**PCB**				
7.1	**PRÖVNING AV ANSÖKAN**				
7.1.1		Ansökan om dispens från kravet om avlägsnande av PCB-produkt i byggnader och anläggningar och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	17 b § förordningen (2007:19) om PCB med mera	Timavgift	
7.2	**HANDLÄGGNING AV ANMÄLAN**				
7.2.1		Anmälan om avlägsnande av fogmassa eller halkskyddad golvmassa enligt 17, 17 a eller 17 b § förordning (2007:19) om PCB med mera och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	18 § förordningen (2007:19) om PCB med mera	Timavgift	
7.3	**TILLSYN**				
7.3.1		Övrig tillsyn av PCB-varor och PCB-produkter som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	Förordningen (2007:19) om PCB med mera, 26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken, 2 kap 31 § p 5 miljötillsynsförordningen (2011:13)	Timavgift	
8	**KOSMETISKA PRODUKTER**				
8.1	**TILLSYN**				
8.1.1		Kosmetiska produkter, de uppgifter som enligt artiklarna 24, 25.1, 25.5 första stycket, 26, 27.1 och 27.5 i förordning (EG) nr 1223/2009 ska skötas av behörig myndighet, samt rådgöra med Läkemedelsverket innan åtgärder vidtas enligt artikel 27.1 i förordningen.	Förordning (EG) nr 1223/2009, 2 kap 34 § miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Timavgift	

Typ av	Fast Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift

8.1.2	Marknadskontroll i fråga om kosmetiska produkter med fullgörande av de uppgifter som anges i 1 kap 5 § 3 stycket punkt 1 i miljötillsynsförordningen genom att inrätta lämpliga förfaranden enligt artikel 18.2 i förordning (EG) nr 765/2008 för att a) följa upp klagomål och rapporter om risker relaterade till produkter som omfattas av harmoniserad gemenskapslagstiftning, b) bevaka olyckor och hälsoskador som dessa produkter misstänks ha orsakat, c) kontrollera att korrigerande åtgärder har vidtagits, d) följa upp vetenskaplig och teknisk kunskap i säkerhetsfrågor.	Förordning (EG) nr 1223/2009, 2 kap 35 § 1 stycket miljötillsynsförordningen (2011:13), artikel 18.2 förordning (EG) nr 765/2008	Timavgift	
9	**ÖVRIGT AVSEENDE KEMISKA PRODUKTER**			
9.1	**TILLSYN**			
9.1.1	Primärleverantörers hantering av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor som inte innebär utsläppande på marknaden, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 32 § miljötillsynsförordningen (2011:13)	Timavgift	
9.1.2	Hantering av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor i andra verksamheter än miljöfarliga verksamheter enligt 9 kap miljöbalken, utom den tillsyn som Kemikalieinspektionen utövar över primärleverantörers utsläppande på marknaden	2 kap 31 § p 5 miljötillsynsförordningen (2011:13)	Timavgift	
9.1.3	Övrig tillsyn av kemiska produkter, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	1 kap 19 och 20 §§, 2 kap 32 § samt 2 kap 19 § p 7–9, p 11–14, p 16, p 17, p 19 miljötillsynsförordningen (2011:13), 26 kap 3 §	Timavgift	

		3 kap 5 § 3 stycket miljöbalken		

Typ av	Fast Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift
10	**AVGIFT FÖR ÄRENDEN OM ALLMÄNNA HÄNSYNSREGLER ENLIGT 2 KAP MILJÖBALKEN**				
10.1	**TILLSYN**				
10.1.1	Hushållning med energi samt användning av förnyelsebara energikällor, i verksamhet eller vid vidtagande av åtgärd som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.		2 kap 5 § samt 26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken	Timavgift	
10.1.2	I verksamhet eller vid vidtagande av åtgärd som inte omfattas av fast avgift i taxebilaga 2, utnyttja möjligheterna att 1. minska mängden avfall, 2. minska mängden skadliga ämnen i material och produkter, 3. minska de negativa effekterna av avfall, och 4. återvinna avfall.		2 kap 5 § samt 26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken	Timavgift	
10.1.3	Övrig tillsyn över att miljöbalkens hänsynsregler efterlevs, i verksamhet eller vid vidtagande av åtgärd som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.		2 kap 2–4 §§ miljöbalken 26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken	Timavgift	
11	**AVGIFT FÖR ÄRENDEN OM OMRÅDESSKYDD**				
11.1	**PRÖVNING AV ANSÖKAN**				
	STRANDSKYDD				
11.1.1	Ansökan om dispens från strandskyddsföreskrifter		7 kap 18 b § miljöbalken	Fast avgift	8 timmar
	NATUR- ELLER KULTURRESERVAT, VATTENSKYDDSOMRÅDEN, ÖVRIGT				

11.1.2	Ansökan om tillstånd till verksamhet eller åtgärd som inte får utföras utan tillstånd enligt föreskrifter för natur- eller kulturreservat eller vattenskyddsområde.	Gällande föreskrifter	Timavgift	

Typ av	Fast Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift
11.1.3		Ansökan om tillstånd till åtgärd som är förbjuden för att den strider mot syftet med det tilltänkta skyddet av ett område eller föremål som omfattas av ett interimistiskt beslut meddelat av kommunen enligt 7 kap 24 §.	7 kap 24 § miljöbalken	Timavgift	
11.1.4		Ansökan om dispens eller undantag från föreskrifter för natur- eller kulturreservat, naturminne, djur- och växtskyddsområde eller vattenskyddsområde.	Gällande föreskrifter, 7 kap 7 § miljöbalken, 9 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera	Timavgift	
11.1.5		Ansökan om nya eller ändrade villkor i ett beslut om tillstånd eller dispens avseende natur- eller kulturreservat, naturminne, djur- och växtskyddsområde eller vattenskyddsområde.	Gällande föreskrifter, 7 kap 7 § miljöbalken, 9 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera	Timavgift	
11.1.6		Ansökan om dispens från förbudet att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön i ett biotopskyddsområde.	7 kap 11 § 2 stycket miljöbalken, 1 kap 19 och 20 §§ samt 2 kap 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13)	Timavgift	

11.1.7	Ansökan om undantag från bestämmelserna i 23 §, 23 a §, 23 b §, 24 § p 2 och p 3, 25 §, 26 §, 26 a §, 26 c §, 28 a §, 28 b § och 28 d § i Jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2015:21 om omständighet har uppstått som verksamhetsutövaren varken kunnat eller borde ha förutsett och inte heller kunnat påverka och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	36 § föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring (SJVFS 2015:21), 1 kap 19 och 20 §§ samt 2 kap 8 § p 7 miljötillsynsförordningen (2011:13)	Timavgift	
11.2	**HANDLÄGGNING AV ANMÄLAN**			
	NATUR- ELLER KULTURRESERVAT, VATTENSKYDDSOMRÅDE, ÖVRIGT			

	Typ av	Fast	Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift
11.2.1	Anmälan om en verksamhet eller åtgärd inom natur- eller kulturreservat eller vattenskyddsområde som kräver anmälan enligt föreskrifter meddelade för natur- eller kulturreservat eller vattenskyddsområde.			Gällande föreskrifter		Timavgift	
	SAMRÅD ENLIGT 12:6 MILJÖBALKEN						
11.2.2	Anmälan för samråd av en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken och som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön.			12 kap 6 § miljöbalken		Timavgift	
11.3	**TILLSYN**						
	STRANDSKYDD						
11.3.1	Samråd om åtgärd kräver dispens från strandskydd			7 kap 18 b § miljöbalken		Fast avgift	2 timmar
11.3.2	Tillsyn strandskydd i övrigt			7 kap 18 b § miljöbalken		Timavgift	

	NATUR- ELLER KULTURRESERVAT, VATTENSKYDDSOMRÅDE, ÖVRIGT			
11.3.3	Naturreservat, kulturreservat, naturminnen, biotopskyddsområden, vattenskyddsområden som kommunen har beslutat om, djur- och växtskyddsområden som kommunen har meddelat föreskrifter om, område eller föremål som omfattas av ett interimistiskt beslut meddelat av kommunen enligt 7 kap 24 § miljöbalken, strandskydd utom det som länsstyrelsen har tillsyn över när det gäller väg- och järnvägsanläggningar.	2 kap 9 § miljötillsynsförordningen	Timavgift	

	Typ av	Fast Nummer Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift
11.3.4	Verksamhet som berörs av föreskrifter i fråga om 1. begränsningar av antalet djur i ett jordbruk, 2. försiktighetsmått för gödselhanteringen, och 3. växtodlingen och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.		12 kap 10 § miljöbalken, 2 kap 32 § miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Timavgift	
11.3.5	Tillsyn av skyddade områden enligt 7 kap miljöbalken som har beslutats av länsstyrelsen, om länsstyrelsen har överlåtit uppgiften att utöva tillsyn.		1 kap 19 och 20 §§ samt 2 kap 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13)	Timavgift	
11.3.6	Skötsel av jordbruksmark och annan markanvändning vid jordbruket enligt 7, 8 och 12 kap. miljöbalken, om länsstyrelsen har överlåtit uppgiften att utöva tillsyn, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.		1 kap 19 och 20 §§ samt 2 kap 8 § p 7 miljö-tillsynsförordningen (2011:13)	Timavgift	

11.3.7	Övrig tillsyn av skötsel av jordbruksmark och annan markanvändning i jordbruket och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 8 § p 7 samt 1 kap 19 och 20 §§ miljötillsyns-förordningen (2011:13) eller 26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken	Timavgift	
12	**ÄRENDEN OM VERKSAMHETER SOM ORSAKAR MILJÖSKADOR ENLIGT 10 KAP MILJÖBALKEN**			
12.1	**HANDLÄGGNING AV ANMÄLAN**			
12.1.1	Anmälan om att vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningsskada.	10 kap 1 § miljöbalken, 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Timavgift	
12.2	**TILLSYN**			
12.2.1	Underrättelse om upptäckt av en förorening på en fastighet och föroreningen kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.	10 kap 11 § miljöbalken	Timavgift	

Typ av	Fast Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift
12.2.2		Underrättelse om upptäckt av en överhängande fara för att en verksamhet eller åtgärd medför en allvarlig miljöskada.	10 kap 12 och 14 §§ miljöbalken	Timavgift	
12.2.3		Underrättelse om upptäckt av att en allvarlig miljöskada har uppstått.	10 kap 13 och 14 §§ miljöbalken	Timavgift	
12.2.4		Samråd inför miljöteknisk undersökning av mark eller byggnad och upprättande av provtagningsplan.		Timavgift	
12.2.5		Föroreningsskador som inte omfattas av länsstyrelsens ansvar enligt 2 kap. 29 § första stycket 3 miljötillsynsförordningen.	2 kap 31 § p 3 miljö-tillsynsförordningen (2011:13), 26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken	Timavgift	

12.2.6	Andra miljöskador enligt 10 kap. 1 § miljöbalken, om skadorna har orsakats av en verksamhet eller åtgärd som den kommunala nämnden har tillsynsansvaret för.	2 kap 31 § p 4 miljö-tillsynsförordningen (2011:13), 26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken	Timavgift	
13	**ÄRENDEN OM AVFALL ENLIGT 15 KAP MILJÖBALKEN**			
13.1	**PRÖVNING AV ANSÖKAN**			
13.1.1	Ansökan om dispens från förbudet att hantera avfall när kommunen ska ansvara för en viss hantering av avfall.	15 kap 25 § p 1 miljöbalken	Timavgift	
13.1.2	Ansökan om tillstånd från en fastighetsinnehavare att på fastigheten själv återvinna eller bortskaffa avfall även om ett sådant tillstånd inte krävs.	15 kap 25 § p 2 miljöbalken	Timavgift	
13.1.3	Ansökan om befrielse från skyldighet att lämna avfall till kommunen enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering	9 kap 2 § avfallsförordning (2020:614)	Timavgift	
13.1.4	Ansökan om förlängt tömningsintervall för hushållsavfall, så kallat "miniabonnemang"	9 kap 2 § avfallsförordning (2020:624) Lokala avfallsföreskrifter 66 §	Fast avgift	2 timmar
13.1.5	Ansökan om förlängt tömningsintervall för avfall från enskilda avlopp.	9 kap 2 § avfallsförordning (2020:624) Lokala avfallsföreskrifter 67 §	Fast avgift	2 timmar

Typ av	Fast Nummer	Beskrivning	Lagrum	avgift	avgift
13.1.6		Ansökan om dispens avseende bygg- och rivningsavfall från kravet om utsortering i 3 kap. 10 § avfallsförordningen och från kravet att brännbart avfall ska sorteras ut och förvaras skilt från annat avfall i 3 kap. 12 § avfallsförordningen	3 kap 15 § avfallsförordning (2020:614)	Timavgift	
13.1.7		Övriga ansökningar	9 kap 1–2 §§ avfallsförordningen (2020:614)	Timavgift	
13.2		**HANDLÄGGNING AV ANMÄLAN**			

13.2.1	Anmälan från fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare att på fastigheten själv kompostera matavfall enligt 15 kap. 20 §MB. Vid ansökan om förlängt tömningsintervall debiteras avgift enligt punkt 13.1.4.	5 kap 15 § avfallsförordningen (2020:614) Lokala avfallsföreskrifter § 55	Fast avgift	Ingen avgift
13.2.2	Anmälan från fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare att på fastigheten själv kompostera avfall från enskild avloppsanläggning enligt 15 kap. 20 §MB	5 kap 15 § avfallsförordningen (2020:614) Lokala avfallsföreskrifter § 55	Fast avgift	2 timmar
13.2.3	Anmälan från fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare att på fastigheten själv kompostera eller på annat sätt behandla annat avfall än trädgårdsavfall, och som inte angetts ovan, som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 §MB	5 kap 15 § avfallsförordningen (2020:614)	Timavgift	
13.2.4	Anmälan från fastighetsinnehavare att enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering på fastigheten själv återvinna eller bortskaffa avfall.	9 kap 2 § avfallsförordningen (2020:614)	Timavgift	
13.2.5	Övriga anmälningar enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering.	9 kap 1 och 2 §§ avfallsförordningen (2020:614)	Timavgift	
13.3	**TILLSYN**			
Typ av	**Fast Nummer Beskrivning**	**Lagrum**	**avgift**	**avgift**
13.3.1	Avfallshantering, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	26 kap 3 § 3 stycket miljöbalken	Timavgift	
14	**UPPDRAGSVERKSAMHET**			
14.1	**PROVTAGNING**			
14.1.1	Vatten- luft- eller markprovtagning på uppdrag (analys- och fraktkostnader tillkommer)		Timavgift	
14.2	**ÖVRIGT**			

14.2.2	Övriga tjänster som inte är myndighetsutövning och utförs av nämnden på uppdrag till exempel lokaliseringsprövning enligt PBL, planarbete eller smittskyddsutredning. (Om separat avtal för ersättning för uppdrag finns så gäller det avtalet för den tjänsten.)		Timavgift	
15	**ÖVRIGT TILLSYNSRELATERAT**			
15.1	**HANDLÄGGNING AV MILJÖSANKTIONSAVGIFT**			
15.1.1	Avgift för handläggning av beslut om miljösanktionsavgift. Avgift ska betalas utöver avgift för prövning, anmälan, fast årlig avgift eller annan avgift för tillsyn enligt denna taxa. Avgift gäller per beslut.		Fast avgift	2 timmar
15.2	**DELGIVNING**			
15.2.1	Handläggning av expediering med delgivningsman vid stämningsmannadelgivning.		Fast avgift	1 000 kr

Dnr:

Miljöbalken Taxebilaga 2

Antaget av Kommunfullmäktige
Mariestads Kommun

Fast årlig avgift (förskottsbetalning)

För så kallade industriutsläppsverksamheter (IUV, markerade med "-I" efter koden) så tillkommer ett generellt tillägg med 16 timmar.

Verksamhetskod	Prövn.nivå	Timmar	Beskrivning
			VERKSAMHETSGRUPP JORDBRUK
			Verksamhetsgrupp Djurhållning
1.10-i och 1.11	B	9	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 2 kap. 1 eller 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP FISKODLING OCH ÖVERVINTRING AV FISK
5.10	B	9	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 3 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP UTVINNING, BRYTNING OCH BEARBETNING AV TORV, OLJA, GAS, KOL, MALM, MINERAL, BERG, NATURGRUS OCH ANNAT
			Verksamhetsgrupp Berg, naturgrus och andra jordarter
10.10	B	9	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
10.11	B	18	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 18 timmar om tillståndet gäller för mer än 200 000 ton.
10.11	B	18	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 18 timmar om tillståndet gäller för mer än 50 000 ton men högst 200 000 ton.
10.11	B	9	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar om tillståndet gäller för mer än 10 000 ton men högst 50 000 ton.
10.11	B	9	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar, om tillståndet gäller för mer än 5 000 ton men högst 10 000 ton.
10.11	B	6	5. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar om tillståndet gäller för mer än 1 000 ton men högst 5 000 ton.
10.11	B	6	6. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar om tillståndet inte omfattas av någon av 1-5.
10.20	B	9	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar för täkt av torv.
10.20	B	18	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 18 timmar för annan täkt än som avses i 1, om tillståndet gäller för mer än 200 000 ton.
10.20	B	18	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 18 timmar för annan täkt än som avses i 1, om tillståndet gäller för mer än 50 000 ton men högst 200 000 ton.

10.20	B	9	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar för annan täkt än som avses i 1, om tillståndet gäller för mer än 10 000 ton men högst 50 000 ton.

10.20	B	9	5. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar för annan täkt än som avses i 1, om tillståndet gäller för mer än 5 000 ton men högst 10 000 ton.
10.20	B	6	6. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar för annan täkt än som avses i 1, om tillståndet gäller för mer än 1 000 ton men högst 5 000 ton.
10.20	B	6	7. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar för annan täkt än som avses i 1, om tillståndet inte omfattas av någon av 1-6.
			Verksamhetsgrupp Råpetroleum, naturgas och kol
11.20	B	13	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar för utvinning i vattenområde.
11.20	B	6	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar för utvinning på land.
			Verksamhetsgrupp Malm och mineral
13.30	B	90	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 13 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar.
13.50	B	227	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 15 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 227 timmar om verksamheten avser uran- eller toriummalm.
13.50	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 15 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om verksamheten inte omfattas av 1.
13.60	B	64	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 kap. 16 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP LIVSMEDEL OCH FODER
			Verksamhetsgrupp Slakterier
15.10-i	B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar för produktion baserad på slaktvikt som omfattar mer än 50 000 ton per kalenderår.
15.10-i	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för produktion som inte omfattas av 1.
15.20	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.
			Verksamhetsgrupp Livsmedel och foder av animaliska råvaror

15.40-i, 15.45	B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 4 eller 5 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar om verksamheten avser bearbetning av animaliska biprodukter för framställning av livsmedel eller för framställning av foder om mer än 10 000 ton animaliska biprodukter används som råvara per kalenderår.
15.40-i, 15.45	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 4 eller 5 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser rökning för framställning av livsmedel eller för framställning av foder om mer än 10 000 ton animaliska biprodukter används som råvara per kalenderår.
15.40-i, 15.45	B	64	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 4 eller 5 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om verksamheten inte omfattas av 1 eller 2.

			Verksamhetsgrupp Livsmedel och foder av vegetabiliska råvaror
15.90-i, 15.95	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 8 eller 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om verksamheten avser anläggning för tillverkning av stärkelse, stärkelsederivat eller socker.
15.90-i, 15.95	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 8 eller 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser rostning av kaffe.
15.90-i, 15.95	B	64	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 8 eller 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om verksamheten avser anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling med en produktion av mer än 50 000 ton per kalenderår och inte omfattas av 1 eller 2.
15.90-i, 15.95	B	30	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 8 eller 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten inte omfattas av någon av 1-3.
			Verksamhetsgrupp Livsmedel och foder av kombinerade råvaror
15.131-i, 15.141	B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 12 eller 13 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar om verksamheten avser bearbetning av mer än 10 000 ton animaliska biprodukter som råvara per kalenderår för framställning av foder.
15.131-i, 15.141	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 12 eller 13 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar med en produktion av mer än 10 000 ton livsmedel per kalenderår.
15.131-i, 15.141	B	30	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 12 eller 13 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten inte omfattas av 1 eller 2.
			Verksamhetsgrupp Mjölkprodukter
15.170-i	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 15 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.
			Verksamhetsgrupp Annan livsmedelstillverkning

15.185-i och 15.190	B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 17 eller 18 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar om verksamheten avser framställning eller raffinering av vegetabiliska eller animaliska oljor eller fetter med en produktion av mer än 100 000 ton per kalenderår.
15.185-i och 15.190	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 17 eller 18 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om verksamheten avser framställning eller raffinering av vegetabiliska eller animaliska oljor eller fetter med en produktion av mer än 50 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
15.185-i och 15.190	B	30	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 17 eller 18 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser framställning eller raffinering av vegetabiliska eller animaliska oljor eller fetter med en produktion av högst 50 000 ton per kalenderår.
15.185-i och 15.190	B	30	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 17 eller 18 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för annan verksamhet som inte omfattas av någon av 1-3.
15.210	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 20 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.

15.230	B	64	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 22 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar.
15.250	B	13	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 24 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar för framställning av malt.
15.250	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 24 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för framställning av mer än 20 000 ton läskedryck eller maltdryck per kalenderår.
15.250	B	30	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 24 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för framställning av mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton läskedryck eller maltdryck per kalenderår.
15.270	B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 26 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar för anläggning för tillverkning av jäst.
15.270	B	47	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 26 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 47 timmar för anläggning för tillverkning av startkulturer av mikroorganismer.
			Verksamhetsgrupp Foder av animaliska och vegetabiliska råvaror
15.330-i, 15.350i och 15.370-i	B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 29, 31 eller 33 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar för anläggning för bearbetning av animaliska biprodukter med en produktion baserad på mer än 10 000 ton råvara per kalenderår.
15.330-i, 15.350i och 15.370-i	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 5 kap. 29, 31 eller 33 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för anläggning som inte omfattas av 1.
			VERKSAMHETSGRUPP TEXTILVAROR

17.10-i	B	90	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 6 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar.
17.20	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 6 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för anläggning för hantering av mer än 1 000 ton men högst 2 500 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår.
17.20	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 6 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för anläggning som inte omfattas av 1.
			VERKSAMHETSGRUPP PÄLS, SKINN OCH LÄDER
18.10-i	B	90	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 7 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar.
18.20	B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 7 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar om verksamheten avser garvning av mer än 1 000 ton produkter per kalenderår.
18.20	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 7 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser garvning av högst 1 000 ton produkter per kalenderår.
18.20	B	23	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 7 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 23 timmar om verksamheten avser annan beredning av hudar och skinn än garvning.
			VERKSAMHETSGRUPP TRÄVAROR
20.05-i	B	64	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 8 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar.
20.20	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 8 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för produktion som omfattar mer än 200 000 kubikmeter per kalenderår.
20.20	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 8 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för produktion som inte omfattas av 1.
20.50-i	B	137	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 8 kap. 6 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar för produktion som omfattar mer än 20 000 ton per kalenderår.
20.50-i	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 8 kap. 6 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för produktion som inte omfattas av 1.
20.70	B	13	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 8 kap. 8 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP MASSA, PAPPER OCH PAPPERSVAROR
21.40	B	47	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 9 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 47 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP FOTOGRAFISK OCH GRAFISK PRODUKTION
22.30	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 10 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.

			VERKSAMHETSGRUPP STENKOLSPRODUKTER, RAFFINERADE PETROLEUMPRODUKTER OCH KÄRNBRÄNSLE
23.20	B	90	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 11 kap. 6 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP KEMISKA PRODUKTER
			Verksamhetsgrupp Organiska kemikalier
24.01-i, 24.02-i, 24.03-i, 24.04-i, 24.05-i, 24.06-i, 24.07-i, 24.08-i, 24.09-i, 24.10-i, 24.11-i, 24.12-i, 24.13-i, 24.14-i, 24.15-i, 24.16-i, 24.17-i, 24.18-i, 24.19-i, 24.20-i, 24.21-i och 24.22-i	A/B	137	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt någon av 12 kap. 1-22 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar för anläggning med en produktionsmängd på mer än 20 000 ton per kalenderår.
24.01-i, 24.02-i, 24.03-i, 24.04-i, 24.05-i, 24.06-i, 24.07-i, 24.08-i, 24.09-i, 24.10-i, 24.11-i, 24.12-i, 24.13-i, 24.14-i, 24.15-i, 24.16-i, 24.17-i, 24.18-i, 24.19-i, 24.20-i, 24.21-i och 24.22-i	A/B	90	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt någon av 12 kap. 1-22 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar för anläggning med en produktionsmängd på högst 20 000 ton per kalenderår.
			Verksamhetsgrupp Oorganiska kemikalier
24.24-i	B	90	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 24 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar.
24.25-i, 24.26-i, 24.27-i, 24.28-i, 24.29-i, 24.30-i, 24.31-i och 24.32-i	A/B	137	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt någon av 12 kap. 25-32 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar för anläggning med en produktionsmängd på mer än 20 000 ton per kalenderår.
24.25-i, 24.26-i, 24.27-i, 24.28-i, 24.29-i, 24.30-i, 24.31-i och 24.32-i	A/B	90	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt någon av 12 kap. 25-32 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar för anläggning med en produktionsmängd på högst 20 000 ton per kalenderår.
			Verksamhetsgrupp Gödselmedel
24.33-i och 24.34-i	A/B	184	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 33 eller 34 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 184 timmar för anläggning med en produktionsmängd på mer än 20 000 ton per kalenderår.
24.33-i och 24.34-i	A/B	90	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 33 eller 34 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar för anläggning med en produktionsmängd på högst 20 000 ton per kalenderår.

			Verksamhetsgrupp Växtskyddsmedel och biocider
24.35-i och 24.36-i	A/B	184	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 35 eller 36 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 184 timmar för anläggning med en produktionsmängd på mer än 1 000 ton per kalenderår.
24.35-i och 24.36-i	A/B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 35 eller 36 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar för anläggning med en produktionsmängd på mer än 1 000 ton per kalenderår.
24.37	B	137	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 37 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar.
			Verksamhetsgrupp Läkemedel
24.38-i och 24.39-i	A/B	137	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 38 eller 39 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar för anläggning med en produktionsmängd på mer än 20 000 ton per kalenderår.
24.38-i och 24.39-i	A/B	90	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 38 eller 39 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar för anläggning med en produktionsmängd på högst 1 000 ton per kalenderår.
			Verksamhetsgrupp Sprängämnen
24.42-i och 24.43-i	A/B	137	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 42 eller 43 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar för anläggning med en produktionsmängd på mer än 1 000 ton per kalenderår.
24.42-i och 24.43-i	A/B	90	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 42 eller 43 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar för anläggning med en produktionsmängd på högst 1 000 ton per kalenderår.
			Verksamhetsgrupp Annan kemisk tillverkning
24.45	B	30	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 45 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser tillverkning av gas- eller vätskeformiga kemiska produkter.
24.45	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 45 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om verksamheten avser tillverkning av läkemedelssubstanser genom extraktion ur biologiskt material.
24.45	B	30	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 45 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser tillverkning av sprängämnen.
24.45	B	30	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 45 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser tillverkning av pyrotekniska artiklar.
24.45	B	13	5. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 12 kap. 45 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om verksamheten avser tillverkning av ammunition.
			VERKSAMHETSGRUPP GUMMI- OCH PLASTVAROR

25.10	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 13 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för en produktion av mer än 10 000 ton per kalenderår.
25.10	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 13 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för en produktion som inte omfattas av 1.
25.20	B	30	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 13 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för en produktion av mer än 100 ton per kalenderår.
25.20	B	13	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 13 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar för en produktion som inte omfattas av 1.
25.40	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 13 kap. 5 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP MINERALISKA PRODUKTER
			Verksamhetsgrupp Glas, glasvaror och keramiska produkter
26.05-i	B	64	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar.
26.10-i	B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar om verksamheten avser tillverkning av mineralull med smältning av mer än 10 000 ton mineraler per kalenderår.
26.10-i	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser tillverkning av mineralull med smältning av mer än 5 000 ton men högst 10 000 ton mineraler per kalenderår.
26.20	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar vid förbrukning av mer än 2 000 ton glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar per kalenderår.
26.20	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar vid förbrukning av mer än 500 ton men högst 2 000 ton glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar per kalenderår.
26.20	B	13	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar vid förbrukning av mer än 5 ton men högst 500 ton glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar per kalenderår.
26.20	B	64	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar vid förbrukning av mer än 3 000 ton andra glasråvaror än de som avses i 1-3 per kalenderår.
26.20	B	30	5. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar vid förbrukning av mer än 1 000 ton men högst 3 000 ton andra glasråvaror än de som avses i 1-3 per kalenderår.
26.20	B	13	6. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar vid förbrukning av högst 1 000 ton andra glasråvaror än de som avses i 1-3 per kalenderår.

26.50-i	B	30	För verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 6 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.
26.51	B	30	För verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 7 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.
26.80	B	184	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 10 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 184 timmar.
26.90-i	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 11 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.
			Verksamhetsgrupp Andra mineraliska produkter
26.130-i och 26.140	B	64	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 15 eller 16 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar.
26.170-i	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 14 kap. 19 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP STÅL OCH METALL
27.32	B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 7 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar om verksamheten avser kallvalsning av mer än 50 000 ton stål per kalenderår.
27.32	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 7 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om verksamheten inte omfattas av 1.
27.40-i	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 8 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om verksamheten avser gjuteri där form- eller kärnsand används med en produktion av mer än 10 000 ton per kalenderår.
27.40-i	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 8 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser gjuteri där form- eller kärnsand används med en produktion av högst 10 000 ton per kalenderår.
27.40-i	B	30	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 8 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser gjuteri där form- eller kärnsand inte används med en produktion av mer än 10 000 ton per kalenderår.
27.40-i	B	13	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 8 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om verksamheten avser gjuteri där form- eller kärnsand inte används med en produktion av högst 10 000 ton per kalenderår.
27.50	B	30	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser gjutning av järn eller stål där form- eller kärnsand används med en produktion av mer än 1 000 ton men högst 5 000 ton per kalenderår.
27.50	B	13	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om verksamheten avser gjutning av järn eller stål där form- eller kärnsand används med en produktion av högst 1 000 ton per kalenderår.

27.50	B	13	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om verksamheten avser gjutning av järn eller stål där form- eller kärnsand inte används med en produktion av mer än 1 000 ton men högst 5 000 ton per kalenderår.

27.50	B	6	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar om verksamheten avser gjutning av järn eller stål där form- eller kärnsand inte används med en produktion av högst 1 000 ton per kalenderår.
27.50	B	90	5. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar om verksamheten avser gjutning av zink med en produktion av mer än 3 000 ton men högst 5 000 ton per kalenderår.
27.50	B	30	6. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser gjutning av zink med en produktion av mer än 1 000 ton men högst 3 000 ton per kalenderår.
27.50	B	13	7. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om verksamheten avser gjutning av zink med en produktion av högst 1 000 ton per kalenderår.
27.50	B	30	8. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser gjutning av aluminium eller magnesium där form- eller kärnsand används med en produktion av mer än 1 000 ton men högst 5 000 ton per kalenderår.
27.50	B	13	9. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om verksamheten avser gjutning av aluminium eller magnesium där form- eller kärnsand används med en produktion av högst 1 000 ton per kalenderår.
27.50	B	13	10. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om verksamheten avser gjutning av aluminium eller magnesium där form- eller kärnsand inte används med en produktion av mer än 1 000 ton men högst 5 000 ton per kalenderår.
27.50	B	9	11. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar om verksamheten avser gjutning av aluminium eller magnesium där form- eller kärnsand inte används med en produktion av högst 1 000 ton per kalenderår.
27.80-i	B	184	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 12 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 184 timmar för ferrolegeringsverk.
27.80-i	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 12 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten inte omfattas av 1.
27.101-i	B	184	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 184 timmar om verksamheten avser gjutning av zink med en smältning av mer än 20 000 ton per kalenderår.

27.101-i	B	137	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar om verksamheten avser gjutning av zink med en smältning av mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
27.101-i	B	90	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar om verksamheten avser gjutning av zink med en smältning av högst 10 000 ton per kalenderår.

27.101-i	B	64	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om verksamheten avser gjutning av aluminium eller magnesium där form- eller kärnsand används med en smältning av mer än 10 000 ton per kalenderår.
27.101-i	B	30	5. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser gjutning av aluminium eller magnesium där form- eller kärnsand används med en smältning av högst 10 000 ton per kalenderår.
27.101-i	B	30	6. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten avser gjutning av aluminium eller magnesium där form- eller kärnsand inte används med en smältning av mer än 10 000 ton per kalenderår.
27.101-i	B	13	7. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om verksamheten avser gjutning av aluminium eller magnesium där form- eller kärnsand inte används med en smältning av högst 10 000 ton per kalenderår.
27.101-i	B	184	8. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 184 timmar om verksamheten avser smältning av icke-järnmetaller vid andra anläggningar än för gjutning, eller smältning av andra ickejärnmetaller än zink, aluminium eller magnesium vid anläggning för gjutning med en smältning av mer än 80 000 ton per kalenderår.
27.101-i	B	137	9. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar om verksamheten avser smältning av icke-järnmetaller vid andra anläggningar än för gjutning, eller smältning av andra ickejärnmetaller än zink, aluminium eller magnesium vid anläggning för gjutning med en smältning av mer än 20 000 ton men högst 80 000 ton per kalenderår.
27.101-i	B	64	10. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om verksamheten avser smältning av icke-järnmetaller vid andra anläggningar än för gjutning, eller smältning av andra ickejärnmetaller än zink, aluminium eller magnesium vid anläggning för gjutning med en smältning av högst 20 000 ton per kalenderår.
27.110	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 15 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för en produktion av mer än 3 000 ton men högst 5 000 ton per kalenderår.

27.110	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 15 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten inte omfattas av 1.
27.120	B	227	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 16 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 227 timmar för en produktion av mer än 80 000 ton per kalenderår.
27.120	B	137	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 16 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar för en produktion av mer än 20 000 ton men högst 80 000 ton per kalenderår.
27.120	B	64	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 16 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för en produktion av mer än 3 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
27.120	B	30	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 16 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om verksamheten inte omfattas av någon av 1-3.
27.130	B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 17 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar för en produktion av mer än 3 000 ton men högst 5 000 ton per kalenderår.
27.130	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 17 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för en produktion av mer än 1 000 ton men högst 3 000 ton per kalenderår.
27.130	B	13	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 17 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar för en produktion av mer än 200 ton men högst 1 000 ton per kalenderår.
27.130	B	6	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 15 kap. 17 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar om verksamheten inte omfattas av någon av 1-3.
			VERKSAMHETSGRUPP METALL- OCH PLASTYTBEHANDLING, AVFETTNING OCH FÄRGBORTTAGNING
28.10-i	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om utsläpp av process- och sköljvatten är större än 10 000 kubikmeter per kalenderår.
28.10-i	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om utsläpp av process- och sköljvatten är större än 1 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter per kalenderår.
28.10-i	B	13	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om utsläpp av process- och sköljvatten är större än 100 kubikmeter men högst 1 000 kubikmeter per kalenderår.
28.10-i	B	6	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar om verksamheten inte omfattas av någon av 1-3.

28.20 och 28.30	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 2 eller 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för anläggning som ger upphov till utsläpp av avloppsvatten om mer än 10 000 kubikmeter per kalenderår.
28.20 och 28.30	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 2 eller 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för anläggning som ger upphov till utsläpp av avloppsvatten om mer än 1 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter per kalenderår.
28.20 och 28.30	B	13	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 2 eller 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar för anläggning som ger upphov till utsläpp av avloppsvatten om mer än 100 kubikmeter men högst 1 000 kubikmeter per kalenderår.
28.20 och 28.30	B	6	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 2 eller 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar för anläggning som ger upphov till utsläpp av avloppsvatten som inte omfattas av någon av 1-3.
28.50	B	30	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 30 timmar för varmförzinkning med uppsamling och filter för flussrök med en förbrukning av mer än 10 000 ton zink per kalenderår .
28.50	B	13	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 13 timmar för varmförzinkning med uppsamling och filter för flussrök med en förbrukning av mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton zink per kalenderår.
28.50	B	6	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 6 timmar för varmförzinkning med uppsamling och filter för flussrök med en förbrukning av mer än 100 ton men högst 1 000 ton zink per kalenderår.
28.50	B	3	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 3 timmar för varmförzinkning med uppsamling och filter för flussrök med en förbrukning av högst 100 ton zink per kalenderår.
28.50	B	30	5. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 30 timmar för varmförzinkning utan uppsamling och filter för flussrök med en förbrukning av mer än 10 000 ton zink per kalenderår.
28.50	B	30	6. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 30 timmar för varmförzinkning utan uppsamling och filter för flussrök med en förbrukning av mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton zink per kalenderår.
28.50	B	13	7. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 13 timmar för varmförzinkning utan uppsamling och filter för flussrök med en förbrukning av mer än 100 ton zink per kalenderår.

28.50	B	6	8. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 6 timmar för varmförzinkning utan uppsamling och filter för flussrök med en förbrukning av högst 100 ton zink per kalenderår.
28.50	B	64	9. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 64 timmar för annan verksamhet än varmförzinkning med utsläpp av mer än 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
28.50	B	30	10.För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 30 timmar för annan verksamhet än varmförzinkning om utsläpp av process- och sköljvatten är större än 1 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter per kalenderår.
28.50	B	13	11. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 13 timmar för annan verksamhet än varmförzinkning om utsläpp av process- och sköljvatten är större än 100 kubikmeter men högst 1 000 kubikmeter per kalenderår.
28.50	B	6	12. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 6 timmar för annan verksamhet än varmförzinkning om utsläpp av process- och sköljvatten är högst 100 kubikmeter per kalenderår.

28.50	B	6	13. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 6 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 28.50) är tillsynstiden 6 timmar för annan verksamhet än varmförzinkning som inte medför utsläpp av process- och sköljvatten.
28.80	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 16 kap. 8 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP ELEKTRISKA ARTIKLAR
31.20	B	64	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 17 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP METALLBEARBETNING
			Verksamhetsgrupp Motorfordon
34.30	B	184	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 18 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 184 timmar för en tillverkning och sammansättning av fler än 100 000 motorfordon per kalenderår med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton.
34.30	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 18 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för en tillverkning och sammansättning av fler än 25 000 motorfordon men högst 100 000 motorfordon per kalenderår med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton.

34.30	B	30	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 18 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för en tillverkning och sammansättning av högst 25 000 motorfordon per kalenderår med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton.
34.30	B	184	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 18 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 184 timmar ör en tillverkning och sammansättning av fler än 20 000 motorfordon per kalenderår med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
34.30	B	64	5. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 18 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för en tillverkning och sammansättning av fler än 1 000 motorfordon men högst 20 000 motorfordon per kalenderår med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
34.30	B	30	6. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 18 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för en tillverkning och sammansättning av högst 1 000 motorfordon per kalenderår med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
			Verksamhetsgrupp Järnvägsutrustning och flygplan
			Verksamhetsgrupp Maskinell bearbetning
34.70	B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 18 kap. 7 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar för tankvolym på mer än 50 kubikmeter.
34.70	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 18 kap. 7 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för tankvolym på mer än 35 kubikmeter men högst 50 kubikmeter.
34.70	B	30	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 18 kap. 7 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar ör tankvolym på mer än 20 kubikmeter men högst 35 kubikmeter.
			VERKSAMHETSGRUPP FÖRBRUKNING AV ORGANISKA LÖSNINGSMEDEL

39.10-i	B	184	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 19 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 184 timmar om förbrukningen uppgår till mer än 500 ton per kalenderår.
39.10-i	B	90	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 19 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar om förbrukningen uppgår till mer än 200 ton men högst 500 ton per kalenderår.
39.10-i	B	64	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 19 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om förbrukningen uppgår till mer än 50 ton men högst 200 ton per kalenderår.
39.10-i	B	30	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 19 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om förbrukningen uppgår till högst 50 ton per kalenderår.

39.15	B	184	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 19 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 184 timmar om förbrukningen av organiska lösningsmedel uppgår till mer än 500 ton per kalenderår.
39.15	B	90	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 19 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar om förbrukningen av organiska lösningsmedel uppgår till mer än 200 ton men högst 500 ton per kalenderår.
39.15	B	64	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 19 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om förbrukningen av organiska lösningsmedel uppgår till mer än 50 ton men högst 200 ton per kalenderår.
39.15	B	30	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 19 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om förbrukningen av organiska lösningsmedel uppgår till mer än 25 ton men högst 50 ton per kalenderår.
39.15	B	13	5. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 19 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om förbrukningen av organiska lösningsmedel uppgår till högst 25 ton per kalenderår.
			VERKSAMHETSGRUPP HANTERING AV BRÄNSLEN OCH ANDRA KEMISKA PRODUKTER
39.60	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 20 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.
39.80	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 20 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP GAS- OCH VÄTSKEFORMIGA BRÄNSLEN, EL, VÄRME OCH KYLA
			Verksamhetsgrupp Anaerob biologisk behandling
40.01	B	13	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 21 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar för anläggning vid jordbruksföretag.
40.01	B	13	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 21 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om verksamheten inte omfattas av 1.
			Verksamhetsgrupp Framställning av gas- och vätskeformiga bränslen
40.05-i och 40.15	B	13	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 21 kap. 4 eller 5 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar för anläggning vid jordbruksföretag.
40.05-i och 40.15	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 21 kap. 4 eller 5 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om verksamheten inte omfattas av 1.
			Verksamhetsgrupp Förbränning
40.50-i	B	30	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 21 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för gasturbinanläggningar.
40.50-i	B	137	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 21 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar för andra anläggningar än som avses i 1 med en total installerad tillförd effekt av mer än 200 megawatt men högst 300 megawatt.

40.50-i	B	64	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 21 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för andra anläggningar än som avses i 1 med en total installerad tillförd effekt av mer än 100 megawatt men högst 200 megawatt.
40.50-i	B	30	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 21 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för andra anläggningar än som avses i 1 med en total installerad tillförd effekt av mer än 50 megawatt men högst 100 megawatt.
40.51	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 21 kap. 10 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.
40.60	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 21 kap. 11 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
			Verksamhetsgrupp Vindkraft
40.90 och 40.95	B	13	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 21 kap. 13 eller 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar för vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation) till havs.
40.90 och 40.95	B	13	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 21 kap. 13 eller 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar för fler än 20 vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation) på land.
40.90 och 40.95	B	6	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 21 kap. 13 eller 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar för högst 20 vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation) på land.
			VERKSAMHETSGRUPP AVVECKLING AV KÄRNREAKTORER
			VERKSAMHETSGRUPP HAMNAR OCH FLYGPLATSER
			Verksamhetsgrupp Hamnar
63.10	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 24 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för hamn med mer än 50 anlöp per kalenderår.
63.10	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 24 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för hamn med mer än 10 anlöp men högst 50 anlöp per kalenderår.
63.10	B	9	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 24 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar för hamn med upp till 10 anlöp per kalenderår.
			Verksamhetsgrupp Flygplatser
63.40	B	23	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 24 kap. 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 23 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP TANKRENGÖRING
74.10	B	13	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 26 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP RENING AV AVLOPPSVATTEN

90.10 och 90.11	B	137	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 28 kap. 1 eller 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar för en avloppsreningsanläggning med anslutning av fler än 100 000 personer eller som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 100 000 personekvivalenter.
90.10 och 90.11	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 28 kap. 1 eller 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för en avloppsreningsanläggning med anslutning av fler än 20 000 personer men högst 100 000 personer eller som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 20 000 personekvivalenter men högst 100 000 personekvivalenter.
90.10 och 90.11	B	30	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 28 kap. 1 eller 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för en avloppsreningsanläggning med anslutning av fler än 2 000 personer men högst 20 000 personer eller som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 2 000 personekvivalenter men högst 20 000 personekvivalenter.
90.15-i	B	47	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 28 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 47 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP AVFALL
			Verksamhetsgrupp Andra verksamheter med återvinning eller bortskaffande
90.405-i och 90.406-i	B	137	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 65 eller 66 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 100 000 ton per kalenderår.
90.405-i och 90.406-i	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 65 eller 66 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 20 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
90.405-i och 90.406-i	B	30	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 65 eller 66 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 12 500 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
90.410 och 90.420	A/B	137	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 68 eller 69 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 100 000 ton per kalenderår.
90.410 och 90.420	A/B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 68 eller 69 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 20 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
90.410 och 90.420	A/B	30	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 68 eller 69 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
90.410 och 90.420	A/B	13	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 68 eller 69 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om den tillförda avfallsmängden inte omfattas av någon av 1-3.

90.450	B	30	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 72 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 1 000 ton men högst 2 500 ton per kalenderår.
90.450	B	13	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 72 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om den tillförda avfallsmängden inte omfattas av 1.
			Verksamhetsgrupp Animaliskt avfall
90.241-i	B	90	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 32 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 90 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 10 000 ton per kalenderår.
90.241-i	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 32 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om den tillförda avfallsmängden inte omfattas av 1.
			Verksamhetsgrupp Biologisk behandling
90.161	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 30 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 20 000 ton men högst 25 000 ton per kalenderår.
90.161	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 30 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
90.161	B	13	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 30 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
90.161	B	6	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 30 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar om den tillförda avfallsmängden inte omfattas av någon av 1-3.
			Verksamhetsgrupp Deponering
90.271	B	13	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 18 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar.
90.300-i	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 21 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 20 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
90.300-i	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 21 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
90.300-i	B	13	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 21 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om den tillförda avfallsmängden inte omfattas av 1 eller 2.
90.310	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 22 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 20 000 ton per kalenderår.

90.310	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 22 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
90.310	B	13	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 22 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 50 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
90.310	B	6	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 22 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar om den tillförda avfallsmängden inte omfattas av någon av 1-3.
90.330-i och 90.340	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 24 eller 25 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.

			Verksamhetsgrupp Förbränning
90.190 och 90.191	B	30	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 7 eller 8 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar.
90.210-i och 90.211-i	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 11 eller 12 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 20 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
90.210-i och 90.211-i	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 11 eller 12 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om den tillförda avfallsmängden inte omfattas av 1.
90.212-i och 90.213-i	B	47	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 13 eller 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 47 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 10 000 ton men högst 18 000 ton per kalenderår.
90.212-i och 90.213-i	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 13 eller 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om den tillförda avfallsmängden inte omfattas av 1.
90.220 och 90.221	B	30	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 15 eller 16 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 10 000 ton men högst 18 000 ton per kalenderår.
90.220 och 90.221	B	13	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 15 eller 16 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om den tillförda avfallsmängden inte omfattas av 1.
			Verksamhetsgrupp Lagring i avvaktan på återvinning eller bortskaffande
90.408-i	B	13	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 56 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar.
			Verksamhetsgrupp Lagring och avskiljning av koldioxid
90.480 och 90.485	A/B	227	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 60 eller 61 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 227 timmar om den planerade lagringen är mer än 100 000 ton.
90.480 och 90.485	A/B	137	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 60 eller 61 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar om den planerade lagringen är högst 100 000 ton.
90.500-i och 90.510	B	137	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 62 eller 63 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar.

			Verksamhetsgrupp Lagring som en del av att samla in avfall
90.30 och 90.50	B	13	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 48 eller 50 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar.
			Verksamhetsgrupp Långtidslagring, djupt bergförvar och underjordsförvar
90.458	B	137	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 55 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 100 000 ton per kalenderår.
90.458	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 55 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 20 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
90.458	B	30	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 55 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
90.458	B	13	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 55 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om den tillförda avfallsmängden är större än 50 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
90.458	B	6	5. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 55 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar om den tillförda avfallsmängden inte omfattas av någon av 1-4.
			Verksamhetsgrupp Mekanisk bearbetning och sortering
90.100	B	64	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 40 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar för verksamhet med mer än 50 000 ton hanterad avfallsmängd per kalenderår.
90.100	B	30	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 40 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för verksamhet som inte omfattas av 1.
90.70	B	30	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 42 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar för verksamhet med mer än 75 000 ton hanterad avfallsmängd per kalenderår.
90.70	B	13	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 42 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar för verksamhet som inte omfattas av 1.
			Verksamhetsgrupp Uppgrävda massor
90.361	B	13	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 36 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar.
			Verksamhetsgrupp Uttjänta fordon
90.119	B	137	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 45 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 137 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 25 000 ton per kalenderår.

90.119	B	64	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 45 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 64 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 10 000 ton men högst 25 000 ton per kalenderår.
90.119	B	30	3. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 45 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 30 timmar om den tillförda avfallsmängden är mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
90.119	B	13	4. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 45 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar om den tillförda avfallsmängden inte omfattas av någon av 1-3.
			Verksamhetsgrupp Återvinning eller bortskaffande av avfall som uppkommit i egen verksamhet
90.381 och 90.383	B	13	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 27 eller 28 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar.
			Verksamhetsgrupp Återvinning för anläggningsändamål
90.131	B	13	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 29 kap. 34 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP SKJUTFÄLT, SKJUTBANOR OCH SPORTANLÄGGNINGAR
92.10	B	13	1. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 30 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar för civilt skjutfält.
92.10	B	7	2. För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 30 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 7 timmar för annat skjutfält.
			VERKSAMHETSGRUPP BEGRAVNINGSVERKSAMHET

93.20	B	13	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 32 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 13 timmar.
			VERKSAMHETSGRUPP ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER
38 § FMH, punkt 2	H	12	För bassängbad är tillsynstiden 12 timmar.
38 § FMH, punkt 3	H	6	För skolor är tillsynstiden 6 timmar.
38 § FMH, punkt 3	H	6	För förskolor är tillsynstiden 6 timmar.

Dnr:

Miljöbalken Taxebilaga 3

Antaget av Kommunfullmäktige
Mariestads Kommun

Timavgift (efterskottsbetalning)

Bransch	Verksamhet	Verksamhetskod	Prövn.nivå	Avgift
JORDBRUK	Djurhållning	1.20	C	Timavgift
	Djurhållning		U	Timavgift
	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion	1.30	C	Timavgift
	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion		U	Timavgift
	Övriga jordbruks- och trädgårdsföretag	1.4001	U	Timavgift
FISKODLING OCH ÖVERVINTRING AV FISK		5.20	C	Timavgift
			U	Timavgift
UTVINNING, BRYTNING OCH BEARBETNING AV TORV, OLJA, GAS, KOL, MALM, MINERAL, BERG, NATURGRUS OCH ANNAT	Berg, naturgrus och andra jordarter	10.30	C	Timavgift
	Berg, naturgrus och andra jordarter	10.40	C	Timavgift
	Berg, naturgrus och andra jordarter	10.50	C	Timavgift
	Berg, naturgrus och andra jordarter	10.60	C	Timavgift
	Berg, naturgrus och andra jordarter		U	Timavgift
	Råpetroleum, naturgas och kol	11.30	C	Timavgift
	Råpetroleum, naturgas och kol		U	Timavgift
	Annan utvinningsindustri	13.70	C	Timavgift
	Annan utvinningsindustri		U	Timavgift
	Slakterier	15.30	C	Timavgift
	Slakterier		U	Timavgift
	Livsmedel och foder av animaliska råvaror	15.50	C	Timavgift
	Livsmedel och foder av animaliska råvaror	15.65	C	Timavgift
	Livsmedel och foder av animaliska råvaror		U	Timavgift
	Rökeri	15.80	C	Timavgift
	Rökeri		U	Timavgift
	Livsmedel och foder av vegetabiliska råvaror	15.101	C	Timavgift
	Livsmedel och foder av vegetabiliska råvaror	15.115	C	Timavgift

	Livsmedel och foder av vegetabiliska råvaror		U	Timavgift
	Kvarnprodukter	15.125	C	Timavgift
	Kvarnprodukter		U	Timavgift
	Livsmedel och foder av kombinerade råvaror	15.151	C	Timavgift
	Livsmedel och foder av kombinerade råvaror	15.155	C	Timavgift
LIVSMEDEL OCH FODER	Livsmedel och foder av kombinerade råvaror		U	Timavgift
	Mjölkprodukter	15.180	C	Timavgift
	Mjölkprodukter		U	Timavgift
	Annan livsmedelstillverkning	15.200	C	Timavgift
	Annan livsmedelstillverkning	15.220	C	Timavgift
	Annan livsmedelstillverkning	15.240	C	Timavgift
	Annan livsmedelstillverkning	15.260	C	Timavgift
	Annan livsmedelstillverkning	15.280	C	Timavgift
	Annan livsmedelstillverkning	15.310	C	Timavgift
	Annan livsmedelstillverkning		U	Timavgift
	Foder av animaliska och vegetabiliska råvaror	15.340	C	Timavgift
	Foder av animaliska och vegetabiliska råvaror	15.360	C	Timavgift
	Foder av animaliska och vegetabiliska råvaror		U	Timavgift
TEXTILVAROR		17.30	C	Timavgift
			U	Timavgift
PÄLS, SKINN OCH LÄDER		18.30	C	Timavgift
			U	Timavgift
TRÄVAROR		20.10	C	Timavgift
		20.30	C	Timavgift
		20.40	C	Timavgift
		20.60	C	Timavgift
		20.80	C	Timavgift
		20.90	C	Timavgift
		20.91	C	Timavgift
			U	Timavgift
MASSA, PAPPER OCH PAPPERSVAROR			U	Timavgift

FOTOGRAFISK OCH GRAFISK PRODUKTION		22.10	C	Timavgift
		22.20	C	Timavgift
		22.40	C	Timavgift
			U	Timavgift
KEMISKA PRODUKTER	Läkemedel	24.40	C	Timavgift
	Läkemedel	24.41	C	Timavgift
	Annan kemisk tillverkning	24.44	C	Timavgift
	Annan kemisk tillverkning	24.46	C	Timavgift
	Annan kemisk tillverkning	24.47	C	Timavgift
	Annan kemisk tillverkning		U	Timavgift
GUMMI- OCH PLASTVAROR		25.11	C	Timavgift
		25.30	C	Timavgift
		25.50	C	Timavgift
			U	Timavgift
	Glas, glasvaror och keramiska produkter	26.30	C	Timavgift
MINERALISKA PRODUKTER	Glas, glasvaror och keramiska produkter	26.40	C	Timavgift
	Glas, glasvaror och keramiska produkter	26.60	C	Timavgift
	Glas, glasvaror och keramiska produkter		U	Timavgift
	Cement, betong, kalk, krita och gips	26.100	C	Timavgift
	Cement, betong, kalk, krita och gips	26.110	C	Timavgift
	Cement, betong, kalk, krita och gips	26.120	C	Timavgift
	Cement, betong, kalk, krita och gips		U	Timavgift
	Andra mineraliska produkter	26.150	C	Timavgift
	Andra mineraliska produkter	26.160	C	Timavgift
	Andra mineraliska produkter	26.180	C	Timavgift
	Andra mineraliska produkter		U	Timavgift
STÅL OCH METALL		27.60	C	Timavgift
		27.140	C	Timavgift
			U	Timavgift
METALL- OCH PLASTYTBEHANDLING, AVFETTNING OCH FÄRGBORTTAGNING		28.25	C	Timavgift
		28.40	C	Timavgift
		28.71	C	Timavgift

		28.90	C	Timavgift
		28.95	C	Timavgift
			U	Timavgift
ELEKTRISKA ARTIKLAR		31.30	C	Timavgift
		31.60	C	Timavgift
METALLBEARBETNING	Motorer, turbiner och reaktorer	34.10	C	Timavgift
	Motorer, turbiner och reaktorer	34.20	C	Timavgift
	Motorer, turbiner och reaktorer		U	Timavgift
	Motorfordon	34.40	C	Timavgift
	Motorfordon		U	Timavgift
	Järnvägsutrustning och flygplan	34.50	C	Timavgift
	Maskinell bearbetning	34.80	C	Timavgift
	Maskinell bearbetning		U	Timavgift
	Gas- och oljeplattformar		U	Timavgift
	Skeppsvarv	35.20	C	Timavgift
FÖRBRUKNING AV ORGANISKA LÖSNINGSMEDEL		39.30	C	Timavgift
		39.35	C	Timavgift
		39.50	C	Timavgift
			U	Timavgift
HANTERING AV BRÄNSLEN OCH ANDRA KEMISKA		39.70	C	Timavgift
		39.90	C	Timavgift

PRODUKTER			U	Timavgift
GAS- OCH VÄTSKEFORMIGA BRÄNSLEN, EL, VÄRME OCH KYLA	Anaerob biologisk behandling	40.02	C	Timavgift
	Framställning av gas- och vätskeformiga bränslen	40.20	C	Timavgift
	Förbränning	40.70	C	Timavgift
	Förbränning		U	Timavgift
	Vindkraft	40.100	C	Timavgift
	Vindkraft		U	Timavgift
	Värme- och kylanläggningar	40.110	C	Timavgift
	Värme- och kylanläggningar	40.120	C	Timavgift
	Värme- och kylanläggningar		U	Timavgift
VATTENFÖRSÖRJNING			U	Timavgift
FORDONSSERVICE OCH DRIVMEDELSHANTERING		50.10	C	Timavgift
		50.20	C	Timavgift

			U	Timavgift
HAMNAR OCH FLYGPLATSER	Annan trafikinfrastruktur		U	Timavgift
	Hamnar	63.20	C	Timavgift
	Hamnar		U	Timavgift
	Flygplatser	63.50	C	Timavgift
	Flygplatser		U	Timavgift
LABORATORIER		73.10	C	Timavgift
			U	Timavgift
TANKRENGÖRING		74.20	C	Timavgift
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD		85.10	C	Timavgift
		85.20	C	Timavgift
			U	Timavgift
RENING AV AVLOPPSVATTEN		90.16	C	Timavgift
			U	Timavgift
AVFALL	Andra verksamheter med återvinning eller bortskaffande	90.430	C	Timavgift
	Animaliskt avfall	90.251	C	Timavgift
	Avvattning	90.375	C	Timavgift
	Biologisk behandling	90.171	C	Timavgift
	Biologisk behandling		U	Timavgift
	Deponering	90.281	C	Timavgift
	Deponering	90.341	C	Timavgift
	Deponering		U	Timavgift
	Elavfall	90.90	C	Timavgift
	Förberedelse för återanvändning	90.29	C	Timavgift
	Förbränning	90.230	C	Timavgift
	Förbränning		U	Timavgift
	Konvertering av smittförande avfall	90.382	C	Timavgift
	Lagring och avskiljning av koldioxid	90.520	C	Timavgift
	Lagring som en del av att samla in avfall	90.40	C	Timavgift
	Lagring som en del av att samla in avfall	90.60	C	Timavgift
	Lagring som en del av att samla in avfall		U	Timavgift
	Mekanisk bearbetning och sortering	90.110	C	Timavgift
	Mekanisk bearbetning och sortering	90.80	C	Timavgift
	Mekanisk bearbetning och sortering		U	Timavgift

	Uppgrävda massor	90.370	C	Timavgift
	Uttjänta fordon	90.120	C	Timavgift
	Återvinning eller bortskaffande av avfall som uppkommit i egen verksamhet	90.391	C	Timavgift
	Återvinning för anläggningsändamål	90.141	C	Timavgift
SKJUTFÄLT, SKJUTBANOR OCH SPORTANLÄGGNINGAR		92.20	C	Timavgift
		92.30	C	Timavgift
			U	Timavgift
TEXTILTVÄTTERIER		93.10	C	Timavgift
			U	Timavgift
ÖVRIGA MILJÖFARLIGA VERKSAMHETER			U	Timavgift
ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Tatuering	38 § FMH, punkt 1	H	Timavgift
	Fotvård	38 § FMH, punkt 1	H	Timavgift
	Övrig hygienisk behandling	38 § FMH, punkt 1	H	Timavgift
	Fritidsverksamheter	38 § FMH, punkt 3	H	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Bostäder m.m.	45 § FMH, punkt	UH	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Undervisning, vård m.m.	45 § FMH, punkt	UH	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Samlingslokaler m.m.	45 § FMH, punkt	UH	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Hotell m.m.	45 § FMH, punkt	UH	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Idrottsanläggningar, camping, bad m.m.	45 § FMH, punkt	UH	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Lokaler för hygienisk behandling	45 § FMH, punkt	UH	Timavgift

EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Lokaler för förvaring av djur	45 § FMH, punkt	UH	Timavgift

Taxa för offentlig kontroll enligt livsmedelslagen

Mariestad

Antaget av Kommunfullmäktige

Mariestads kommun

Typ av styrdokument:	Taxa
Beslutsinstans:	Kommunfullmäktige **Fel! Hittar inte referenskälla.**
Kommun:	Mariestad**, Fel! Hittar inte referenskälla.**
Datum för antagande:	**Fel! Hittar inte referenskälla.**
Dokumentet gäller för:	Taxa Livsmedel
Giltighetstid:	Tillsvidare
Tidpunkt för aktualisering:	2025
Dokumentansvarig:	Miljöenheten, Mariestads Kommun

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för **Mariestad kommuns** kostnader för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedelslagen (2006:804), lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion samt de föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lagstiftning, inklusive förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter, och de EU-bestämmelser som lagstiftningen kompletterar.

Med livsmedel i denna taxa avses även det som enligt 3 § 2 stycket livsmedelslagen jämställs med livsmedel.

Allmänna bestämmelser om avgift

2 § Avgift enligt denna taxa betalas av den aktör vars verksamhet är föremål för nämndens offentliga kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen enligt 1 §, om inte annat följer av denna taxa. Med aktör avses varje livsmedelsföretagare, annan verksamhetsutövare och aktör inom ekologisk produktion som åläggs ansvar och skyldigheter enligt regleringen i 1§.

3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för handläggning som föranleds av att beslut enligt livsmedelslagstiftningen eller enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion överklagas.

4 § Beslut om avgift eller nedsättning av avgift i enskilda fall fattas av **Miljö- och byggnadsnämnden** efter handläggning.

Särskilda bestämmelser om avgifter

5 § För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som utförs enligt de bestämmelser som avses i 1 § ska en avgift betalas för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 §.

I 9–16 §§ finns särskilda bestämmelser om avgift för

1. registrering av anläggningar och verksamheter (9 §)
2. uppföljande kontroll (10 §)
3. utredning av klagomål (11-12 §§)
4. kostnader för korrigerande åtgärder (13 §)
5. exportkontroll och utfärdande av exportintyg (14 §)
6. importkontroll (15 §) samt
7. avgift för inköp under dold identitet (16 §)

Timavgift

6 § Vid tillämpningen av denna taxa är timavgiften för 2025;

1147 kronor per timme kontrolltid.

Med kontrolltid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteperson vid nämnden har använt för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen så som inläsning av ärendet, handläggning och beslut, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt.

7 § Nämnden får besluta att ta ut avgifter för planerad kontroll enligt bestämmelserna i 7 § om faktisk kontrolltid.

Nämnden ska fatta beslut om verksamhetens riskklass som ska ligga till grund för kontrollintervall för verksamheten (7 §).

Avgiftsuttag sker i förhållande till faktiskt nedlagd kontrolltid i varje ärende eller enligt de andra grunder som anges i taxan.

Avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen ska debiteras efter det att kontrollen har utförts, om inte annat följer av denna taxa.

Kontrollen utförs med det kontrollintervall som föranleds av anläggningens riskklassningsbeslut som fastställs av **Miljö- och byggnadsnämnden**.

Indexuppräkning

8 § Timavgiften i denna taxa är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla.

Miljö- och byggnadsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Avgift för registrering av anläggningar och verksamheter

9 § Den som anmäler en livsmedelsanläggning för registrering ska betala avgift för **en timme** kontrolltid enligt 6 §. Detsamma gäller för den som anmäler en anläggning eller verksamhet som ska registreras enligt regelverket för material i kontakt med livsmedel. Av 1 § 2 st. i taxan framgår att anläggningar för det som enligt livsmedelslagen definieras som livsmedel omfattas av taxan. Avgiftsskyldigheten gäller även den som anmäler registrering av en anläggning med anledning av att den övergått till en ny aktör.

Avgift för uppföljande kontroll

10 § För offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad, och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen, ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas om kontrollen blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad upptäckts under en offentlig kontroll och utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

Avgift för utredning av klagomål

11 § För utredning av klagomål ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen i de fall där bristande efterlevnad hos aktören kan bekräftas.

12 § För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen som utförs efter ett meddelande inom systemet för snabb varning (RASSF) enligt artikel 50 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 §, om det efter det att aktören erhöll meddelandet blivit nödvändigt för nämnden att vidta åtgärder för att spåra eller återkalla de varor som omfattas av meddelandet.

Avgiften ska betalas av den aktör som innehar eller har importerat, producerat, bearbetat, framställt eller distribuerat de varor som omfattas av meddelandet.

Avgift för korrigerande åtgärder

13 § För korrigerande åtgärder som blivit nödvändiga efter att bristande efterlevnad har konstaterats i syfte att åtgärda eller förebygga upprepning av den bristande efterlevnaden ska en avgift betalas motsvarande nämndens faktiska utgifter som hänger samman med åtgärden.

Avgift exportkontroll

14 § För exportkontroll som föranleds av införselbestämmelser i tredje land ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen samt för utfärdande av exportintyg och andra intyg.

Avgiften ska betalas av den aktör som innehar den exportkontrollerade anläggningen.

Avgift importkontroll

15 § För kontroll av varor som importeras från ett tredjeland ska en avgift enligt 6 § betalas av den aktör som ansvarar för sändningen, med ett belopp som motsvarar nämndens nedlagda kontrolltid för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen.

För uppföljning av prover som har lett till anmärkning ska en avgift enligt 6 § betalas med ett belopp som motsvarar nämndens nedlagda kontrolltid samt nämndens övriga faktiska utgifter. Avgiften ska betalas av importören, dennes ombud eller den som annars ansvarar för livsmedlen.

Avgift för inköp under dold identitet

16 § För inköp under dold identitet som är nödvändiga för att kontrollera att ett livsmedel uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen ska en avgift motsvarande nämndens faktiska utgifter för köpet betalas.

Om ett inköp under dold identitet utförs som ett led i en klagomålskontroll enligt 11–12 §§ tas avgift enligt första stycket ut endast om bristande efterlevnad kan bekräftas.

Justering av avgift i enskilt fall

17 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till en verksamhets art, omfattning, tillsynsbehov eller övriga omständigheter, får **Miljö- och byggnadsnämnden** i ett enskilt ärende besluta att sänka en avgift enligt denna taxa.

Första stycket gäller dock inte en avgift enligt 10 §. En sådan avgift får endast ändras enligt de förutsättningar som anges i artikel 79.3 förordning (EU) 2017/625.

18 § Om den sammanlagda kontrolltiden understiger en halv timme under ett och samma kalenderår får nämnden besluta att ingen timavgift ska tas ut av aktören under det kalenderåret.

Detsamma gäller andra avgifter enligt denna taxa än timavgift om beloppet i det enskilda fallet är så lågt att det inte är ekonomiskt motiverat att ta ut avgiften.

Avgiftens erläggande

19 § Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

Överklaganden

§ 20 Nämndens beslut om avgift överklagas till länsstyrelsen.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

§ 21 Denna taxa träder i kraft den **DATUM** och tillämpas på ärenden som kommer in från och med denna dag. För ärenden som påbörjats innan denna taxas ikraftträdande tillämpas tidigare gällande taxa.

Taxa för offentlig kontroll av animaliska biprodukter

Miljö och bygg

Mariestad

Antaget av
Kommunfullmäktige
Mariestad

Datum:
Dnr:
Sida: 2 (3)

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Miljö- och byggnadsnämndens kostnader för offentlig kontroll, enligt lag (2006:805) om foder och animaliska biprodukter, de föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag samt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. 2 § Avgift enligt denna taxa tas ut för handläggning och andra åtgärder vid offentlig kontroll i övrigt.
3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för

- offentlig kontroll som beror på klagomål som visar sig obefogat och där verksamhetsutövaren samtidigt har uppfyllt kravet på egenkontroll, enligt MB kap 26 § 19, inom det område som klagomålet avser
- handläggning som beror på överklagande av beslut.

4 § Beslut om avgift enligt denna taxa fattas av Miljö- och byggnadsnämnden.

Timtaxa (timavgift)

5 § Timavgiften i denna taxa är densamma som kommunens gällande timavgift för tillsyn enligt miljöbalken.
Avgiftsuttag sker i förhållande till den kontrolltid som en anläggning tilldelas eller i förhållande till faktiskt nedlagd kontrolltid i varje ärende eller enligt de andra grunder som anges i taxan.
I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd kontrolltid avses med kontrolltid den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid nämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, beredning i övrigt i ärendet samt föredragning och beslut.
För inspektioner, mätningar och andra offentliga kontroller som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00 samt lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift.

Årlig kontrollavgift

6 § För normal offentlig kontroll som ska säkerställa efterlevnaden av bestämmelserna om animaliska biprodukter ska en fast årlig kontrollavgift betalas. Avgiftens storlek baseras på den kontrolltid miljöskyddsnämnden bedömer tillräcklig.
Kontrolltiden bestäms genom en riskanalys enligt de riktlinjer som Jordbruksverket lagt fast i sina vägledningsdokument.
Den årliga kontrollavgiften beräknas genom att kontrolltiden multipliceras med timtaxan 7 § Fast årlig kontrollavgift omfattar kalenderår och får tas ut i förskott. Den årliga avgiften ska betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs.

Det framgår av 10 § förordningen (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter.
8 § Den årliga kontrollavgiften ska betalas av den företagare som befattar sig med animaliska biprodukter vilkens verksamhet är föremål för kontroll.

Avgift för extra offentlig kontroll

9 § Om påvisandet av bristande efterlevnad medför offentlig kontroll som går utöver den normala kontrollverksamheten, tas avgift ut för nedlagd kontrolltid enligt timtaxan i 5 § Enligt artikel 28 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd, ska den företagare som har ansvaret för den bristande efterlevnaden, eller får den företagare som äger eller innehar produkterna vid den tid då den extra offentliga kontrollen genomförs, debiteras de kostnader som den extra offentliga kontrollen medför.

Nedsättning av avgift

10 § Om det finns särskilda skäl får Miljö- och byggnadsnämnden besluta att avgift enligt denna taxa ska sättas ned.

Anvisning för nedgrävning av animaliska biprodukter

11 § Anvisningar vid nedgrävning av animaliska biprodukter m.m. ska betalas med en avgift motsvarande högst 2 timmars handläggningstid.

Avgiftens erläggande m.m.

12 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Miljö- och byggnadsnämnden Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller på faktura.

Verkställighetsfrågor m.m.

13 § Av 33 § lagen om foder och animaliska biprodukter framgår att nämnden får förordna att dess beslut om avgift ska gälla omedelbart även om det överklagas.

14 § Enligt 31 § lagen om foder och animaliska biprodukter överklagas kommunal nämnds beslut om avgift hos länsstyrelsen.

_____

Denna taxa träder i kraft DATUM

Taxa för tillsyn inom Strålskyddslagens område

Mariestad

Antaget av
Kommunfullmäktige
Mariestad

Taxa för tillsyn inom Strålskyddslagens område

Taxan är beslutad med stöd av 10 kap. 4 § Strålskyddslag (2018:396) och 8 kap 14 § Strålskyddsförordning (2018:506) med hänvisning till 8 kap. 2 § punkt 3 Strålskyddsförordning (2018:506).

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Mariestads kommuns kostnader för tillsyn enligt Strålskyddslag (2018:396), Strålskyddsförordning (2018:506) eller föreskrifter meddelade med stöd av den.

2 § Av 8 kap 2 § Strålskyddsförordningen framgår att den kommunala nämnd som ansvarar för miljö- och hälsoskyddsområdet ska utöva tillsyn enligt Strålskyddslagen, Strålskyddsförordningen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av Strålskyddsförordningen när det gäller

- verksamheter med kosmetiska solarier
- radonhalten i bostäder och lokaler som allmänheten har tillgång till

3 § Avgift enligt denna taxa tas ut för:

- Handläggning och andra åtgärder med anledning av anmälan om att starta anmälningspliktig verksamhet

- Handläggning och andra åtgärder med anledning av anmälan om att befintlig anmälningspliktig verksamhet ska flytta, ändras eller upphöra

- Handläggning och andra åtgärder vid övrig tillsyn

4 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för:

- Tillsyn som sker med anledning av klagomål som visar sig vara obefogat och där verksamhetsutövaren samtidigt har uppfyllt kravet på egenkontroll enligt 3 kap 10 § och 7 kap 7 § Strålskyddslagen.

- Handläggning som sker med anledning av att Miljö- och byggnadsnämndens beslut enligt Strålskyddslagen eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av Strålskyddslagen, överklagas.

5 § Enligt 8 kap 4 § Strålskyddslagen ska den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd, på begäran av tillsynsmyndigheten ge myndigheten de upplysningar eller de handlingar som behövs för tillsynen.

6 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Mariestads kommun. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om taxa eller i räkning.

Avgift med anledning av anmälan

7 § Avgift för handläggning med anledning av anmälan om verksamhet där kosmetiskt solarium upplåts till allmänheten tas ut enligt nedan

- Anmälan om ny verksamhet 3 x timavgift
- Anmälan om förändring av befintlig verksamhet 2 x timavgift
- Anmälan om att befintlig verksamhet flyttar 2 x timavgift
- Anmälan om att befintlig verksamhet upphör 2 x timavgift

Avgift med anledning av anmälan ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som anmälan avser.
I avgiften för anmälan om ny verksamhet ingår en (1) inspektion av verksamheten.

Utöver avgift med anledning av handläggning av anmälan, kan avgift för tillsyn i övrigt komma att tas ut för den verksamhet eller åtgärd anmälan avser, enligt vad som anges i 8 § i denna taxa.

Timavgift

8 § Timavgift i denna taxa är densamma som kommunens gällande timavgift för tillsyn enligt miljöbalken. Avgiftsuttag sker i förhållande till nedlagd handläggningstid i varje ärende.
Med handläggningstid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid Miljö- och byggnadsnämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, resor, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt, beredning i övrigt i ärendet samt föredragning och beslut. I handläggningstiden ska inte räknas in restid.

Timavgift tas ut för varje påbörjad halv timme nedlagd handläggningstid.

För inspektioner, mätningar och andra kontroller som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00, lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, midsommarafton eller helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift.

Timavgiften tas ut av den som bedriver verksamhet enligt vad som framgår av 2 § i denna taxa.

Nedsättning av avgift

9 § Om det finns särskilda skäl får Miljö- och byggnadsnämnden besluta att avgift enligt denna taxa ska sättas ned.

Överklagande

10 § Av 9 kap 2 § Strålskyddsförordningen framgår att beslut om avgift överklagas hos förvaltningsrätten.

Denna taxa träder i kraft DATUM

Taxa - Lag om åtgärder mot förorening från fartyg

Mariestad

Antaget av Kommunfullmäktige
Mariestad

Typ av styrdokument:	Taxa
Beslutsinstans:	Kommunfullmäktige
Kommun:	Mariestad
Datum för antagande:	
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Lag om åtgärder mot förorening från fartyg
Giltighetstid:	Tills vidare
Tidpunkt för aktualisering:	2025
Dokumentansvarig:	Miljöenheten Mariestads Kommun

Taxa - Lagen (1980:424) om åtgärd mot förorening från fartyg

Följande taxa är beslutad med stöd av 6 kap. 8 § andra stycket lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg och gäller för Miljö- och Byggnadsnämnden i Mariestads kommun.

1 § Vid tillämpningen av denna taxa är timavgiften densamma som gällande timavgift för Miljö- och Byggnadsnämndens taxa enligt miljöbalken.

Avgift tas ut som;

- fast schablonavgift enligt § 2 eller,
- timavgift enligt § 2 och § 3. Timavgift betalas i efterskott för varje påbörjad halvtimme handläggningstid. Därmed avses att den sammanlagda handläggningstiden avrundas till närmast högre halvtimme. Med handläggningstid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid myndigheten har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller, handläggning i övrigt samt föredragning och beslut. För inspektioner, mätningar och andra kontroller som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00, lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift. Avgift tas inte ut för handläggning av överklagande av nämndens eller överinstans beslut.

2 § För prövning av frågor om att godkänna avfallshanteringsplaner när det gäller verksamhet på platser som ankommer på kommunen enligt 3 kap. 9 § lagen om förorening från fartyg, tar kommunen ut en fast avgift motsvarande fyra handläggningstimmar. Om faktiskt handläggningstid överskrider det med en timme eller mer på grund av att ansvarig verksamhetsutövare till exempel inte lämnar in kompletta uppgifter så debiteras timavgift för faktiskt nedlagd handläggningstid. Avgift debiteras i efterskott.

3 § För tillsyn enligt 6 kap. 5 a § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg tar kommunen debiteras timavgift för nedlagd handläggningstid.

4 § Avgift tas inte ut för handläggning av överklagande av nämndens eller en överinstans beslut.

5 § Avgiftsskyldig är den som bedriver en verksamhet inom kommunens tillsynsansvar enligt lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

6 § Beslut om avgift enligt denna taxa fattas av Miljö- och Byggnadsnämnden. Betalning av avgift ska ske till nämnden och ska fullgöras inom tid som anges i beslutet om avgift eller i särskild faktura.

7 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art, omfattning, tillsynsbehov, nedlagd handläggningstid och övriga omständigheter, får avgift enligt denna taxa i ett enskilt fall sättas ner eller efterskänkas.

8 § Bestämmelser om överklagande av Miljö- och Byggnadsnämndens beslut enligt denna taxa finns i 9 kap. 2 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg.

Taxa enligt plan- och bygglagen inklusive mät- och geodatataxa

Mariestad Taxan gäller från och med 1 januari 2023

Antagen med kommunfaktor 1,0 av Kommunfullmäktige i Mariestad

Antaget av Kommunfullmäktige

Mariestads kommun
2022-11-28 § 96

Innehållsförteckning

Förord 4
Inledning 5
Utgångspunkter 5

1. Allmänna regler om kommunala avgifter 6
Kommunallagen 6
Självkostnadsprincipen 6
Likställighetsprincipen 7
Retroaktivitetsförbudet 7
Plan- och bygglagen 8

2. Administrativa rutiner 9
Kommunfullmäktiges beslut om taxa 9
Överklagande av beslut om taxa 9
Avgiftsbeslut i enskilda ärenden 9
Ansvarig nämnd/delegation till tjänstemän 9
Mervärdesskatt 10
Vad avgiftsbeslut bör innehålla 10
Avgiftsbestämning 10
Antagande av taxan 10
Betalning av avgift 10
Överklagande av avgiftsbeslut i enskilda fall 11

3. Bestämmelser om plan- och bygglovtaxa 12
Beräkning av avgifter enligt taxan 12
Benämningar av faktorer för beräkning av avgifter 12
Exempel på beräkning av avgift 14
Avräkning 14

4. Tabeller 15
Tabell 1 Objektsfaktorer 15
Tabell 2 Tidersättning 16
Tabell 3 Underrättelse till berörda sakägare och andra 16
Tabell 4 Handläggningsfaktor för bygglov HF1 17
Tabell 5 Handläggningsfaktor för startbesked HF2 17
Tabell 6 Justering av bygglovsavgifter 18
Tabell 7 Avgift för besked 18
Planbesked – Ärendekategorier 19
Tabell 8 Avgift för områdesbestämmelser och detaljplaner 20
Planavgifter 20
Planavgift = mPBB x OF x PF x N 22
F d fastighetsplan i separat ärende 22
Tabell 9 Beslut om ny kontrollansvarig 22
Tabell 10 Hissar och andra motordrivna anordningar 22
Tabell 11 Nybyggnad – Bygglovavgift 23
Komplementbyggnad 24
Tabell 12 Tillbyggnad 24
Tabell 13 Enkla byggnader 25
Tabell 14 Övriga åtgärder 26

Tabell 15 Anmälan (icke lovpliktig åtgärd) 27
Tabell 16 Rivningslov inklusive startbesked 27
Tabell 17 Bygglov för skyltar 27
Tabell 18 Marklov inklusive startbesked 29
Tabell 19 Master, torn, vindkraftverk 29
Tabell 20 Bygglov för anläggningar 29
Anläggning på land 29
Anläggning i vatten 30
Tabell 21 Övriga ärenden 30
Tabell 22 Brandfarliga och explosiva varor m.m 30
Tabell 23 Avgift för nybyggnadskarta 31
Enkel nybyggnadskarta 32
Tabell 24 Avgift för utstakning 32
Tabell 25 Lägeskontroll 33
Tabell 26 Avgift för tillfälligt nyttjande av digital geografisk information 35
Kommentar 35
Tabell 27 Markering och inmätning av tillfällig mätpunkt 37
Tabell 28 Utskrift 37

Inledning

Utgångspunkter

Plan- och bygglagen ger möjligheter för byggnadsnämnden att ta ut en avgift i ärenden om plan, lov, förhandsbesked och anmälan samt för nybyggnadskarta, framställning av arkivbeständiga handlingar eller andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder. Byggnadsnämnden kan dessutom ta ut en avgift för planbesked, villkorsbesked och ingripandebesked, tekniska samråd och slutsamråd, tillsynsbesök på byggarbetsplatsen och kungörande av beslut om lov eller förhandsbesked i Post- och Inrikes Tidningar. I ärenden om detaljplan ska avgiften även täcka kostnader för program, om ett sådant behövs.

1. Allmänna regler om kommunala avgifter

Kommunallagen

Kommunernas rätt att ta ut avgifter allmänt sett framgår av 8 kap. 3b § kommunallagen (1991:900), som har följande lydelse:

”Kommuner och landsting får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller.

För tjänster och nyttigheter som kommuner och landsting är skyldiga att tillhandahålla, får de ta ut avgifter bara om det är särskilt föreskrivet”.

Första stycket ger kommunerna rätt att ta ut avgifter inom hela den sektorn som regeras i kommunallagen. Det enda kravet är att kommunen tillhandahåller en tjänst eller nyttighet som motprestation. Det gäller även ”frivilliga uppgifter” som tillhandahålls inom ramen för en obligatorisk verksamhet (se prop. 1993/94:188 s.79-80). Detta innebär att kommunerna har möjlighet att ta ut avgifter för frivillig
uppdragsverksamhet.

Självkostnadsprincipen

För byggnadsnämndens verksamhet reglerar 12 kap. 10 §, PBL att en avgift inte får överstiga kommunens genomsnittliga kostnad för den typ av besked, beslut eller handläggning som avgiften avser.

För all kommunal verksamhet gäller dessutom allmänt självkostnadsprincipen som uttrycks i 8 kap. 3c § kommunallagen.

”Kommuner och landsting får inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen eller landstinget tillhandahåller (självkostnaden)”.

Självkostnadsprincipen syftar på det *totala avgiftsuttaget för en verksamhet*. Kostnaderna i det enskilda fallet har inte någon betydelse för tillämpningen av självkostnadsprincipen.

Självkostnadsprincipen är närmast en målsättningsprincip som innebär att syftet med verksamheten inte får vara att ge vinst. Under en längre tid får det totala avgiftsuttaget inte överstiga de totala kostnaderna för verksamheten (se bl.a. Petersén m.fl.). Kommunallagen, kommentarer och praxis, 2006, s. 354).

Vid beräkningen av självkostnaderna får, utöver externa kostnader, alla relevanta direkta och indirekta kostnader som verksamheten ger upphov till tas med. Exempel på direkta kostnader är personalkostnader, personalomkostnader (inklusive pensionskostnader), material och utrustning, försäkringar m.m. Exempel på indirekta kostnader är lokalkostnader, kapitalkostnader och administrationskostnader. Verksamhetens eventuella andel av kommunens centrala service- och administrationskostnader bör också räknas med (se bl.a. prop. 1993/94:188 s. 85).

Likställighetsprincipen

Plan- och bygglagen innehåller inte några särskilda regler om hur avgifternas storlek i det enskilda fallet ska bestämmas eller annorlunda uttryckt hur de totala kostnaderna ska fördelas på dem som är avgiftsskyldiga.

Av betydelse för avgiftsuttaget i enskilda fall i kommunal verksamhet är däremot den s.k. likställighetsprincipen, som uttrycks i 2 kap. 2 § kommunallagen.

”Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat”.

Bestämmelsen innebär att särbehandling av vissa kommunmedlemmar eller grupper av kommunmedlemmar endast är tillåten på objektiva grunder. Likställighetsprincipen innebär vid fördelning av avgifter att lika avgift ska utgå för lika prestation eller att kommunmedlemmar som befinner sig i motsvarande läge ska betala samma avgifter. Kommunen får t.ex. inte ta ut andra avgifter av fritidsboende än av permanentboende för samma handläggning. Likställighetsprincipen medger heller ingen inkomstfördelande verksamhet. Däremot finns det inget hinder mot att differentiera avgifterna med hänsyn till kostnadsskillnader mellan olika prestationer. Inom vissa ramar tillåts även schabloniserade taxor (se prop. 1993/94:188 s. 87 och Petersén m.fl. s. 65-66).

Retroaktivitetsförbudet

Kommunfullmäktige ska ha fattat beslut om taxorna innan de börjar tillämpas. I rättspraxis har det sedan länge ansetts vara otillåtet med retroaktiva kommunala avgifter frånsett vissa speciella undantagsfall. Detta förbud framgår direkt av 2 kap. 3 § kommunallagen: ”Kommuner och landsting får inte fatta beslut med tillbakaverkande kraft som är till nackdel för medlemmarna, om det inte finns synnerliga skäl för det”.

I 12 kap. 10 § PBL anges att grunderna för hur avgifterna ska beräknas ska anges i en taxa som beslutas av kommunfullmäktige. (Angående tidpunkt för när uttagande av avgift ska ske, se under Avgiftsbestämning nedan, samt NJA 1974 s. 10).

Plan- och bygglagen

Särskilda föreskrifter om avgifter för kommunernas verksamhet inom Byggnadsnämndens ansvarsområde finns i 12 kap. plan- och bygglagen (2010:900). Där anges i 8 § att Byggnadsnämnden får ta ut avgifter för:

1. beslut om planbesked, förhandsbesked, villkorsbesked, startbesked, slutbesked och ingripandebesked,
2. beslut om lov,
3. tekniska samråd och slutsamråd,
4. arbetsplatsbesök och andra tillsynsbesök på byggarbetsplatsen,
5. upprättande av nybyggnadskartor,
6. framställning av arkivbeständiga handlingar,
7. kungörelser enligt 9 kap. 41 § tredje stycket, och
8. andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder.

Byggnadsnämnden får även enligt 9 § ta ut en planavgift för att täcka kostnader för att upprätta eller ändra detaljplaner eller områdesbestämmelser, om nämnden ger bygglov för nybyggnad eller ändring av en byggnad eller annat bygglov enligt 16 kap. 7 § (skylt eller ljusanordning eller annan bygglovpliktig anläggning) och den fastighet som bygglovet avser har nytta av planen eller områdesbestämmelserna.

Enligt kommunalrättsliga grundsatser står det kommunerna fritt att finansiera sin verksamhet med skattemedel. Kommunerna är därför inte skyldiga att ta ut avgifter för prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen. Det är från kommunalrättslig synpunkt också godtagbart att kommunerna bara tar ut avgifter för viss prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen, under förutsättning att det finns sakliga skäl för det (jämför 2 kap. 2 § kommunallagen). Byggnadsnämndens rådgivningsverksamhet och allmänna övervakningsverksamhet bör vara skattefinansierad (prop. 2009/10:170 s. 351 f.).

2. Administrativa rutiner

Kommunfullmäktiges beslut om taxa

Det framgår direkt av 12 kap. 10 § plan- och bygglagen att det är kommunfullmäktige som ska fatta beslut om grunderna hur avgifterna ska beräknas. Kommunfullmäktiges beslut kan exempelvis formuleras enligt följande:

> Med stöd av 12 kap. 10 § plan- och bygglagen beslutar kommunfullmäktige att anta bilagda taxa för prövning enligt plan- och bygglagen.

Kommunfullmäktige kan inte delegera rätten att besluta om taxan till nämnd. Detta innebär att ändringar av taxan måste beslutas av kommunfullmäktige. Om kommunen väljer att inte avgiftsbelägga viss prövning innebär det att den verksamheten i princip får skattefinansieras. Den föreslagna taxan hänvisar till prisbasbeloppet (tidigare Basbeloppet) enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Detta belopp räknas fram på grundval av ändringarna i det allmänna prisläget och fastställs för helt kalenderår. Detta innebär att någon justering av beloppet inte ska behövas för att kompensera för allmänna kostnadsökningar.

Överklagande av beslut om taxa

Kommunfullmäktiges beslut om taxan kan överklagas enligt reglerna om laglighetsprövning (kommunalbesvär) i 10 kap. kommunallagen. Varje kommunmedlem har rätt att få lagligheten av sådant beslut prövad. Överklagande ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då protokollsjustering har tillkännagivits på kommunens anslagstavla.

Det bör observeras att kommunens beslut inte behöver vinna laga kraft innan taxan börjar tillämpas. Taxan gäller från och med det datum då protokollet med beslutet har justerats, om inte senare tidpunkt angivits.

Avgiftsbeslut i enskilda ärenden

Ansvarig nämnd/delegation till tjänstemän

Tillämpningen av taxan och debiteringen i enskilda fall ankommer på den eller de kommunala nämnder som svarar för uppgiften i fråga. Beslut om påförande av avgift kan fattas av tjänstemän eller av enskilda förtroendevalda endast efter delegation. Om beslutanderätten i fråga om avgifter inte delegeras, ligger beslutanderätten kvar hos den ansvariga kommunala nämnden.

Effektivitetsskäl talar för att rätten att fatta beslut om avgifter bör delegeras till tjänstemännen. Vi vill betona vikten av att nämndernas delegationsordningar anpassas till gällande regler.

Mervärdesskatt

Mervärdesskatt ska inte tas ut på avgifter som baseras på myndighetsutövning. Mervärdesskatt tas däremot ut på avgifter enligt uppdragstaxa.

Vad avgiftsbeslut bör innehålla

I linje med det anförda anser vi att det av beslut om avgift bör framgå:

- Med stöd av vilka bestämmelser som avgiften har debiterats.
- Hur stor avgift som debiteras.
- När betalning ska ske.
- Hur avgiftsbeslutet kan överklagas (regler om detta finns i 22-28 §§ förvaltningslagen).
- Att mervärdesskatt inte betalas på avgiften.

Avgiftsbestämning

Avgiften beräknas efter den taxa som gäller vid påbörjad handläggning av ärendet. Finner byggnadsnämnden att det finns särskilda skäl som motiverar en höjning eller minskning av avgiften, får nämnden besluta detta för visst slag av ärenden eller för särskilt ärende. Byggnadsnämndens rätt att i varje särskilt fall bestämma om avgift får beslutas av tjänsteman vid nämnden enligt särskild delegationsordning.

Om en åtgärd inte kan hänföras till en särskild grupp i tabellerna, beslutar byggnadsnämnden om skälig avgift grundad på tidersättning.

Antagande av taxan

Antagande av taxan beslutas av kommunfullmäktige, detsamma gäller ändring av taxans konstruktion, omfattning och faktorer.

Betalning av avgift

Betalning av avgift ska ske till nämnden inom den tid som anges i faktura. Betalas inte avgift vid den förfallodag som anges i fakturan utgår dröjsmålsränta enligt

räntelagen (1975:635) från förfallodagen tills betalning sker. Avgifter kan tas ut i förskott.

Uttagen avgift för avslagsbeslut återbetalas om beslutet upphävs. Avräkning ska då ske mot eventuell bygglovavgift.

Överklagande av avgiftsbeslut i enskilda fall

Varje beslut om debitering ska förses med en information om hur man överklagar. En kommunal nämnds beslut om påförande av avgift i enskilda fall överklagas enligt 13 kap. 3 § plan- och bygglagen hos länsstyrelsen. Den som vill överklaga ska ge in handlingarna till byggnadsnämnden inom tre veckor från den dag han fick del av beslutet.

3. Bestämmelser om plan- och bygglovtaxa

Denna taxa gäller för byggnadsnämndens verksamhet. Avgifterna tas ut med stöd av plan- och bygglagen (2010:900), PBL eller kommunallagen (1991:900), om inget annat anges. Avgifterna är avsedda att täcka kommunens kostnad för den aktuella myndighetsutövningen eller tjänsten. Avgifterna är inte momsbelagda, om inget annat anges. Taxan består av dessa bestämmelser med tillhörande tabeller och bilagor.

Beräkning av avgifter enligt taxan

Avgiften för en viss åtgärd tas ut enligt de tabeller som hör till taxan. Flertalet av avgifterna beräknas som en funktion av ett värde som utgör en tusendel av gällande prisbasbelopp enligt lagen (1962:381), om allmän försäkring (mPBB) samt ärendeberoende faktorer som grundar sig på den tidsåtgång och komplexitet som handläggningen av respektive ärendetyp kräver. Därutöver kan justeringsfaktor N läggas till funktionen i syfte att anpassa avgiftsnivån till förhållanden inom kommunen. Faktor N föreslås i detta underlag utgöras av siffran 0,8 (om kommunen har färre invånare än 20 000), 1,2 (om kommunen har fler invånare än 50 000) och 1 för kommuner med invånarantal däremellan. Kommunfullmäktige kan besluta att faktor N ska vara lägre eller högre, och kan grunda sitt beslut på invånarantal eller på andra faktorer, t.ex. Sveriges Kommuner och landstings kommungruppsindelning [1], dock alltid med beaktande av självkostnadsprincipen, se ovan.

Benämningar av faktorer för beräkning av avgifter

HF	Handläggningsfaktor
KOM	Faktor för kommunicering
KF	Kartfaktor
mPBB	”Milliprisbasbelopp” en tusendels prisbasbelopp
MF	Mätningsfaktor
N	Justeringsfaktor
NKF	Nybyggnadskartefaktor
OF	Objektfaktor

[1] http://www.skl.se/web/Kommungruppsindelning.aspx

PLF Planavgiftsfaktor

UF Utstakningsfaktor

Grundprincip för beräkning av avgift: Faktor x mPBB x N.

Avgift för bygglov/start besked beräknas efter bruttoarean (BTA) + öppenarean (OPA).

Planavgift beräknas efter BTA + OPA.

Mätningsavgift beräknas efter byggnadsarean BYA + OPA.

Kartavgift beräknas efter markarean.

Nybyggnad Uppförande av en ny byggnad eller flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats.

Tillbyggnad Ändring av en byggnad som innebär en ökning av byggnadens volym.

Ombyggnad Ändring av en byggnad som innebär att hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del av byggnaden påtagligt förnyas.

Ändring En eller flera åtgärder som ändrar en byggnadskonstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde.

Vid beräkning av BTA, OPA och BYA skall mätreglerna enligt Svensk Standard SS 21054:2009 utgåva 1 gälla i tillämplig omfattning. Arean bestäms med den noggrannhet som inlämnade ritningar medger.

Vid definition av byggnadshöjd, sluttningsvåning, källare m.m. skall beräkningsregler och definitioner enligt plan- och byggförordningen tillämpas.

Avgiften kan också tas ut genom tidersättning enligt fastställd timtaxa.

Vid tidersättning tas kostnad för administration ut med minst en timme.

Vid tidsersättning kan också ersättning för resa utgå om så erfordras.

Exempel på beräkning av avgift

Bygglov för enbostadshus 250 m² inom detaljplan.

Åtgärd	Tabell	Formel	Delvärden	Avgift 2011
Planavgift	8	mPBB xPF x N	42,8x1 200 x N	51 360
Bygglovavgift inkl startbesked	4+5	mPBBxOFx(HF1 +HF2) x N	42,8x10x(24+28) x N	22 256
Nybyggnadskarta	23	mPBBxKF x N	42,8x150 x N	6 420
Utstakning	24	mPBBxMF x N	42,8x210 x N	8 988
Lägeskontroll *Moms 25 %*	25	mPBBxMF x N	42,8x90 x N	3 852 *963*
			Total avgift (utan N)	93 839

Avräkning

För startbesked gäller om sökanden så begär ska nämnden återbetala i förskott erlagda avgifter för åtgärder som inte vidtagits. Detta under förutsättning att kontrollplan följts och projektet inte fullföljts inom föreskriven tid.

Slutavräkning sker när slutbesked utfärdas.

Om slutlig avgift för startbesked och upprättande av kontrollplan avviker ifrån i förskott betald avgift ska avräkningen ske senast när slutbesked överlämnas.

Ränta utgår ej på belopp, som återbetalas respektive tilläggsdebiteras, för tid innan betalningen ska ske.

Tid för begäran om återbetalning hanteras enligt Preskriptionslagen.

4. Tabeller

Tabell 1 Objektsfaktorer

Objektsfaktor (OF) för handläggning av olika objekt – byggnader och anläggningar – beroende på storlek. Faktorn ska multipliceras med lämplig åtgärdsfaktor enligt tabeller nedan.

Area (m²) – BTA + OPA	OF
Byggnader, anläggningar inkl. bygglovpliktiga komplementbyggnader	
0-49	4
50-129	6
130-199	8
200-299	10
300-499	14
500-799	20
800-1199	26
1 200-1 999	36
2 000-2 999	46
3 000-3 999	56
4 000-4 999	64
5 000-5 999	72
6 000-7 999	88
8 000-9 999	100
10 000-14 999	125
15 000-24 999	170
25 000-49 999	235
50 000-100 000	400
Härutöver	+ 3/1000 m²
Mycket enkla byggnader < 50 m²*	2

***** I separat ärende, t.ex. carport, taktäckta uteplatser (som inte är bygglovbefriade enl. PBL 9 kap 4-6 §§, skärmtak, glasade uteplatser/växthus, transformatorbyggnader och liknande.

I ärenden gällande både huvudbyggnad och garage/carport räknas den sammanlagda BTA + OPA. I de fall ärendet har **flera byggnader av samma typ** beräknas areafaktorn efter dessa byggnaders totala BTA och OPA enligt tabell 1.

Tabell 2 Tidersättning

Om kostnadstäckningsgraden ska vara 75 % (dvs. den debiterbara tiden ska vara 75 %) kan timersättningen tas ut enligt nedanstående tabell. Total debiterbar årsarbetstid är 1 200-1 400 årsarbetstimmar.

I timkostanden ingår alla normala kringkostnader, utom kostnader för lokaler som inte kan schablonberäknas, eftersom stora variationer förekommer.

Timersättning i ett ärende beräknas utifrån kommunens samlade kostnader för personalen inom verksamheten. (räkneexempel: två personer 550 kr/tim, en person 700 kr/tim och en person 1 150 kr/tim ger en timkostnad på 737,5 kr/tim).

Exempel:

Löneintervall (månadslön), kr	Timpris
-21 999	600
22 000-27 999	700
28 000-33 999	800
34 000-39 999	900
40 000-45 999	1 000
46 000-	1 200

Tabell 3 Underrättelse till berörda sakägare och andra

Denna taxa används när kommunicering krävs. Taxan tillämpas även vid kommunicering av avslagsbeslut och vid tillsyn.

Avgift = KOM x mPBB x N

Antal	Kommentarer	KOM
Sakägare 1-5		40

Sakägare 6-9		60
Sakägare 10-		120
Kungörelse	+ faktisk annonskostnad	80
Kungörelse av beslut i Post- och Inrikestidning	+ faktisk annonskostnad	5

Tabell 4 Handläggningsfaktor för bygglov HF1

Avgift för bygglov = Summan av alla tillämpliga HF1 x OF x mPBBxN
(OF enligt tabell 1)

Åtgärd	Handläggningsfaktor HF1
Administration inkl arkivering	7
Planprövning Planenlighet inom detaljplan eller kontroll mot givet *förhandsbesked*	3
Byggnaden Placering, yttre utformning och färgsättning Användbarhet och tillgänglighet	7
Tomts ordnande inkl utfart och parkering Enkel kontroll av handlingar för grundläggning och dagvattenanslutning Fyllning och schaktning (då marklov ej erfordras) Skyddsåtgärder mot skred och högvatten Utrymnings- och räddningsvägar Måttgranskning Besiktning (platsbesök)	7

Se tabell 3 och tabell 6 för eventuellt tillkommande avgifter.

Tabell 5 Handläggningsfaktor för startbesked HF2

Avgift = Summan av alla tillämpliga HF2 x OF x mPBB x N
(OF enligt tabell 1 alternativt tabell 2)

Åtgärder	Handläggningsfaktor HF2
Administration inkl arkivering och registrering av kontrollansvarig	7
Startbesked	
Startbesked inkl tekniskt samråd och fastställande av kontrollplan eller	10
Startbesked och fastställande av kontrollplan eller	5
Startbesked (gäller även rivning)	3
Arbetsplatsbesök	5
Extra arbetsplatsbesök/per styck	5
Slutsamråd inkl slutbesked	6
Slutbesked, avslut eller interimistiskt slutbesked	3

Tabell 6 Justering av bygglovsavgifter

Åtgärd	Avgift
Lämplighet/lokaliseringsprövning utanför detaljplan	1,25 bygglovavgift
Tillägg för prövning av liten avvikelse	1,2 bygglovavgift
Varsamhet	1,1 bygglovavgift
Tillbyggnad	Ingen justering
Ombyggnad	Ingen justering
Ändring	0,7 bygglovavgift (berörd del)

Tidsbegränsat bygglov	0,75 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, förlängning	0,5 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, säsong	0,75 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, säsong, förlängning	0,5 bygglovavgift
Förnyelse av lov = ny prövning	0,8 bygglovavgift
Stor enkel byggnad (oisolerad, t.ex. lagerhall) ≥ 600 m²	0,3 bygglovavgift

Tabell 7 Avgift för besked

Typ av besked	Beskrivning
Förhandsbesked - utanför planlagt område	100 mPBB x N
Ingripandebesked	Tidersättning
Planbesked (se nedan)	Tidersättning (dock minst 200 mPBB)
Villkorsbesked	Tidersättning (dock minst 50 mPBB)
Strandskyddsdispens	200 x mPBB x N

Avgift för kommunicering tillkommer enligt tabell 3.

Planbesked – Ärendekategorier

Enkel åtgärd
200 mPBB eller tidsersättning .

Med enkel åtgärd avses projekt som uppfyller samtliga följande kriterier:

1. Mindre projekt av enklare karaktär: ny- eller tillbyggnad av bostadshus omfattande högst två lägenheter eller ny- eller tillbyggnad av verksamheter upp till totalt 250 m² bruttoarea eller övriga projekt med en markarea om högst 2 000 m² eller ändrad markanvändning till något av ovanstående.

2. Projektet ligger inom eller i direkt anslutning till detaljplanerad markanvändning av samma karaktär.

3. Eventuellt planarbete kan antas vara möjligt att genomföra med enkelt planförfarande.

Medelstor åtgärd 300 mPBB
eller tidersättning.

Med medelstor åtgärd avses projekt som *inte uppfyller samtliga kriterier* för enkel åtgärd eller som *inte uppfyller något av kriterierna* för stor åtgärd.

Stor åtgärd
400 mPBB eller tidersättning.

Med stor åtgärd avses projekt som uppfyller något av följande kriterier:

1. Projekt av större omfattning: bostadsprojekt omfattande mer än 100 lägenheter eller verksamhetsprojekt omfattande mer än 5 000 m² bruttoarea eller övriga projekt omfattande mer än 20 000 m² markarea eller ändrad markanvändning till något av ovanstående.

2. Ärenden som kan antas innebära betydande miljöpåverkan.

Tabell 8 Avgift för områdesbestämmelser och detaljplaner

Planavgift som tas ut i samband med framtagandet av planer ska i första hand tas ut i förskott och slutregleras vid beslut om att planen antas, ändras eller upphävs. För plan där avgift inte slutreglerats vid beslut om antagande tas avgift ut senast vid beslut om bygglov.

Planavtal tecknas med intressenter för att specificera betalningsvillkor och parternas åtagande i övrigt. I planer som annan än kommunen helt eller delvis har utfört och bekostat, t ex på grund av ett exploateringsavtal eller planavtal, reduceras planavgiften i motsvarande grad.

Planavgift tas inte ut om bygglov har lämnats i strid mot plan (9 kap 31 § PBL) eller vid tidsbegränsat bygglov (9 kap. 33 § PBL) Planavgift kan dock debiteras om det lämnade bygglovet medges med mindre avvikelser från planen (tolkningsutrymmet).

Vid ändring av en del av en äldre detaljplan (antagen före 1 juli 1987) tas planavgift ut för berörd byggrätt inom det område som ändrats. Vid en generell ändring av en bestämmelse inom en eller flera äldre detaljplaner (antagna före 1 juli 1987), tas planavgift ut inom hela den gamla detaljplanens område om åtgärden som skall utföras endast har stöd i ändringen av detaljplanen (t.ex. inredning av vindar).

För nya planer som antas efter 2011-05-02 ska planavgift inte tas ut för

- nybyggnad av komplementbyggnad i separat ärende mindre än 50 m²
- tillbyggnader oavsett byggnad mindre än 50 m²

För äldre planer där byggrätten utökas genom planändring ska dock full planavgift tas ut för berörd byggrätt vid bygglov även för komplementbyggnader och mindre tillbyggnader enligt denna tabell.

Förskottsavgift tas ut enligt följande princip: vid planstart 25 %, vid granskning 25 %, efter antagande 50 %

Planavgifter

Planavgift som tas ut i förskott och slutregleras vid beslut om att planen antas, ändras eller upphävs debiteras enligt Tabell 2 *Tidersättning* och kostnader för underrättelse och expediering enligt Tabell 3 *Underrättelse till berörda sakägare och andra.*

För äldre detaljplaner enligt plan- och bygglagen (1987:10) samt nya planer där avgift inte slutreglerats vid beslut om antagande tas avgift ut senast vid beslut om bygglov enligt följande formel:

Planavgift = mPBB x OF x PF x N

(OF enligt tabell 1)

	PF Nybyggnad/ Anläggning	PF Tillbyggnad	PF Ändring
Områdesbestämmelser	25	15	15
Detaljplan inkl program	50	25	25
Fastighetsrättsliga åtgärder i detaljplan	30	20	

För tillbyggnad som överstiger 50 % av huvudbyggnadens BTA tillämpas planavgift som för nybyggnad.

F d fastighetsplan i separat ärende

Avgift= mPBBx PF x N

Åtgärd	PF
Upphävande	300

Tabell 9 Beslut om ny kontrollansvarig

Avgift = HF x mPBB x N

Avgift tas ut enligt övergångsbestämmelser

Avgift = HF x mPBB x N	Avgift tas ut enligt övergångsbestämmelser
Avgift = HF x mPBB x N	Avgift tas ut enligt övergångsbestämmelser

Tabell 10 Hissar och andra motordrivna anordningar

Avgift tas ut som tidersättning enligt plan- och byggförordningen (ersätter förordning 1999:371 om hissar m.m. i byggnadsverk).

Åtgärd	Tidersättning
Medgivande eller förbud att använda hiss	Antal timmar (minst 1 tim)

Tabell 11 Nybyggnad – Bygglovavgift

Gäller för ”standardärende” inom detaljplan, utan avvikelse och kommunicering.

Avgiften utgör summan av avgifterna för de åtgärder som byggnadsnämnden vidtar i samband med bygglov respektive startbesked. Avgift för att upprätta eller ändra detaljplan, områdesbestämmelser eller fastighetsplan tillkommer enligt särskild taxa eller genom upprättat planavtal.

Se tabell 4 och 5 angående tillämpliga HF.

Avgiften inkluderar ett arbetsplatsbesök (utom vid mycket enkla byggnader).

Bygglovavgift = mPBB x OF x $(HF1 + HF2)^2$ x N

Area (m^2) – BTA + OPA	OF	HF1	HF2
Byggnader, anläggningar inkl. bygglovpliktiga komplementbyggnader			
Mycket enkla byggnader < 49 m^2*	2	20	20
0-49	4	24	28
50-129	6	24	28
130-199	8	24	28
200-299	10	24	28
300-499	14	24	28
500-799	20	24	28
800-1199	26	24	28
1 200-1 999	36	24	28
2 000-2 999	46	24	28
3 000-3 999	56	24	28
4 000-4 999	64	24	28

Bygglov inklusive startbesked.

5 000-5 999	72	24	28
6 000-7 999	88	24	28
8 000-9 999	100	24	28
10 000-14 999	125	24	28
15 000-24 999	170	24	28
25 000-49 999	235	24	28

[2]

50 000-100 000	400	24	28
Stor, enkel byggnad, oisolerad – lagerhall ≥ 500 m²	OF se intervall ovan	24	28
Vindsinredning ≤ 199 m²	8	17	28

Komplementbyggnad

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)² x N

Objekt	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Komplementbyggnad, garage, carport, förråd (eget ärende)	<50 m²	2	17	13
Komplementbyggnad, garage, carport, förråd (eget ärende)	>50 m²	4	17	15
Källsorteringsbehållare/grupp Sopskåp, sophus		4	14	15

[2] 2 Bygglov inklusive startbesked.
Bygglov inklusive startbesked.

Tabell 12 Tillbyggnad

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)[4] x N

Huvudbyggnad	Yta BTA	OF	HF1	HF 2
Tillkommande yta BTA	≤ 15 m²	3	14	10
Tillkommande yta BTA	16-49 m²	4	17	15
Tillkommande yta BTA	50-129 m²	6	50-129 m²	28
Tillkommande yta BTA	130-199 m²	8	130-199 m²	28
Tillkommande yta BTA	200-299 m²	10	200-299 m²	28
Tillkommande yta BTA	300-499 m²	14	300-499 m²	28
Ytterligare intervall se tabell 11				

4

Komplementbyggnad		OF	HF1	HF2
Typ: garage, carport, förråd	Oavsett storlek men ≤ 50 % av ursprunglig byggnads BTA	2	14	13
Tillbyggnad fritidshus	≤ 50 m²	4	14	13
Tillbyggnad växthus, lusthus m.m. oisolerat	> 15 m²	2	14	13

Bygglov inklusive startbesked.

Burspråk		2	14	13
Takkupa		2	14	15

Tabell 13 Enkla byggnader

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)[5] x N

Typ	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Fritidshus	40-80 m² BTA	4	21	28
Kolonistuga	< 40 m²	2	14	15
Nätstation/pumpstation	Oavsett storlek	4	14	13
Växthus, lusthus och likn. oisolerat	> 15 m² men ≤ 50 m²	2	14	13
Rullstolsgarage förråd m.m.	Oavsett storlek	2	14	13
Kiosk, manskapsbod m.m.	Oavsett storlek	4	17	15
Sommarveranda, restaurang	Oavsett storlek	4	17	23

Kommentar: Fritidshus ska enligt 8 kap. 6 § PBL inte granskas med hänsyn till tillgänglighet och energikrav. Större fritidshus än 80 m² är dock ofta lika tekniskt komplicerade som permanentbostäder, därför föreslås lika avgift som för permanenthus.

5

Tabell 14 Övriga åtgärder

För dessa åtgärder ges startbesked i samband med lov, ingen HF2.

Bygglovavgift = mPBB x HF x N

Övrigt – enkla konstruktioner	Yta BTA	HF
Balkong 1-5 st		65
Balkong >5 st		130
Inglasning av balkong 1-5 st		65
Inglasning av balkong >5 st		130
Inglasning av uteplats/ uterum	oavsett storlek	65
Skärmtak	15-30 m²	50
Skärmtak	≥ 31 m²	100

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)[6] x N

Övrigt – utan konstr.	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Fasadändring, mindre		2	11	10
Fasadändring, större		4	11	10
Bostadshiss – handikapp enbostadshus[7]		2	17	13
Hiss/ramp*		4	17	15
Mur och eller plank vid enbostadshus		4	10	13
Mur och/eller plank – bullerplank/stabilitet – oavsett material		6	14	15
Solfångare – ej på en- och tvåbostadshus		2	14	13

Frivilligt bygglov	Avgift enl. normalt bygglov			

[6] Bygglov inklusive startbesked. [7]
Endast HF2 vid invändig installation.

Tabell 15 Anmälan[3] (icke lovpliktig åtgärd)

	HF2
Eldstad/st	25
Grundförstärkning enbostadshus	90
Grundförstärkning	200
Ventilationsanläggning enbostadshus	50
Ventilationsanläggning övriga	140
Ändring av bärande konstruktion/brandskyddet, mindre	30
Ändring av bärande konstruktion/brandskyddet, större	140
Stambyte	90
Sopsug	90
Fettavskiljare	30
Rivning utanför planlagt område	25

[3] Vid framtagandet av taxan har plan- och byggförordning ännu inte antagits. Tabellen behöver justeras efter plan- och byggförordningens lydelse.

Tabell 16 Rivningslov inklusive startbesked

Avgift = HF x mPBB x N

Rivning	HF
< 250 m² BTA	100
250-999 m² BTA	200
>1000 m² BTA	400

Tabell 17 Bygglov för skyltar[4]

Prövning skall ske som för byggnader.

Avgift tas ut med hänsyn till åtgärderna och omgivningspåverkan.

Avgift = HF x mPBB x N

Administrationsavgift ingår i avgiften för skyltar och ljusanordningar.

Åtgärd		HF om liten påverkan på stads- eller landskapsbilden	HF om stor påverkan på stads- eller landskapsbilden
Vepa	≤ 20 m²	80	
Stor vepa	≥ 20 m²		200
Skyltprogramgranskning	≥ 20 m²	100	200
Prövning mot skyltprogram		20	20
Därutöver per skylt		10	10
Prövning utan gällande skyltprogram	Placering, Utformning, Miljö- och omgivningspåverkan	45	105

[4] Vid framtagandet av taxan har plan- och byggförordning ännu inte antagits. Tabellen behöver justeras efter plan- och byggförordningens lydelse.

Därutöver per skylt		23	53
Skylt, skyltpelare, stadspelare	≤ 10 m²	60	
Skylt, skyltpelare, stadspelare,	≥ 10 m² vid busskur	-	150
Ljusramp	Ny/ny front	-	100
Ljusramp	utöver den första	20	-
Ljusanordning vid idrottsplats eller likn.	> 5 st		100
Förbesiktning	Per gång	10	20

Remiss	Trafikverket m.fl.	15	15

Väsentlig ändring av skylt eller ljusanordning medför samma arbetsinsatser som vid ansökan om ny. Avgift tas därför ut som vid ny skylt eller ljusanordning.

Skylt i samband med bygge placerad på samma fastighet, max 15 m² är avgiftsfri. Är skylten större än 15 m² tas avgift ut enligt tabell.

Skyltprogram kan tas fram i samförstånd mellan fastighetsägaren och stadsbyggnadskontoret. Det består av dokument/ritning som visar var på fasaderna skyltar skall placeras och kan även innehålla principer för skyltars utformning. Avgiften reduceras om skyltprogrammet följs.

Tabell 18 Marklov inklusive startbesked

Avgiften tas enbart ut som tidersättning.

Åtgärd	Tidersättning
Marklov såväl schakt som fyllning	Antal timmar (minst 25 mPBB)

Tabell 19 Master, torn, vindkraftverk

Avgift = (HF1 + HF2) x mPBB x N

Master, torn, vindkraftverk	Beskrivning	HF 1	HF 2 Tidersättning
Radio- och telemast eller torn + en teknikbod	ett torn	250	Antal timmar (minst 1)
Radio- och telemast eller torn + en teknikbod	fler än ett	550	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftverk	ett verk	550	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftverk	upp till 4 st	1 200	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftpark (>5 verk)		2 500	Antal timmar (minst 1)

Tabell 20 Bygglov för anläggningar

Anläggning på land

Objekt	Beskrivning	OF	HF1	HF2
Anläggningens yta	2 000-4 999 m²	60	24	28
Tillägg görs för byggnad enl. ovan	5 000-10 000 m²	80	24	28
	≥ 10 000 m²	100	24	28
Mindre anläggningar t.ex. Parkeringsplats	Antal timmar (minst 1)			
Upplag/ materialgård	Antal timmar (minst 1)			
Tunnel/ bergrum	Antal timmar (minst 1)			

Exempel på anläggning (enligt plan- och byggförordningen): Begravningsplats, Campingplats, Idrottsplats, Friluftsbad, Golfbana, Kabinbana, Minigolf, Motorbana, Nöjespark, Skidbacke med lift, Skjutbana.

Anläggning i vatten

Objekt	Beskrivning	OF	HF1	HF2
Brygga, såväl ponton som fast anlagd	för fler än 10-12 båtar, (annars ej bygglov)	20	24	28
Småbåtshamn – se marina	för fler än 10-12 båtar, < 5 000 m²	40	24	28
Marina 5 000-10 000 m², flera bryggor	för fler än 10-12 båtar, annars inte hamn	80	24	28
Utökning med pontonbrygga	per brygga	5	24	28

Tabell 21 Övriga ärenden

Avgift = HF x mPBB x N

Ärendetyp	Beskrivning	HF
Anstånd	ingen avgift	
Avslag såväl bygglov, marklov rivningslov som förhandsbesked	Full avgift HF 1 alternativt tidersättning	
Avvisa		20
Återkallad ansökan (avskrivet ärende)	25 % av normal bygglovavgift eller tidersättning se tabell 2	

Tabell 22 Brandfarliga och explosiva varor m.m

Utgår.

Tabell 23 Avgift för nybyggnadskarta

Nybyggnadskarta krävs om byggnadsnämnden anser det nödvändigt. Nämnden anger riktlinjer för när nybyggnadskarta ska upprättas.

Åtgärdsfaktor (kartavgift = NKF x N) vid upprättande av nybyggnadskarta m.m.

Avgift = mPBB x NKF x N

Nybyggnadskarta	NKF eller tidersättning	NKF Enkel nybyggnadskarta
Kartan innehåller fastighetsgränser, höjder, befintliga byggnader, planinformation och anslutningspunkter		
Enbostadshus/enstaka byggnad Oavsett tomtyta	150	110
Övriga byggnader; sammanbyggda enbostadshus, flerfamiljshus samt alla övriga byggnader och anläggningar. Tomtyta mindre eller lika med 1 999 m².	150	110
2 000-4 999 m²	250	150
5 000-9 999 m²	350	200
10 000-15 000 m²	450	250
Tomtyta större än 15 000 m²	Skälighetsbedömning/ned-lagd tid	
Nybyggnadskarta eller särskilda kompletteringar utanför primärkarteområdet	Tidersättning	Tidersättning
Granskning av nybyggnadskarta	10	10
Komplettering av nybyggnadskarta	40	40
Förhandskopia alt, preliminär nybyggnadskarta	Tidersättning	Tidersättning

Nybyggnadskarta eller särskilda kompletteringar utanför primärkarteområdet	Tidersättning	Tidersättning
Alla övriga åtgärder	Tidersättning	Tidersättning

Enkel nybyggnadskarta

Kartan innehåller fastighetsgränser, höjder och befintliga byggnader.

Åtgärd	KF eller tidersättning
Analog karta	15
Digital karta	15+15
Digital karta för större områden än normaltomt	Tidersättning

Tabell 24 Avgift för utstakning

Avgiften för utstakning skall beräknas för hela ärendet om det ingår i samma beslut om lov, även om det består av flera fristående byggnader och dessa stakas ut vid samma tillfälle. När utstakning av grupphusområde görs vid flera tillfällen, korrigeras avgiften för extrakostnader i efterhand i samband med slutavräkning. Om ett ärende innehåller flera olika hustyper räknas sammanlagda byggnadsarean (BYA+ OPA) för varje hustyp för sig.

I avgiften för utstakning ingår markering av en höjdfix. Byggfixen redovisas i läge och höjd på utstakningsskissen.

Utstakning kan utföras av byggnadsnämndens personal eller annan med verifierad mätningsteknisk kunskap som byggherren föreslår. Om utstakning utförs av annan än byggnadsnämndens personal, tas avgift ut för underlagsdata, grundmaterial m.m. med 20 % av den avgift, som skulle utgått om kommunen utfört arbetet.

Utstakningsavgift = mPBB x UF x N

Beskrivning	UF
Huvudbyggnad – nybyggnad (4 punkter)	

Mindre tillbyggnader, garage, uthus m.m. 15-49 m²	80
1-199 m²	180
200-499 m²	210
500-999 m²	240
1000-1 999 m²	290
2 000-2 999 m²	340
Större än 3000 m²	390
Tillägg per punkt utöver 4	10
Objekt större än 3 000 m². Avgiften ska beräknas för hela ärendet under förutsättning att det ingår i samma beslut.	Anbudsförfarande
Utstakning, detaljpunkter, mätningslinjer och arbetsfixar	Tidersätting se tabell 2

Komplementbyggnad – Nybyggnad garage/uthus till en- och tvåbostadshus (4 punkter).	Utstakningsfaktor UF
15-199 m²	70
Tillägg per punkt utöver 4	5

Tillbyggnad – nybyggnad (4 punkter)	Utstakningsfaktor UF
15-199 m²	50

200-1 000 m²	100
Tillägg per punkt utöver 4	5

Övrig utstakning	Utstakningsfaktor UF
Plank eller mur	50
Transformatorstation	70
Detaljpunkter och mätningslinjer	Tidersättning (minst 1 h)

Grovutstakning kostar 50 % av priset för utstakning.

Tabell 25 Lägeskontroll

(Moms 25 % tillkommer)
Avgift = mPBB x MF x N

Lägeskontroll sker för ny- och tillbyggnader större än eller 50 m². Lägeskontroll utförs inte i ärenden < 15 m².

Om ett ärende innehåller flera olika hustyper räknas sammanlagda byggnadsarean (BYA + OPA) för varje hustyp för sig.

Huvudbyggnad nybyggnad (4 punkter)	Mätningsfaktor (MF)
50-199 m²	75
200-499 m²	90
500-999 m²	110
1 000-1 999 m²	130
2 000-2 999 m²	150
3 000-5 000 m²	170
Tillägg per punkt utöver 4	2

Komplementbyggnad – nybyggnad garage/uthus till en- och tvåbostadshus (4 punkter)	Mätningsfaktor (MF)
50-199 m²	40
Tillägg per punkt utöver 4	1

Tillbyggnader – nybyggnad(4 punkter)	Mätningsfaktor (MF)
50-199 m²	40
200-1 000 m²	80
Tillägg per punkt utöver 4	1

För ärende större än 5 000 m² vid nybyggnad och större än 1 000 m² vid tillbyggnad gäller anbudsförfarande.

Tabell 26 Avgift för tillfälligt nyttjande av digital geografisk information

Avgift per HA = mPBB x KF x N

(Moms 6 % tillkommer)

Kommentar

Kommunen finansierar sina kostnader för kartproduktionen med en blandning av skattemedel och avgifter.

För *permanenta användare (nyttjare)* av kommunalt kartmaterial träffas vid uttagande av avgift normalt avtal, som löper flera år. Nedanstående taxa avses tillämpas för *tillfälliga nyttjare* av det kommunala kartmaterialet.

Kommunens kartmaterial är upphovsrättsligt skyddat. Vid upplåtelse av kommunalt kartmaterial överlåts normalt endast rätten att nyttja materialet för visst ändamål (icke exklusiv rätt). Nyttjanderätten bör normalt begränsas i tiden och till visst angivet ändamål.

Primärkarta Innehåll i kartan	Informationsandel i %	KF
Gränser och Fastighetsbeteckning	30	9
Byggnader och övriga topografiska objekt	30	9
Vägar, järnvägar, adresser	20	6
Höjdinformation	20	6
All information	100	30

Övriga digitala kartprodukter	KF
Översiktlig karta	2
Stadskarta	1,5
3d stadsmodell, digital	KF
Byggnader med takkonstruktion	7,5
Byggnadskuber	5
Terrängmodell, ytor	6,25
Höjdgitter	5
Digitalt ortofoto	KF
Upplösning (m/pixel)	
0,1	0,1
0,2	0,05
0,5	0,0125

Karta / ortofoto / flygbild på papper	KF
Nyttjanderättsavgift vid utskrift (dm²)	
0-150	8
150 <	4

Tidersättning tas ut för layout- och bildbehandling i förekommande fall. Vid utskrift i större format tillämpas täckande utskrift samt eventuell tidersättning och materialkostnad.

Snedbild / fotografi	KF
Kommersiellt bruk (digital bild)	25
Privat bruk (digital bild)	6
Privat bruk (utskrift på fotopapper A4)	2,5
Privat bruk (utskrift på fotopapper A3)	4

Tidersättning tas ut för layout- och bildbehandling i förekommande fall. Vid utskrift i större format tillämpas täckande utskrift samt eventuell tidersättning och materialkostnad.

Digital adressinformation	KF
Adresspunkt inkl koordinat	0,0125

Tabell 27 Markering och inmätning av tillfällig mätpunkt

Avgift = mPBB x MF x N

(Moms 25 % tillkommer)

Det föreslagna beloppet kan justeras med faktor N.

Objekt	MF
Markering och inmätning av tillfällig mätpunkt (minimum 3 punkter per beställning)	10

Tabell 28 Utskrift

Avgift per m² = mPBB x ÅF x N

(Moms 6 % tillkommer)

	ÅF
Utskrift på papper Area dm²	
Text och linjer	0,08
Täckande utskrift (ytor, raster)	0,16

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Ksau § 427 Dnr 2024/00504

Beslut om samverkansavtal inom miljö, livsmedel och byggnadsområdet

Arbetsutskottets förslag till beslut i kommunstyrelsen

1. Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Samverkansavtal mellan Mariestad kommun och Töreboda och Gullspångs kommuner inom miljö, livsmedel och byggnadsområdet.

2. Beslutet gäller under förutsättning att likalydande beslut tas av Töreboda och Gullspångs kommuner.

Bakgrund

Mariestad, Töreboda och Gullspångs (MTG) kommuner har sedan den 1 januari 2007 en gemensam miljö och byggnadsnämnd. Det ursprungliga samverkansavtalet beslutades av kommunfullmäktige i de tre kommunerna i december 2006. Det senaste reviderade samverkansavtalet beslutades i maj 2018.

I december 2023 fattade Mariestads kommuns kommunfullmäktige beslut (§ 609) att Mariestads kommun säger upp och avslutar samarbetet inom MTG. Beslutet överklagades, men har vunnit laga kraft då överklagan avvisats av förvaltningsrätten.

MTG-styrgrupp beslutade den 27 augusti 2024 att föreslå en inriktning för hur fortsatt process och MTG-samarbetet, där miljö och byggnadsnämnden föreslås utvecklas mot två nya nämnder, en för Mariestad och en för Töreboda-Gullspång samt att Töreboda och Gullspång köper via avtal bygglovstjänster, alternativt både bygglovstjänster och miljötjänster, eventuellt även alkoholhandläggning av Mariestad. Vidare föreslog MTG-styrgrupp att beslutsprocessen ska avslutas innan årsskiftet 2024/2025.

Kommunstyrelsen beslutade den 23 september 2024 (§ 200) i enlighet med MTG-styrgrupps förslag på inriktning från den 27 augusti.

På MTG-styrgrupps sammanträde den 3 oktober 2024 enades man om den fortsatta processen med utgångspunkt att arbeta vidare med att den MTG-gemensamma miljö-och byggnadsnämnden bör avvecklas och två nya nämnder startas upp. Förvaltningen i Mariestad kommer ges möjlighet att efter delning kunna rapportera till två nämnder.

Kommunfullmäktige beslutade den 28 oktober 2024 (§ 140) att säga upp samverkansavtalet om en gemensam miljö och byggnadsnämnd samt att ge Kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett nytt reglemente för nämnden och teckna ett nytt samarbetsavtal med Töreboda och Gullspångs kommuner.

Bedömning ur miljömässig dimension

Miljö och byggnadsnämndens ansvar inom miljöområdet är omfattande och det är av avgörande betydelse för kommuninvånarna, förenings- och näringsliv att

verksamheten övergången sker så smidigt som möjligt. Därför är övergångsdatumet något som överlåts till kommunstyrelserna i de tre kommunerna att besluta om när dessa säkerställt att övergången kan ske utan betydande påverkan på det offentliga uppdraget.

Bedömning ur social dimension

Förändring innebär alltid en påverkan på arbetstagare och de som myndigheten verkar gentemot. Genom risk och sårbarhetsanalys, löpande information till såväl personalen, arbetstagarorganisationerna och de nämnden servar eller utövar tillsyn gentemot minskar påverkan. En beredskap för att snabbt omhänderta identifierade utmaningar behöver finnas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förändringen kommer innebära omställningskostnader av engångskaraktär främst i form av minskat produktion, men även anpassningar av ledningsstödsystem, arkiv, kommunikation, förändring av e-tjänster och hemsidor, omförhandling och anpassningar av externa avtal mm. Omfattningen av kostnaden är ej beräknad utan bokförs löpande på den gemensamma MTG-nämnden och regleras i den nämndens bokslut för år 2025.

Den framtida kostnaden för drift av miljö och byggnadsnämnd Mariestads är ännu inte beräknad utan verksamheten planeras och anpassas utefter den budgeten och taxor/avgifter som kommunfullmäktige beslutar om. Budgetomslutning bedöms påverkas av att externa uppdrag inom det strategiska miljöarbetet planeras att omförhandlas och flyttas till kommunstyrelsen.

Den framtida driftkostnaden för förvaltningens arbete gentemot Miljö och byggnadsnämnden i Töreboda/Gullspång regleras genom samverkansavtal där nuvarande kommunbidrag ersätts av försäljning av tjänster för handläggning inom myndighetsområdet och andra strategiska miljötjänster.

Underlag för beslut

Kommundirektörens tjänsteskrivelse, daterad 2024-11-01

Samhällsbyggnadschefens tjänsteskrivelse, daterad 2024-10-30

Samverkansavtal mellan Mariestad kommun och Töreboda och Gullspångs kommuner inom miljö, livsmedel och byggnadsområdet.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen i Mariestad, Töreboda och Gullspång

Miljö och byggnadsnämnden MTG

Kommundirektörerna i Mariestad, Töreboda och Gullspång

Samhällsbyggnadschef

Ekonomichef

Ekonomicontroller Cecilia Gustavsson

HR-chef

Enheten för demokratistöd

Miljöchef

Bygglovschef

Kommundirektör
Susanne Wirdemo

Kommunstyrelsen

Beslut om samverkansavtal inom miljö, livsmedel och byggnadsområdet

Kommundirektörens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att godkänna Samverkansavtal mellan Mariestad kommun och Töreboda och Gullspångs kommuner inom miljö, livsmedel och byggnadsområdet.

2. Beslutet gäller under förutsättning att likalydande beslut tas av Töreboda och Gullspångs kommuner.

Bakgrund

Mariestad, Töreboda och Gullspångs (MTG) kommuner har sedan den 1 januari 2007 en gemensam miljö och byggnadsnämnd. Det ursprungliga samverkansavtalet beslutades av kommunfullmäktige i de tre kommunerna i december 2006. Det senaste reviderade samverkansavtalet beslutades i maj 2018.

I december 2023 fattade Mariestads kommuns kommunfullmäktige beslut (§ 609) att Mariestads kommun säger upp och avslutar samarbetet inom MTG. Beslutet överklagades, men har vunnit laga kraft då överklagan avvisats av förvaltningsrätten.

MTG-styrgrupp beslutade den 27 augusti 2024 att föreslå en inriktning för hur fortsatt process och MTG-samarbetet, där miljö och byggnadsnämnden föreslås utvecklas mot två nya nämnder, en för Mariestad och en för Töreboda-Gullspång samt att Töreboda och Gullspång köper via avtal bygglovstjänster, alternativt både bygglovstjänster och miljötjänster, eventuellt även alkoholhandläggning av Mariestad. Vidare föreslog MTG-styrgrupp att beslutsprocessen ska avslutas innan årsskiftet 2024/2025.

Kommunstyrelsen beslutade den 23 september 2024 (§ 200) i enlighet med MTG-styrgrupps förslag på inriktning från den 27 augusti.

På MTG-styrgrupps sammanträde den 3 oktober 2024 enades man om den fortsatta processen med utgångspunkt att arbeta vidare med

att den MTG-gemensamma miljö-och byggnadsnämnden bör avvecklas och två nya nämnder startas upp. Förvaltningen i Mariestad kommer ges möjlighet att efter delning kunna rapportera till två nämnder.

Kommunfullmäktige beslutade den 28 oktober 2024 (§ 140) att säga upp samverkansavtalet om en gemensam miljö och byggnadsnämnd samt att ge Kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett nytt reglemente för nämnden och teckna ett nytt samarbetsavtal med Töreboda och Gullspångs kommuner.

Bedömning ur miljömässig dimension

Miljö och byggnadsnämndens ansvar inom miljöområdet är omfattande och det är av avgörande betydelse för kommuninvånarna, förenings- och näringsliv att verksamheten övergången sker så smidigt som möjligt. Därför är övergångsdatumet något som överlåts till kommunstyrelserna i de tre kommunerna att besluta om när dessa säkerställt att övergången kan ske utan betydande påverkan på det offentliga uppdraget.

Bedömning ur social dimension

Förändring innebär alltid en påverkan på arbetstagare och de som myndigheten verkar gentemot. Genom risk och sårbarhetsanalys, löpande information till såväl personalen, arbetstagarorganisationerna och de nämnden servar eller utövar tillsyn gentemot minskar påverkan. En beredskap för att snabbt omhänderta identifierade utmaningar behöver finnas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förändringen kommer innebära omställningskostnader av engångskaraktär främst i form av minskat produktion, men även anpassningar av ledningsstödsystem, arkiv, kommunikation, förändring av e-tjänster och hemsidor, omförhandling och anpassningar av externa avtal mm. Omfattningen av kostnaden är ej beräknad utan bokförs löpande på den gemensamma MTG-nämnden och regleras i den nämndens bokslut för år 2025.

Den framtida kostnaden för drift av miljö och byggnadsnämnd Mariestads är ännu inte beräknad utan verksamheten planeras och anpassas utefter den budgeten och taxor/avgifter som kommunfullmäktige beslutar om. Budgetomslutning bedöms påverkas av att externa uppdrag inom det strategiska miljöarbetet planeras att omförhandlas och flyttas till kommunstyrelsen.

Den framtida driftkostnaden för förvaltningens arbete gentemot Miljö och byggnadsnämnden i Töreboda/Gullspång regleras genom samverkansavtal där nuvarande kommunbidrag ersätts av försäljning

av tjänster för handläggning inom myndighetsområdet och andra strategiska miljötjänster.

Underlag för beslut

Kommundirektörens tjänsteskrivelse, daterad 2024-11-01

Samhällsbyggnadschefens tjänsteskrivelse, daterad 2024-10-30

Samverkansavtal mellan Mariestad kommun och Töreboda och Gullspångs kommuner inom miljö, livsmedel och byggnadsområdet.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen i Mariestad, Töreboda och Gullspång
Miljö och byggnadsnämnden MTG
Kommundirektörerna i Mariestad, Töreboda och Gullspång
Samhällsbyggnadschef
Ekonomichef
Ekonomicontroller Cecilia Gustavsson
HR-chef
Enheten för demokratistöd
Miljöchef
Bygglovschef

MARIESTAD

Datum: 2024-10-31
Dnr: 2024/504
Sida: 1 (3)

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Förvaltningschef
Niklas Brandt

Kommunstyrelsen

Beslut om samverkansavtal inom miljö, livsmedel och byggnadsområdet

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att godkänna Samverkansavtal mellan Mariestad kommun och Töreboda och Gullspångs kommuner inom miljö, livsmedel och byggnadsområdet.

2. Beslutet gäller under förutsättning att likalydande beslut tas av Töreboda och Gullspångs kommuner.

Bakgrund

Mariestad, Töreboda och Gullspångs (MTG) kommuner har sedan den 1 januari 2007 en gemensam miljö och byggnadsnämnd. Det ursprungliga samverkansavtalet beslutades av kommunfullmäktige i de tre kommunerna i december 2006. Det senaste reviderade samverkansavtalet beslutades i maj 2018.

I december 2023 fattade Mariestads kommuns kommunfullmäktige beslut att Mariestads kommun säger upp och avslutar samarbetet inom MTG. Beslutet överklagades, men har vunnit laga kraft då överklagan avvisats av förvaltningsrätten.

MTG-styrgrupp beslutade den 27 augusti 2024 att föreslå en inriktning för hur fortsatt process och MTG-samarbetet, där miljö och byggnadsnämnden föreslås utvecklas mot två nya nämnder, en för Mariestad och en för Töreboda-Gullspång samt att Töreboda och Gullspång köper via avtal bygglovstjänster, alternativt både bygglovstjänster och miljötjänster, eventuellt även alkoholhandläggning av Mariestad. Vidare föreslog MTG-styrgrupp att beslutsprocessen ska avslutas innan årsskiftet 24/25.

Kommunstyrelsen beslutade den 23 september 2024 i enlighet med MTG-styrgrupps förslag på inriktning från den 27 augusti.

På MTG-styrgrupps sammanträde den 3 oktober 2024 enades man om den fortsatta processen med utgångspunkt att arbeta vidare med att den MTG-

gemensamma miljö-och byggnadsnämnden bör avvecklas och två nya nämnder startas upp. Förvaltningen i Mariestad kommer ges möjlighet att efter delning kunna rapportera till två nämnder.

Kommunfullmäktige beslutade den 28 oktober 2024 att säg upp samverkansavtalet om en gemensam miljö och byggnadsnämnd samt att ge Kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett nytt reglemente för nämnden och teckna ett nytt samarbetsavtal med Töreboda och Gullspångs kommuner.

Bedömning ur miljömässig dimension

Miljö och byggnadsnämndens ansvar inom miljöområdet är omfattande och det är av avgörande betydelse för kommuninvånarna, förenings- och näringsliv att verksamheten övergången sker så smidigt som möjligt. Därför är övergångsdatumet något som överlåts till kommunstyrelserna i de tre kommunerna att besluta om när dessa säkerställt att övergången kan ske utan betydande påverkan på det offentliga uppdraget.

Bedömning ur social dimension

Förändring innebär alltid en påverkan på arbetstagare och de som myndigheten verkar gentemot. Genom risk och sårbarhetsanalys, löpande information till såväl personalen, arbetstagarorganisationerna och de nämnden servar eller utövar tillsyn gentemot minskar påverkan. En beredskap för att snabbt omhänderta identifierade utmaningar behöver finnas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förändringen kommer innebära omställningskostnader av engångskaraktär främst i form av minskat produktion, men även anpassningar av ledningsstödsystem, arkiv, kommunikation, förändring av e-tjänster och hemsidor, omförhandling och anpassningar av externa avtal mm. Omfattningen av kostnaden är ej beräknad utan bokförs löpande på den gemensamma MTG-nämnden och regleras i den nämndens bokslut för 2025.

Den framtida kostnaden för drift av miljö och byggnadsnämnd Mariestads är ännu inte beräknad utan verksamheten planeras och anpassas utefter den budgeten och taxor/avgifter som kommunfullmäktige beslutar om. Budgetomslutning bedöms påverkas av att externa uppdrag inom det strategiska miljöarbetet planeras att omförhandlas och flyttas till kommunstyrelsen.

Den framtida driftkostnaden för förvaltningens arbete gentemot Miljö och byggnadsnämnden i Töreboda/Gullspång regleras genom samverkansavtal där nuvarande kommunbidrag ersätts av försäljning av tjänster för handläggning inom myndighetsområdet och andra strategiska miljötjänster.

Underlag för beslut

Samhällsbyggnadschefens tjänsteskrivelse, daterad 2024-10-30

Samverkansavtal mellan Mariestad kommun och Töreboda och Gullspångs kommuner inom miljö, livsmedel och byggnadsområdet.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen i Mariestad, Töreboda och Gullspång

Miljö och byggnadsnämnden MTG

Kommundirektörerna i Mariestad, Töreboda och Gullspång

Samhällsbyggnadschef

Ekonomichef

Ekonomicontroller Cecilia Gustavsson

HR-chef

Enheten för demokratistöd

Miljöchef

Bygglovschef

Samverkansavtal inom miljö, bygg och livsmedel mellan Mariestad, Töreboda och Gullspång

§ 1. Parter

Nedanstående parter, gemensamt benämnda *Parterna*, har idag träffat följande *Samverkansavtal inom miljö, bygg och livsmedel mellan Mariestad, Töreboda och Gullspång*.

Uppdragsgivare är Töreboda och Gullspångs kommuner genom Miljö och byggnadsnämnden Töreboda/Gullspång.

Uppdragstagare är Mariestads kommun genom Miljö och byggnadsnämnden Mariestad och kommunstyrelsen Mariestad.

§ 2. Bakgrund och syfte

En kommun kan enligt 9 kap. 37 § kommunallagen ingå avtal om att någon av dess uppgifter helt eller delvis ska utföras av en annan kommun, så kallad avtalssamverkan.

Syftet med detta avtal är de uppgifter som omfattas av avtalet kan utföras i enlighet med respektive parts lagstadgade ansvar. Kommunerna är geografiskt närliggande och har historiskt samarbetet inom avtalsområdet. Därför ser parterna att det finns goda förutsättningar att även framgent gemensamt nyttja resurser och kompetens för hög effektivitet och minskad sårbarhet i utförandet av offentliga tjänster inom miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelsområdet, bygglovsområdet samt andra miljöstrategiska och naturvårdsfrågor.

§ 3. Uppdragets omfattning

Uppdraget omfattar utförandet av offentliga tjänster inom miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelsområdet och bygglovsområdet utifrån nämndens reglemente. Tjänsterna delas upp i handläggning och övriga tjänster.

3.1 Handläggning

Handläggning omfattar de ärenden som ankommer på miljö och byggnadsnämnden utifrån nämndens reglemente, exempelvis inom områdena:

- Miljöbalken med tillhörande föreskrifter och EU-regler
- Livsmedelslagen med tillhörande föreskrifter och EU-regler
- Lagen om foder och animaliska biprodukter med tillhörande föreskrifter och EU-regler
- Lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel
- Lagen om kontroll av ekologisk produktion
- Strålskyddslagen
- Plan- och bygglagen med tillhörande föreskrifter och EU-regler
- Lagen om tillsyn av föroreningar från fartyg

Med handläggning avses att utreda, ta fram underlag för beslut, vid behov närvara vid de i kommunerna ansvariga nämndernas sammanträden och fatta beslut med stöd av delegationsordning. I handläggning ingår att ta fram underlag för omprövning, rättidsprövning, yttranden och överklaganden när ett beslut i de ärenden som omfattas av detta avtal överklagas. Detta inkluderar att med stöd av delegationsordning fatta beslut om omprövning, rättidsprövning, yttranden och överklaganden om sådan beslutanderätt har delegerats av ansvarig nämnd i kommunerna. I handläggning ingår även att ge råd och upplysningar till de sökande i enlighet med vad som anges i förvaltningslagen och i förekommande styrdokument antagna av kommunerna.

3.2 Övriga tjänster

Övriga tjänster omfattar främst, men inte uteslutande, miljöövervakning, samordning eller medverkan i olika samarbeten samt sakområdeskompetens till stöd för planering, projekt och rapporteringar såsom:

- Representation i vattenvårdsförbund, vattenråd, samarbetsorganisationer mm.
- Genomförande av recipientkontroll, löpande mätning av bakgrundsstrålning, luftkvalité, temperaturer, provytor mm och redovisning till andra myndigheter
- Projekt inom ansvarsområdets såsom kalkning, stickmyggor, LONA, mm.
- Stöd till andra förvaltningar med kunskap, styrdokument, utbildningar, referensgrupp mm

En nämnare uppdragslista framgår av Bilaga 1. Den totala ramen av antal timmar och kostnader ligger till grund för uppdraget under 2025. Användning av option innebär tillkommande kostnad för uppdragsgivaren. Det finns en viss möjlighet att göra justering i användning at timmar mellan deluppdragen inom den totala ramen. Denna finjustering ska ske i dialog mellan uppdragsgivaren och uppdragstagaren och kan i vissa fall begränsas av kompetensbredd och externa avtal.

Uppdragsgivaren, dvs. kommun som av annan kommun gör beställning, har ansvar för att uppdraget inte strider mot reglerna om offentlig upphandling.

3.3 Huvudmannaskap, omfattning och ambitiosnförändringar

Parterna är införstådda med att uppdragsgivaren bibehåller sitt lagstadgade huvudmannaskap för samtliga uppgifter som omfattas av avtalet. Det innebär att den uppdragsgivande nämnden har kvar ansvaret för den interna kontrollen samt revisionsansvaret för de uppgifter man samverkar kring och måste vara beredd att vidta åtgärder om det upptäcks brister i verksamheten. Nämnden är också ansvarig för myndighetsrapporteringen och måste vara närvarande vid till exempel en revision eller tillsyn.

Omfattningen av uppdragen bedöms årsvis. Omfattningen av handläggning ska framgå av de tillsynsplaner och kontrollplaner som uppdragsgivaren beslutar om. Det är i dessa planer uppdragsgivaren avgör ambitionsnivån och prioriterar handläggningen inom nämndens ansvarsområde utifrån den budget som tilldelas miljö och byggnadsnämnden. Utifall det råder eller uppstår en obalans mellan ekonomiska medel och behovsutredningen är det nämnden som genom beslut ska prioritera.

För år 2025 planeras de köpta tjänsterna på motsvarande ekonomiska nivå som legat till grund för verksamhetsplanen 2024, justerad för indexuppräkningar.

För 2026 och framåt ankommer det på uppdragsgivaren att senast 9 månader innan en ambitionshöjning och 12 månader innan en ambitionssänkning ändra sin beställning. Kortare framförhållning kan innebära ökade kostnader för uppdragsgivaren eller att uppdraget inte kan utföras. Uppstår ett sådan behov ska det i första hand lösas genom en dialog mellan uppdragsgivarens nämnd och förvaltningen och i andra hand i dialog i MTG-styrgrupp eller motsvarande forum.

§ 4. Uppdragets utförande

4.1 Uppdragstagares åtaganden

Uppdragstagaren ska utföra uppdraget fackmässigt och i enlighet med de mål och riktlinjer som uppdragsgivaren har bestämt för verksamheten samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för uppgifterna.

Uppdragstagaren ska försäkra sig om att den personal som används vid utförandet av uppgifter inom ramen för uppdraget inte är jävig. För de uppgifter som uppdraget omfattar gäller föreskrifterna om jäv i 7 kap. 4 § och 6 kap. 28–32 §§ kommunallagen.

Uppdragstagaren ska till uppdragsgivaren löpande och utan dröjsmål lämna den information som uppdragsgivaren behöver för sitt beslutsfattande och för att uppdragsgivaren ska kunna följa verksamheten och tillämpningen av avtalet.

Sådan information kan avse, men är inte begränsad till, uppgifter som gör att uppdragsgivaren kan säkerställa efterlevnaden av reglerna kring delegation, brukarmedverkan och anmälan av beslut fattade med stöd av delegation.

4.2 Uppdragsgivarens åtaganden

Uppdragsgivaren ska medverka till att uppdraget kan utföras enligt bestämmelserna i avtalet. Detta innebär bland annat att uppdragsgivaren ska tillhandahålla underlag och lokaler i den utsträckning som krävs för uppdragets utförande.

Uppdragsgivaren ska ge berörda anställda hos uppdragstagaren den behörighet till uppdragsgivarens verksamhetssystem som krävs för att uppdraget ska kunna fullgöras.

Uppdragsgivaren avdelar en samordnare som omhändertar uppdragsgivarens nämnds behov som inte omfattas av köpta tjänster enligt detta avtal samt utgör en beställarlänk till uppdragstagaren. Samordnarens ska bland annat:

- Ansvara för uppdragsgivarens verksamhetssamordning inkl. omvärldsbevakning och följsamhet mot uppdragsgivarens styrdokument gentemot egen nämnd och kommuner.
- Styrning av arbetet med ekonomi inkl. nämndbudget, mål och verksamhetsplan med tillhörande uppföljningar.
- Utgöra kontaktperson och avropar gentemot uppdragstagaren alla tjänster i detta avtal.
- Utgöra kontaktperson för uppdragsgivarens nämndpresidie inom nämndens ansvarsområden med stöd av uppdragsgivarens avdelade nämndsekreterare.
- Närvara vid uppdragsgivarens nämndsammanträden och andra politiska organ i där uppdragsgivarens nämnds tjänstepersoner är kallade.
- I övrigt bereda motioner, medborgarförslag, yttranden, ta fram underlag för beslut, fatta beslut enligt delegationsordning och övriga uppdrag som åläggs av nämnden.

4.3 I händelse av resursbrist

Om uppdragstagaren pga att resursbrist uppstår under uppdragets utförande, exv. pga sjukskrivning, personalomsättning eller av någon annan anledning inte inom skälig tid kan utföra det uppdrag som uppdragsgivaren åtagit sig enligt detta avtal, ska detta utan dröjsmål anmälas till uppdragsgivarens samordnare.

Den uppkomna situationen ska i första hand hanteras genom en dialog mellan uppdragsgivaren och uppdragstagaren kring möjlig omplanering och prioriteringar.

I händelse av resursbrist inom exv. en specifik kompetens ska uppdragstagaren i möjligaste mån kompensera för detta genom att omfördela resurser, förstärka med vikarier/konsulter eller i sista hand prioritera mellan uppdragen. En fördyring ska alltid godkännas av uppdragsgivaren i förhand.

En prioritering i samband med resursbrist ska som utgångspunkt ha det aktuella lagstiftningsområdets i åtanke. Det innebär att i första hand prioritera utifrån ärendets beskaffenhet och den skada-nytta handläggningen skulle innebära oaktat kommuntillhörighet, och i andra hand prioritera mot att en så jämn fördelning av ärendebalansen sker mellan parterna utifrån respektive parts storlek på uppdrag.

Se också § 12 om befrielsegrunder och § 13 om tvistelösning.

§ 5. Delegering

Uppdragsgivaren får ge en anställd hos uppdragstagaren i uppdrag att besluta på uppdragsgivarens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden (delegationsuppdrag). Denna rätt innefattar även möjlighet till vidaredelegation.

Det är alltid ansvarig nämnd hos uppdragsgivaren som bestämmer i vilken omfattning delegation ska ske och vad som i övrigt ska gälla i fråga om den delegerade beslutanderätten.

Beslut som fattas med stöd av delegation ska av uppdragstagaren anmälas till uppdragsgivaren på det sätt och i den tid som denne anvisar.

§ 6. Ersättning

Uppdragsgivaren ska till uppdragstagaren betala en ersättning som är baserad på uppdragstagarens självkostnader med anledning av uppdraget. Självkostnadspriset är uträknat utifrån uppdragsgivarens *Principer för internprissättning*. Ersättningen inbegriper samtliga kostnader för det avtalade uppdraget.

Utöver timkostnad framgår i Bilaga 1 ett antal uppdrag där ersättning betalas ut till tredje part som en del av olika externa avtal. Dessa faktureras i första hand direkt till respektive avtalspart och i andra hand via uppdragstagen.

Uppdragstagaren ansvarar för att inom ramen för handläggningsuppdraget sköta administration av de avgifter och taxor som uppdragsgivaren beslutat. I de fall ersättningsbeloppet i dessa taxor och avgifter inte överensstämmer med självkostnadspriset, sammanställer och fakturerar eller utbetalar uppdragsgivaren månadsvis mellanskillnaden till respektive avtalspart.

Uppdragstagaren ska kunna redovisa nedlagt tid och andra kostnader per objekt/ärende/projekt eller motsvarande.

Om uppdraget kommer att innebära andra kostnader för uppdragstagaren än de som redovisas ovan ska dessa kostnader redovisas skriftligen i förhand av uppdragstagaren och godkännas skriftligen av ansvarig chef hos uppdragsgivaren för att uppdragstagaren ska ha rätt till sådan ersättning.

Arvode till uppdragsgivarens politiker, lön till förvaltningssamordnare och andra kostnader direkt härörlig till uppdragsgivarens nämnd såsom IT, utbildningar, löpande ekonomiadministration i uppdragsgivarens ekonomisystem samt nämndsekreterare och protokollföring av nämndens möten ingår inte uppdraget till uppdragstagen, och hanteras således av uppdragsgivaren själv.

§ 7. Betalning och fakturering

Uppdragstagaren fakturerar uppdragsgivaren enligt de principer för bestämmandet av ersättningen som anges i punkt 6. Debitering ska ske månadsvis i efterskott genom användande av e-faktura.

Betalning ska erläggas senast 30 dagar efter fakturans ankomstdag.

Vid försenad betalning utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

Fakturerings-, påminnelse- eller faktureringsavgifter utgår inte.

§ 8. Hantering av handlingar, dokumentation och arkiv

Handling som kommer in till eller upprättas hos uppdragstagaren med anledning av uppdraget ska hanteras av uppdragstagaren enligt dennes riktlinjer och rutiner för ärendehantering.

Uppgifter med anledning av uppdraget som kommer uppdragstagaren till handa på något annat sätt än genom en handling ska snarast dokumenteras, om de kan ha betydelse för ett beslut i ett ärende som omfattas av uppdraget. Det ska framgå av dokumentationen när den har gjorts och av vem.

Uppdragstagaren är ansvarig för arkivbildningen avseende de allmänna handlingar som upprättas eller kommer in till uppdragstagaren i anledning av uppdraget. Uppdragstagaren ska se till att uppdragsgivaren utan dröjsmål har tillgång till de handlingar som rör uppdragsgivarens ansvar.

Arkivhandlingar från innan 2007-01-01 återfinns hos respektive part. Förvaltningen ska ha fortsatt obegränsad tillgång till dessa arkiv i mån av behov.

Om det gemensamma arkivet upphör ska respektive part återta sin del av arkivet. Handlingar som inte hör hemma hos en viss part ska kvarstanna i uppdragstagaren arkiv.

§ 9. Personuppgifter och sekretess

Om annat inte bestäms vid beställning av uppdrag, är uppdragsgivaren ansvarig för den behandling av personuppgifter som anställd hos uppdragstagaren utför åt uppdragsgivaren i ärenden som omfattas av uppdrag enligt detta avtal. Avtalet innebär att den anställde hos uppdragstagaren i sådant fall anses ingå i uppdragsgivarens verksamhet och uppdrag enligt detta avtal medför inte att uppdragstagaren är personuppgiftsbiträde till uppdragsgivaren.

Uppdragstagaren ansvarar för att den personal som utför uppgifter med anledning av avtalet informeras om och följer för uppdraget tillämpliga bestämmelser om sekretess i lag eller annan föreskrift.

Varje part ansvarar för att säkerställa att partens behandling av personuppgifter sker i enlighet med dataskyddslagstiftningen.

§ 10. Arbetsgivaransvar

Uppdragstagaren är arbetsgivare för den personal som utför uppdrag som regleras i avtalet och är ytterst ansvarig för sin personals arbetsmiljö och arbetsvillkor.

Uppdragstagaren beslutar om organisationens utformning och bemanning och ska hålla uppdragsgivaren informerad om sådana förändringar som har en väsentlig påverkan, exv. byte av chefer eller vakanser inom funktionsområden.

Giltigt kollektivavtal hos arbetsgivaren ska tillämpas.

Uppdragsgivaren har arbetsmiljöansvar för uppdragstagarens arbetstagare när de utför arbete i uppdragsgivarens verksamhet och i dennes lokaler.

§ 11. Ansvar för skador och försäkring

Det åligger respektive Kommun att avgöra behovet av försäkringsskydd mot sådan skada och att tillförsäkra sig sådant.

Vem som svarar för skador orsakade av uppdragstagande tjänsteperson bestäms utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet i enlighet med skadeståndslagen.

§ 12. Befrielsegrunder (force majeure)

Uppdragstagaren fritas från skyldigheten att fullgöra sin del av avtalet och från att erlägga skadestånd om hans åtaganden inte alls eller endast till onormalt hög kostnad kan fullgöras på grund av krig eller upplopp, arbetsinställelse, blockad, eldsvåda, ingrepp av myndighet eller annan därmed jämförlig händelse som uppdragstagaren inte råder över och inte heller kunnat förutse. Arbetskonflikt som har sin grund i kommunens brott mot kollektivavtal får inte åberopas som befrielsegrund.

För att part ska ha rätt att göra gällande befrielsegrund ska denne utan dröjsmål underrätta motparten om uppkomsten därav, liksom om befrielsegrundens upphörande. Part ska informera motparten om när fullgörelse beräknas kunna ske. Parten är skyldig att genast utföra åligganden enligt avtalet när händelse av här angivet slag upphör.

Föreligger ovannämnda omständigheter har uppdragsgivaren rätt att så länge de består, själv utföra uppdragstagarens åtaganden.

Om avtalets fullgörande till väsentlig del förhindras på grund av force majeure-händelse för längre tid än en (1) månad äger vardera parten utan ersättningsskyldighet skriftligen häva avtalet.

§ 13. Tvistlösning

Tvister med anledning av tolkning eller tillämpning av detta avtal ska i första hand lösas av parterna i dialog och i andra hand av allmän domstol där uppdragsgivaren har sitt hemvist.

Uppdragstagaren får inte avbryta eller uppskjuta fullgörandet av de prestationer som avtalats under åberopande av att tvisteförfarande inletts eller pågår, så länge avtalet fortfarande gäller.

§ 14. Omförhandling, ändring eller tillägg

Omfattningen av uppdraget och ambitionsnivån för 2025 framgår av § 3.4

Parterna är överens om att söka anpassa sig till nya förhållanden som kan uppstå under avtalsperioden och på bästa sätt försöka tillgodose varandras förutsättningar och behov.

Parterna har rätt att begära omförhandling av detta avtal om det under avtalstiden sker väsentliga förändringar av de förutsättningar som avtalet baseras på. Omförhandling ska skriftligen begäras hos motparten. Rätten till begäran om omförhandling innebär inte någon rätt till ändring av avtalets innehåll.

Ändringar eller tillägg till detta avtal ska vara skriftliga och beslutas av behörigt organ hos samtliga parter för att vara gällande.

§ 15. Avtalstid

Avtalet gäller tills vidare. Den inledande avtalstiden är 1 år.

Den ömsesidiga uppsägningstiden är tolv (12) månader.

Uppsägning ska vara skriftlig och beslutas av ett behörigt organ hos parterna för att vara gällande.

§ 16. Avveckling/utträde

I de fall någondera parten begär utträde eller väsentlig förändring av avtalet enligt villkor i § 14 och § 15 ska de kostnader för gemensam förvaltning exempelvis i form av arkiv, verksamhetsledningssystem, personalomställning som uppstår fördelas mellan parterna utefter förhandling i särskild ordning.

§ 17. Ikraftträdande och giltighet

Detta avtal gäller under förutsättning att kommunfullmäktige hos respektive part godkänner detsamma.

Detta avtal ska, under förutsättning av godkännande enligt ovan punkt, träda i tillämpning det datum som kommunstyrelsen hos parterna beslutar.

Detta avtal har upprättats i tre (3) exemplar varav parterna tagit varsitt

För Mariestads kommun

Datum Datum

…… ……

För Töreboda kommun

Datum Datum

…… ……

För Gullspångs kommun

Datum Datum

…… ……

Bilaga 1 – lista över övriga tjänster november 2024

Bilagan redovisar de övriga tjänster (ej myndighetsutövning) som Mbn MTG utfört åt Töreboda respektive Gullspångs kommun 2024 och som planeras för 2025. De externa uppdragen utförs av förvaltningen men finansieras helt eller delvis genom externa avtal.

Töreboda

Luftövervakning		24
Övervakning bakgrundsstrålning		10
Miljöläget		32
LONA		4
Vätternvårdsförbundet		36
Tidans Vattenförbund		2
Friåns recipientkontroll		2
Utvecklingsprojekt		16
Stöd till andra förvaltningar inom kommunen		28
Vattenförvaltning		28
Skyddsjakt	32 000 kr/år	
Kostnad Viken Vattenvårdsförbund	84 250 kr/år	
Kostnad Tidans Vattenvårdsförbund	28 500 kr/år	
Kostnad Kalkning	58 000 kr/år	
Självkostnadspris 2025	765 kr/h	182 h

Option[1]

Miljömål, löften och strategiskt klimatarbete, Agenda 2030	765 kr/h	180 h

Avtals som delvis finansieras på annat sätt[2]

Kalkning[3]	85% kostnadstäckning	216
Vikens Vattenråd (EXT)	60% kostnadstäckning	290
Tidans Vattenförbund (EXT)	75% kostnadstäckning	320
		826 h

[1] Denna tjänst avser arbeten med klimatmål, löften, agenda 2030 och angränsande arbeten som inte är finansierat av miljö och byggnadsnämnden MTG under 2024 men som det finns en möjlighet att köpa som en utökning av uppdraget från 2025, om avtalsparten önskar det. Behovet behöver i så fall beställas tidigt, innan uppdragstagaren hunnit anpassa sin organisation.

[2] De så kallade externa uppdragen kommer sägas upp för omförhandling som en konsekvens av att Miljö och byggnadsnämnden MTG upphör. Nya avtal tecknas med Miljö och byggnadsnämnden i Töreboda/Gullspång samt externa parter. Redovisad kostnadstäckning avser 2024 och kan komma att förändras vid en omförhandling. I de fall kostnadstäckningen underskrider 100% redovisas mellanskillnaden som en faktisk kostnad under respektive kommun.

[3] Finansieras med 85% av bidrag och 15% egen finansiering (krav för att få bidraget). Kostnaderna utgörs bland annat av inköp av sjökalk, spridning, provtagning och arbetstid. Storlek på bidrag samt arbetsinsats varierar mellan åren. Beräknad arbetstid 2024 är 216 timmar. Bidraget för 2024 är maximalt 329 000 kr av budget 386 000 kr vilket kräver 58 000 kronor i medfinansiering.

Gullspång

Luftövervakning		24
Temperaturövervakning		24
Övervakning bakgrundsstrålning		10
Miljöläget		32
LONA		20
Älvgrupp Gullspångsälven		12
Förvaltningsgrupp Gullspångsälven		274
Gullspångsälvens vattenvårdsförbund/råd		20
Vänerns Vattenvårdsförbund		20
Vänersamarbetet		20
Utvecklingsprojekt i Gullspång		16
Stöd till andra förvaltningar inom kommunen		70
Vattenförvaltning		28
Skyddsjakt	32 000 kr/år	
Självkostnadspris 2025	765 kr/h	582 h

Option[4]

Miljömål, löften och strategiskt klimatarbete, Agenda 2030	765 kr/ h	110

[4] Denna tjänst avser arbeten med klimatmål, löften, agenda 2030 och angränsande arbeten som inte är finansierat av miljö och byggnadsnämnden MTG under 2024 men som det finns en möjlighet att köpa som en utökning av uppdraget från 2025, om avtalsparten önskar det. Behovet behöver i så fall beställas tidigt, innan uppdragstagaren hunnit anpassa sin organisation.

MARIESTAD

Datum: 2024-11-14
Dnr KS 2024/00518
Sida 1 av 2

Kommundirektör
Susanne Wirdemo

Kommunstyrelsen

Reglemente för gemensam Teknisk omställningsnämnd

Kommundirektörens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta nytt reglemente för gemensam Teknisk omställningsnämnd och ersätter nuvarande gemensam Teknisk nämnd. Reglementet gäller från och med 2025-01-01.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade den 28 oktober 2024 (§ 139) att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett nytt reglemente för MTG Tekniks nämnd för att omhänderta omställning i enlighet med tidigare fattat beslut från den 18 december 2023 (§ 263).

Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner kommer från den 1 januari 2025 påbörja en omställning och avveckling av den tekniska nämnden. Gemensam teknisk nämnd ersätts av en gemensam teknisk omställningsnämnd. Omställningsnämnden ska driva arbetet med att ställa om verksamheten från befintlig struktur till ny beslutad form. Det innebär en teknisk nämnd för Mariestad och en gemensam teknisk nämnd för Töreboda och Gullspångs kommuner.

Det innebär att det bildas en ny teknisk nämnd för Mariestad och en ny gemensam teknisk nämnd för Töreboda och Gullspångs kommuner.

Ett nytt reglemente har efter beslutet den 28 oktober 2024 arbetats fram för den nya tekniska nämnden Mariestads kommun och kommer enligt plan upp till beslut under december månad.

Bedömning ur miljömässig dimension

Bedömningen ur miljömässig dimension är att ingen förändring sker från tidigare.

Bedömning ur social dimension

Bedömningen ur social dimension är att kommunen säkerställer en högre grad av självbestämmande då endast Mariestads ledamöter fattar beslut i tekniska ärenden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Bedömningen ur ekonomisk dimensionen är inte fastställd ännu.

Underlag för beslut

Kommundirektörens tjänsteskrivelse, daterad 2024-11-14
Förslag reglemente för teknisk omställningsnämnd MTG

Beslutet ska skickas till:

Nämndsekreterare teknisk nämnd
Teknisk chef Johan Myhrman

TÖREBODA MARIESTAD GULLSPÅNG
Kommuner i samarbete

Reglemente

Teknisk omställningsnämnd

Mariestad, Töreboda och Gullspång

Antaget av:
Kommunfullmäktige
Mariestad
Töreboda
Gullspång

Reglemente för gemensam teknisk omställningsnämnd

För Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner

Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner har under 2024 påbörjat en omställning och avveckling av den tekniska nämnden. Gemensam teknisk nämnd ersätts av en gemensam teknisk omställningsnämnd från och med 2025. Omställningsnämnden ska driva arbetet med att ställa om verksamheten från befintlig struktur till ny beslutad form. Det innebär en teknisk nämnd för Mariestad och en gemensam teknisk nämnd för Töreboda och Gullspångs kommuner.

Utöver vad som följer av lag gäller detta reglemente och ett mellan kommunerna upprättat och individuellt beslutat avtal ”principer för omställning av gemensam teknisk nämnd”.

§ 1 Samverkande kommuner

Medlemmar i gemensam teknisk omställningsnämnd är Mariestad, Töreboda och Gullspångs kommuner. Mariestads kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Mariestads kommuns organisation.

Teknisk omställningsnämnds verksamhet

§ 2

Teknisk omställningsnämnd ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som värdkommunens fullmäktige har bestämt, de regler som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelserna i detta reglemente. Detta tills att verksamhetsområden överlämnas till respektive nämnd.

§ 3 Ändamål Gata/Park/VA

Teknisk omställningsnämnd ansvarar för kommunernas vatten- och avloppsverk, gator, vägar, parker och allmänna platser tills det att verksamheten överlämnas till respektive mottagande nämnd.

§ 4 Uppgifter Gata/Park/VA

- Förvalta kommunernas vatten- och avloppsanläggningar, VA-ledningsnät, park- och gatuanläggningar, allmänna platser och i Mariestad hamn/skärgård.

- Ansvara för att underhållsplaner upprättas och följs för kommunernas gator, vägar och allmänna platser, vatten- och avloppsanläggningar, parker,

planteringar, lekplatser och liknande anläggningar och trafikfrågor samt parkeringsövervakning i Mariestad och Gullspång. Under omställningsperioden sker detta i den mån det för verksamheten är möjligt.

- Upprätta förslag till utbyggnad av ovannämnda objekt samt, inom ramen för anvisade medel, verkställa utbyggnad enligt fastställda planer. Under omställningsperioden sker detta i den mån det för verksamheten är möjligt.

- Lämna förslag till beslut i ärenden om tillämpning av taxa samt allmänna bestämmelser för att bruka kommunernas allmänna vatten- och avloppsanläggningar samt övriga taxor inom nämndens verksamhetsområden.

- Verkställa av fullmäktige i respektive kommun antagna regler om bidrag till enskild väghållning.

- Vara kommunernas väghållningsmyndighet.

- Bevaka kommunernas rätt vid vägföreningar och samfälligheter

- Fullgöra de trafikuppgifter som avses i 1§ lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor.

§ 5 Ändamål fastigheter och lokaler

Teknisk omställningsnämnd ansvarar även för driften av kommunernas fastigheter/lokaler, städning av lokaler samt bostadsanpassning. Nämnden är kommunernas samordnande och verkställande organ i fråga om husbyggnadsverksamhet avseende nybyggnad samt större om- och tillbyggnader tills det att verksamheten överlämnas till respektive mottagande nämnd.

§ 6 Uppgifter fastigheter och lokaler

- Medverka på lokalstyrgrupper och yttra sig om lokalförsörjningsprogram, i detta forum även verka för att kommunernas lokaler utnyttjas ekonomiskt och rationellt.

- Genomföra byggprojekt och tillse att vederbörliga tillstånd och beslut inhämtas samt att framställningar och rekvisitioner i förekommande fall upprättas för erhållande av stats- eller andra bidrag för byggobjektets genomförande.

- Vara huvudansvarig för att byggprojekt bedrivs enligt beställarens önskan, hålls inom givna ekonomiska ramar, tidplan och kvalitet/omfattning. Då projekt slutförts återrapporteras det till beställaren.

- Förvalta kommunernas egenägda fastigheter samt svara för kommunernas inhyrda lokaler/fastigheter i de fall tekniska förvaltning fått uppdraget.

- Upprätta underhållsplaner och verka för att dessa följs utifrån beslutade reinvesteringsmedel.

- Svara för den lokalvårdande verksamheten i kommunernas egna och förhyrda lokaler.

§ 7Utöver vad som har angetts i §§ 1–6 åligger det teknisk omställningsnämnd att med uppmärksamhet följa utvecklingen inom nämndens verksamhetsområde och hos respektive kommunfullmäktige, kommunstyrelse eller andra nämnder samt hos andra myndigheter göra de framställningar som bedöms påkallade tills det att verksamheten överlämnas till respektive mottagande nämnd.

§ 8 Övrig verksamhet

I teknisk omställningsnämnds styrfunktion ingår att:

- Leda och besluta i arbetet med att utforma övergripande mål för verksamheten för vilka teknisk omställningsnämnd ansvarar.

- Leda avvecklingen av gemensam teknisk nämnd enligt upprättat och individuellt beslutat avtal ”principer för omställning av gemensam teknisk nämnd”.

- Tillse att uppföljning sker enligt givna anvisningar i värdkommunen och rapportera om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret. Rapporten ska delges övriga medlemskommuner.

- Årligen upprätta förslag till drift- och investeringsbudget jämte underlag för den ekonomiska flerårsplanen.

- Upprätta förslag till taxor och avgifter. Att taxor fastställs av medlemskommunernas kommunfullmäktige. Detta framgår av Kommunallagen.

- Bistå allmänheten med information om nämndens verksamhet.

§ 9 Personalansvar

Kommunstyrelsen i värdkommunen är anställningsmyndighet för förvaltningschefen.

Förvaltningschefen äger rätt att inrätta och avveckla tjänster och personal inom sitt ansvarsområde. Om värdkommunen beslutat om generellt anställningsstopp i kommunen ska förvaltningschefens beslut föregås av samråd med kommunstyrelsen i värdkommunen.

Förvaltningschefens personalansvar innebär att följa de riktlinjer och den policy som värdkommunens fullmäktige, eller på fullmäktiges uppdrag kommunstyrelsen, fastställer för samtliga kommunala tjänster.

§ 10

Teknisk omställningsnämnd är personuppgiftsansvarig enligt Personuppgiftslagen (1998:204) för de personuppgifter som behandlas i nämndens verksamhet.

Teknisk omställningsnämnds arbetsformer

§ 11 Sammansättning

Tekniska omställnings nämnden består av 15 ledamöter och 15 ersättare. Av dessa ska Mariestads kommun välja sju ledamöter och sju ersättare, Töreboda kommun fem ledamöter och fem ersättare och Gullspångs kommun tre ledamöter och tre ersättare.

§ 12 Ersättarnas tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare från den kommun som valt ledamoten tjänstgöra i ledamotens ställe. Ersättarna ska tjänstgöra enligt den av respektive fullmäktige bestämda ordningen om dessa inte valts proportionellt. En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe. En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. En ersättare från samma parti som den frånvarande ledamoten har dock alltid rätt att träda in i stället för en ersättare från ett annat parti.

§ 13

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen på grund av annat hinder än jäv får åter tjänstgöra om ersättare från annat parti har trätt in.

§ 14 Inkallande av ersättare

En ledamot, som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska själv kalla ersättare. Om ledamoten inte kan kalla ersättare ska ledamoten snarast anmäla detta till nämndsekreteraren eller annan anställd vid enheten för demokratistöd. Det åligger därmed den samma att kalla ersättare. Ersättare kallas som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

§ 15 Ersättare för ordföranden

Om varken ordföranden eller nämndens första eller andra vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde ska den som varit ledamot längst tid i nämnden fullgöra ordförandens uppgifter. Om flera ledamöter tjänstgjort lika lång tid ska den ledamot som är äldst vara ordförande.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget under en längre tid får teknisk omställningsnämnd utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandes samtliga uppgifter.

§ 16 Sammanträden - Tidpunkt och plats

Teknisk omställningsnämnd sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer. Nämnden sammanträder i värdkommunen om nämnden inte bestämmer annat.

§ 17 Sammanträden - Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen och handlingar ska tillställas samtliga ledamöter och ersättare digitalt via Ciceron ”Assistenten” senast fem dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

Om varken ordföranden, vice ordföranden eller andra vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot längst tid i nämnden fullgöra ordförandens uppgifter. Om flera ledamöter tjänstgjort lika lång tid ska den ledamot som är äldst kalla till sammanträde.

§ 18 Justering av protokoll och anslag

Protokollet ska justeras av ordföranden och en ledamot senast 14 dagar efter sammanträdet.

Teknisk omställningsnämnd kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt innan nämnden justerar.

Tillkännagivande om protokollsjustering ska anslås på samverkande kommuners anslagstavlor. Nämndens sekreterare svarar för att tillkännagivanden anslås på anslagstavlorna i Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner.

§ 19 Närvaro- och yttranderätt

Icke tjänstgörande ersättare har rätt att delta i nämndens överläggningar men har inte förslagsrätt vid nämndens sammanträden. Icke tjänstgörande ersättare har även rätt att få skiljaktig mening antecknad i protokollet.

§ 20 Reservation

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

§ 21 Arbetsutskott

Teknisk omställningsnämnd kan inrätta ett arbetsutskott. Väljer nämnden att inrätta ett arbetsutskott ska detta bestå fem ledamöter med fem ersättare. Av dessa ska Mariestads kommun välja två ledamöter och två ersättare, Töreboda kommun två ledamöter och två ersättare och Gullspångs kommun en ledamot och en ersättare.

Arbetsutskottet svarar för att bereda nämndens ärenden samt lämna förslag till beslut. Arbetsutskottet beslutar själv hur ärendena ska beredas.

Ledamöter och ersättare i utskott väljs av nämnden bland dess ledamöter och ersättare för samma tid som de har invalts i nämnden. Teknisk omställningsnämnd väljer för den tid som nämnden bestämmer bland utskottets ledamöter en ordförande, en vice ordförande och 2:e vice ordförande.

Om ordförande på grund av sjukdom eller annars för längre tid är hindrad att fullgöra sitt uppdrag, får nämnden utse en annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden fullgöra ordförandes uppgifter.

Ersättarna i arbetsutskottet har endast närvarorätt då de tjänstgör.

Arbetsutskottets protokoll bör justeras inom sju dagar efter sammanträdet.

Paragraferna 12–21 gäller i tillämpliga delar även för arbetsutskottet.

§ 22 Arbetsutskottets sammanträden

Arbetsutskottet sammanträder på dag och tid, som utskottet bestämmer och i övrigt när ordföranden anser att det behövs eller när minst två ledamöter begär det.

Arbetsutskottets protokoll bör justeras inom sju dagar efter sammanträdet. Justeringen av arbetsutskottets protokoll tillkännages på samma sätt som gäller för nämndens protokoll.

§ 23 Beslutsförhet

Teknisk omställningsnämnd och dess arbetsutskott får handlägga ärenden när mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

§ 24 Beredning

Ärenden till teknisk omställningsnämnd ska beredas i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i värdkommunen § 38/2012 om Kvalitetssäkring av beslutsunderlag och beredningsprocess. Arbetsutskottet ska regelmässigt lägga fram förslag till beslut i de ärenden som avgörs av tekniska omställnings nämnden.

§ 25 Delgivningsmottagare

Delgivning med teknisk omställningsnämnd sker med ordföranden, förvaltningschefen eller annan anställd som nämnden bestämmer.

§ 26 Undertecknande av handlingar

Avtal, andra handlingar som beslutas av teknisk omställningsnämnd ska undertecknas av ordföranden eller vid förfall av denne, av vice ordföranden eller andre vice ordföranden och kontrasigneras av anställd som nämnden bestämmer. I övrigt regleras detta av nämndens delegationsordning.

§ 27 Delegation

Av teknisk omställningsnämnds delegationslista ska framgå de uppdrag nämnden har delegerat och i vilken ordning anmälan av sådant beslut ska ske till nämnden.

§ 28 Inhämtande av yttranden

Teknisk omställningsnämnd har rätt att infordra de yttranden och upplysningar från medlemskommunernas organ och tjänstemän som erfordras för att nämnden ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter

Kommundirektör
Susanne Wirdemo

Kommunstyrelsen

Justering av brukningsavgifterna i VA-taxan i Mariestad inför 2025

Kommundirektörens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att justerar brukningsavgifterna (§§ 13-22) i kommunens VA-taxa med +4 procent från och med 1 januari 2025.

Beslutet enligt ovan innebär att tekniska nämnden godkänner att taxeärendet ersätter internbudgetärendet för VA-verksamheten 2025.

Bakgrund

VA-taxan har sin grund i lagen om allmänna vattentjänster som anger att intäkterna för verksamheten ej får överstiga nödvändiga kostnader (självkostnadsprincipen). Avgörande för taxeutvecklingen och utvecklingen av kostnader inom driftbudgeten för VA-verksamheten är ett antal faktorer;

- försäljningsutveckling
- ränteutveckling
- elenergi- och kemikaliepriser (lägre elenergipris, medan kemikaliepriset minskat något)
- förnyelse- och investeringsvolym som renderar kapitaltjänstkostnad
- tidigare års över- eller underskott (bör hanteras inom en 3-årsperiod)
- inflation
- löneutveckling och behov av kompetens inom informationssäkerhet
- i förekommande fall: då verksamhetsområdet utökas blir det fler anläggningar att driva och sköta (ökad driftkostnad)

Detta har sammanvägts. För mer detaljerad information finns en bifogad bilaga.

Ekonomisk utveckling

VA-taxan höjdes med 19% inför 2024. Prognosen för utfall 2024 tyder på att det underskott som finns i resultatregleringsfonden nu kommer att hämtas hem och verksamheten kommer att gå med överskott i år.

Kostnad för abonnent

För en villa ”Typhus A” innebär 4 % höjning inför 2025 en merkostnad på 662 kr/år inkl. moms (total kostnad ca 11 507 kr/år).

Den föreslagna höjningen motsvarar en genomsnittlig kostnadsökning för en villaägare med ungefär 55 kronor per månad.

Informationssäkerhet

Ett tydligare och mer utvecklat systematiskt informationssäkerhetsarbete behöver etableras och implementeras. NIS2-direktivet kommer troligtvis börja gälla 1 jan 2025 vilket innebär en rad nya krav för VA-organisationerna. Reglerna har tidigare omfattat verksamheter som producerar dricksvatten och kommer nu framåt också gälla för verksamheter som omhändertar avloppsvatten. Den nya lagstiftningen innebär krav på incident-, och kontinuitetshantering samt säkerhet i leveranskedjan och att ett systematiskt säkerhetsarbete ska bedrivas. Framåt kommer också det så kallade CER-direktivet börja gälla om innehåller krav på samhällsviktiga verksamheter att förebygga, motstå och hantera störningar eller avbrott i verksamheten.

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden föreslår att kommunfullmäktige i Mariestads kommun justerar brukningsavgifterna (§§ 13-22) i kommunens VA-taxa med +4 procent fr o m 1 januari 2025.

Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan godkänner tekniska nämnden att taxeärendet ersätter internbudgetärendet för VA-verksamheten 2025.

Bedömning ur miljömässig dimension

Att investeringar genomförs i kommunala VA-anläggningar för att säkerställa säkra vattentjänster medför minskad miljöpåverkan och en hållbar VA-försörjning över tid.

Bedömning ur social dimension

Att kostnaden för kommunala VA-tjänster ökar har påverkan på medborgare kopplade till det kommunala VA-nätet. Såväl företag som privatpersoner påverkas av taxeutvecklingen. Kostnaderna är nödvändiga för att garantera säkra vattentjänster i framtiden, vilket är gynnsamt ur en social dimension.

Bedömning ur ekonomisk dimension

VA-kollektivet ska ha en ekonomi i balans, verksamheten ska anpassas efter intäkterna som i sin tur bestäms av VA-taxan. Överskott respektive underskott ska regleras inom en 3-årsperiod. Samtidigt eftersträvas en så jämn taxeutveckling som möjligt.

Underlag för beslut

Kommundirektörens tjänsteskrivelse, daterad 2024-10-31

TN §79/24

Bilaga – Bakgrundsmaterial till förslag till VA-taxa inför 2025 i Mariestad

Förslag VA-taxa Mariestad fr o m 1 januari år 2025

Gällande VA-taxa fr o m 1 januari 2024 i Mariestads kommun

Beslutet ska skickas till:

VA-chef Jenny Bjerenius
Enhetschef Dennis Dahl
Abonnentingenjör Camilla Hals Andersson
Medborgarkontorets VA-debitering
VA-Controller på ekonomienheten (Anna Blanck, Matilda Pettersson)

Tekniska nämnden

Tn § 79

Justering av brukningsavgifterna i VA-taxan inför 2025, Mariestad

---

Tekniska nämndens beslut

1) Tekniska nämnden föreslår att kommunfullmäktige i Mariestads kommun justerar brukningsavgifterna (§§ 13-22) i kommunens VA-taxa med +4 procent fr o m 1 januari 2025.
2) Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan godkänner tekniska nämnden att taxeärendet ersätter internbudgetärendet för VA-verksamheten 2025.

Paragrafen justeras omedelbart.

Bakgrund

VA-taxan har sin grund i lagen om allmänna vattentjänster som anger att intäkterna för verksamheten ej får överstiga nödvändiga kostnader (självkostnadsprincipen). Avgörande för taxeutvecklingen och utvecklingen av kostnader inom driftbudgeten för VA-verksamheten är ett antal faktorer;

- försäljningsutveckling
- ränteutveckling
- elenergi- och kemikaliepriser (lägre elenergipris, medan kemikaliepriset minskat något)
- förnyelse- och investeringsvolym som renderar kapitaltjänstkostnad
- tidigare års över- eller underskott (bör hanteras inom en 3-årsperiod)
- inflation
- löneutveckling och behov av kompetens inom informationssäkerhet
- i förekommande fall: då verksamhetsområdet utökas blir det fler anläggningar att driva och sköta (ökad driftkostnad)

Detta har sammanvägts. För mer detaljerad information finns en bifogad bilaga.

Ekonomisk utveckling

VA-taxan höjdes med 19% inför 2024. Prognosen för utfall 2024 tyder på att det underskott som finns i resultatregleringsfonden nu kommer att hämtas hem och verksamheten kommer att gå med överskott i år.

Kostnad för abonnent

För en villa "Typhus A" innebär 4 % höjning inför 2025 en merkostnad på 662 kr/år inkl. moms (total kostnad ca 11 507 kr/år).

Den föreslagna höjningen motsvarar en genomsnittlig kostnadsökning för en villaägare med ungefär 55 kronor per månad.

BS

Informationssäkerhet
Ett tydligare och mer utvecklat systematiskt informationssäkerhetsarbete behöver etableras och implementeras. NIS2-direktivet kommer troligtvis börja gälla 1 jan 2025 vilket innebär en rad nya krav för VA-organisationerna. Reglerna har tidigare omfattat verksamheter som producerar dricksvatten och kommer nu framåt också gälla för verksamheter som omhändertar avloppsvatten. Den nya lagstiftningen innebär krav på incident-, och kontinuitetshantering samt säkerhet i leveranskedjan och att ett systematiskt säkerhetsarbete ska bedrivas. Framåt kommer också det så kallade CER-direktivet börja gälla om innehåller krav på samhällsviktiga verksamheter att förebygga, motstå och hantera störningar eller avbrott i verksamheten.

Bedömning ur ekonomisk dimension

VA-kollektivet ska ha en ekonomi i balans, verksamheten ska anpassas efter intäkterna som i sin tur bestäms av VA-taxan. Överskott respektive underskott ska regleras inom en 3-årsperiod. Samtidigt eftersträvas en så jämn taxeutveckling som möjligt.

Bedömning ur miljömässig dimension

Att investeringar genomförs i kommunala VA-anläggningar för att säkerställa säkra vattentjänster medför minskad miljöpåverkan och en hållbar VA-försörjning över tid.

Bedömning ur social dimension

Att kostnaden för kommunala VA-tjänster ökar har påverkan på medborgare kopplade till det kommunala VA-nätet. Såväl företag som privatpersoner påverkas av taxeutvecklingen. Kostnaderna är nödvändiga för att garantera säkra vattentjänster i framtiden, vilket är gynnsamt ur en social dimension.

Arbetsutskottets förslag

Förslaget överensstämmer med tekniska nämndens beslut.

Behandling på sammanträdet

Ordförande Bengt Sjöberg (M) tar upp arbetsutskottets förslag till beslut och finner att nämnden beslutar i enlighet med förslaget.

Underlag för beslut

Tnau 2024-10-08 § 88 Justering av brukningsavgifterna i VA-taxan inför 2025, Mariestad

Tjänsteskrivelse upprättad av VA-chef 2024-09-25

Bilaga – Bakgrundsmaterial till förslag till VA-taxa inför 2025 i Mariestad

Förslag VA-taxa Mariestad fr o m 1 januari år 2025

Gällande VA-taxa fr o m 1 januari 2024 i Mariestads kommun

Beslutet ska skickas till:

VA-chef Jenny Bjerenius
Enhetschef Dennis Dahl,
Abonnentingenjör Camilla Hals Andersson,
Medborgarkontorets VA-debitering
VA-Controller på ekonomienheten (Anna Blanck, Matilda Pettersson)
Kommunfullmäktige Mariestad

Tekniska förvaltningen
VA-avdelningen
Jenny Bjerenius
VA-chef

Tekniska nämnden

Bilaga - Bakgrundsmaterial till förslag till VA-taxa inför 2025 i Mariestad med avseende på brikningsavgifter

Bakgrund

VA-taxan höjdes med 19% inför 2024. Prognosen för utfall 2024 tyder på att det underskott som finns i resultatregleringsfonden nu kommer att försvinna då verksamheten kommer gå med överskott i år.

VA-taxan har sin grund i lagen om allmänna vattentjänster som anger att intäkterna för verksamheten ej får överstiga nödvändiga kostnader (självkostnadsprincipen). Avgörande för taxeutvecklingen och utvecklingen av kostnader inom driftbudgeten för VA-verksamheten är ett antal faktorer;

- försäljningsutveckling
- ränteutveckling
- elenergi- och kemikaliepriser (lägre elenergipris, medan kemikaliepriset minskat något)
- förnyelse- och investeringsvolym som renderar kapitaltjänstkostnad
- tidigare års över- eller underskott (bör hanteras inom en 3-årsperiod)
- inflation (höga inflationen som varit håller på att gradvis stabilisera sig)
- löneutveckling och behov av kompetens inom informationssäkerhet
- i förekommande fall: då verksamhetsområdet utökas blir det fler anläggningar att driva och sköta (ökad driftkostnad)

Intäkter
VA-verksamheten finansieras helt av de brukningsavgifter vi får in. Avgifterna som tas ut består av fasta respektive rörliga avgifter. Fördelningen däremellan ligger runt ca 50/50 och är helt i linje med Svenskt Vattens rekommendation.

Kostnadsökningar för kommunal verksamhet
SKR tog i april 2024 fram en ny bedömning av hur prisökningarna kommer se ut under perioden enligt index PKV, (utan PO-tillägg) för kommunal verksamhet. Vi har räknat på hur mycket det skulle slå på våra kostnader.

PKV/Kostnadsökning	År 2025	År 2026	År 2027
Prisindex kommunal verksamhet PKV	3,2%	3,0%	3,1%
Kostnadsökning VA Mariestad (mnkr)	+2,0	+1,9	+2,0

Prognosen för helåret 2024 är att kostnaderna minskar med 1,5 mnkr jämfört med budget. Intäkterna ökar med 2,8 mnkr jämfört med budget. Positiv avvikelse mot budget +4.3 mnkr

Beslut om MTG-avveckling
Vi har inte tagit hänsyn till beslutet gällande MTGs avveckling vad gäller VA-avdelningen med anledning av för många osäkra faktorer och en ny analys får göras nästa år.

Kompetensförstärkning
I takt med att kraven på verksamheten ökar ser VA-avdelningen behov av att utöka inför 2025.

- Informationssäkerhet VA, 50% tjänst alternativt konsult, (fördelning MTG: 60/25/15) – följd av ny lagstiftning NIS2 (informationssäkerhet nu även avlopp, samt CER – säkerhet fysiskt skydd)

Ökad kostnad för Mariestad bedöms till: 150 tkr

Kompetensförstärkning (mnkr)	År 2025	År 2026	År 2027
Andel i nya tjänster	+0,15	-	-

Internränta och kapitaltjänstkostnader
Det investeringsbehov som finns framåt gör att kapitaltjänstkostnaderna under 2025-2027 kommer öka. Simulering av befintliga och tillkommande kostnader i form av avskrivning och ränta har gjorts utifrån de nivåer kommunfullmäktige beslutat om tidigare. En bedömning av när kapitaltjänstkostnaden faller ut i tid har gjorts.

Den internränta som SKR tar fram årligen som ett stöd för kommuner och regioner föreslås för år 2025 ligga kvar på 2,5%.

Här nedan framgår vilka investeringsvolymer som VA-verksamheten kommer ha under perioden. En bedömning av när kapitaltjänstkostnaden faller ut i tid har gjorts.

Tekniska nämnden taxefinansierad verksamhet – investeringsbudget (tkr)	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Reinvesteringar VA			
- Förnyelse ledningsnät	13 000	13 000	13 000
- Renovering/modernisering pumpstationer/VA-verk	2 000	2 000	2 000
Utvecklingsinvesteringar VA			
- Lindholmens vattenverk	20 000	8 000	25 000
- Nyanslutningar (Hindsberg)	3 000	5 000	5 000
- VA-exploatering	7 000	7 000	3 000
- Förstärkning i nya matarledningar beroende...	10 000	40 000	40 000
- Vattenreservoar Mariestad	500	85 000	75 000
- *Mariestads avloppsreningsverk	12 000	26 000	123 000
- Förstudie förbättrad vattenkvalité intag	500		
Summa Tekniska nämnden taxefinansierat VA (tkr)	**68 000**	**186 000**	**286 000**

**) Anm. Mariestads avloppsreningsverk är ytterligare 67 mnkr, 2028. Grov kostnadsberäkning är gjord 2025-2028.*

Simulerad kapitaltjänstkostnadsökning under perioden:

Kapitaltjänstkostnad (mnkr)	År 2025	År 2026	År 2027
Simulerad ökning	+7,2	+3,1	+3,4

Rationalisering och effektivisering i befintlig verksamhet
Verksamheten försöker i sitt förbättringsarbete att se hur man kan optimera, rationalisera och effektivisera för att minska kostnaderna i befintlig verksamhet. Kostnadsökningar i övrigt som kan uppstå, utöver det som nämnts ovan, kommer därför att hanteras inom befintlig ram.

Resultatreglering och förslag till taxeutveckling
Enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV) bör ett överskott/underskott regleras inom en treårsperiod. Ingående skuld till abonnenterna 2024 var 1 540 tkr.

Det finns en önskan att taxeökningen skall vara jämn över tid vilket känns naturligt i förhållande till kund.

Taxeutvecklingsbehov	År 2025	År 2026	År 2027
Ökning	4 %	4 %	4 %

För att komma fram till detta har en beräkning gjorts i enlighet med budgetöversikten och utgående/ingående resultat över perioden. Se nedan. En förnyad beräkning behöver sen göras årligen. Taxeökningen 2026-2027 är bara med för att visa hur utvecklingen över tid skulle kunna se ut utifrån de indata vi har just nu. I detta ärende är det endast taxejustering inför 2025 som föreslås.

Budgetöversikt 2024–2027

De kända kostnads- respektive intäktsförändringarna har lagts in i tabellen nedan. Taxeökningen under perioden föreslås göras så att utgående resultat blir så nära noll som möjligt år 2027.

Budget Taxeökning	Budget 2024	Prognos utfall 2024	År 2025 1,040	År 2026 1,040	År 2027 1,040
Intäkter					
VA-avgifter	67 721	70500	73320	76253	79303
Slamavg, lakvatten, ersättning dagvatten gata	2965	2965	2965	2965	2965
Interna omf.	12936	12936	12936	13350	13750
Intäktsökning på interna omf - beräkning enligt PKV index kommunal verksamhet			414	400	426
	83622	**86401**	**89635**	**92968**	**96445**
Kostnader					
Kostnad	62556	62556	62556	63883	65799
elkostnad och kemikalier			-825		
Utökning tjänster			150		
Erforderliga konsulttjänster					
Ökad årlig driftkostnad MARV luktreducering - el					
Kostnadsökning - beräkning enligt PKV index kommunal verksamhet			2002	1916	2040
Kap.tjänstkostnad - avskrivn. (netto)	13 050	13050	13204	15716	18851
Kapitaltjänskostnad - ränta (netto)	6 925	6925	10161	10758	10975
Prognos utfall 2024		-1500			
	82531	**81031**	**87248**	**92273**	**97665**
Netto	**1091**	**5370**	**2387**	**696**	**-1220**
Ing resultat	-1 540	-1 540	3 830	6 217	6 913
årsresultat	1 091	5 370	2 387	696	-1 220
Utg resultat	-449	3 830	6 217	6 913	5 693

Anm. Beräkningsmodellen som använts har utgått från helårsprognos i maj för utfall 2024. Intäktssiffrorna och kapitaltjänstkostnaderna bygger på simulerade siffror.

TÖREBODA MARIESTAD GULLSPÅNG
Kommuner i samarbete

Taxa

Vatten och avlopp

Mariestads kommun

Taxa för Mariestads kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Antagen av kommunfullmäktige den xx september 20xx.

Huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är Mariestads kommun.

Avgifter enligt denna taxa ska betalas till Mariestads kommun.

§ 1

För att täcka nödvändiga kostnader för Mariestads kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning ska ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 4 §§ lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldig för ändamålet dagvatten gata är även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

§ 2

Avgifterna utgörs av anläggningsavgifter och brukningsavgifter.

§ 3

I dessa taxeföreskrifter avses med:

Bostadsfastighet Fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för bostadsändamål. Med bostadsfastighet jämställs fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd, eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas, för vissa andra ändamål där lokalytan är det viktigaste sett från användarsynpunkt. Den huvudsakliga verksamheten bedrivs inomhus.

Kontor	Shoppingcentrum	Serverhallar
Butiker	Utställningslokaler	Sporthallar
Hotell	Restauranger	
Industri	Lagerbyggnader	
Skola	Sjukvårdslokal	

Annan fastighet	Fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med bostadsfastighet. Den huvudsakliga verksamheten bedrivs utomhus.
Obebyggd fastighet	Fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande, men inte ännu bebyggts.
Lägenhet	Ett eller flera utrymmen i byggnad som i upplåtelsehänseende bildar en enhet. I fråga om sådana utrymmen i bostadsfastighet, eller därmed jämställd fastighet, räknas varje påbörjat 150-tal m2 bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2020 som en lägenhet, och för lagerbyggnad räknas varje påbörjat 300-tal m2 bruttoarea (BTA). Hela lagerbyggnaden eller delar av lagerbyggnaden kan vara antingen uppvärmd eller ouppvärmd.
Allmän platsmark	Mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats, eller om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som i övrigt motsvarar sådan mark.

§ 4

4.1 Avgift tas ut för nedan angivna ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift	Brukningsavgift
V, vattenförsörjning	Ja	Ja
S, spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df, dag- och dränvattenavlopp från fastighet	Ja	Ja
Dg, dagvattenavlopp från allmän platsmark	Ja	Ja

4.2 Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Avleds Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt upprättats, inträder avgiftsskyldighet när åtgärder för bortledandet av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

Härvid förutsätts att samtliga i 24 § första stycket 1 och 2 i lagen om allmänna vattentjänster angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

4.3 Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för bortledande av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

4.4 Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg gäller även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

4.5 Anläggningsavgift ska beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

Anläggningsavgifter (§§ 5–12)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 5

5.1 För *bostadsfastighet* och därmed jämställd fastighet ska erläggas anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	om 81 130 kronor	om 101 412 kronor
b)	en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df,	om 19 138 kronor	om 23 922 kronor
c)	en avgift per m^2 tomtyta	om 44,90 kronor	om 56,12 kronor
d)	en avgift per lägenhet	om 17 843 kronor	om 22 303 kronor
e)*	en grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.	om 4 099 kronor	om 5 123 kronor

*Avgift enligt 5.1 e) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 5.1 a) och b). I det fall avgift enligt 5.1 e) tas ut reduceras avgift enligt 5.1 a) och 5.1 b) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

Servisavgift	Kostnadsrelaterad avgift, den ska täcka kostnader för anläggande av ledningar från huvudledning till tomtgräns.
Förbindelsepunktsavgift	Nyttorelaterad avgift. Det är en avgift som ska motsvara den nytta fastigheten har av att huvudmannen anordnar och upprätthåller en uppsättning förbindelsepunkter.

5.2 Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 5.1 a) lika mellan fastigheterna.

5.3 Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Vid tredimensionella fastigheter fördelas den tomtyta som är gemensam för fastigheterna i proportion till byggnadernas bruttoarea (BTA).

Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och d), eller i det fall förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b), d) och e).

I fråga om fastighet som är bebyggd med bostadshus för en eller två familjer anses tomtytan för avgiftsuttag enligt 5.1 c) inte överstiga 2000 m2.

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6, 5.7 och 5.8 tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 c) i den mån ovan angiven begränsningsregel så medger och med iakttagande av vad som föreskrivs i 8.2.

5.4 Lägenhetsantalet bestäms efter de ritningar enligt vilka bygglov beviljats, eller efter annan ritning eller uppmätning som huvudmannen godkänner.

5.5 Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter, ska erläggas avgifter enligt 5.1 a) och b).

5.6 Ökas fastighets tomtyta ska erläggas avgift enligt 5.1 c) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte ska anses vara förut erlagd.

5.7 Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtyta iakttas begränsningsregeln i 5.3.

5.8 Sker om- eller tillbyggnad, uppförs ytterligare byggnad eller ersätts riven bebyggelse på fastighet ska erläggas avgift enligt 5.1 d) för varje tillkommande lägenhet.

5.9 Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättats, ska erläggas avgift enligt 5.1 e).

§ 6

6.1 För *annan fastighet* ska erläggas anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	om 81 130 kronor	om 101 412 kronor
b)	en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	om 19 138 kronor	om 23 922 kronor
c)	en avgift per m^2 tomtyta	om 44,90 kronor	om 56,12 kronor
d)*	en grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.	Om 4 099 kronor	om 5 123 kronor

* Avgift enligt 6.1 d) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 6.1 a) och b). I det fall avgift enligt 6.1 d) tas ut reduceras avgift enligt 6.1 a) och 6.1 b) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

Servisavgift	Kostnadsrelaterad avgift, den ska täcka kostnader för anläggande av ledningar från huvudledning till tomtgräns.
Förbindelsepunktsavgift	Nyttorelaterad avgift. Det är en avgift som ska motsvara den nytta fastigheten har av att huvudmannen anordnar och upprätthåller en uppsättning förbindelsepunkter.

6.2 Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna.

6.3 Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner.

6.4 Huvudmannen kan, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med erläggande av tomtyteavgift för andel av fastighets areal, motsvarande mark som tillsvidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst 10 år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd frångår fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomyteavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 5 § räntelagen (SFS 1975:635) från den dag anståndet beviljades tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.5 Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter ska erläggas avgifter enligt 6.1 a) och b).

6.6 Ökas fastighets tomtyta, ska erläggas avgift enligt 6.1 c) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte ska anses vara förut erlagd.

6.7 Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättas, ska erläggas avgift enligt 6.1 d).

§ 7

7.1 För *obebyggd fastighet* ska erläggas del av full anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Bostadsfastighet		Annan fastighet
Servisavgift	5.1 a)	100 %	6.1 a)	100 %
Avgift per uppsättning FP	5.1 b)	100 %	6.1 b)	100 %
Tomtyteavgift	5.1 c)	100 %	6.1 c)	70 %
Lägenhetsavgift	5.1 d)	0 %	-	
Grundavgift för Df, om FP för Df inte upprättats	5.1 e)	100 %	6.1 d)	100 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna 5.1 a) och b), eller i det fall dagvatten bortleds till den allmänna anläggningen men förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och e), jämför 5.3 andra stycket.

7.2 Bebyggs obebyggd fastighet ska erläggas resterande avgifter enligt följande:

		Bostadsfastighet		Annan fastighet
Tomtyteavgift	5.1 c)	*	6.1 c)	30 %
Lägenhetsavgift	5.1 d)	100 %	-	

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

* Bebyggs bostadsfastighet tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 c) om föreskriften i 5.3 andra stycket så medger.

§ 8

8.1 Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål, ska erläggas reducerade avgifter enligt följande:

Avgifter för framdragen servisledning	
En ledning	70 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Två ledningar	85 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Tre ledningar	100 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)

Avgifter i övrigt:

		V	S	Df	Dg
Avgift per uppsättning FP	5.1 b)	30 %	50 %	20 %	-
Tomtyteavgift	5.1 c)	30 %	50 %	-	20 %
Lägenhetsavgift	5.1 d)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift Df utan FP	5.1 e)	-	-	100 %	-
Avgift per uppsättning FP	6.1 b)	30 %	50 %	20 %	-
Tomtyteavgift	6.1 c)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift Df utan FP	6.1 d)	-	-	100 %	-

För avgiftsändamålet Df tas endast en av avgifterna ut enligt 5.1 b) respektive 5.1 e), eller 6.1 b) respektive 6.1 d).

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

8.2 Inträder avgiftsskyldighet för ändamål, för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare förelegat, ska erläggas avgifter enligt 8.1.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningar inte till högre belopp än 100 % av avgiften enligt 5.1 a) respektive 6.1 a), även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3 För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisledningar för fastigheten ska, utöver avgift enligt 8.1, erläggas en etableringsavgift om 25 % av avgiften enligt 5.1 a) alternativt 6.1 a). Etableringsavgiften avses täcka huvudmannens merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragning av övriga servisledningar.

§ 9

Den som svarar för att *allmän platsmark* ställs i ordning och underhålls ska erlägga anläggningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
en avgift per m^2 allmän platsmark för anordnande av dagvattenbortledning	om 8,54 kronor	om 10,68 kronor

§ 10

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, ska enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 5–8 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 11

11.1 Sedan avgiftsskyldighet inträtt, ska avgift betalas inom tid som anges i räkning.

11.2 Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, ska erläggas dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

11.3 Enligt 36 § lagen om allmänna vattentjänster ska en anläggningsavgift fördelas på årliga inbetalningar under en viss tid, längst tio år, om avgiften uppgår till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs. Ränta ska erläggas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen ska ske till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta ska erläggas till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta ska erläggas enligt 11.2.

11.4 Avgiftsskyldighet enligt 5.6, 5.7, 6.6 eller 7.2 föreligger, då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande – t ex ökning av tomtyta – inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till huvudmannen när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna anmälningsplikt, tas dröjsmålsränta enligt 11.2 ut för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

§ 12

12.1 Om efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av huvudmannen ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än huvudmannen bedömt nödvändiga, ska fastighetsägaren som begärt arbetets utförande ersätta huvudmannen överenskomna kostnader härför.

12.2 Om en fastighetsägare begär att ny servisledning ska utföras i stället för redan befintlig och finner huvudmannen skäl bifalla ansökan om detta, är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del, enligt 5.1 a) alternativt 6.1 a), med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3 Finner huvudmannen påkallat att utföra ny servisledning i stället för och med annat läge än redan befintlig, är huvudmannen skyldig att ersätta fastighetsägaren hans kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

Brukningsavgifter (§§ 13–20)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 13

13.1 För bebyggd fastighet ska erläggas brukningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	en fast avgift per år	3 359 kr	4 199 kr
b)	en avgift per m^3 levererat vatten	27,08 kr	33,85 kr
c)	en avgift per år och lägenhet för bostads-fastighet och därmed jämställd fastighet	1 142 kr	1 427 kr
d)	en avgift per år och varje påbörjat 150-tal m^2 bruttoarea (BTA) för annan fastighet	1 142 kr	1 427 kr
e)	en dagvattenavgift per år för dagvattenavledning per 1000 m^2 påbörjad tomtyta	643 kr	803 kr

I fråga om fastighet endast bebyggd med ett en– eller tvåbostadshus ska tomtytan för avgiftsuttag enligt 13.1 e) inte anses överstiga 1000 m^2.

För bostadsbebyggelse vars tomt- och byggnadsyta som motsvarar max en halv normalvilla reduceras dagvattenavgiften med hälften av avgift enligt 13.1 e).

Annan fastighet med en yta över 1000 m^2, som delvis är ansluten till kommunens nät, kan få avdrag för den yta som överstiger fyra gånger ansluten hårdgjord yta.

Om ingen dag- eller dränvattenanslutning finns till kommunens anläggning utgår ingen avgift enligt 13.1 e).

Om dagvattnet från fastigheten enligt överenskommelse med huvudmannen fördröjs inom fastigheten innan den avbördas till den allmänna anläggningen reduceras dagvattenavgiften med ¾ av avgift enligt 13.1 e).

En extra avgift per år och abonnent (mätställe) utöver 13.1 a) beroende av vattenmätarens storlek.

	Utan moms	Med moms
20 mm (qn 2.5)	0 kr	om 0 kr
25 mm (qn 6.0)	3 902 kr	4 878 kr
40 mm (qn 10.0)	6 492 kr	8 115 kr
50 mm (qn 15.0)	27 260 kr	34 076 kr
80 mm (qn 40.0)	48 053 kr	60 067 kr
100 mm (qn 60.0)	63 361 kr	79 539 kr

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras avgifterna.

Följande avgifter ska därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a)	40 %	60 %	-	-
Avgift per m^3	13.1 b)	40 %	60 %	-	-
Avgift per lägenhet	13.1 c)	40 %	60 %	-	-
Avgift efter bruttoyta, BTA	13.1 d)	40 %	60 %	-	-
Dagvattenavgift	13.1 e)	-	-	100 %	-

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

13.3 Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har huvudmannen bestämt att för bebyggd fastighet vattenförbrukningen tillsvidare inte ska fastställas genom mätning, tas avgift enligt 13.1 b) ut efter en antagen förbrukning om 200 m^3 per lägenhet och år.

13.4 För så kallat byggvatten ska erläggas brukningsavgift enligt 13.1 b). Om mätning inte sker, antas den förbrukade vattenmängden uppgå till 40 m^3 per lägenhet.

13.5 För extra mätställe (mätställe utöver ett per fastighet) ska erläggas en årlig avgift med ett belopp motsvarande 100 % av den fasta avgiften enligt 13.1 a). Beloppet avrundas till närmaste hela krontal.

Parallellkopplade vattenmätare räknas som ett mätställe.

13.6 Antas mätaren visa annan förbrukning än den verkliga, låter huvudmannen undersöka mätaren, om huvudmannen finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDAC:s föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2.

Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos mark- och miljödomstolen.

13.7 Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren härvid godkänns, ska fastighetsägaren ersätta huvudmannen för undersökningskostnaderna i enlighet med vad som framgår av § 17.

13.8 För spillvattenmängd, som enligt huvudmannens medgivande avleds till dagvattenledning (kylvatten och dylikt), ska erläggas avgift med 20 % av avgiften enligt 13.1 b).

13.9 Efter ansökan från fastighetsägaren och skriftligt medgivande av huvudman att bruka köksavfallskvarn utgår avgift per år.

Enskilt hushåll		50 % av avgift enligt 13.1 a)
Storhushåll, restaurang o likn.	< 125 matportioner/dag	2,5 ggr avgift enligt 13.1 a)
Storhushåll, restaurang o likn.	125 – 750 matportioner/dag	6,0 ggr avgift enligt 13.1 a)
Storhushåll, restaurang o likn.	> 750 matportioner/dag	12,0 ggr avgift enligt 13.1 a)

§ 14

Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska årligen erlägga brukningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
en avgift per m^2 ansluten allmän platsmark för bortledning av dagvatten	1,13 kr	1,42 kr

§ 15

Tillförs avloppsnätet större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller avleds inte hela den levererade vattenmängden till avloppsnätet ska avgift för spillvattenavlopp erläggas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden ska bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommits mellan huvudmannen och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten ska debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

§ 16

För obebyggd fastighet inom detaljplan ska erläggas brukningsavgift enligt 13.1 a) och 13.1 e).

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras den fasta avgiften. Följande avgifter ska därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a)	40 %	60 %	-	-
Dagvattenavgift	13.1 e)	-	-	100 %	-

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

§ 17

Har huvudmannen på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av huvudmannen debiteras följande avgifter:

	Utan moms	Med moms
Uppsättning, nedtagning eller byte av vattenmätare	688 kr	861 kr
Avstängning eller påsläpp av vattentillförsel	688 kr	861 kr
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	688 kr	861 kr
Avläsning av vattenmätare	594 kr	742 kr
Undersökning av vattenmätare	688 kr	861 kr
Länsning av vattenmätarbrunn	818 kr	1 023 kr
Förgäves besök vid avtalad tid	688 kr	861 kr
Extra vattenprov i fastighet	688kr	861 kr

* Undersökningskostnader för vattenmätare utgörs av SWEDAC:s kontrollavgift, frakt samt arbetskostnad enligt tabell ovan.

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 50 % av ovan angivna belopp.

§ 18

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, ska enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 13–16 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 19

Avgift enligt 13.1 a), c) och d) debiteras i efterskott per månad, kvartal, tertial eller halvår. Avgift enligt 13.1 b) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 13 och 14.

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, ska erläggas påminnelseavgift om 60 kr samt dröjsmålsränta på obetalt belopp enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle skett.

Sker enligt huvudmannens beslut mätaravläsning inte för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering bör där jämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 20

Har fastighetsägare begärt att huvudmannen ska företa åtgärd för att underlätta eller möjliggöra hans brukande av anläggningen i visst fall eller avseende eller har i övrig särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

Taxans införande

§ 21

Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2025. De brukningsavgifter enligt 13.1, 13.3 och 13.7 samt § 15, som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, ska därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

* * *

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och huvudmannen beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas av mark- och miljödomstolen jämlikt 53 § lagen om allmänna vattentjänster.

TÖREBODA MARIESTAD GULLSPÅNG
Kommuner i samarbete

Taxa

Vatten och avlopp

Mariestads kommun

Taxa för Mariestads kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Antagen av kommunfullmäktige den 25 september 2023.

Huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är Mariestads kommun.

Avgifter enligt denna taxa ska betalas till Mariestads kommun.

§ 1

För att täcka nödvändiga kostnader för Mariestads kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning ska ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 4 §§ lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldig för ändamålet dagvatten gata är även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

§ 2

Avgifterna utgörs av anläggningsavgifter och brukningsavgifter.

§ 3

I dessa taxeföreskrifter avses med:

Bostadsfastighet Fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för bostadsändamål. Med bostadsfastighet jämställs fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd, eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas, för vissa andra ändamål där lokalytan är det viktigaste sett från användarsynpunkt. Den huvudsakliga verksamheten bedrivs inomhus.

Kontor	Shoppingcentrum	Serverhallar
Butiker	Utställningslokaler	Sporthallar
Hotell	Restauranger	
Industri	Lagerbyggnader	
Skola	Sjukvårdslokal	

Annan fastighet	Fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med bostadsfastighet. Den huvudsakliga verksamheten bedrivs utomhus.
Obebyggd fastighet	Fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande, men inte ännu bebyggts.
Lägenhet	Ett eller flera utrymmen i byggnad som i upplåtelsehänseende bildar en enhet. I fråga om sådana utrymmen i bostadsfastighet, eller därmed jämställd fastighet, räknas varje påbörjat 150-tal m2 bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2020 som en lägenhet, och för lagerbyggnad räknas varje påbörjat 300-tal m2 bruttoarea (BTA). Hela lagerbyggnaden eller delar av lagerbyggnaden kan vara antingen uppvärmd eller ouppvärmd.
Allmän platsmark	Mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats, eller om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som i övrigt motsvarar sådan mark.

§ 4

4.1 Avgift tas ut för nedan angivna ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift	Brukningsavgift
V, vattenförsörjning	Ja	Ja
S, spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df, dag- och dränvattenavlopp från fastighet	Ja	Ja
Dg, dagvattenavlopp från allmän platsmark	Ja	Ja

4.2 Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Avleds Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt upprättats, inträder avgiftsskyldighet när åtgärder för bortledandet av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

Härvid förutsätts att samtliga i 24 § första stycket 1 och 2 i lagen om allmänna vattentjänster angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

4.3 Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för bortledande av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

4.4 Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg gäller även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

4.5 Anläggningsavgift ska beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

Anläggningsavgifter (§§ 5–12)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 5

5.1 För *bostadsfastighet* och därmed jämställd fastighet ska erläggas anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	om 81 130 kronor	om 101 412 kronor
b)	en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df,	om 19 138 kronor	om 23 922 kronor
c)	en avgift per m^2 tomtyta	om 44,90 kronor	om 56,12 kronor
d)	en avgift per lägenhet	om 17 843 kronor	om 22 303 kronor
e)*	en grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.	om 4 099 kronor	om 5 123 kronor

*Avgift enligt 5.1 e) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 5.1 a) och b). I det fall avgift enligt 5.1 e) tas ut reduceras avgift enligt 5.1 a) och 5.1 b) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

Servisavgift	Kostnadsrelaterad avgift, den ska täcka kostnader för anläggande av ledningar från huvudledning till tomtgräns.
Förbindelsepunktsavgift	Nyttorelaterad avgift. Det är en avgift som ska motsvara den nytta fastigheten har av att huvudmannen anordnar och upprätthåller en uppsättning förbindelsepunkter.

5.2 Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 5.1 a) lika mellan fastigheterna.

5.3 Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Vid tredimensionella fastigheter fördelas den tomtyta som är gemensam för fastigheterna i proportion till byggnadernas bruttoarea (BTA).

Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och d), eller i det fall förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b), d) och e).

I fråga om fastighet som är bebyggd med bostadshus för en eller två familjer anses tomtytan för avgiftsuttag enligt 5.1 c) inte överstiga 2000 m2.

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6, 5.7 och 5.8 tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 c) i den mån ovan angiven begränsningsregel så medger och med iakttagande av vad som föreskrivs i 8.2.

5.4 Lägenhetsantalet bestäms efter de ritningar enligt vilka bygglov beviljats, eller efter annan ritning eller uppmätning som huvudmannen godkänner.

5.5 Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter, ska erläggas avgifter enligt 5.1 a) och b).

5.6 Ökas fastighets tomtyta ska erläggas avgift enligt 5.1 c) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte ska anses vara förut erlagd.

5.7 Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtyta iakttas begränsningsregeln i 5.3.

5.8 Sker om- eller tillbyggnad, uppförs ytterligare byggnad eller ersätts riven bebyggelse på fastighet ska erläggas avgift enligt 5.1 d) för varje tillkommande lägenhet.

5.9 Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättats, ska erläggas avgift enligt 5.1 e).

§ 6

6.1 För *annan fastighet* ska erläggas anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	om 81 130 kronor	om 101 412 kronor
b)	en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	om 19 138 kronor	om 23 922 kronor
c)	en avgift per m^2 tomtyta	om 44,90 kronor	om 56,12 kronor
d)*	en grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.	Om 4 099 kronor	om 5 123 kronor

* Avgift enligt 6.1 d) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 6.1 a) och b). I det fall avgift enligt 6.1 d) tas ut reduceras avgift enligt 6.1 a) och 6.1 b) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

Servisavgift	Kostnadsrelaterad avgift, den ska täcka kostnader för anläggande av ledningar från huvudledning till tomtgräns.
Förbindelsepunktsavgift	Nyttorelaterad avgift. Det är en avgift som ska motsvara den nytta fastigheten har av att huvudmannen anordnar och upprätthåller en uppsättning förbindelsepunkter.

6.2 Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna.

6.3 Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner.

6.4 Huvudmannen kan, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med erläggande av tomtyteavgift för andel av fastighets areal, motsvarande mark som tillsvidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst 10 år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd frångår fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomyteavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 5 § räntelagen (SFS 1975:635) från den dag anståndet beviljades tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.5 Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter ska erläggas avgifter enligt 6.1 a) och b).

6.6 Ökas fastighets tomtyta, ska erläggas avgift enligt 6.1 c) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte ska anses vara förut erlagd.

6.7 Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättas, ska erläggas avgift enligt 6.1 d).

§ 7

7.1 För *obebyggd fastighet* ska erläggas del av full anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Bostadsfastighet		Annan fastighet
Servisavgift	5.1 a)	100 %	6.1 a)	100 %
Avgift per uppsättning FP	5.1 b)	100 %	6.1 b)	100 %
Tomtyteavgift	5.1 c)	100 %	6.1 c)	70 %
Lägenhetsavgift	5.1 d)	0 %	-	
Grundavgift för Df, om FP för Df inte upprättats	5.1 e)	100 %	6.1 d)	100 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna 5.1 a) och b), eller i det fall dagvatten bortleds till den allmänna anläggningen men förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och e), jämför 5.3 andra stycket.

7.2 Bebyggs obebyggd fastighet ska erläggas resterande avgifter enligt följande:

		Bostadsfastighet		Annan fastighet
Tomtyteavgift	5.1 c)	*	6.1 c)	30 %
Lägenhetsavgift	5.1 d)	100 %	-	

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

* Bebyggs bostadsfastighet tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 c) om föreskriften i 5.3 andra stycket så medger.

§ 8

8.1 Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål, ska erläggas reducerade avgifter enligt följande:

Avgifter för framdragen servisledning	
En ledning	70 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Två ledningar	85 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Tre ledningar	100 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)

Avgifter i övrigt:

		V	S	Df	Dg
Avgift per uppsättning FP	5.1 b)	30 %	50 %	20 %	-
Tomtyteavgift	5.1 c)	30 %	50 %	-	20 %
Lägenhetsavgift	5.1 d)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift Df utan FP	5.1 e)	-	-	100 %	-
Avgift per uppsättning FP	6.1 b)	30 %	50 %	20 %	-
Tomtyteavgift	6.1 c)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift Df utan FP	6.1 d)	-	-	100 %	-

För avgiftsändamålet Df tas endast en av avgifterna ut enligt 5.1 b) respektive 5.1 e), eller 6.1 b) respektive 6.1 d).

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

8.2 Inträder avgiftsskyldighet för ändamål, för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare förelegat, ska erläggas avgifter enligt 8.1.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningar inte till högre belopp än 100 % av avgiften enligt 5.1 a) respektive 6.1 a), även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3 För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisledningar för fastigheten ska, utöver avgift enligt 8.1, erläggas en etableringsavgift om 25 % av avgiften enligt 5.1 a) alternativt 6.1 a). Etableringsavgiften avses täcka huvudmannens merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragning av övriga servisledningar.

§ 9

Den som svarar för att *allmän platsmark* ställs i ordning och underhålls ska erlägga anläggningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
en avgift per m^2 allmän platsmark för anordnande av dagvattenbortledning	om 8,54 kronor	om 10,68 kronor

§ 10

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, ska enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 5–8 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 11

11.1 Sedan avgiftsskyldighet inträtt, ska avgift betalas inom tid som anges i räkning.

11.2 Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, ska erläggas dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

11.3 Enligt 36 § lagen om allmänna vattentjänster ska en anläggningsavgift fördelas på årliga inbetalningar under en viss tid, längst tio år, om avgiften uppgår till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs. Ränta ska erläggas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen ska ske till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta ska erläggas till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta ska erläggas enligt 11.2.

11.4 Avgiftsskyldighet enligt 5.6, 5.7, 6.6 eller 7.2 föreligger, då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande – t ex ökning av tomtyta – inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till huvudmannen när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna anmälningsplikt, tas dröjsmålsränta enligt 11.2 ut för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

§ 12

12.1 Om efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av huvudmannen ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än huvudmannen bedömt nödvändiga, ska fastighetsägaren som begärt arbetets utförande ersätta huvudmannen överenskomna kostnader härför.

12.2 Om en fastighetsägare begär att ny servisledning ska utföras i stället för redan befintlig och finner huvudmannen skäl bifalla ansökan om detta, är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del, enligt 5.1 a) alternativt 6.1 a), med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3 Finner huvudmannen påkallat att utföra ny servisledning i stället för och med annat läge än redan befintlig, är huvudmannen skyldig att ersätta fastighetsägaren hans kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

Brukningsavgifter (§§ 13–20)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 13

13.1 För bebyggd fastighet ska erläggas brukningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	en fast avgift per år	3 230 kr	4 037 kr
b)	en avgift per m^3 levererat vatten	26,04 kr	32,55 kr
c)	en avgift per år och lägenhet för bostads-fastighet och därmed jämställd fastighet	1 098 kr	1 373 kr
d)	en avgift per år och varje påbörjat 150-tal m^2 bruttoarea (BTA) för annan fastighet	1 098 kr	1 373 kr
e)	en dagvattenavgift per år för dagvattenavledning per 1000 m^2 påbörjad tomtyta	618 kr	772 kr

I fråga om fastighet endast bebyggd med ett en– eller tvåbostadshus ska tomtytan för avgiftsuttag enligt 13.1 e) inte anses överstiga 1000 m^2.

För bostadsbebyggelse vars tomt- och byggnadsyta som motsvarar max en halv normalvilla reduceras dagvattenavgiften med hälften av avgift enligt 13.1 e).

Annan fastighet med en yta över 1000 m^2, som delvis är ansluten till kommunens nät, kan få avdrag för den yta som överstiger fyra gånger ansluten hårdgjord yta.

Om ingen dag- eller dränvattenanslutning finns till kommunens anläggning utgår ingen avgift enligt 13.1 e).

Om dagvattnet från fastigheten enligt överenskommelse med huvudmannen fördröjs inom fastigheten innan den avbördas till den allmänna anläggningen reduceras dagvattenavgiften med ¾ av avgift enligt 13.1 e).

En extra avgift per år och abonnent (mätställe) utöver 13.1 a) beroende av vattenmätarens storlek.

	Utan moms	Med moms
20 mm (qn 2.5)	0 kr	om 0 kr
25 mm (qn 6.0)	3 752 kr	4 690 kr
40 mm (qn 10.0)	6 242 kr	7 802 kr
50 mm (qn 15.0)	26 212 kr	32 765 kr
80 mm (qn 40.0)	46 205 kr	57 757 kr
100 mm (qn 60.0)	61 184 kr	76 480 kr

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras avgifterna.

Följande avgifter ska därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a)	40 %	60 %	-	-
Avgift per m^3	13.1 b)	40 %	60 %	-	-
Avgift per lägenhet	13.1 c)	40 %	60 %	-	-
Avgift efter bruttoyta, BTA	13.1 d)	40 %	60 %	-	-
Dagvattenavgift	13.1 e)	-	-	100 %	-

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

13.3 Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har huvudmannen bestämt att för bebyggd fastighet vattenförbrukningen tillsvidare inte ska fastställas genom mätning, tas avgift enligt 13.1 b) ut efter en antagen förbrukning om 200 m^3 per lägenhet och år.

13.4 För så kallat byggvatten ska erläggas brukningsavgift enligt 13.1 b). Om mätning inte sker, antas den förbrukade vattenmängden uppgå till 40 m^3 per lägenhet.

13.5 För extra mätställe (mätställe utöver ett per fastighet) ska erläggas en årlig avgift med ett belopp motsvarande 100 % av den fasta avgiften enligt 13.1 a). Beloppet avrundas till närmaste hela krontal.

Parallellkopplade vattenmätare räknas som ett mätställe.

13.6 Antas mätaren visa annan förbrukning än den verkliga, låter huvudmannen undersöka mätaren, om huvudmannen finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDAC:s föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2.

Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos mark- och miljödomstolen.

13.7 Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren härvid godkänns, ska fastighetsägaren ersätta huvudmannen för undersökningskostnaderna i enlighet med vad som framgår av § 17.

13.8 För spillvattenmängd, som enligt huvudmannens medgivande avleds till dagvattenledning (kylvatten och dylikt), ska erläggas avgift med 20 % av avgiften enligt 13.1 b).

13.9 Efter ansökan från fastighetsägaren och skriftligt medgivande av huvudman att bruka köksavfallskvarn utgår avgift per år.

Enskilt hushåll		50 % av avgift enligt 13.1 a)
Storhushåll, restaurang o likn.	< 125 matportioner/dag	2,5 ggr avgift enligt 13.1 a)
Storhushåll, restaurang o likn.	125 – 750 matportioner/dag	6,0 ggr avgift enligt 13.1 a)
Storhushåll, restaurang o likn.	> 750 matportioner/dag	12,0 ggr avgift enligt 13.1 a)

§ 14

Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska årligen erlägga brukningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
en avgift per m^2 ansluten allmän platsmark för bortledning av dagvatten	1,09 kr	1,37 kr

§ 15

Tillförs avloppsnätet större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller avleds inte hela den levererade vattenmängden till avloppsnätet ska avgift för spillvattenavlopp erläggas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden ska bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommits mellan huvudmannen och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten ska debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

§ 16

För obebyggd fastighet inom detaljplan ska erläggas brukningsavgift enligt 13.1 a) och 13.1 e).

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras den fasta avgiften. Följande avgifter ska därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a)	40 %	60 %	-	-
Dagvattenavgift	13.1 e)	-	-	100 %	-

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

§ 17

Har huvudmannen på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av huvudmannen debiteras följande avgifter:

	Utan moms	Med moms
Uppsättning, nedtagning eller byte av vattenmätare	662 kr	827 kr
Avstängning eller påsläpp av vattentillförsel	662 kr	827 kr
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	662 kr	827 kr
Avläsning av vattenmätare	571 kr	714 kr
Undersökning av vattenmätare	662 kr	827 kr
Länsning av vattenmätarbrunn	787 kr	983 kr
Förgäves besök vid avtalad tid	662 kr	827 kr
Extra vattenprov i fastighet	662 kr	827 kr

* Undersökningskostnader för vattenmätare utgörs av SWEDAC:s kontrollavgift, frakt samt arbetskostnad enligt tabell ovan.

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 50 % av ovan angivna belopp.

§ 18

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, ska enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 13–16 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 19

Avgift enligt 13.1 a), c) och d) debiteras i efterskott per månad, kvartal, tertial eller halvår. Avgift enligt 13.1 b) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 13 och 14.

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, ska erläggas påminnelseavgift om 60 kr samt dröjsmålsränta på obetalt belopp enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle skett.

Sker enligt huvudmannens beslut mätaravläsning inte för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering bör där jämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 20

Har fastighetsägare begärt att huvudmannen ska företa åtgärd för att underlätta eller möjliggöra hans brukande av anläggningen i visst fall eller avseende eller har i övrig särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

Taxans införande

§ 21

Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2024. De brukningsavgifter enligt 13.1, 13.3 och 13.7 samt § 15, som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, ska därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

* * *

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och huvudmannen beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas av mark- och miljödomstolen jämlikt 53 § lagen om allmänna vattentjänster.

MARIESTADS KOMMUN
Ankom
2024 -11- 11

MARIESTAD

Medborgarförslag
SIDA 1 AV 1

Ersätter tidigare medborgarförslag
om avsändet från undertecknad.

Datum
2024-11-06

Från			
Namn Sonja Åkeby			
Adress Kyrkogatan 11		Postnummer 54030	Ort Mariestad
Telefon bostad 0706852733	Telefon arbete	Mobil 0706852733	
E-postadress trankarr@hotmail.com		Fax ---	

Förslaget (Presentera här kort ditt medborgarförslag)

Endast tillåta parkering av personbilar klass 1 på det trånga gatorna i Gamla staden.
Se förslag medföljande bilaga.

Undantag vid aktuella hantverksarbeten eller pågående flytt.

Motivering (Här kan du lämna en mer utförlig beskrivning av ditt medborgarförslag. Motiveragärna **varför** du anser att förslaget ska genomföras och **hur** det i så fall ska kunna ske.)

Gatorna i Gamla staden är smala, därför blir det trångt på gatorna med bredare fordon än personbilar klass 1. Speciellt svårt vintertid med snövallar utanför trottoarerna. Då kommer parkerade fordon längre ut i gatan och det blir svårt att passera på ett trafiksäkert sätt.
I Gamla staden är husen i direkt anslutning till trottoarerna. T ex är en minibuss hög och hindrar ljuset från att nå bostäderna på nedre botten samt begränsar utsikten.

Bilar som inte är klass 1 bör hänvisas till parkeringsplatser som t ex hamnen.

Namnteckning		
Datum 2024-11-06	Namnteckning Sonja Åkeby	Namnförtydligande Sonja Åkeby

Skickas eller lämnas in till **KOMMUNLEDNINGSKONTORET**

Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax	Hemsida	E-postadress
542 86 MARIESTAD	Kyrkogatan 2 MARIESTAD	0501 - 75 50 00	0501 - 75 50 09	www.mariestad.se	info@mariestad.se

P
Klass I
Ons
08-12

MARIESTADS KOMMUN

MARIESTAD

Skickar nu in ett mästan identiskt medborgarförslag som jag gjorde runt 24/9 - 2020.
Detta efter att gått runt med STF på en stadsvandring

Medborgarförslag
SIDA 1 AV 1

Datum 5/11 -2024

Från			
Namn	Margareta Lundgren		
Adress	Järnåldersvägen 3	Postnummer 542 45	Ort Mariestad
Telefon bostad	Telefon arbete	Mobil 0730-368239	
E-postadress	margareta.lundgren.047@gmail.com	Fax	

Förslaget (Presentera här kort ditt medborgarförslag)

Mitt enkla förslag är att det sätts upp namnskyltar på en del träd i parken och utefter vissa leder i och utanför centrum. Vore roligt att få bekräftat att man har rätt träd i åtanke eller så får man lära sig något nytt!!
Nu vet jag att det är planerat utanför badhuset.

Nytt!

Motivering (Här kan du lämna en mer utförlig beskrivning av ditt medborgarförslag. Motiveragärna **varför** du anser att förslaget ska genomföras och **hur** det i så fall ska kunna ske.)

Om det nu inte ligga i kommunens uppdrag måste ni väl kunna lämna över till någon annan?

Varför inte högskolan .. eller kanske lämna över till någon högstadieskolas slöjd eller teknikämne att göra skyltarna.

STF kanske kan se ut vilka träd som skall namnges 2

Namnteckning		
Datum 5/11 -24	Namnteckning Margareta Lundgren	Namnförtydligande Margareta Lundgren